

SEVİL ATASOY

Polisiye / İnceleme

KUSURSUZ CİNAYET YOKTUR

KUSURSUZA YAKIN OLANLAR VARDIR

DK

KUSURSUZ CİNAYET YOKTUR

kusursuza yakın olanlar vardır

Yazan: Sevil Atasoy

Dijital Yayın Tarihi: Şubat 2013 / ISBN 978-605-09-1304-0

Kapak tasarımı: Tuğrul Üçyiğit

Kapak fotoğrafı: Tamer Hartevioğlu

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / **Faks** (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr/ editor@dogankitap.com.tr/ satis@dogankitap.com.tr

Kusursuz Cinayet Yoktur

kusursuza yakın olanlar vardır

Sevil Atasoy

eğer bu ölümse, ölümden korkmamalı; güzel yüzünde, ölüm bile güzeldi.

era quel che morir chiaman gli sciocchi: morte bella parea nel suo bel viso.

Francesco Petrarca

1348'de ölen Laura için sone

Uzunca bir başlangıç

Daha öncekilerde olduğu gibi, bu kez de bir dizi gerçek suç öyküsü ve adli bilim denemesiyle karşınızdayım. Her ne kadar yazdıklarım pek keyifli şeyler olmasa da, Akdeniz güneşinin altında başlayan, Pasifik Okyanusu kıyısında süren ve karın lapa lapa yağdığı bir İstanbul mucizesinde son bulan; doğruyu söylemek gerekirse, sevgili editörüm Tunca Arslan'ın zoruyla son bulmak zorunda kalan, yedi aylık yoğun bir süreçti. Umarım, kusursuz bir cinayetin nasıl işlenebileceği dahil olmak üzere, beklentilerinizin en azından bir bölümünü karşılar.

Bu seferki öykülerde keşfedeceğiniz beyinler, Doğan Kitap'ın yayınladığı *Labirent, Bu Ayak İzi Senin Dr. Watson! Karanlığa Yolculuk* ve *Her Çikolata Yenmez*'dekilere göre daha karanlık, acımasız ve vahşi. Ama bu kitabı elinizde tuttuğunuza göre, yaşadığımız gezegeni cehenneme çevirenleri tanımaya hazır olduğunuzu sanıyorum. Katiller, her öyküde karşınıza çıkacak ama, "Köpek tasmalı adam", "Beş garip seri katildiler" ve "Zevkine ölüm", cinsel doyumun doruğuna ulaşmak için acı verip, acı duyanların yanı sıra, havasız bırakmayı ve kalmayı tercih eden, otoerotik asfiksiyi sadomazoşizmle yoğuran seri katilleri anlatıyor. Küçük çocukları parçalayıp kanalizasyona atan patronla uşağı,

uyuşturucu alıp makasa davranan kız kardeşler, Latife'yi parçalayan Kasım, oralarda bir yerde sizi bekliyor.

Bundan 1800 yıl önce Kartacalı Tertullianus, zaferden dönen Romalı generallerin hemen arkasındaki bir köle ya da rahibin "Memento mori! Memento te hominem esse! Respice post te, hominem te esse memento!" diye seslenmekle görevlendirildiğini kaydeder. Yani, "Ölümlü olduğunu hatırla! Sadece bir insan olduğunu hatırla! Arkana bak! Sadece bir insansın, hatırla!"

Ölümle mutlaka karşılacağız da, bu buluşmanın ne zaman, nerede ve nasıl olacağını bilmiyoruz. Henüz 39 yaşındaki Polonya asıllı besteci Frédéric Chopin, 15 Ekim 1849 gecesi Paris'teki evinde yatıyordu ve konuşamayacak kadar halsiz düşmüştü. Bir kâğıtla kalem istedi ve "Bana otopsi yapılsın. Canlı gömülmek istemiyorum"[*] diye yazdı, iki güne varmadan son nefesini verdi. Chopin'in çağdaşlarının canlı gömülme kâbusu, giderek önemini yitirdi. Ama bu yıl öldürülecek yarım milyon, intihar edecek 1 milyon ve kazaya kurban gidecek milyonlarca kişiden biri olmayacağımız ne malum? İşte bu yüzden, iyi bir otopsinin yanı sıra, iyi bir olay yeri incelemesi ve iyi bir kriminal laboratuvar çalışması dilemeliyiz. "İyi" sözcüğünü üç kez tekrar etmemin bir nedeni var. Çünkü bu kitabın her sayfasında en az bir ölen olacak ve siz tam "Münevver'in morgundaki hayalet"ten kurtulmaya çalışırken "Kara Büyücü ve Diğerleri" etrafınızı saracak. Böylelikle, işi bilenlerin yarattığı mucizelerin yanı sıra, işi bildiği halde yapmayan, yaptığı halde bilmeyenlerin açmaza soktuğu soruşturmalara, karарttığı yaşamlara tanık olacaksınız.

Görmediği halde tanıyanları, yaşamadıklarını hatırlayanları, çocukların her anlattığına inananları "Meleklerin kör gözleri", "Bana saldıran işte bu adam", "Michelle Hatırlıyor", "Yaşamadıklarını anlatan çocuklar" ve "Bir adamla beş kadın"da bir araya getirdim. Polisin görgü tanıklarının ve bir kriminal profilleme uzmanının söylediklerini medyayla paylaşmasının nelere mal olabileceğini "Medyanın yarattığı katil"de aktardım. Bütün bunlar yüzünden cezaevine atılan, yıllar sonra masum oldukları anlaşılan insanların, sadece öykülerin geçtiği ülkelerde yaşadığına inanmak safdillilik olur.

Hiçbir sağlıklı beyin, bir katilin beyni gibi çalışamaz, onun ruhundaki girdapları, öldürmeden önce ve sonrasındaki duygularını anlayamaz, hele bir seri katilin neden hiç tanımadığı birini, hatta ikisini, üçünü, üç yüzünü öldürdüğünü hayal bile edemez. Bu yüzden en başarılı polisiye filmler, romanlar, diziler, gerçek suç öykülerine dayananlardır.

Fritz Lang'ın 1931 yapımı *M* filmindeki çocuk katili, "Düsseldorf Vampiri" Peter Kürten'in yaşamından kesitler içerir.

Alfred Hitchcock'un 1948 yapımı *Ölüm Kararı* (Rope) filmi de gerçek bir olaya dayanır. Kusursuz cinayeti yedi ay planlayan ve her ikisi Chicago Üniversitesi öğrencisi olan 19 yaşındaki Nathan Freudenthal Leopold, Jr. ve 18 yaşındaki Richard Albert Loeb, 21 Mayıs 1924 günü Harvard Lisesi'nden eve dönmekte olan Chicago'lu milyoner Jacob Franks'ın henüz 14 yaşındaki oğlu Robert "Bobby" Franks'ı kaçırır ve öldürürler. Yine Hitchcock'un çektiği *Sapık* (Psyco), Wisconsin'lı seri katil E. Theodore "Ed" Gein'i anlatır. "Ed"

Gein yıllar sonra, *Teksas Testere Katliamı*'nda (The Texas Chainsaw Massacre) "Meşin Surat", *Kuzuların Sessizliği'*nde *(The Silence of the Lambs)* Buffalo Bill adıyla bilinen "Jame Gumb" karakteriyle yeniden karşımıza çıkacaktır.

1930'larda ortalığı kasıp kavuran Barrow Çetesi'nin iki üyesi, Arthur Penn'in ünlü filmi *Bonnie ve Clyde*'da kendi adlarıyla yer alırlar. *Henry: Bir Seri Katilin Portresi* (Henry: Portrait of a Serial Killer), 400'ün üzerinde (yanlış okumadınız, 400'ün üzerinde) masumu katlettiğini itiraf etmiş Henry Lee Lucas'ın yaşamını gözler önüne serer, Spike Lee'nin *S.O.S*'i (Summer of Sam), 1970'lerin seri katili David Berkowitz'in yaşam öyküsüdür. Charlize Theron'un oynadığı *Canavar* (Monster) ise, kadın seri katil Aileen Wuornos'un ta kendisidir. *Cehennem Çiçeği* (The Black Dahlia), 1947'de Los Angeles'ta işlenen ve hâlâ çözülememiş Elisabeth Short cinayetini anlatır. Yeri gelmişken belirteyim, elinizde tuttuğunuz bu kitapta, Elisabeth Short'a hem "Zevkine ölüm", hem de "Kusursuz cinayet yoktur" başlıklı denemelerimde rastlayacaksınız.

Aynı yaklaşım, polisiye roman yazarlarında da gözlenir. Truman Capote, altı yılda tamamladığı *Soğukkanlılıkla'*da (In Cold Blood), 1959'da çiftliğinde katledilen Herbert Clutter, eşi ve iki çocuğunun öyküsünü anlatır. Amerikalı kadın polisiye yazarı Ann Rule, seri katil Ted Bundy'nin yaşamını ele aldığı ilk romanı, *İçimdeki Yabancı*'dan (The Stranger Beside Me) başlayarak, 20'den fazla eserinin hemen hepsini gerçek suçlara dayandırır. *Ölü Adam Yürüyor* (Dead Man Walking) idam mahkûmları Elmo Patrick Sonnier ve Robert

Lee Willie'nin elektrikli sandalyeye bağlanmadan önce, rahibe Helen Prejean'a anlattıklarından ibarettir.

Son 20 yılın polisiyelerinde, öncekilerde pek öne çıkmayan bir özellik daha var. O da, suçların çözümünde, polis ya da savcıların kritik düşünce becerilerinden ziyade, kanıt toplayanların, otopsi yapanların, kriminal laboratuvar çalışanlarının bilgi birikimi, deneyim, sabır ve dehasından yararlanmaları.

Bu tip soruşturmalar, özellikle Amerikalı yazar Patricia Corn-well'in romanlarında karşımıza çıkar. Ana karakter Kay Scarpetta da, İngilizce bölümü mezunu Cornwell'in, kısa bir gazetecilik deneyiminden sonra, altı yıl yanında teknik sekreter olarak çalıştığı, Virginia Adli Tabipliği Şefi Dr. Marcella Fierro'dan başkası değildir.

Aynı yaklaşımı, yasaklandığı beş altı ülke dışında, dünyanın her yerinde beğeniyle izlenen *CSI* adlı Amerikan televizyon dizisinde de görmek mümkün. Kanıta dayalı soruşturmaların yürütüldüğü *CSI*, olay yeri inceleme uzmanlarını, laboratuvar çalışanlarını ve otopsileri yapanları öne çıkartır. Ayrıca, hemen her bölümü gerçek olaylara dayanır. Örneğin, tapınakta infaz edilen çok sayıda rahibin katillerinin arandığı kırkıncı bölüm "Felonious Monk", duvara çizilmiş resim sayesinde aydınlanır. 1991'de Arizona'daki Wat Promkunaram Budist tapınağında, aralarında altı rahibin bulunduğu dokuz kişi katledilmişti.

Silahlı kuvvetlerin artık kullanmadığı binada, tarikat üyesi 11 üyenin topluca intiharının soruşturulduğu üçüncü bölüm "Shoot-ing Stars" ise, 1997'de San Diego'da, UFO dinine

mensup Heaven's Gate tarikatının 39 üyesinin, fenobarbital, muhallebi ve votka karışımını yuttuktan sonra, başlarına naylon poşet geçirerek intiharına dayanır. "Double Cross" ise kilisede çarmıha gerilerek öldürülen rahibenin ensesindeki tespih izinden katil rahibe nasıl ulaşıldığını anlatır. 1980 yılında 71 yaşındaki Peder Gerald Robinson, rahibe Ann Pahl'ı Ohio'daki bir hastane kilisesinde öldürmüştü.

2010 yazından bu yana, hikâye koordinatörü ve konsept danışmanı olduğum *Kanıt* adlı televizyon dizisi, yer yer araya girerek bilgi vermem nedeniyle, dünyadaki benzerlerinden ayrılıyor. *Infotainment* ya da *edutainment* olarak adlandırılan bir formata sahip ve yerli ya da yabancı gerçek suç öykülerinden esinlenmenin yanı sıra, kanıtların önemini vurgulayan, başarının adli tıp- polis-kriminal laboratuvar işbirliğinden geçtiğinin altını çizen bir özelliği bulunuyor. Hikâyelerini kızım Ayça Selin Atasoy'un yazdığı, Ahmet Saatçioğlu'nun senaryolaştırdığı, ilk bölümlerini Abdullah Oğuz'un, daha sonra Biray Dalkıran'ın, şimdilerde Cem Sürücü ile Dalkıran'ın dönüşümlü olarak yönettiği *Kanıt ve CSI, Dexter, Criminal Minds, Law & Order* gibi dizilerin, kanıtları gizlemeyi öğretip, öğretmediği gibi sorularla defalarca karşılaştım. Bunları, "Kanıt dizisi" ve "CSI etkisi" başlıklı yazımda yanıtladım, ayrıca esinlendiğimiz gerçek olaylardan da bazı örnekler verdim. Onları, "Bir merdivenden düşme bilmecesi", "Konuşan kedi Kartopu", "El benim parmak senin", "Kız sen İstanbul'un neresindensin?" ve "Çöp torbasıyla gelen adalet"te bulacaksınız.

Şu sıralar Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde görülen davalar ilgiyle izleniyor. "Yedi kişilik tutukevi", bu mahkemede savaş

suçları, insanlığa karşı işlenen suçlar ve soykırım suçları nedeniyle yargılanan Bosnalı Radovan Karadžić ve Ratko Mladić ile bir dizi Afrikalı devlet başkanıyla ilgili. 12 Aralık 2011 günü akşam haberlerinde, adam öldürmek suçundan 25 yıl 10 ay hapis cezasına çarptırılan 24 yaşındaki Gökhan Erhan Kaç'ın kaçtığını duyunca, aklıma tarihin en büyük gerçek kaçışları düştü. Gerçi Gökhan, dokuz saat sonra yakalanıp tekrar cezaevine kondu ama, "Büyük firarlar"dakiler bir daha ortalıkta görülmedi.

Gelelim şu, yediden yetmişe herkesin merak konusu kusursuz cinayet meselesine. Şurası muhakkak ki, gelişmiş ülkelerde "kusursuz" olarak nitelendirebileceğimiz aydınlatılamayan cinayet sayısı giderek azalıyor. Bu durumda aklımıza iki ihtimal geliyor: Ya katiller aptallaştı, ya polisler akıllandı. Her ikisi de doğru değil. Sadece suçu aydınlatmada kullanılan teknik ve teknolojiler gelişti. DNA analizlerinin dört saatte yapılacağı, kan lekesinden kişinin saç renginin ve yaşının bulunacağı, parmak izinden hangi ilaçları kullandığı, ne yediği, hatta DNA profilinin anlaşılacağı, çok değil, iki üç yıl öncesine kadar hayal bile edilemezdi.

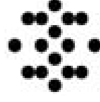
Bir de katili bulduk sandığımız, bu yüzden istatistiklere faili meçhul olarak geçmeyen cinayetler var. Örneğin cinayete intihar ya da kaza süsü vermiş ve biz bunu anlayamamışsak, bu kitapta defalarca karşınıza çıkacağı gibi profesyonellerin yaptığı hatalar, yalan-yanlış tanıklıklar yüzünden masum birini mahkûm etmişsek (hatta idam etmişsek) gerçek katil açısından bakıldığında, bu duruma "kusursuz" denmez de ne denir?

Birini öldürmenin şakası olamaz. Ama bu kitabı, herkes gibi kusursuz bir cinayetin nasıl işleneceğini merak etmiş olduğunuz için ayaküstü okumaya başlamış, hatta satın almış olabilirsiniz. Sizin için hem "Uçak kazaları mı, yoksa kusursuz cinayetler mi?"yi, hem de "Kusursuz cinayet"i yazdım. Üstelik ikincisinde başarılı (!) birkaç örnek de verdim. Okudukça nelere dikkat etmeniz gerektiğini öğreneceksiniz. Elbette her ayrıntıyı anlatmadım. Sırf kitaba ödediğiniz para ya da sayfaları çevirmekle sarf ettiğiniz enerji boşa gitmesin diye, hapse girmeye hiç niyetim yok.

Unutuyordum, herhangi bir ülkenin cumhurbaşkanlığına adaylığınızı koymaya niyetliyseniz eğer, sakın yabancı otel odalarında çapkınlık yapmaya kalkmayın. "Bu da nereden çıktı?" diye sorarsanız, onu da siz arayıp bulun artık. En derin sevgi ve saygılarımla...

Sevil Atasoy

İstanbul, Ocak 2012

Köpek tasmalı adam

Amacı, genç adamın canını acıtmak değildi. Kontrol altına alacağı; her türlü isteğini yerine getiren, çaresiz, dirençsiz bir köleye ihtiyacı vardı. Onu bir an önce yaralamak, sakatlamak, parçalamak, cinsel ilişkiye girmek için yanıp tutuşuyordu. Hatta öldürdükten sonra bile... Ama bütün bunlar için hiç acele etmeyecekti.

Parkometre kontrolörü Bay Morrison, Doğu 43. Cadde'den Charlotte Sokağı'na saptığında saat sabah 9.30'a geliyordu. Paskalya'nın son haftasıydı, günlerden cumartesi, tarih 2 Nisan 1988. Charlotte Sokağı'nın her iki yanında, bahçe içinde evler vardır. Her biri en fazla iki katlıdır evlerin. Önlerindeki çim, kaldırıma kadar uzanır. Çit filan yoktur ama, herkes sınırını bilir.

Charlotte Sokağı, o gün bugündür hep aynı. Tek fark, 4315 numaralı evin yerinde yeller esmesi.

Memur Morrison, kendini ikinci katın penceresinden aşağıya bırakıveren adamı görür görmez bütün gücüyle koşmaya başladı. Yanına vardığında ilk önce adamın boynundaki tasma çekti dikkatini. Siyah deri, üzeri metal kakmalı, kordonu kırmızı bir tasmaydı bu. Bay Morrison'un

önce tasmayı fark etmesi ne garip. Oysa genç adam çırılçıplaktı. Yuvalarından fırlamış gözlerini kırpıştırıp duruyordu, her yanı yara bere, kesik içindeydi, sol omzu simsiyahtı, el ve ayak bileklerinde mor izler vardı ve konuşamıyordu. Bay Morrison birkaç kez "Yardım edin. Kimse yok mu?" diye bağırdı avazı çıktığı kadar.

Yandaki evde oturan 31 yaşındaki Bay Felix Murray kapıya çıktı. Biri yerde diğeri ayaktaki iki erkeği görünce, uyuşturucu bağımlısı iki serseri olduklarını düşündü, eve almaya korktu. Gerisingeri içeri girdi ve telefona sarıldı. Gelen polisler çıplak adamı bir battaniyeyle örttüler, sakinleşmesini beklediler. Ambulansa bindirilirken "Adın ne?" diye sordular. "Chris Bryson" diyebildi, gırtlağından çıkan boğuk bir sesle.

Bütün kıllarını yaktı

Pencereden atlayan ve her iki bacağını kıran adam, 22 yaşındaydı. Başlangıçta her nedense yalan söylemiş, içinde bir kadınla bir adamın bulunduğu kahverengi Toyota'ya bindiğini ve bu eve geldiklerini anlatmıştı. Daha sonra kadından vazgeçti. Adamla ilk kez "Bob'un Acayip Pazarı"nda karşılaştıklarını söyledi. Aslında bu da yalandı. İşkencecisiyle, 29 Mart gecesi, erkek fahişelerin müşteri beklediği bir sokakta karşılaşmış, ufak bir pazarlıktan sonra adamın otomobiline binmişti. Polisten bir seks işçisi olduğunu saklamaya çalışıyordu ve aşağıda okuyacaklarınızın tamamını paylaşmaya şimdilik niyeti yoktu.

Kumral ve gür saçlı adamın alnı hafifçe açılmıştı, aşağıya doğru incelerek sarkan bıyıkları vardı, metal çerçeveli kalın camlı bir gözlük takmıştı, Chris Bryson'dan bir baş kadar uzundu ama, yaşlıydı, tombulcaydı. Daha otomobildeyken bira içmeye başlamıştı. "Korkmanın manası yok. Gerekirse onu döverim" diye düşündü Chris. Evi dolaşırken sağdan soldan sohbet ettiler. Adam, sanat öğrencisi olduğundan, koleksiyon merakından, ilginç objeler alıp sattığından, biraz da çocukluğundan söz etti. "Köpekler bahçe katında yaşar. Üst kat daha temizdir" dedi bir ara. "Gel yukarı çıkalım." Bryson itiraz etmedi. Hatta adamın önünden yürüdü. İşte kafasındaki acıyı tam o sırada hissetti. Boynuna bir şeyin saplandığını da. Elini kolunu hareket ettiremez hale geldi birden. "Allah belanı versin, bana ne yaptın?" dedi kendini kaybetmeden hemen önce. Boynuna saplanan bir enjektördü. Enjektördeki ketamindi. Hani şu veterinerlerin hayvanları uyutmakta kullandığı ilaç.

Kendine geldiğinde, kol ve bacaklarını birleştirmeye, bedenine doğru çekmeye çalıştı. Yapamadı. Dört bileğinden yatak demirlerine bağlıydı. Ağzının içindeki bez parçası yüzünden zor nefes alıyordu. Çenesini göğsüne bastırdı. Boynuna dolanmış garip sertliği hissetti. Başını doğrulttu. Pek net olmamakla birlikte, göbeğine doğru uzanan kırmızı deri parçasını gördü. "Köpek tasması herhalde" diye geçirdi aklından. Etraf yanık kokuyordu. Sanki tavuk tütsülenmişçesine. Aleve tutulmuş olan kendi kıllarıydı halbuki. Adam, birbiri ardı sıra yaktığı kibritleri bedeninin üzerinde gezdirmiş, göğsünde, karnında, bacak ve kollarında, hatta apış arasında ne kadar kıl varsa, hepsini yakmıştı.

Perde aralığından güneş sızıyordu. Geçen zamanı kestirmeye çalıştı. "Lidi'yi bir daha görebilecek miyim?" diye sordu kendine. Lidi, eşcinsel olduğunu, para karşılığı erkeklerle yattığını öğrendiği gün onu terk eden karısının adıydı. Sağa sola dönmeye, kollarını kurtarmaya çalışınca yatağın yayları gıcırdadı. Chris bir karaltının üzerine doğru geldiğini gördü. Sonra acıyla inledi, yalvaran gözlerle son bir kez baktı adama ve yine kendinden geçti.

Chris, ne bundan önce, ne bundan sonra kendisine yapılanları hiçbir zaman tam olarak hatırlayamadı. Ama biz her dakikasını biliyoruz. Mesela adamın ağzına, anüsüne ne zaman, neyi soktuğunu bile. Çünkü Bob Berdella hastalık derecesinde fotoğraf çekmeye ve not tutmaya meraklı biriydi.

Bob, genç adamın kafasına vurup onu yatağa bağladığında, artık elinde her istediğini yapabileceği, her pozisyona sokabileceği bir seks kölesi vardı. Hiçbir dirençle karşılaşması mümkün değildi. Kendine gelir gibi olduğunda yeniden ketamin enjekte ediyordu. Tıpkı daha önceki kurbanlarına defalarca yaptığı gibi. Ama bu kez, evdeki çarşıya uymamıştı sanki. "Dozu fazla geldi herhalde" diye söylendi Bob. Genç adamı tokatlamaya başladı. Bir işe yaramayınca gidip birkaç kulak temizleme çubuğu aldı. Bulaşık deterjanıyla ıslattı ve hareketsiz yatan adamın gözlerine soktu. Acıyla kendine gelen Chris'in daha sonra yaşayacakları, bunun yanında hiç kalırdı.

Önce testisleri yandı, sonra beyni

Chris'in tam karnının üzerine, tıpkı ata biner gibi oturmuş, elindeki demir çubukla kollarına vuruyordu. Sonra, açık bacaklarının arasına yerleşti. Chris, başına çok kötü şeyler geleceğinden korkarak ürperdi. Nitekim üç beş dakika geçmeden testislerinden başlayan ve beyninin en uç noktalarına kadar ulaşan tarifsiz bir yanma hissetti. Acıyla gözlerini yumdu. Uzunca bir süre kendine gelemeyecekti. Kulakları duysa deklanşörün sesini, gözleri görse flaşın ışığını algılayabilecek ve insan bedeninin girebileceği en aşağılık şekiller verilmiş vücudunun, garip cisimler sokulmuş en mahrem yerlerinin Polaroid bir makineyle fotoğrafının çekilmekte olduğunu algılayacaktı. Chris, arkadaşlarından seksüel sadistlerin tuhaf ve korku verici eylemlerini dinlediğinde abarttıklarını, uydurduklarını düşünürdü hep. Şimdi onlardan birinin, belki de tarihin gördüğü en acımasızlarından birinin elinde esirdi. Bu evden sağ çıkabilmesi için mucizeler gerekirdi.

Güneş ışığı Chris'in gözbebeklerine yeniden vurduğunda "Bu kaçıncı sabah?" diye sordu kendine. Zaman kavramını tamamen yitirmişti. Yaşlı adam, değişmişti. Başlangıçtaki gibi eğlenmiyordu artık. Ara sıra "Şu fotoğraflara iyi bak, emirlerimi yerine getirmezsen, senin de sonun bunlar gibi çöplük olur" diyerek tehditler savurduğu Chris, onun için insanlıktan çıkmış, içi doldurulmuş pelüş bir oyuncak köpekten farksızdı. Eskimiş, bozulmuş, yırtılmış, atılabilir bir oyuncak.

Zaman zaman zavallıyı ödüllendiriyor, bir kolunu ya da bacağını çözdüğü, birkaç damla su içirdiği oluyordu. Sonra yine tepesi atıyor, bir yüzükoyun, bir sırtüstü sıkıca bağlıyor,

göz kısımlarında delikler bulunan siyah kumaş torbayı başına geçiriyor, yumruklayıp tekmeliyor ve ırzına geçiyordu. Chris, utanmaktan vazgeçmişti. Hiç acı duymaz olmuştu. İzleyen günlerde Chris, boynunda tasmasıyla yatağa bağlı olarak kaldı. Uyuşturuldu, dövüldü, aşağılandı, tecavüze uğradı, elektrik yedi ve sadece ölmeyi umut etti.

Bob'un evinden içeri adım atmasından bu yana günler geçmişti ve Bob, o güne değin yapmadığı bir şey yaptı o sabah. Giyinmiş, sokağa çıkmak üzereydi ki geri döndü. Yatağın tam karşısındaki televizyonu açtı. Çizgi film gösteren çocuk kanallarından birine ayarladı. Sonra gelip Chris'in yana açık, yatağın demirlerine bağlı kollarını çözdü, ellerini karnının üzerinde birleştirerek bileklerinden birbirine bağladı ve gitti. Büyük bir olasılıkla, genç adamın kımıldayacak gücünün kalmamasından cesaret almıştı. Bu ihmal, gözü dönmüş işkencecinin sonu oldu.

Nefesini tutmuş, yalnız kalmayı bekleyen Chris, bütün gücünü toplayarak başını kaldırdı, sağ baldırının altında, sperm, idrar, dışkıyla kirlenmiş kanlı çarşafın kıvrımları arasına sıkışmış kibrit kutusunu gördü. Büyük bir gayretle ellerinin arasına aldı, "Bildiğin bütün duaları oku" diye geçirdi aklından, kutudaki son kibriti çaktı ve bileklerindeki ipi yaktı. Demirlere bağlı bacaklarını çözdü, boynunda kırmızı deri saplı köpek tasması, anadan doğma şekilde, ikinci katın penceresinden aşağıya bırakıverdi kendini.

Köpek dışkısı ve çürük insan kokusu

Chris, bu yaşadıklarını polise anlatamadı. En ufak bir tedirginlik hissetmeden evine gittiği adamın, boynuna bir uyku ilacı enjekte ettiğini, sadece tecavüz etmekle yetinmeyip gözlerine bulaşık deterjanı damlattığını, cinsel organına elektrik verdiğini henüz bilmiyordu. Yuttuğu bir kimyasal yüzünden konuşamadığını, doktorlar söylediğinde öğrendi. Açıkçası canını zor kurtarmıştı. Aslında başına bunların geleceğini öngörebilmiş olmalıydı. Onu evine götüren adam, bütün bu felaketler yaşanmadan çok önce, bir takım fotoğraflar göstermişti ona. "Bak" demişti, "aklını başına devşir. Dediklerimi yapmazsan bunlardan beter ederim seni."

"Sanki hâlâ uyuşturucu etkisinde" diye düşündü polis. "Anlattıklarının iler tutar tarafı yok. Biz yine de bir an önce şu eve gidip bakıverelim."

Cinsel ilişki sırasında partnerini bağlayan, daha sonra işi biraz ileriye götürdüğünden ona zarar vermeye başlayan, hatta boğazını fazlaca sıktığı için ölümüne neden olanlara alışıktı polis. "Canını fazlaca yakmış olmalı" dediler. "O da kurtulmak için kendini pencereden aşağıya salıvermiş." Genç adamın ara sıra "Her yerde çöp poşetleri yığılıydı, köpek dışkısının kokusu bir türlü genzimden gitmiyor" diyerek kusması pek ilgilerini çekmedi. Charlotte Sokağı'ndaki köpek dışkısı kokusuna, çürük insan eti kokusunun karıştığını çok sonra anlayacaklardı.

Katilin çektiği fotoğraflar ders kitaplarına girdi

Bahçe içindeki üç katlı evde Robert Berdella adlı bir adamın oturduğunu saptayan polisler, tedavi için götürüldüğü hastanede Chris Bryson'un ağzından yarım yamalak duyabildikleri, üstelik pek de fazla inanmadıkları hikâyeyi, bir de onun ağzından dinlemek üzere eve gittiler. Kimseyi bulamayınca dönmesini beklediler. Akşamın ilerleyen saatlerinde dönen Berdella'nın önünü kestiler ve evini arayabilmek için izin istediler. "Nedenini açıklamazsanız, izin vermem" diye itiraz edince, memurlardan biri "Böyle bir zorunluluğumuz yok" diye tersledi. Bir diğeri "Christopher adlı birini alıkoymuşsunuz, bize bir şeyler anlattı. Pek inanmadık ama, bir de size sormak istedik. Elbette, evi aramamıza izin vermeyebilirsiniz. Elbette, bir avukatla görüşmeye hakkınız var" diye alttan alınca Bob, evi aratmadı ama, onlarla birlikte karakola gitmeye razı oldu.

Polisler olan biteni hâlâ, iki eşcinsel arasındaki biraz sertleşen aşk oyunu şeklinde yorumlamaktaydı. Böylelerine haftada en az birkaç kez rastlarlardı. Bir diğer senaryo, ücrette anlaşamamış olmalarıydı. Müşteri istediği seks oyunlarına yanıt alamayınca parayı ödememiş, daha sonra kavga çıkmış olabilirdi. İki erkek arasındaki ilişkinin, değil bir hafta, bir yüzyılda bile ancak birkaç kez yaşanacağını, Berdella'nın çektiği fotoğrafların on yıllar sonra dahi adli tıp, psikoloji, kriminoloji ve polis ders kitaplarında yer alacağını, karşılarındaki hafif yaşlı, temiz pak giyimli, siyah tişörtlü tombul adamın gelmiş geçmiş seri katillerin en acımasızlarından biri olduğunu nereden bileceklerdi?

Memurlardan birinin aklına daha basit bir soru geldi. Eğer bu adam, gerçekten Chris'i günlerce eve kapatmış, akıl almaz

işkenceler yapmış ve ırzına geçmişse, bu ilk olamazdı. Yaşı bir hayli ileriydi. Garip eşyalar koleksiyoncusuydu. Dükkânında eşcinsel pornografisiyle ilgili dergiler, kitaplar, seks oyuncakları, deri giysiler, kamçılar da sergiliyordu. Kimse görmemişti ama, mağazanın bulunduğu mahalledeki diğer esnaf arasında, para karşılığında genç erkeklerle yattığına dair söylentiler yayılmıştı. Eğer sertlikle karşılaşmış başka kurbanlar varsa, başkalarını da yatağa bağlayıp dövmüş, boynuna tasma geçirip ırzına geçmişse, neden bugüne değin kimse ondan şikâyetçi olmamıştı? Başka kurbanlar varsa, aralarından en azından biri, herhangi bir nedenle, herhangi bir doktora başvurmuş olmalıydı. Bedenindeki ekimozları gören doktor, bu durumu bildirmek zorunda olduğuna göre, polis kayıtlarında yer almalı ve bir işlem yapılmış olmalıydı. Eğer bütün bunlar Chris'in hayal gücünün ürünü değilse başka kurbanlar da olmalıydı. Ama neredeydiler? Sorunun cevabı çok basitti halbuki: Yerin altında. Ama polis, henüz bunu hayal etmekten bile çok uzaktı.

Dolaptaki kafatasları kimin?

Savcı, biraz direnmekle birlikte onlara arama iznini verdi. Polisler, köpek havlamalarını duyunca belediyenin sokak köpekleriyle mücadele timinin yardımını istediler. Sonra hayli kalabalık bir ekip kapıdan içeri girdi. İlk iş, sürekli havlayarak sinir bozan üç Chow Chow'u, şehrin kuzeyindeki barınaklardan birine göndermek oldu. Sonra üçe ayrıldılar, katlara dağıldılar.

Orta kata çıkanlar, televizyonun sesini duymakta gecikmediler. Kilitli kapıyı kırarak içeri girdiklerinde yatağı ve yanık ip parçalarını görünce birbirlerine baktılar. Chris yalan söylememişti.

Olay yeri inceleme ekibinin tepeden tırnağa beyaz giyimli uzmanları, yanmış kibritleri, demirlere bağlı ipleri, çarşafı, yastığı, siyah torbayı, demir sopayı, elektrik kablolarını, enjektörü, kulak temizleme çubuklarını ve üzerinde işe yarar bir parmak izi, bir vücut sıvısı olacağını öngördükleri ne varsa özenle topladılar.

Sağa sola atılmış pornografik dergiler bulmak onları hiç şaşırtmadı, birtakım garip şekilli seks dildoları, çürümeye terk edilmiş patlıcanlar da delil torbalarının içindeki yerini buldu.

Chris'in anlattıklarının doğruluğu su götürmezdi. Ama polislerin gözünde hâlâ, kendi rızasıyla bu eve girmiş, kendi rızasıyla sado-mazo ilişkilerde bulunmuş ve bütün bu hizmetler için para almayı hedeflemiş bir erkek fahişeydi.

Yan odadaki dolapların birinde, Chris'in yakın plan çekilmiş, sadece yüzünün görüldüğü bir dizi Polaroid fotoğrafını buldular. Kiminde gözleri korku doluydu, kiminde ağzı acıyla buruşmuş gibiydi. Polis hâlâ olan bitenin farkında değildi. İki âşığın anlaşarak bu fotoğrafları oluşturduğunu düşünüyordu ki, Berdella'nın yatak odasından delil toplayan bir memur "Amirim, hemen buraya gelin!" diye seslendi.

Önce karanlığın içindeki çukurları gördü başkomiser John. Elbise dolabının üst rafındaki iki kafatası ona bakıyordu. Hemen yanı başlarındaki büyükçe zarftan çıkan avuçlar

dolusu dişi gösterdiler sonra. Başkomiser, merdivenleri yuvarlanırcasına inerken "Ben merkeze dönüyorum, siz devam edin" diye bağırdı geride kalanlara.

Toplanan deliller arasında yer alan ses kasetleri, şifreyle kaleme alınmış bir sürü not, kime ait oldukları henüz bilinmeyen ve biri sanki ölüymüş gibi duran bir dizi genç erkeğe ait 200'ün üzerinde fotoğraf, incelenmek üzere polis kriminal laboratuvarına gönderildi. Çok sayıda uzman, ellerinde uzun saplı fırçalar, bodrumdan tavan arasına, yüzlerce parmak izini, farklı farklı tozlar püskürterek görünürleştirdiler, fotoğrafladılar, üzerlerine selobant yapıştırıp bulundukları yüzeyden kurtardılar.

Not defterinde yazılı olanların çözümünü inceleyen psikolog Giannangelo, bunların denetim tutkunu, ayrıntı düşkünü biri tarafından kaleme alındığını belirtti. Yazar, uyguladığı her eylemin karşılığında mağdurun davranışlarını kaydetmiş, ağzından her çıkanı kaleme yetmezmiş gibi bir de kasete almıştı. Laboratuvar deneyi yapan bir bilim adamı titizliğinde, enjekte ettiği ilaç dozunu her seferinde not almış, dakikası dakikasına kurbanda olan değişiklikleri yazmıştı. Kimi yerdeki "DD" harfleri ile "86" sayısının ne anlama geldiğini anlayamadılar.

Pek titiz bir seri katil

Bu aşamada polis, Kansas Üniversitesi adli antropologlarından Dr. Michael Finnegan'ın işbirliğini rica etti.

Ben, Michael'ı 1990'ların başında, Amerikan Adli Bilimler Akademisi'nin başkan yardımcılığını yürütürken tanıdım. Bembeyaz saçları, kocaman bembeyaz sakalı ve çekik, ışıl ışıl gözleriyle insanı hemen kendine bağlayan bir kişiliği vardı. Colorado Üniversitesi'nden aldığı antropoloji doktorası, ona ünlü Smithsonian Enstitüsü'nde bir burs kazandırmış, burada paleopatolojinin yanı sıra bir dizi popülasyon çalışması yaparak, öğrendiklerini adli amaçla mahkemelerde kullanabilecek düzeye getirmişti. Dünyanın pek çok kıtasındaki kazılarda çıkan kemikleri incelemiş, pek çok önemli davada bilirkişilik yapmıştı. Kansas Başsavcılığı Liyakat Nişanı'na layık görüldüğünde artık Eyalet Üniversitesi Antropoloji Bölümü'nü yönetmekteydi.

Hemen o gece çalışmaya başlayan Michael Finnegan, elbise dolabındaki kafataslarından birinin yaşlı bir erkeğe ait ve en az 20 yıllık olduğunu, muhtemelen Berdella'nın onu başka birinden satın aldığını, ama diğerinin bir ay kadar önce ölmüş genç bir erkeğin kafatası olduğunu bildirdi. Zarftaki dişlerden bir bölümü bu kafatasının sahibine aitti. Ama adam burada mı ölmüştü, yoksa bu da Berdella'nın satın aldığı bir süs eşyasından başka bir şey değil miydi... Ne de olsa, mezarlıkları açıp iskelet çalan ve bunları hem tıp fakültesi öğrencilerine hem de garip eşyalar satan mağaza sahiplerine pazarlayarak geçimini sağlayanlar vardı.

Polisin elindeki arama izni, sadece sokağa atlayan adamla ilgili delilleri aramak üzere evin incelenmesini kapsıyordu. Savcı, antropologun verdiği ilk bilgiler üzerine, polisi bu kez evi ve bahçeyi cinayet delilleri bulmak üzere görevlendirdi.

Berdella gözaltındaydı ve ısrarla kimseyi öldürmediğini söylemekteydi.

Evin bodrum katında polis, bazı kayıp kişilere ait haberlerin özenle kesilip arşivlendiği bir dosya ele geçirdi, aynı dosya içinde zarflar, zarflarda 300 kadar siyah-beyaz fotoğraf bulundu. Genellikle yüzükoyun yatar vaziyette, elleri iple arkadan bağlı, yüzü görünmeyen ya da başlarına siyah birer torba geçirildiği için kim oldukları anlaşılmayan, ama çok genç oldukları bedenlerinin şekillerinden belli olan, çıplak, parlak tenli erkeklere aitti bunlar. Hepsi aynı açıdan, ayakuçlarında durarak ve kamera biraz kaldırılarak çekilmişti. Kaç kişi ve kim olduklarını anlamak için fotoğrafların incelenmesi gerekiyordu ve bu biraz zaman alacaktı.

Memurlardan biri, tavandaki küçük sarı ampulün yeterince aydınlatamadığı bodrum katında, elinde feneri, hafifçe eğilmiş, tabandaki betonu yandan aydınlatarak ilerliyordu. Bir parlaklık çekti dikkatini. Elini değdirdi, ıslaktı. Bir parçasını parmakları arasına aldı, gözüne yaklaştırdı, "Çimento" dedi, "henüz kurumamış. Kim bilir altında kaç kişi gömülüdür." Başkomiser temkinliydi. "Senaryolar üretmeyin" diye ihtar etti. "Elimizde şu iki kafatası ve dişlerden başka delil yok."

Evin orasına burasına atılmış küçük kâğıt parçalarına yazılı erkek adları, bir erkeğe ait pasaport, yetmezmiş gibi bir de tavan arasından çıkan bir çuval dolusu omurga kemiğine rağmen başkomiser, "Kasten adam öldürme mi? Yoksa kötü sonlanan seks oyunları mı? Kaza-cinayet ayırımını yapıncaya dek, delil aramaya devam!" diye söyleniyordu ikide bir.

Buzdolabının hemen yanındaki mutfak dolaplarından birine tıkıştırılmış, yapraklarından bazısı kopartılmış bir sürü dergi bulduklarında tedirginlikleri arttı. Dergiler, doğaüstü güçlerle ilgili makaleler, başına siyah kukuletalar geçirmiş adamların işkencelerini tasvir eden ortaçağdan kalma karakalem çizimlerle doluydu. Bir çekmeceden çıkan ürkütücü maskeler, tuz biber ekti. Bu evde seksin yanı sıra toplu ayinler yapıldığını düşündüler ve satanizmden anlayan bir bayan polisin olay yerine gelmesini talep ettiler.

Evin her yanını bir de bu gözle araştıran Teğmen Murcia, garip çanaklar, tuhaf aletler buldukça fotoğraflarını çekti, her ayrıntısını not etti. Gerçekten de bu evde yaşamın normal gidişine uymayan birtakım eğlenceler de yaşanmış olabilirdi ama bunların cinayetle sonlandığına dair en ufak bir bulgu yoktu.

Arka bahçenin gizemi

Aynı saatlerde bir diğer ekip, Berdella'nın, bitpazarındaki dükkânını araştırmaktaydı. Rengârenk lambalar, çiçekli böcekli etekler, dantelli bluzlar, file çoraplar, deri kamçılar, üzeri tırtıklı yapay penisler, kocaman göğüslü şişme plastik kadınlar, Uzakdoğu tütsüleri, nargileler ve daha bir sürü ıvır zıvır arasında, cinayetleri kanıtlayacak herhangi bir delile ulaşamadılar. Benzer şekilde otomobilinde de kan gibi, şiddeti akla getirebilecek bir delil yoktu. Belki de başkomiser haklıydı.

Adli antropolog Michael Finnegan'ın kesin raporunu hazırlayıp savcılığa göndermesi altı hafta sürdü. Charlotte Sokağı'ndaki evin değişik yerlerinde bulunan kemiklerin hepsi insan kemiğiydi. Yaşlarını, cinsiyetlerini, boylarını, ırklarını söyledi. Polis, bu bilgileri, elindeki kayıp kişiler listesiyle karşılaştırdığında işin rengi değişmeye başladı. Bunlardan ikisinin, Berdella'nın evinde can verdiğinden hiç kuşku yoktu. Ama nasıl? Hâlâ cevaplayamadıkları, bu yüzden savcının iddianamesini hazırlayıp mahkemeye sunamadığı en temel soru buydu. Aradan bunca zaman geçmiş olmasına rağmen, gözaltındaki Berdella çok sakindi, günlük gazete, radyo ve televizyon yayınlarında kendisiyle ilgili yalan yanlış haberlerden, yapılan şakalardan şikâyetçiydi sadece ve cinayetle ilgili her türlü suçlamayı reddediyordu.

Gerek evin bulunduğu Charlotte Sokağı'nda oturanlar, gerekse Bob's Bazaar Bizarre'ın yer aldığı bitpazarındaki esnaf, polise pek yardımcı olacak bilgi veremedi. Bob Berdella, onlar için sakin, munis, yardımsever biriydi. Hatta, *"Crimewatch"* adlı, faili meçhul cinayetleri çözmeye çalışan, canlandırmalı televizyon programlarına çıktığı bile olmuştu. Özellikle mali sıkıntıda bulunan, kalacak yeri olmadığından sokaklarda geceleyen genç insanlara destek olmasıyla biliniyordu. Alacağı cevabı gayet iyi bildiği halde "Otomobiline binen, evine gidenler arasında hiç kadınlar var mıydı?" diye soran memurlara, "Yoktu" dediler "hepsi erkekti".

Sadece bir kişi, hani Chris pencereden atladığında otopark kontrolörünün "Yardım edin, kimse yok mu!" diye bağırdığında evinden çıkan, sonra gerisingeri içeri kaçarak

polisi arayan yan komşusu Felix Murray "Kimi geceler, arka bahçede bir şeyler yapardı. Sanki toprak çapalar gibi. Doğrusu ne olduğunu göremedim, pek de merak ettiğim söylenemez ama, biraz tuhafıma giderdi doğrusu."

Polisi dinlemedi, ölümle buluştu

Aslında bütün bu olanlardan üç yıl kadar önce, 1984 Temmuzu'nda 19 yaşındaki Jerry Howell ortadan kaybolmuştu. 1985 Eylülü'nde ise 25 yaşındaki James Ferris'in yakınları eve dönmediğini bildirmişti. Bütün aramalarına rağmen gençlerin ikisinin de ne ölüsü ne de canlısına ulaşan polis, yüzlerce kişiyi sorgulamış, adamlar arasındaki ortak noktaları belirlemeye çalışmıştı. Beyaz tenli, yakışıklı ve genç olmaları dışında bir benzerlikleri yoktu.

Sıklıkla Berdella'nın evinde kalan Todd Stoops diye biri, her iki adamı tanıdığından, zaman zaman Berdella'nın evine gelip gittiklerinden söz edince polis, Bob Berdella'yla da görüşmüştü. "Her ikisini tanıyordum, dükkâna gelip giderler, ara sıra sohbet ederdik" diye ifade vermişti Berdella. Polis bir süre Berdella'yı izlemiş, aleyhine hiçbir delil bulmayınca peşini bırakmıştı.

Eşcinsel cinayetleri konusunda deneyimli bir memur, Todd Stoops'a "Bir daha o eve gitme, adam pek tekin birine benzemiyor" diye tavsiyede bulunmakla birlikte, polisin ihtarlarına kulak asmayan Todd Stoops, Charlotte Sokağı'na gitmeyi sürdürecek ve bir gün o da ortadan kaybolacaktı. Tabii daha önce, elleri arkadan bağlı, yüzükoyun ve

çırılçıplak bedeni fotoğraf karelerinde ölümsüzleştikten sonra. Yıllar sonra Berdella cinayetten yargılandığında, polisin bu beceriksizliğini dile getirdi ve kendisini buldukları halde cinayetleri engelleyemedikleri için polisten şikâyetçi oldu.

Kepçenin ucundaki kafalar

Bob Berdella'nın gözaltı süresini uzatabilmek, böylelikle olay yeri incelemesi ve kriminal laboratuvar çalışmaları için vakit kazanmak iseyen Kansas polisi, onu dokuz farklı nedenle suçladı, hâkim de tutukluluğunun sürmesine karar verdi. 4 Nisan 1988 günü nihayet Berdella hâkim karşısına çıkarıldı. Yedi fiili livata, bir alıkoyma ve bir de ırza geçmeyle suçlandı.

Charlotte Sokağı'ndaki evin arka bahçesini bir kez daha incelemeye karar veren polis, toprağın fazla büyük olmayan bir bölümünün yeni kazılmış olduğunu fark etti. Doğrusu bir insan cesedini alamayacak boyutlardaydı ama, belediyeden kiraladıkları bir kepçeyle kazmanın doğru olacağını düşündüler.

Geceydi, çevreyi aydınlatmak için yerleştirdikleri büyük projektörlerin ışığı altında çalışıyorlardı. Konu komşu bir korku filmi seyredercesine meraklı ve tedirgin bakışlarla olan biteni izlemek üzere toplanmıştı. Kepçe büyük bir gürültüyle çalışmaya başladı, ilk yükünü aldı, az öteye götürüp bıraktı, sonra geri döndü ve tekrar toprağa saplandı. İşte tam o sırada felaket bir koku yayıldı etrafa. Seyirci kadınlardan biri hemen oraya kustu. Kepçenin ucundan, top gibi bir cismin

sallandığını gördüler sonra. Gözleri olmayan, burnu düşmüş, üzerinde saçlarıyla bir kafatası. Kazmaya devam ettiler, kafataslarının ardı arkası kesilmiyordu.

Kimdi bu insanlar? Evde, adları küçük kâğıt parçalarına yazılı erkekler mi? Fotoğraflarını gördükleri mi? Yoksa Kansas polisinin kayıp diye aradıkları başkaları mı? Bu bahçeye gömülenler kaç kişiydi? Yoksa öldürülüp başka yere atılanlar da var mıydı? Aralarında gencecik ve pek yakışıklı iki erkeğin, Jerry Howell ile James Ferris'in de bulunduğunu Berdella dışında henüz kimse bilmiyordu.

Tavandan damlayan kan

Dr. Finnegan liderliğinde Kansas Üniversitesi antropologları, kimyasal yöntemler kullanarak kafatasının yaşını belirlediler ve 25 ila 36 yaşları arasında bir erkeğe ait olduğunu, en az altı hafta, en fazla on ay önce öldüğünü bildirdiler. Boynu, keskin kenarı çentikli bir bıçak ya da testereye kesilmiş dediler. Kurbanların bedenleri ellerinde olmadığından, ölüm nedenini saptamaları mümkün olamadı. Evde buldukları bir elektrikli testereyi inceleyen kriminalciler, üzerinde insan kanı, saçı ve dokusu buldular.

Polisler, arka bahçede en azından on kişinin gömülü olduğuna neredeyse emindi. Ancak neredeyse her metrekaresini kazdıkları halde birkaç insan omurgası, birkaç köpek kemiği ve birkaç kavanozun içine tıkıştırılmış kuştüylerinden başka bir şeye ulaşamadılar.

Pislik içindeki bodrum katının beton zemini üzerindeki siyaha çalan lekelerin insan kanı olduğunun anlaşılması üzerine, mekânın her yerine lüminol püskürttüler. Lüminol, gözle görülmeyecek kadar küçük kan damlalarına bile değdiğinde, mavi ışık saçan, bir başka deyişle floresan özelliği bulunan bir ürüne dönüşen mucizevi bir ayıraçtır. Aralarından biri başını tavana doğru kaldırdı. Kimsenin kuşkusu yoktu, kan tavandan damlamıştı.

Bir seri katilin doğuşu

Suçbilimciler, bütün insanlar gibi, masum bir yavru olarak dünyaya gelen bir kadın ya da erkeğin, nasıl olup da bir seri katile dönüştüğünü öğrenmek ister. Çünkü bu sayede adam öldürmelerin önünü kesebileceklerini düşünürler. Bu yüzden seri katillerin çocukluklarını inceler, onu geri dönüşü olmayan kaderine sürükleyen risk faktörlerini belirlemeye çalışırlar.

Kriminal profilcilerin derdi ise başkadır. Her zaman başarılı olamasalar da, suçu önlemekten ziyade, bir sonraki avın kim olacağını belirlemeye, böylelikle onu cellatın elinden almaya çalışırlar. Seri katilin geçmişi, önceki cinayetlerinin analizi bu yüzden önem taşır. Bob Berdella, 31 Ocak 1949'da, içinden nehir geçen bir şehirde doğmuştu. Ara sıra şelalelere dönüşen, bir o yana bir bu yana aktığından, Cherokee ve Mohawk yerlilerinin çarpık çurpuk anlamında Kuyahoga (Cuyahoga) dediği nehrin. Hani şu bir zamanlar masmavi akarken çöple dolan, "insan bu nehre düşerse boğulmaz, çürür" dedirten, durup dururken alevlenen, bu yüzden Amerikalı ünlü rock

grubu R.E.M.'in çevre kirliliğini protesto için adına şarkılar bestelediği nehrin.

Mahalleli onu uslu bir çocuk olarak bildi. Öğretmenleri için çalışkan, yetenekli, çok başarılı, kısacası harika bir öğrenciydi. Ama evdekilere göre durum farklıydı. Fiziği, matematiği, müziği, resmi daha iyi olabilirdi. "Bu yüzden küfür işitir, dayak yerdim" diye anlatacaktı yıllar sonra. "Babam öldüğünde 16 yaşındaydım, ama ölümü bile ona olan nefretimi azaltmadı."

Dr. Reid Meloy, babayla giderek kötüleşen ilişkilerinin, baba rolü üstlenmesine yol açtığını, genç erkekleri yetiştirmek, eğitmek istediğini söyleyecekti. Ama işler bunlarla sınırlı kalmadı. Yol göstermek, eğitmek isteyen bir işkenceciye dönüştü. Onun için kurbanı, artık üstünlük kuracağı bir çocuktu. Dr. Meloy, "Kendi izdüşümünü yaşıyordu. Artık baba olan oydu, kurbanlar da kendisi" şeklinde özetledi bu durumunu. Aslına bakarsanız, seri katillerin pek çoğunun babalarıyla ilişkisi bu şekildedir. FBI'ın araştırmalarına göre, anneleriyle de ilişkileri duygusal açıdan inişli çıkışlıdır. Yüz yüze görüştükleri seri katillerin 26'sı babalarının, 16'sı annelerinin onları sevmediğini dile getirmiştir. "Eşcinsel olduğumu ergenlik yıllarımda fark ettim" diye anlattı cezaevindeyken. "Neden öldürdüğümü bilmiyorum, yaptıklarımla da yüzleşmek istemiyorum."

Uyuşturucu meraklısı mutsuz ressam

Lisedeyken yetenekli bir sanatçıydı. Tabloları, pek çok yarışmada ödül almıştı. Okula gitmediği zamanlar, Cuyahoga Falls sanat merkezinde ve belediyenin parklar müdürlüğünde gönüllü olarak çalışırdı. Küçük lokantalarda garsonluk yaparak cep harçlığını çıkardığı da olurdu. 1967'de okulun resim bölümüne kaydoldu ama, birkaç ay içinde beklentilerinin karşılanmadığını fark etti. Bir yıl sonra yurttan ayrılmış, McGee Sokağı 4106 numaralı eve taşınmış buldu kendini. Bu dönemde, giderek alaycı, kinayeli konuşan, karşısındakini iğnelemekten hoşlanan, düzene, otoriteye karşı çıkan birine dönüştü.

20 yaşına basmasına birkaç hafta kalmıştı. Soğuk ve karlı bir kış günüydü. Tutuklandı. Bir sivil polise amfetamin satmaya çalışmıştı. "Evet, sattım" dedi. Beş yıl boyunca suç işlememek kaydıyla serbest bırakıldı. Ama olmadı. Bir ay kadar sonra yeniden tutuklandı. Üzerinden marihuana ve LSD çıkmıştı. Yeniden serbest bırakıldı.

1969'da okulu terk etti. Biriktirdiği parayla Kansas City'nin Charlotte Sokağı'ndaki 4315 kapı numaralı evi satın aldı. Birçok kişiye mezar olacak o melun evi.

Artık gün boyu bir lokantanın aşçısıydı. 1970'lerin başında gizemli eşyalar toplamaya ve satmaya başladı. İrili ufaklı birkaç köpek aldı. Kısa zaman sonra, bitpazarının bulunduğu 817 Westport Sokağı'ndaki, boncuklar, kolyeler, etnik giysiler ve daha pek çok şey satacağı o garip isimli dükkânı açtı: Bob's Bazaar Bizarre (Bob'un Acayip Pazarı). Kurbanlarının bir kısmını burada tanıyacaktı. Kendini pencereden aşağıya atan genç adamı da.

Komşuları Berdella'nın gizli yaşamı hakkında fazla bir şey bilmese de polisler, karanlık çöktüğünde kentin belli yerlerinde kümeleşen ve müşteri bekleyen genç erkeklerden bilgi alabileceğinden emindi. Nitekim, Berdella'nın Toyota'sını tanıyan birçoğuna ulaştı. Genellikle verdikleri cevap aynıydı. "Tehlikeli bir adamdı. Otomobiline binmeye korktum, hakkında bir şey bilmiyorum." Çoğu uyuşturucu bağımlısıydı, aralarında evli olanlar bile vardı, muhtemelen aileleri neyle geçindiklerinin farkında bile değildi. Polis yaptıkları işin yasadışılığından söz edip onları tutuklamakla tehdit edince bazıları çözüldü. Dişe dokunur bir delil elde edememekle birlikte uzunca bir süredir etrafta görünmeyen dört gencin adı bu sayede öğrenildi: Todd Stoops, Robert Sheldon, Larry Pearson ve Mike Wallace.

FBI'ın kayıp kişiler veritabanı sayesinde bu gençlerin ailelerine, fotoğraflarına, oradan hastane raporu ve diş röntgenlerine ulaştılar. Nihayet Berdella'nın evinden çıkan insan kalıntıları ve işkence fotoğraflarının kimlere ait olduğu saptanabilecekti.

Dolaptaki ilk kafatasının Robert Sheldon'a, bodruma gömülü olanlardan birinin Larry Pearson'a ait olduğu böyle anlaşıldı. Hâkim karşısına çıkartmadan daha fazla kimliklendirme yapmayı uman, böylelikle Berdella'yı doğru idam sehpasına gönderecek kanıtları hedefleyen polis, amacına ulaşamadı. Berdella'nın ölmeye niyeti yoktu. Yasalardan yararlanmaya kalktı. Haftalardır, kimsenin canını almadığını yineleyen katil, polisin zaten öldürdüğünü anladığı Larry Pearson cinayetini itiraf ederek hâkimle kendi canının pazarlığına girişti.

"Larry Pearson'u öldürdüğüm doğrudur" diye anlattı. "Başına plastik poşet geçirdim, çıkaramasın diye boynundan iple bağladım, sonra boğulması için bekledim. Sakın beni aklı kıt sanmayın, kafasına poşet geçirmenin onu öldüreceğinin farkındaydım." Ne yazık ki yaptıkları, başına poşet geçirmekten ibaret değildi.

Bayılıncaya dek ırzına geçti

Bu arada, evde bulunan dişlerin Robert Sheldon'a ait olduğu ortaya çıktı. Berdella, cinayeti kabullenmeyince, polislerle savcının idam umudu yeniden filizlenmiş olsa da, Berdella'nın avukatı "Evde ve bahçedeki aramaları durdurun. Berdella işkence ettiklerinin adını verecek, her şeyi itiraf edecek" deyiverdi.

13 Aralık sabahı, Kansas kent cezaevinin bodrum katındaki küçük toplantı odasında Berdella ve iki avukatı, iki savcı, iki dedektif ve bir kâtibin karşısına oturdular. Üç gün sonra ifade tutanağı 717 sayfayı bulmuştu.

İlk kurbanın, evvelce tanıdığı ve birkaç ay cinsel ilişkide bulunduğu 20 yaşındaki Jerry Howell olduğunu anlattı. Ona borç para vermiş, bir türlü geri alamayınca tepesi atmıştı. 1984 yılının 4 Temmuz günü, birlikte eve gitmişler, Berdella, zorla yutturduğu çok sayıda uyuşturucu yüzünden bilinci kapanan genç adama havuç ve salatalıkla tecavüz etmişti. Berdella, her sabah işe gitmiş, yatağa iple bağladığı kurbanını her akşam demir çubukla dövmüş, sesini çıkaramasın diye ardı ardına uyku ilaçları enjekte ederek susturmuş, bitap

kalıncaya dek ırzına geçmişti. "Bir gece 22.00'ye doğru ölmesine çok şaştım" dedi. "Kendi kusmuğunda boğulmuş olmalı." Sonra, kanı çabuk boşalsın diye nasıl başaşağı astığını, önce fotoğraflarını çekip etlerini nasıl yenilebilir ufak parçalara ayırdığını, mutfak bıçakları işe yaramadığında nasıl testereyle doğradığını bir bir anlattı. Adamı parçalamakta kullandığı her türlü aleti, bedeninden artakalanları, ayrıca giysilerini ve ceplerinden çıkanları bez ve plastiğe sarmış, ayrı ayrı naylon çöp torbalarına yerleştirerek bahçe dışına çıkarmıştı. Temizlik işçilerinin hiçbir şeyden kuşkulanmadan torbaları alıp gitmesine pek sevinmişti doğrusu. Demek, aynı şeyleri yapmaya devam edebilirdi.

İkinci kurbanı, henüz 18 yaşındaki Robert Sheldon'du. Hani şu elbise dolabında kafatası bulunan zavallı. İlki gibi Berdella'nın evine sıklıkla gelip gitmiş, hatta yatıya kalmış biriydi. Mahalleli onu son kez 10 Nisan 1985 günü canlı olarak gördü. Kayıp bildirimi ise ancak dokuz gün sonra yapıldı. Berdella, onu neden bir seks kölesi haline getirmek istediğini hatırlamıyordu bile, ama polislere tüyler ürpertici başka şeyler anlattı. Mesela kendisine daha fazla muhtaç olsun ve kaçamasın diye gözüne çamaşır suyu enjekte ederek kör ettiğini ve bir elini kestiğini. Zavallı genç, işkencelere sadece dört gün dayanabildi, bir akşamüstü kafasına geçirilmiş poşetle öldü. Kısa zaman sonra bedeni banyo küvetinin içindeydi ve hunharca parçalanmayı bekliyordu. Polislerin arka bahçedeki aramada buldukları, Berdella'nın çöpe atmayıp bir süre buzdolabında beklettiği, sonra toprağa gömdüğü onun kafasından başka bir şey değildi.

Robert Sheldon'un ölümünün üzerinden sadece iki ay geçmişti ki, ecel, bu kez genç Mike Wallace'ı buldu. Berdella verdiği ifadede, bu kurbanıyla fazla vakit geçirecek imkân bulamadığından yakındı. Her nedense elektriğin insan bedenindeki etkilerine merak salmış, zavallı adamın çıplak vücuduna doladığı tellerle bir fizik deneyi yapmaya kalkmıştı.

Katil, katlettiklerinden ders alıyor

Film ve dizilerin seri katilleri ne denli etkilediği, ne denli suç öğrettiği, akıl verdiği hep merak edilir. Bu yüzden seri katiller sorgulanırken, bu konu göz önünde tutulur. Berdella 16 yaşındayken izlediği *Koleksiyoncu (The Collector)* adlı filmin içinde zaten var olan karanlık duyguları su yüzüne çıkardığından söz etti. John Fowles'in bir eserinden esinlenilen filmin kahramanı esir aldığı ve bodrumunda tuttuğu kadınla yakın ilişkiye girer. Kadın öldüğünde bunda kadının kabahati olduğu sonucuna varır ve bir sonraki tutsağıyla daha iyi vakit geçirebilmek amacıyla yaşananlardan ders çıkarır.

Nitekim, Berdella, kendinden önce ya da sonra dehşet rüzgarları estiren diğer seri katillerin davrandığı gibi cinayetlerinden hep ders aldı. Örneğin Walter Ferris'in ölümü ona, esirleriyle daha uzun süre birlikte olabilmesi için uyku ilaçlarını birbiriyle karıştırmamasını ve herkese aynı dozda iğne yapmaması gerektiğini öğretti. Walter, bir süre kalmayı teklif ettiği Berdella'nın evini tıpkı öncekiler gibi, çöp poşetlerine dağılmış şekilde terk etmişti.

Todd Stoops, evin müdavimlerinden biriydi. 21 yaşındaki genç, 1986 yılının 17 Haziranı'nda Berdella'nın evine son kez girdi. Makatına sokulan yumruk bağırsaklarını deldiğinden ateşi çıkmış, katil onu hayatta tutabilmek amacıyla bir dizi hayvan antibiyotiği enjekte etmiş olsa da, temmuzun ilk günlerine kadar ancak dayanabilmişti. Parçalanan cesedinin her iki gözü de kördü. Yaşayabilseydi konuşması da mümkün olamayacaktı. Adam, yatağa bağlı esirinin gözlerine ve ağzına iki hafta boyunca her gece çamaşır suyu damlatmıştı çünkü.

Charlotte Sokağı'ndaki evde son ölen, yirmili yaşlarının başında bir erkek fahişeydi: Larry Pearson. Berdella'yla ilk kez 1987 baharında karşılaştı. Haziran sonuna doğru, artık o da bir esirdi. Altı hafta boyunca Berdella'nın her türlü cinsel talebine cevap vermiş olsa da sonunda kaçmaya yeltendi. İşte bu, kafatasını buzdolabının bir rafına, geri kalanını bodrumun tabanına gönderen, kısacık ömrünün son hatası oldu.

Kalpten öldü, sadece dört yıl yattı

18 Aralık 1988'de ömür boyu hapse mahkûm olan Berdella, 8 Ekim 1992'de tutulduğu cezaevinde bir enfarktüs krizinden öldü. 43 yaşındaydı ve cezasının sadece dört yılını yatmıştı. Aslında, ölümünden birkaç gün önce cezaevi papazına bir mektup yazmış ve gardiyanların kalp ilaçlarını vermemesinden şikâyetçi olmuştu. Kimileri zehirlenerek öldürüldüğünü iddia etmiş olsa da, ölüm nedeni hiçbir zaman soruşturulmadı. Başına gelenlerin sorumlusu olarak gördüğü babasının defnedildiği Ohio'daki Cuyahoga mezarlığına gömüldü.

Profesyoneller, Berdella gibi, cinselliği ön plana çıkaran sadist seri katilleri, "normal" seri katillerden ayrı tutar. Diyeceksiniz ki, seri katilin normali olur mu? Olur, çünkü onlar kurbanlarını avlar ve olabildiğince çabuk öldürürler. Halbuki Berdella gibileri, tutsaklarını saatler, hatta günler boyu canlı tutmaya gayret ederler. Hastalanırsa tedavi etmeye bile çalışırlar. Eylemlerini gerçekleştirken, bir av olarak gördükleri kurban ne kadar acı duyar, haykırır, çırpınır, yalvarırsa o denli haz duyarlar.

Bu tip seri katiller, suç işlemek için kendi evlerini tercih eder. Böylelikle saldırılarında gerekli her türlü olanağı elinin altında bulundurabilirler. Kamçılar, kemerler, deri çamaşırlar, göğüslerin ucuna takılacak maşalar, bağlamak için ipler, dildolar, jiletler, bıçaklar, kerpetenler ve akla hayale gelmeyecek bir dizi başka alet edevat.

Bir de değişik cinsel saplantıları olan seri katiller vardır ki, daha fazla içinizi kaldırmamak için onlara başka bir yazımda değineceğim.

Zevkine ölüm

Her sadist bir mazoşist, her mazoşist bir sadisttir.

Dr. J. Paul de River

Dünyanın belki de ilk cinsel suçlar birimi, Los Angeles polis teşkilatı içinde psikiyatr Dr. J. Paul de River tarafından kurulmuştu. Dr. de River, çalıştığı dönemde kentte işlenen, cinsel motifli hemen tüm cinayetlerin olay yeri incelemesinde bulunmuş, saldırganın nasıl biri olabileceğine ilişkin görüşlerini polisle paylaşmış ve yakalandığında –tabii yakalanırsa– onunla mutlaka yüz yüze görüşmüştü.

Dr. de River, 1930-1940 arasında Los Angeles'ta işlenmiş cinayetlere ve faillerine ilişkin deneyimlerini 1949'da yayımlanan *The Sexual Criminal: A Psychoanalytic Study* (Cinsel Suçlu: Psikoanalitik Bir Deneme) adlı kitabında bir araya getirdi. Saldırganların yanı sıra, cesetlerin olay yerinde bulunduğu andaki fotoğraflarını da içeren 500 sayfalık kitabın hedefi, elbette sokaktaki insan değil, polislerdi. Bununla birlikte muhafazakârların, özellikle muhafazakâr siyasetçilerin eleştirisiyle karşılaştı. Hastalıklı beyinlerin "pis eylemlerini" bütün çıplaklığıyla gözler önüne sermesine, bir de aşağıda kısa biçimde özetleyeceğim "Kara Yıldızçiçeği" *(Black Dahlia)* fiyaskosu eklenince, kriminoloji ve seksolojinin gelişimine önemli bir katkıda bulunan doktorun kariyeri de son buldu. 2000 yılında aynı adla yeniden basılan kitabı, cinsel suçlarla ilgilenenler arasında hâlâ popülerliğini korumaktadır ve bana kalırsa en can alıcı cümlesi, Dr. de

River'ın "Her sadistin bir mazoşist, her mazoşistin bir sadist olduğu unutulmamalı" şeklindeki öğüdüdür.

Ortadan bölünen Yıldızçiçeği

Yıl 1947'ydi, günlerden 15 Ocak. Los Angeles'ın Leimert Park bölgesi sakinlerinden bayan Betty Bersinger, üç yaşındaki küçük kızını elinden tutmuş gezdiriyordu ki, Coliseum Caddesi ile Batı 39. Cadde arasında yer alan boş bir arazide, mavi gözlü, kahverengi saçlı, kolları dirseklerinden bükük, elleri başının üzerinde birleştirilmiş, ağzının iki yanı kulaklarına kadar kesik ve bedeni tam orta yerinden ikiye ayrılmış bir çıplak kadın cesedi gördü.

Gazetecilerin, genellikle siyah elbiseler giymeyi tercih etmesi nedeniyle, sonraları Kara Yıldızçiçeği adıyla anacağı henüz 22 yaşındaki Elisabeth Short'un katilinin peşine düşen Los Angeles polisi, cinsel saldırılar konusundaki bilgisine saygı duyduğu Dr. de River'ın önerilerine uygun biçimde yürüttüğü soruşturmanın ikinci yılının sonlarına doğru, doktorun yönlendirmeleri sonucunda iki kişiyi tutukladı, ancak ne yapıp ettiyse, bir türlü savcıyı tatmin edecek delillere ulaşamadı ve tutukluları serbest bırakmak zorunda kaldı.

Halbuki doktor, bunlardan biri, gerçek adı Leslie Dillon olan Jack Sand ile uzun görüşmeler yapmış, hatta Las Vegas'ta buluşarak birlikte birkaç gün geçirmişti. Adam, kadın ve cinayetle ilgili olarak polisin dahi bilmediği öylesine

ayrıntıları bilmekteydi ki, doktorun hiç kuşkusu kalmamıştı. Bayan Short'un katili, bu adamdan başkası olamazdı.

Ne yazık ki, yüzlerce polisin soruşturmasında yer aldığı ve sadece Jack Sand'den elde edilen bilgi ve belgelerin dahi 4 bin sayfa tuttuğu Short cinayeti, faili meçhul olarak kaldı, Los Angeles polisinin genellikle başarılarla dolu tarihine "Kara Yıldızçiçeği Fiyaskosu" olarak geçti. Kanımca cinayet gerçekten Dr. de River'ın psikolojik profillemedeki hatası yüzünden aydınlatılamamıştır. Bu arada, izleyen yıllarda 50 kadar kişinin genç kadının cinayetini üstlendiğini belirtmeden geçmeyeyim.

Beni soluksuz sev!

Dr. Paul de River'ın önemle üzerinde durduğu ve cinsel saldırıların temel sorumlusu olarak gördüğü parafililer, tekrarlayan, normalden farklı fantezilerin, dürtü ve davranışların yaşandığı cinsel bozukluklardır. Parafilikler, toplumun normlarına uymadıkları için "anormal" kabul edilir, cinsel davranışların kıyılarında dolaşır ve durumu öğrenenler tarafından dışlanır. Bugüne değin ayak fetişizminden ölü seviciliğe değin yüzlerce parafili tanımlanmıştır.

Otoerotik asfiksi, psikiyatrinin başucu kitabı olarak tanımlayabileceğimiz Amerikan Psikiyatri Birliği'nin DSM-IV-TR tanı ölçütlerinde yer almamakla birlikte, diğer parafililer arasında sayılabilir. Otoerotik asfiksiye başvuran kişilerin önemli bir bölümü genç erkeklerdir ama, ergenlerde, yaşlılarda ve kadınlarda da rastlanır. Otoerotik asfikside kişi,

beynine giden oksijeni kısıtlayarak, serebral hipoksiyi sağlar. Eylem sırasında kendini tatmin edebilir. Oksijen miktarını azaltabilmek amacıyla, asma, boğaza bağ dolama, başa naylon poşet geçirme, özel üretim maskeler takma, göğse bastırma, oksijen yerine gaz ya da kimyasal soluma gibi farklı yöntemlere başvurur. Bu arada cinsel organın, bedenin herhangi bir yerine, tercihen boyna bağlanmasına da sıklıkla rastlanır.

Dolapta asılı ünlü bir aktör

4 Haziran 2009 çarşamba sabahı, saat 11 sularında, Bangkok'un Nai Lert Park Swiss Oteli'nde bir temizlikçi kadın, süitlerden birinin kapısını tıklattı. Açan olmayınca misafirin kahvaltıya indiğini düşündü, açıp içeriye girdi. Odada gerçekten kimse yoktu. Çalışmaya başladı. Sıra giysi dolaplarının bulunduğu tarafa geldiğinde kapaklardan birinin açık kaldığını fark etti, kapatmak üzere yaklaştı ve birden gözlerine inanamadı. Dolabın sol yan duvarına yaslanmış şekilde yaşlıca bir adam, elbise borusuna asılı biçimde yarı çıplak duruyordu.

Dünya kamuoyu, dolaptaki cesedin kimliğini öğrenince pek üzüldü. Adam, 100'den fazla filmde rol almış, dört kez Altın Küre'ye aday olmuş, *Kung Fu* dizisinin ünlü oyuncusu 72 yaşındaki Amerikalı aktör David Carradine'di. Kimimiz aşırı doz uyuşturucudan öldüğünü, kimimiz uyuşturucu etkisinde kendini astığını düşündük. Ne de olsa defalarca madde kullanırken yakalanmış ve yargılanmıştı.

Cuma sabahı ölüm nedeni açıklandı. Açıklamayı yapan, Tayland Adalet Bakanlığı'na bağlı Merkez Adli Bilimler Enstitüsü'nün müdiresi Dr. Khunying Pornthip Rojanasunand'dı. 30 yıllık kariyerinde 10 binden fazla otopsi yapmış, punk saçları, parlak göz makyajı, apartman topuklu ayakkabıları, farklı giyim tarzıyla medyanın gözbebeği, zeki ve karizmatik bir kadın.

Hükümet düşüren doktor

National Geographic'in "Olay Yeri Bangkok" adlı belgeselinde de yer alan, 1955 doğumlu Dr. Rojanasunand, ya da aramızdaki kısa adıyla Dr. Pornthip, sadece mesleğindeki bilgisi açısından değil, dünyanın bu coğrafyasında yürüttüğü insan hakları konusundaki liderliğiyle de tanınır.

Hatta 2006'da Thaksin Shinawatra hükümetinin devrilmesiyle noktalanan askeri darbenin hazırlanmasında payı olduğu bile söylenebilir. Çünkü Başbakan Shinawatra'nın, ülkesindeki amfetamin kaçakçılarına karşı 2003'te yürüttüğü uyuşturucuyla mücadele, 2500'den fazla kişinin öldürülmesiyle sonuçlanmıştı. 2005'te Birleşmiş Milletler Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Kurulu'nun 13 üyesinden biri olarak göreve başladığımda bu kayıplar gündemimizin ilk sıralarında yer alıyordu.

Tayland'ın sivil toplum kuruluşlarından bazıları, ölenlerden bir bölümünün uyuşturucu kaçakçılığıyla hiç ilgisi bulunmadığını, bazıları da bunların, uyuşturucu rantıyla beslenen rüşvetçi polislerin adlarını vermelerinden

korkulduğu için hayatlarına son verildiğini ileri sürdü. Dr. Pornthip'in, otopsi bulgularına dayanarak ölümlerin çatışma sırasında değil, polisin infazları biçiminde gerçekleştiğini açıklaması, bu iddiaların doğruluğunu destekler nitelikteydi. Başbakan Thaksin Shinawatra'nın uyuşturucuyla savaşı, kendi sonunun başlangıcı oldu.

Beş yıl kadar sonra doktor, yine polisi suçlamaktaydı. Resmi açıklamalara göre, polisle Peoples Alliance for Democracy (Demokrasi için Halk Birliği) arasında çıkan çatışmadaki yaralanmaların nedeni, isyancıların kendi üretimleri olan bombalardı. Dr. Pornthip bunun doğru olmadığını, yaralanmalara polisin kullandığı göz yaşartıcı bombaların yol açtığını bildirdi. Bu sonuca, İngiliz üretici Global Technical Ltd'in GT200 adlı gerecini kullanarak ulaşmıştı. Global Technical, GT200'ün "uzaktan madde dedektörü" olduğunu, gerek patlayıcı, gerekse uyuşturucu maddeleri uzak mesafelerden tanıyacak özellikleri bulunduğunu iddia etmişti ve tanesi 36 bin dolardan dünyanın birçok ülkesinin güvenlik teşkilatlarına satmıştı. Gerçi detektörle ilgili daha sonra pek çok eleştiri yayımlandı ve pek güvenilir bir şey olmadığı ortaya çıktı ama Dr. Pornthip'in bu açıklaması, Tayland Emniyet Genel Müdürü'nü görevinden aldırmaya yetip artmıştı bile. İşte, Swiss Otel'in bir odasındaki dolapta bulunan David Carradine'in neden öldüğünü bütün dünyaya açıklayacak olan doktor, böyle biriydi.

Her şey daha güçlü bir orgazm için

Soruşturmayı yürüten Başkomiser Somprasong Yenthuam, "Merak edilecek bir şey yok" dedi. "Otelin tüm kapalı devre televizyon kayıtlarını inceledik. Bay Carradine'in odasına daha önce hiç kimse girmemiş. Dolayısıyla olay bir cinayet değil." Dr. Pornthip'in açıklaması başka bir gerçeği gözler önüne serdi. "Muhtemelen otoerotik asfiksi denemekteymiş. Eylem sırasında kendi kendini boğmuş olduğunu düşünüyorum."

Ertesi sabah bir tabloid gazete olan *Thai Rath*, ayakları yerde, elleri başının üzerine bağlı, elbise dolabının borusuna asılı çıplak bir adamın hafif grenli fotoğrafını bastı. Yüzü siyahlanmış, bedeninin bazı yerleri sansürlenmişti. Gazete fotoğrafın kaynağını belirtmemişti ama, polise göre fotoğrafı çeken, olay yerine giren adli tıp ekibiydi. Carradine'in cenazesi Los Angeles'a götürüldü ve ailesinin isteği üzerine Dr. Michael Baden tarafından otopsisi yapıldı. Sonuç aynıydı: Otoerotik asfiksi. Carradine, penisine bağladığı ayakkabı bağının diğer ucunu boynuna dolamış, bileklerini bağladığı başka bir ipi, dolap borusunun üzerinden aşırdıktan sonra yine boynuna sabitlemişti.

Yakınları önce böyle bir sonu kabullenmeyip, Carradine'in Bangkok'ta bir cinayete kurban gittiğini ve soruşturmanın yeterince yapılmadığını ileri sürmüş olsalar da, aktörün beş karısından ikisi, sevişirken bağlanmaktan hoşlandığını ve Swiss Otel'dekine benzer alışkanlıkları olduğunu bildiklerini açıklayınca konu kapandı.

Yaşam ile ölüm arasındaki ince çizgi

Hipoksinin, cinsel doyum ve orgazm şiddetini artırdığı muhakkak. Ne yazık ki, hipoksik öforinin yarattığı bilinçsizlik ile ölüm arasında çok ince bir çizgi bulunur ve en ufak bir hesap hatası can kaybıyla sonlanır. İşte bu yüzden, otoerotik asfiksi, parafililer arasında en tehlikelisidir. Ölüm genellikle, oksijen eksikliği yaratmak için kullanılan tekniğin zamanında kontrol edilememesinden kaynaklanır.

Araştırmalar otoerotik asfiksi uygulayan kişilerin yaşamı boyunca bir ya da birkaç başka parafilisinin de bulunduğunu göstermekte. Mazoşizm, transvestik fetişizm ve *cross dressing* en yaygın rastlananları. Zaten, otoerotik asfiksiye bağlı ölümlerin olay yerleri incelendiğinde yüzde 20-25 kadarında transvestik fetişizmin işaretlerine rastlanması da bu yüzden. Eşlik eden bir diğer parafili *bondage* fetişizmi. Tıpkı aktör Carradine'de olduğu gibi. Ama bir de otoerotik asfiksi tutkunu sadomazoşist seri katiller var ki, onlardan bazılarına bu kitabın sayfaları arasında gezinirken mutlaka rastlayacaksınız.

Beş garip seri katildiler

İyiler ve kötüler vardı. Fahişeler kötüydü

Öldürmek kolaydı da, temizlemesi zordu.

John Gerard Shaefer

Dört Amerikalı ile bir Rus, sadece acı verip acı duymadılar. Zevkin doruğuna ulaşmak için havasız bırakmayı ve havasız kalmayı tercih ettiler. Otoerotik asfiksinin sadomazoşizmle yoğurulduğu birer seri katildiler.

Genelde seri katillerin hedefi kadınlardır. Onlar biraz farklıydı. Erkekleri tercih ettiler, hatta biri, sadece erkekleri. Eşcinseller, acı çektirirken acı çekmeyi de ihmal etmez. Onlar da viktimolojinin bu iyi bilinen kuralını çiğnemedi. Eşcinseldiler, yanı sıra iyi birer sadomazoşist.

Seri katiller genelde kurbanlarının boğazına sarılır ama, sadece yarı kadarı onları boğarak öldürür. Halbuki onlar, çıplak elleri arasındaki bir zavallının yuvalarından fırlayan gözlerini, çırpınışları görmenin, kocaman açılmış ağızlarından bir türlü çıkamayan haykırışları, hırlamaları duymanın peşindeydi ve bu yüzden hep boğarak can aldılar. Çünkü cinsel uyarı sadece boğarak mümkündü, orgazm da. Kimi zaman boğacak birini bulamadılar. Birini boğmayı hayal ettiler ve işte o zaman kendi boğazlarına sarıldılar.

Birbirine 180 derece tersmiş gibi görünen bu iki parafilinin, yani otoerotik asfiksi ile cinsel sadizmin aynı kişide yan yana varlığı, neredeyse 100 yıldır ilgi çekiyor. Örneğin, ünlü Avusturyalı nörolog ve psikanalizin babası Sigmund Freud,

daha 1905'te kaleme aldığı makalelerinde, cinsel doyuma ulaşabilmek için karşısındakinin, dövme, ezme, bağlama, ısırma, yakma, kamçılama gibi kendisine acı veren eylemlerine ihtiyacı olan mazoşistlerin, sıklıkla karşısındakilere de acı veren birer sadist olduklarını kaydetmişti. İngiliz hekim ve seksolog Havelock Ellis de, 1927 tarihli *Studies in the Psychology of Sex* (Cinselliğin Psikolojisi Üzerine Denemeler) adlı eserinde, Psikiyatr Dr. Richard von Krafft-Ebing'ten bu yana belgelenen sadist ve mazoşistleri değerlendirmiş ve bu iki cinsel farklılığın birlikte görülme sıklığına dikkat çekmişti.

Aslında mazoşizm, kişinin kendisini cinsel obje olarak görmeye başlaması üzerine, yine kendisine yönelttiği sadizmden başka bir şey değildir. Kısacası bir sadist aynı zamanda az ya da çok bir mazoşist ve bir mazoşist az ya da çok sadisttir ve kimi zaman biri, kimi zaman diğerini üstlenir.

Halbuki az sonra okuyacağınız örneklerdeki seri katiller, sadizm ve mazoşizmi aynı zaman diliminde, hatta kendi üzerlerinde deneyerek sıradan katillerden farklılaşıyor. Bir yandan kendi boğazlarını sıkarak acı çeken birer mazoşistken, diğer yandan bu acıyı vererek zevk alan birer sadistler. Gırtlağına yapışacak bir kurban bulamadıklarında otoerotik asfiksiye başvurmaları hep bu yüzden.

Üstün zekâlı seri katil: Harvey Glatman

1927'de New York'ta doğan Harvey Glatman'ın garip davranışları, henüz çok küçükken başladı. Bir sevinir, hemen

ardından hüzünlenir, yalnız kalmayı sever, kızgınlığını derin bir sessizlikle tamamlar, nedensiz gülmek gibi yakınlarının anlam veremediği tavırları olurdu.

Fazla dikkatli olduğu söylenemese de dersleri iyiydi, hatta bazılarında çok iyi. Komşulara göre pek utangaçtı. Ön dişleri dışarıya fırlamış, kulakları kocaman olmasa, çocuklar da bu yüzden onunla dalga geçmeseler, hayat küçük Harvey için daha keyifli olurdu kuşkusuz. Ama IQ'su 130'du. Bu da onu entelektüel olarak üstün yetenekli, aşırı zeki insanların arasına sokuyordu.

Geriye yaslanıp penisine ip bağladığını, diğer ucunu bir çekmeceye tutturduğunu annesi gördüğünde henüz üç ya da dört yaşındaydı. Yedi sekiz yıl sonra bir banyo çıkışı, ensesindeki kızarıklığı fark eden yine oydu. Boynuna doladığı ipi, musluğa tutturmuş, geriye yaslanarak boğazını sıkmıştı. "Doğrusu bundan çok keyif aldım" diye anlatmıştı annesine. Kadıncağız çocuğu toparladığı gibi aile doktoruna götürdü. "Merak etmeyin" dedi adam, "büyüdükçe geçer." Aslında hiçbir şeyin geçeceği yoktu. Kendini tatmin ederken yakalayan babası "Yapma, aklını oynatırsın" diye korkuturdu. Harvey, 18 Eylül 1959 günü San Quentin Eyalet Cezaevi'nin gaz odasına girinceye dek babasını affetmedi.

Evlere girip küçük hırsızlıklar yaparak başlamıştı suç kariyerine. Daha sonra kadınları evlerine kadar izlemiş, gizlice içeri girmiş, etkisiz hale getirdikten sonra ağızlarına eline ne geçirdiyse tıkmış, onları yatak odalarında el ve ayaklarından bağlamış, kısmen soyduktan sonra karşılarında kendini tatmin etmişti. Elindeki tabancanın oyuncak olduğunu hiçbiri anlamadı. İlk kez tutuklandığında 17 yaşındaydı.

Cebinde malum tabancası ile uzunca bir ip parçası buldular. Duruşma gününe dek serbest bırakmaları hiç de akılcı olmadı. Bu arada bir kadını kaçırmaya ve cinsel tacizde bulunmaya kalktı. Tabii tekrar tutuklandı. Bir yıl yattıktan sonra bıraktığı yerden devam etti. Bu kez oyuncak tabancasıyla bir çifti kaçırmaya kalktı. Adam kurtulup kaçtı, Glatman kadını bıçakladı. Yeniden tutuklandı, yargılandı ve cezaevine döndü. "Şizofrenik tipte psikopatik kişilik ve sapkın cinsel dürtüler" tanısı koydular. Bundan 40-50 yıl önce şizofreni, bugünkünden çok daha geniş kapsamlı bir kavramdı. İki yıl geçmeden, iyi halden tahliye oldu. Los Angeles'a taşındığında artık 29 yaşına gelmişti. Cinsel dürtüleri farklılaşmış, daha sonra pek çok seri katilin davranacağı gibi, eylemlerini unutmamak için fotoğraflamaya başlamıştı.

1958 yılıydı, Los Angeles'tan yola çıkmış Santa Ana karayolu üzerinde çöle doğru yol almaktaydı. Yan koltukta oturan genç kadın mutluydu. Güneş batıp hava karardığında, gökyüzünde mehtap ve yıldızlar parladığında uygun bir yere park edecekler, yol kenarında soyunacak, değişik pozlar verecek, adamın çekeceği fotoğraflar ünlü bir polisiye yazarının bir dedektif dergisinde yayımlanacak öyküsünü süsleyecekti. Kim bilir, Hollywood oyunculuğunun yolu belki de bu fotoğraflardan geçecekti. Aracı kullanan ve kendisini fotoğrafçı diye tanıtan erkeğin, cebinde bir silah, yanı sıra uzunca bir ip, aklında şeytani bir plan bulunduğunu, kendisinden önce üç kadını daha aynı şekilde kandırdığını, akıl almaz işkenceler yaparak, tarifsiz acılar içinde dünyalarını değiştirdiğini nereden bilecekti.

Birkaç ay sonra bir polis memuru Glatman'ı Los Angeles'ın bir arka sokağında, kadının biriyle boğuşurken gördü. Bu olay Harvey Glatman'ın sonunu getirdi. 18 Eylül 1959'da son nefesini verirken ağzından "Olması gereken de zaten buydu" cümlesi döküldü.

Harvey Glatman'ın bu kadınları neden öldürdüğü hiçbir zaman anlaşılamadı. Ancak şu var ki, bütün mesele birini öldürme, tecavüz etme ya da işkencenin verdiği tatminden ziyade, cebinden eksik etmediği ip parçasıydı. Hani şu daha çok küçükken, bir ucu çekmeceye, diğer ucu penisine bağlı ipi annesi görmüştü ya. Yıllar sonra cebindeki ipler hep farklı olsa da, onun için hâlâ çekmeceye bağlı o ipti.

İyi düğüm atan izci: Dennis Rader

Yıllar sonra "BTK canisi", yani *bind* (bağla), *torture* (işkence et) ve *kill* (öldür) sözcüklerinin ilk harfleriyle anılacak olan Dennis Lynn Rader 1945 yılında Kansas, Wichita'da doğdu. Dört erkek kardeşin en büyüğüydü. İçine kapanık, yalnız kalmayı seven, terbiyeli, şakadan pek anlamaz bir çocuktu. İlkokulun son yıllarında başlayan bağlama, kontrol altına alma, işkence etme hayallerini bir yana bırakacak olursak, sıradan sayılacak bir yaşamdı onunki.

Tabii bir de, tavukları boğazlayan anneannesini seyretmek gibi bir başka tutkusu daha vardı. İleriki yıllarda önce kedi ve köpekleri, sonra zavallı insanları asmaya kalkışması bu yüzden. Kadın iç çamaşırları merakından da biraz söz etmek gerek. Oradan buradan çaldığı rengârenk külotları, sutyenleri

o tarihlerde kendi üzerinde deneyip denemediğini bilmiyoruz ama, çok sonraları, can çekişen kurbanlarının karşısına onların iç çamaşırlarıyla çıktığı kesin.

İzci takımının lideriyken en iyi bildiği ve takıma yeni girenlere öğretmekten keyif aldığı becerisini de unutmamalı: özel bir teknikle düğüm atmak. Zamanı geldiğinde kurbanlarının gırtlağını aynı teknikle sıkacaktı.

Rader liseyi rahat bitirdi, elektronik teknisyeni oldu. Hatta 1965'te Kansas Wesleyan Üniversite'sine kaydoldu. 1966 yazında okulu bırakarak orduya katıldı. Böylelikle kara ordusuna alınıp Vietnam'a gönderilme ihtimalini, Hava Kuvvetleri'ne gönüllü olarak başvurarak geçiştirdi. Batı Pasifik'teki Okinawa adası ilk görev yeriydi. Altı ay kadar Kadena Hava Üssü'nde kaldıktan sonra Tokyo yakınlarındaki Tachikawa Hava Üssü'ne gönderildi. Kore, Yunanistan ve Türkiye tayinlerinden sonra göğsünde bir sürü üstün hizmet madalyasıyla memlekete döndü.

İlk cinsel deneyimini ülkesinden binlerce kilometre uzakta yabancı bir fahişeyle yaşadı. Amerikalı askerin verdiği dolgun ücrete dayanamayan kadın, kendisini bağlamasına izin verdi. 1970'te terhis oluncaya dek, dört yıl boyunca Rader, birlikte olduğu yabancı seks işçilerini bağlamaktan hiç vazgeçmedi.

Wichita, Kansas'a döner dönmez liseden tanıdığı bir kızla evlendi. 26 yaşındaydı, karısı Paula Dietz ise 23. El, ayak, göz bağlamanın söz konusu dahi edilmediği cinsel yaşamlarını iki çocukla taçlandırdılar. Çalışıyordu, iyi bir Hıristiyandı. Kilise konseyinin saygın bir üyesiydi. Ne olduysa 15 Ocak 1974 günü oldu. Aklına nasıl düştüğü

bilinmez, Dennis Rader, Otero ailesinin Kuzey Edgemoor Sokağı 803 numaradaki evlerinin arka kapısında durmaktaydı.

"Hayaller içindeydim" diye anlatacaktı günü geldiğinde. "O evi neden seçtiğimi hiç hatırlamıyorum. Telefon kablolarını kestikten sonra içeri girdiğimde biraz şaşırmıştım doğrusu. Çünkü ne köpeğin, ne de Bay Otero'nun evde olacağını tahmin etmiştim." Yalan söylüyordu. O evi neden seçtiğini gayet iyi bilmekteydi çünkü. Günlerdir Otero ailesinin Meksika kökenlilere özgü kara saçlı, kara gözlü, geniş kalçalı genç annesiyle küçük kızını izliyor ve hayaller kuruyordu. "Peki daha sonra olacakları neden yaptığını hatırlıyor musun?" diye soracaktı yargıç. Kısa ve net bir cevaptı aldığı: "Cinsel zevkim için." İşte bu, doğruydu.

O soğuk, sisli ve karanlık kış günü, Dennis Rader, cebindeki tabancasını hiç ateşlemedi. Onu sadece korkutmak ve evdekileri bağlayabilmek için kullandı.

15 yaşındaki Charlie Otero, sokak kapısına anahtarı sokup çevirdiğinde, ilk dikkatini çeken içerisinin sessizliği oldu. "Hey millet, neredesiniz?" diye seslendi salona doğru yürürken. Köpek bile havlamıyordu. İçinde garip bir his vardı, salona girmekten vazgeçti, annesiyle babasının yatak odasına bakmaya karar verdi. İlk gördüğü, yatağın ayakucunda, yerde yüzükoyun yatmakta olan, el ve ayak bilekleri bağlı babası oldu. 38 yaşındaki Joseph Otero'nun başına bir poşet geçirilmişti.

Yatağın üzerinde yatan annesiydi. Babasından tek farkı, boynundaki ipti. Gördüğü manzaranın korkunçluğu karşısında birkaç dakika donup kalan çocuk, nihayet yardım istemek

üzere sokağa fırladı. Aslında kimsenin yardım etmesi mümkün değildi. O gün, o saatte evde Otero'lardan kim varsa çoktan ölmüştü ve çocuğun henüz bundan haberi yoktu. Koşarak yetişen komşular, telefon hatlarının kesik olduğunu fark ettiler.

Olay yerine gelen polis, evin dokuz yaşındaki küçük oğlunun yatak odasına girdiğinde, yerde yüzükoyun yatmakta olan, el ve ayak bilekleri bağlı cesediyle karşılaştı. Başına geçirilmiş poşeti gördüler. Bir değil, tam üç poşet. Asıl tüyler ürperten sahne, bodrumdaydı. 11 yaşındaki küçük Josephine Otero, ayağında çorapları ve üzerindeki tişörtüyle yarı çıplak vaziyette, bir boruya bağlanmış, boynunda ip öylece durmaktaydı.

Wichita emniyetinden Başkomiser Paul Dotson, babanın saati ile küçük kızın el çantası dışında herhangi bir şeyin çalınmadığını açıkladı. Kapı ve pencerelerde zorlama yoktu. Başa geçirilen poşetlerle, boğmada kullandığı ipleri katilin yanında getirdiği kesindi. Muhtemelen silahlıydı. Yoksa böylesi sessiz bir çevrede, kurbanların çığlıklarını mutlaka bir duyan çıkardı. "Evin değişik yerlerinde, ayrıca küçük kızın ve bağlı olduğu borunun üzerinde sperm bulduk" dedi. "Kurbanların hiçbirine tecavüz edilmemiş. Anlaşılan katil birkaç kez kendi kendini tatmin etmiş." Söylediklerinde haklıydı. Gerçekten Dennis Rader, kurbanların hiçbiriyle cinsel ilişkiye girmedi. Küçük kıza "Evde bir fotoğraf makinesi var mı?" diye sorduğunu anlattı hâkime. Cevap vermesini bekleyemeden boğduğunu ekledi sonra. Bedeni, yaşadığı sahneyi ölümsüzleştirmesini bekleyemeyecek ölçüde gerilmişti. Ne yazık ki henüz 1970'li yıllardı. Sperm

sıvısından DNA elde etmek, profili bir veritabanında aramak, en azından şüphelilerinkiyle karşılaştırmak hayalleri dahi süslemiyordu.

Polis, çok ustaca planlanmış, zamanlaması iyi ayarlanmış ve askeri bir operasyonmuşçasına uygulanmış saldırının nedenini anlayabilmek için çok uğraştı. Motifi bulsa, katile bir adım yanaşacağını biliyordu. Ama bir türlü Otero ailesinin fertlerine zarar verebilecek bir düşman bulamadı. Dennis Rader'in sadece orgazm olabilmek için bunca kişiyi katledebileceği, bir buçuk saat kadar kaldığı evin ön kapısından çıkacağı, Otero'ların otomobilini alıp birkaç kilometre ötedeki marketin önüne park edeceği, elini kolunu sallayarak evine döneceği kimin aklına gelirdi ki?

Polis, üç kişiyi tutuklayınca Rader kalem kâğıda sarıldı, daha sonra çokça yapacağı biçimde günlük gazetelerden birine mektup yazdı ve Otero'ları katledenin kendisi olduğunu itiraf etti. Olayları en ince ayrıntısına kadar anlattı, hatta bağlarken ve boğarken kullandığı düğüm tekniğini dahi. Ne yazık ki 1970'li yıllardı. Düğüm tekniklerinin henüz bir veritabanı yoktu. Bu yüzden kullanılan düğümün biçimine bakarak canilerin geçmişlerini, mesleklerini tahmin etme olanağı bulunmuyordu. Mektubunu "BTK" diyerek imzaladı. "Bind, Torture and Kill", yani bağla, işkence et ve öldür. 30 yıl kadar sürecek BTK avı böyle başladı.

İzleyen 17 yıl içinde Rader, arada uzun soğuma evreleri yaşayarak sekiz kadın öldürdü. Ama selobant, ip, kelepçe, bıçak, tabanca gibi "lüzumlu malzeme"yi yerleştirdiği çantasını yanından hiç ayırmadı. Her seferinde kurbanlarını ölmeye ramak kalıncaya kadar boğdu, kendine gelmelerini

bekledi ve yine boğdu. Bu döngüyü olabildiğince, kendi ve kurban dayanabildiği kadar uzatmaya çalıştı. Cinayetlerden sonra cesetlere poz verdirdi, kimi zaman onların iç çamaşırlarını giydi, üzerlerindeki bir eşyaya denk gelecek biçimde boşaldı ve fırsat buldukça hem kendisinin hem de kurbanlarının eylem sırası ve sonrasında fotoğrafını çekti. 1991'deki son kurbanı, 62 yaşındaki Dolores Davis'ten sonra bir daha öldürmedi. Otoerotik deneyimlerini geliştirdi. Defalarca ormanda, otel odasında, hatta annesinin bodrumunda, poz verdiği kurban cesetlerinin şekillerine girdi, onların iç çamaşırlarını giydi, yüzüne maske taktı ve boynuna ünlü düğümünü attığı ipi geçirip yavaş yavaş çevirerek kendi fotoğrafını çekti.

2004 yılında ilginç bir gelişme oldu. Rader, 1974 ile 1991 arasında öldürdüğü kişilerin cinayet dosyalarının kapatıldığını öğrenince tepesi attı. Üstelik o ikisi erkek sekizi kadın 10 kişi öldürmüştü. Polis sadece dokuzunun BTK elinden çıktığını söylüyordu. Oturup polise bir mektup yazdı. Onuncuyu da kendisinin öldürdüğünü açıkladı. Nerede, nasıl öldürdüğünü bütün ayrıntılarıyla anlattı. Tabii yine BTK diye imzaladı.

Mağdurlardan birinin tırnak altında doku bulunması, 30 yıldır süren BTK soruşturmasının dönüm noktasını oluşturdu. Artık DNA analizleri yapılabiliyordu ve tırnağın altındaki DNA profili BTK'ya aitti. Seri katili bulabilmek amacıyla 1300 erkekten örnek aldılar. Aralarında Dennis Rader yoktu. Hangi polis, iki çocuk babası, sessiz, sakin, dindar bir adamdan şüphelenir ki? Üstelik bu adam, bir güvenlik firmasında alarm montajcısı olarak çalışıyorsa.

Dennis Rader, bilgisayar disketlerinden silinmiş dosyaların yeniden okunur haline getirilebileceğini bilmiyordu. Bir televizyon kanalına gönderdiği, maktullerin fotoğraflarını içeren disketin polisin eline ulaşacağını, polisin de diskette daha önce Dennis adıyla kaydolmuş ve silinmiş bir belgeyi açabileceğini hesap etmedi. Belge, katilin kilise bağlantısını ortaya çıkardı. "Lutheran Kilisesi Wichita Dennis" sözcükleriyle yapılan bir internet taraması, aradıkları adamın soyadını ele verdi. BTK, siyah renkte bir Jeep Cherokee kullanmıştı. Dennis Reader'in evinin önünde siyah renkte bir Jeep Cherokee park halindeydi. Ancak bunlar onu tutuklamaya yetmezdi. Kızının, Kansas Üniversitesi'nde öğrenciyken, kadın doğum kliniğinde kanser taraması için alınan pap smear'inin (servikal yayma) bulunduğunu saptadılar. DNA analizini yapabilmek amacıyla savcılık izni talep ettiler. Dennis Rader'in kızının DNA profili, boğularak öldürülen kurbanlardan birinin tırnağının altından elde edilen dokunun DNA'sına çok benziyordu. Katil, Rader'in kızının çok yakınıydı. Büyük bir olasılıkla kendisiydi. Bu kanıt, 25 Şubat 2005 günü Dennis Rader'i tutuklamaya ve BTK canisi olarak suçlamaya yetti. 27 Haziran 2005'te Rader tüm cinayetleri kabul etti. 10 kez müebbet hapse, toplam 175 yıla mahkûm edildi. Bu, Kansas eyalet yasalarına göre alabileceği en yüksek cezaydı.

31 yıl süren soruşturma ve takip de böylece noktalanmış oldu.

Tek başına olmaz: John Gerard Schaefer

> Birini öldürürken, az sonra sıranın kendisine geleceğini bilen bir diğerini seyretmek. İşte sadizm budur.
>
> John Gerard Schaefer

Her ne kadar bölge karakolunun Schaefer ailesiyle ilgili tuttuğu herhangi bir zabıt olmasa da, kız arkadaşlarından biri, baba ile oğul arasında zaman zaman yumruklaşmaya varan tartışmalar yaşandığını anlatmıştı. 1946 Wisconsin doğumlu oğlun adı John Gerard'dı. Yalnız ve garip lise öğrencisinin, pencerelerden içerisini seyretmek, komşu kızlar soyunurken kendini tatmin etmek gibi bazı kötü huyları olduğu söylenir ki, bu kızlardan biri, yıllar sonra avuçlarının arasında son nefesini verecekti. Kadın iç çamaşırlarına düşkündü. Hatta cinsel açıdan uyarılmak için, kimi zaman onları giyerdi de.

Gün gelecek, cezaevinde onunla konuşan psikologlar, bu davranışlarını ağzından kaçırıverdiği bir cümleye bağlayacaklardı. "Babam kız kardeşimi her zaman benden daha çok sevdi. Ne yapıp ettiysem bunu değiştiremedim." Gerçekten John Gerard'ın elini kana bulatacak, babasının kız kardeşini daha çok sevmesi ve bu yüzden erkek çocuk yerine kız olmak istemesi miydi bilinmez, ancak şurası muhakkak ki, durup durup kendini ağaçlara bağladıktan sonra kurtulmaya çabalamaktan keyif duyması, bir hamlede kafasını uçurduğu tavukların karınlarını deşip tecavüz etmesi pek normal sayılmazdı doğrusu.

Kız arkadaşının elini ayağını bağlayarak oynadığı tecavüz oyunu 16 yaşındayken gerçeğe dönüştü. 15 yaşındaki kızla yatmasının hemen ardından pencereden dışarıya baktı. Karşı

evin bahçesinde bikinisiyle güneşlenmekte olan kadını gördü. "Şu o..'ya bak" diye seslendi içeriye. "Benim kendisini seyrettiğimi bildiği halde, istifini hiç bozmuyor. Beni baştan çıkarmaya çalışıyor, ahlaksız kadın." Aynı kız arkadaş, yıllar sonra geçmişi hatırladığında, genç adamın zaman zaman nasıl ağlama krizleri geçirdiğini, "Neyin var, anlatsana" diye ısrar ettiğinde, ona kadınları yakalamak ve asmak şeklindeki fantezilerden bir türlü kurtulamadığından yakındığını aktaracaktı.

Herkesin hayali kendine elbette. Ama geçmişinde yaşadıkları bilinseydi, en azından kimse onu Florida eyaletine polis yapmazdı.

Kızlar, Florida eyaletinin Stuart kasabasına geleli henüz iki gün olmuştu. Biri 18, diğeri 17'sindeydi. Pamela Sue Wells ile Nancy Ellen Trotter. 21 Haziran 1972 sabahı, yol kenarında durmuş, otostop yapmaktaydılar. Önlerinde bir devriye otosu durdu. "Bu eyalette otostop yapmak yasak" dedi araçtan inerek yanlarına gelen eli yüzü düzgün gençten bir memur ve kimliklerini istedi. Yalan söylüyordu. Florida'da otostop yasak filan değildi.

"Hadi gelin sizi kaldığınız yere kadar götüreyim. Bana kalırsa bir otomobil kiralasanız daha iyi olur." Ertesi sabah kızlar, evin kapısı önünde aynı devriye otosunu gördüler. Onları kumsala götürmek üzere gelmişti. Hiç tereddüt etmeden polise güvendiler. Bir sonraki gün adam, yine aynı yerdeydi. Ama bu kez, yakınlardaki Jensen plajı yerine, anakaraya köprüyle bağlı, bataklıklarıyla ünlü Hutchinson

adasına doğru direksiyon sallıyordu. "Size İspanyollardan kalan kaleyi göstereyim" demişti. "Florida sadece deniz, güneşi kumsal değil. Biraz da tarih bilginiz gelişsin."

26 yaşındaki polisin, yol boyunca açık saçık konuşmaları kızları biraz rahatsız etmiş olsa da pek aldırış etmediler. Ne de olsa her ikisi çok güzeldi, buna alışıktılar. Alışık olmadıkları, polisin aracı yol kenarında durdurması ve silahını çekerek inmelerini emretmesi oldu. Şaka yapıyordu herhalde.

"Sizi kadın tacirlerine satacağım, Meksika'daki bir genelevde çalışacaksınız" demişti ellerini kelepçelerken. Bağırmamaları için ağızlarına selobant yapıştırdı ve yan yana bir ağaç kütüğüne bağladı. Öyle ki, biraz kımıldasalar ya da ayakları kaysa, boyunlarına doladığı ilmiğin sıkışarak onları boğması an meselesiydi. Tehditler savuraraktan çekip gitti.

Memur, birkaç saat sonra geri döndüğünde kızları göremedi. Panik içinde amiri Richard Crowder'i aradı. "Patron delicesine bir şey yaptım. Bana çok kızacağını biliyorum. Otostopçu iki kıza Florida yollarının ne kadar tehlikeli olduğunu gösterebilmek için küçük bir oyun oynadım."

"Hemen karakola dön!" diye bağırdı başkomiser, kızlar elleri kelepçeli, üst baş perişan, çamur içinde karşısında duruyordu çünkü. Bağlandıkları yerden ne yapıp edip kaçmış ve en yakın karakola sığınmışlardı. Başkomiserin görür görmez kimliğini ve silahını alarak tutukladığı, üç gün sonra 15 bin dolar kefaletle serbest kalan polis, John Gerard Shaefer'den başkası değildi.

Yargıç D.C. Smith'in "rezil herif", "düşüncesiz serseri" diyerek bir yıl hapse, üç yıl denetimli serbestliğe mahkûm ettiği Schaefer, iyi halden yararlandı, altı ay sonra hapisten çıktı ve iki aya varmadan 27 Eylül 1972'de 17 yaşındaki Susan Place ile 16 yaşındaki Georgia Jessup'u kaçırdı, işkence etti, öldürdü ve Hurchinson adasına gömdü.

Kızlardan birinin annesi aynı gün akşamüstü polise başvurmuş, kızların sabahleyin, gitar çalmak üzere bir yere gideceklerinden bahisle, yaşlıca bir adamın otomobiline bindiklerini, hâlâ eve dönmediklerini bildirmişti. Ne yazık ki kadın iki şeyde yanıldı. İlki adam yaşlı değildi, ikincisi plakanın verildiği yeri tanımlayan sayı 4 değil 42'ydi. Yani araç, Florida'nın Pinellas değil, Martin ilçesine kayıtlıydı. Polisi yanlış yönlendiren görgü tanığının bu yanılgıları, çok pahalıya maloldu.

Aslında katil, 1968'de evlenmiş, geçinmek için öğretmenlik yapmaya başlamıştı. Ne olduğunu tam olarak bilemediğimiz "uygunsuz davranışlar" yüzünden işine son verilince kiliseye başvurdu. Papaz olmak istemişti. Keşke olabilseydi. Ne yazık ki okulda yaşananlar yüzünden başvurusu reddedildi. İki yıl kadar sonra karısı, karşılaştığı aşırı zulme dayanamadığını ileri sürerek mahkemeye başvurdu. Tek celsede boşandılar.

Shaeffer, kendini geliştirmeye karar verdi. İyi bir golfçüydü. Bundan yararlandı, sosyal bilimler lisansını bursla tamamladı. Ardından bir devlet üniversitesinde ceza adaleti programına kaydoldu. Bir yandan polis akademisinin 600 saatlik meslek kursuna katıldı. 1971'de ikinci kez evlendiğinde artık bir polis memuruydu.

Ertesi yaz, yol kenarında otostop yapan kızlara oynadığı tatsız oyuna varıncaya dek, en ufak trafik cezası bile almamıştı. Ne hızlı araba kullanmaktan ne de kırmızı da geçmekten. Halbuki 1966'dan bu yana, iki evliliğine ve gayet başarılı giden eğitim hayatına paralel olarak altı yıldır durmadan öldürmekteydi.

Seri katilin yakalanmasını iki kampçıya borçluyuz. 5 Nisan 1973'te Hurchinson adasında yürümekte olan iki genç, yamaç kıyısında insan kemiğine benzer kalıntılara rastladılar. Çenesinde kurşun giriş deliği bulunan kafataslarından birinin dişlerinden kimliklendirme yapılabildi. Kemiklerin gitar çalmak üzere evden ayrılan ve bir yıldır geri dönmeyen kızlara ait olduğu anlaşıldı. Otopsi raporu ve olay yeri incelemesi, kızların ağaca bağlandığını, ağızlarının selobantla kapatıldığını, boyunlarına ip geçirildiğini, bedenlerinin bıçakla doğrandığını, sonunda kurşunlanarak öldürüldüklerini ve bütün bunların muhtemelen bir yıl kadar önce yapıldığını ortaya çıkardı. Bu *"modus operandi"*, yani davranış biçimi, polisin aklına önceki yaz yol kenarında otostop yapan kızları aynı adaya götüren meslektaşlarını getirdi.

Polis, 7 Nisan'da Schaefer'in ve annesinin evini aradı. Bulunan bir el çantası, Susan Place'e aitti. Yani adada öldürülen kızlardan birine. Üç parça mücevher ise, 1969 Eylülü'nden bu yana kayıp 25 yaşındaki Leigh Bonadies'e; iki dişle bir broş, 1969 Aralığı'nda ortadan yok olan 22 yaşındaki Carmen Hallock'a; adres defteri 1972 Ocağı'nda kaybolan Belinda Hutchens'e; pasaport, şiir kitabı ve günlük en son Ocak 1973'te görülen 19 yaşındaki Collette Goodenough'a; ehliyet ise Colette ile birlikte gezmeye çıkan ve bir daha

haber alınamayan yine 19 yaşındaki Barbara Wilcox'a aitti. Adı Mary Briscolina olan ve Ekim 1972'de 14 yaşındayken bir arkadaşıyla birlikte kaybolan küçük kızın kolyesi de oradaydı. 11 tabanca ve 13 bıçağın bulunduğu dolaptan gözleri yuvalarından fırlamış, ağızları bantlı, elleri ayakları bağlı bir sürü kadının fotoğrafı da çıktı. Aralarında sutyen, külot ya da kısa şeffaf gecelikle, boynunda ip, ayna karşısında poz veren bir erkeğinkiler de. Tahmin ettiğiniz gibi erkek, Schaefer'den başkası değildi. Bir de 100 sayfaya yakın günlüğü bulundu. Karakalem eskizler, küçük notlarla "o.."lara uyguladığı işkence tekniklerini ve öldürme biçimlerini en ufak ayrıntısına kadar kaydetmişti.

Onu muayene eden dört psikiyatr, akli dengesinin yerinde olduğuna ve yargılanabileceğine karar verdi. Çıkarıldığı mahkemede en küçük kurbanlarının sekiz ve dokuz yaşlarındaki iki küçük kız olduğunu anlattı. Sayıları 40'ı aşan masum kız ve kadınları nasıl astığını, tekrar tekrar geri dönüp nasıl tecavüz ettiğini, hatta bazılarının göğüslerini, kalçalarını kesip nasıl yediğini anlattı. Ancak hiçbirinin, kadın kıyafetleri içinde ayna karşısına geçip bir yandan kendini boğarken bir yandan tatmin olmanın verdiği zevke ulaştıramadığını anlattı. Savcı, sadece Hurchinson adasında kemikleri bulunan iki kızın cinayetini kanıtlayabildi. Bu yüzden Yargıç C. Pfeiffer Trowbridge onu sadece iki kez müebbete mahkûm edebildi.

Cezaevindeyken, eski bir okul arkadaşı Sandra London ile yazışmaya başladı. Birlikte kaleme aldıkları, cinselliğin ön planda tutulduğu ve insan öldürmenin verdiği hazzı yücelten *Killer Fiction* adlı kitap, 1989'da Media Queen şirketi tarafından basıldı. Seri katillerin davranış biçimleriyle

ilgilenen her profesyonel gibi, ben de söz konusu kitapla ilgilendim ve 1995'te yapılan 4. baskısını okuma fırsatı buldum. Ünlü İngiliz yazar Colin Wilson'un önsözünü taşıyan kitabın ilk 60 sayfası Sandra London'un yazdıklarına ayrılmış, kalan 250 kadarı acımasız katilin elinden çıkmış. Schaefer, yazdıklarının hayal ürünü olduğunu ileri sürerek, kendisine "seri katil" unvanını layık gören polisiye yazarları Colin Wilson ve Michael Newton'u, ayrıca FBI'ın efsanevi profilleme uzmanı Robert Ressler'i mahkemeye vermiş olsa da kaybetti. Kanımca, *Killer Fiction* her polis memurunun okuması gereken ders kitabı niteliğindeki bir belge.

Schaefer'le aynı cezaevini paylaşan, ama ondan farklı olarak öldürdüğü 30'dan fazla kadınla ilgili delillere ulaşıldığından 1989'da idam edilen bir diğer seri katil Ted Bundy'nin de kitabı okuduğunu ve Schaeffer'e bu yüzden derin bir hayranlık beslediğini de biliyoruz.

Polislerin en yüz karası John Gerard Schaefer, 3 Aralık 1995'te hücresinde kanlar içinde can verdi. Bir fincan kahve yüzünden çıktığı söylenen bıçaklı saldırının arkasında muhtemelen bu kitapta gözler önüne serdiği vahşet var. Gerçi saldırgan Vincent Rivera, hiçbir zaman Schaefer'i öldürdüğünü kabul etmedi ama, iki cinayetten yediği ömür boyu artı yirmi yıllık cezasına 53 yıl 10 aylık bir mahkûmiyetin eklenmesini engelleyemedi.

Eşcinseller nereye gitti: Herbert R. Baumeister

Annesi pek otoriter bir kadındı. Babası, beklentileri karşılanmadığında şiddete başvuran, kimi zaman küfürle yetinen, kimi zaman zincirle, askıyla oğlunu döven anestezi uzmanı bir hekim. Çocukken, ölü hayvanlarla oynamaktan hoşlandığını anlatacaktı Herb Baumeister. Bir de idrarın tadına bakma hayallerini. Çekmecesinde ölü kuşu bulan ilkokul öğretmeni nasıl da korkmuştu. İçine kapanıktı, arkadaşları yoktu ve bütün bunlar onu bir ruh hekiminin karşısına çıkarmaya yetmişti. Konan tanı, şizofreniydi. Ama şizofreni, ne liseyi bitirmesine engel oldu ne de anatomi alanında ön lisans yapmasına.

Önceleri bir gazetede çalıştı, sonra Ulaştırma Bakanlığı'nın bir dairesinde. İş arkadaşları onu "Gayretli, yardımsever, ayrıntıya düşkün, hata kabul etmez, titiz giyimli" diye tarif edeceklerdi. Bir keresinde gazetedekileri cenaze arabasının direksiyonunda başında şoför kasketiyle gelerek şaşırtmış, 8-10 kadarını futbol maçına götürmüştü. Ulaştırma Bakanlığı'ndaki meslektaşları ondan gelen yılbaşı tebrikini gördüklerinde biraz sinirlendiler doğrusu. Kartın önyüzünde, kendisininkinin yanı sıra bir de kadın kılığına girmiş arkadaşının fotoğrafı basılıydı. Valiye gelen mektuplardan birinin üzerine işemesi, son noktayı koydu. Bakanlıktaki işinden kovuldu.

Baumeister 24 yaşında evlendi. Yıllardan 1971'di. Cinsel hayatları pek hareketli olmasa da üç çocukları doğdu. Kayınvalidesinin aldığı 350 bin dolarlık banka kredisiyle başlattıkları yeni işlerini, açtıkları Sav-A-Lot adlı mağazayı ayakta tutmak için karıkoca var gücüyle çalışmaktaydı. Tatilde çekilen videolar, evin arka bahçesinde verilen küçük

partilerdeki fotoğraflar, mutlu ve mesut bir aile olduklarının kanıtıydı. Genç adam çocuklarına ve eşine karşı sevecen tavırlar sergilemekteydi, yüzünden gülümsemesi eksik olmuyordu. Karısı Juliana'nın ondan kuşkulanması için hiçbir neden yoktu. Arka bahçede oynayan küçük oğlunun bulduğu birkaç kemiğe bakıp da, hafta sonları çocuklarla birlikte Wawasee gölü kıyısındaki yazlık eve gittiklerinde, yalnız kalan kocasının can sıkıntısını çevredeki gay barlarda avlanarak değerlendireceğini nereden bilecekti. Zaten kocası onu teselli edecek cümleleri bulmakta hiç gecikmemişti. "Biliyorsun babam doktordu, ben de anatomi okudum. Kemikler o tarihten kalma."

1990'ların başıydı. Indianapolis bölgesinde birbiri ardı sıra eşcinsel erkekler ortadan kaybolmaya başladı. Hemen tamamının son görüldüğü yerler bir gay bardı. Günümüzde Indianapolis'teki Lynhurst Caddesi'nin güney tarafında, 2338 numaralı binada faaliyet gösteren "Vandagriff ve Ortakları" şirketinin kurucusu Virgil L. Vandagriff, o tarihte Indiana Şerifi'ne bağlı Marion cinayet masasında çalışan bir dedektifti. Kayıplardan birinin ailesinin kendisine yaptığı başvuruyu meslektaşı Mary Wilson'la paylaştı. Birlikte iz sürmeye başladılar. Bir süre sonra Baumeister'in yaşama şansını yakalayabilmiş kurbanlarından birine ulaştılar. "Evine gittim" diye anlattı adam. "Karşılıklı otoerotik asfiksi deneyimlerimiz oldu. Önce o soyundu, bir hortum parçasıyla onu boğmamı istedi, bu sırada kendini tatmin etti. Ardından aynı şeyi kendisi uygulamaya kalktı. Bilincimi kaybettiğimde, boğazımı sıkmaktan vazgeçmiş. Kendimi zor kurtardım. Meğer daha önce bazı küçük 'kazaları' olmuş." Tanık, Baumeister'in ev adresini, otomobilin plaka numarasını verdi.

Dedektif Mary Wilson, Bayan Juliana Baumeister'le görüşmeye gitti. "Boşanmak üzere birkaç kez mahkemeye başvurdum" diye anlattı kadın. "Siz öyle mutlu mesut aile tablosu çizdiğimize bakmayın. 25 yıllık evliliğimizde sadece altı kez birlikte olduk, üçünde gebe kaldım zaten."

Ertesi gün öğleden sonra dedektif Wilson, yanına deneyimli iki olay yeri inceleme uzmanını, Tom Anderson ile Jeff Marcum'u alarak Westfield 156. Sokak'taki eve gitti. Bayan Juliana ile boşanma davasını takip eden avukatı Bill Wendling bahçe kapısı önünde onları beklemekteydi ve doğru arka tarafa yönelerek yıllar önce oğlunun kemikleri bulduğu ağacın altını gösterdi. O gün ve izleyen haftalarda evin ve bahçenin değişik yerlerinde sayılamayacak kadar çok yanık kemik parçacığı ve diş çıktı. Mary Wilson hepsini kimlik tespiti için Indiana Üniversitesi adli antropologu Stephen Nawrocki'ye[1] gönderdi. Cevap gelmekte gecikmedi. "Kemikler insana ait, fazla eski değiller ve yakılmışlar." Evin gizli bir yerindeki video kamerayı muhtemelen cinayetlerin filmini çekmekte kullanmıştı. Ama her türlü gayrete rağmen kasetlere ulaşamadılar. Herb Baumeister'e de ulaşamadılar. Çünkü daha dedektif Mary Wilson'un dükkânda karısıyla görüştüğünü duyduğu anda otomobiline atlamış ve Kanada'nın yolunu tutmuştu.

49 yaşındaki adam, 3 Temmuz 1996 günü Ontario, Grand Bend'teki Pinery Park'a doğru yola çıktı. Muhteşem Huron Gölü manzaralı kumsallardan birinde durdu. Dört sayfalık intihar mektubunu şoför koltuğuna bıraktı ve araçtan indi, 0,357'lik Magnum tabancasını alnının ortasına dayadı. Tek el

silah sesiyle birlikte cinayetlerinin ve cinsel yaşamının ayrıntıları da sonsuzluğa karıştı.

Yaşayan kurbanların ifadelerinden, önemlice bir bölümüyle karşılıklı erotik asfiksiye başvurdukları, olaya katılanların bunu gönüllü olarak uyguladıkları, çünkü Baumeister'in onları bu yolla ulaşılacak orgazmın çok daha güçlü oluşuna ikna ettiği açıkça belli.

Soruşturmanın ilerleyen safhalarında dedektif Virgil L. Vandagriff, 80'li ve 90'lı yıllarda Ohio boyunca ilerleyen I-70 Karayolu'nun kenarına saçılmış eşcinsel cesetlerinin de onun kurbanı olduğuna dair ipuçlarına ulaştı. Ne yazık ki, I-70 katilinin Baumeister olup olmadığı aydınlatılamadı. Ancak ilginç olan, katil intihar ettikten sonra bir daha I-70 boyunca eşcinsel cesedine de rastlanmadı.

Evde ve bahçede bulunan kemik ve diş kalıntıları 2011 sonbaharı itibariyle hâlâ incelenmekte, sadece 17 kişinin kimliği saptanabildi. Aralarında kim olduğu bilinmeyen yedi erkeğin daha kalıntıları bulunuyor.

Hayali orgazmın ustası: Homiakov Victor Yu

Doktor onu muayene ettiğinde Yu, 28 yaşındaydı. Hiç evlenmemişti, hiç çalışmamıştı, hiç askerlik yapmamıştı ve başka hiçbir uyarana ihtiyaç duymadan, sadece bir erkeğin boğazını sıktığını hayal ederek orgazm olabiliyordu.

Yu, 1962 yılında Rusya'nın Rostov bölgesinde doğdu. Annesi ve babası çok küçük yaşta evlenmişti. İyi birer ebeveyn olamamaları için başka nedenler de vardı. Baba alkolikti. Birini öldürdü. Anne alkolik değildi, ama o da birini ağır yaraladı. Hapse düştüler, böylelikle Yu daha altı yaşındayken kendini bir öksüzler yurdunda buldu. Uyumsuz, içine kapanık bir çocuktu. Arkadaşlarıyla ilişki kuramıyor, okulu sevmiyordu. Dersleri kötüydü, hırsızlık yapıyordu, kaçıyordu. Dayak yiyiyordu. Hem daha büyük çocuklardan hem öğretmenlerden. Durumunu "anti-sosyal davranış bozukluğu"yla özetlediler. 8. sınıfa geldiğinde esrar kullanıyor, aseton çekiyordu. Bir psikiyatri kliniğine yatırılması işe yaramadı. "Bütün mesele, kafasını sert yerlere vurmuş olması" dedi bir doktor ve ekledi: "İflah olmaz." Doktor, Yu'nun henüz 12 yaşındayken, kendinden yaşça büyük bir grup erkek çocuğun tecavüzüne uğradığını bilmiyordu. Yu, hiçbir zaman normal bir cinsel ilişkiye girmedi, hep eşcinsel kaldı. Üstelik bu tip ilişkilerin aktif bir üyesi olmakla yetinmeyip organizatörlüğünü de yaptı.

Khomiakov Victor Yu'nun bu kitapta kendine yer bulması, ne bağımlılığı ne de eşcinselliği. Onu farklı kılan, bir rastlantı eseri görgü tanığı olduğu ve onu dünyanın beş seri katili arasına sokacak olan bir deneyimi.

Önce kendilerinin, sonra birbirlerinin boğazını sıkarken gördü onları. Henüz 16-17 yaşında genç erkeklerdi hepsi ve hepsi çıplaktı. Sonra yüzlerindeki garip mutluluğu ve bedenlerindeki büyük değişikliği. O günden sonra Yu, ellerine dahi ihtiyaç duymaksızın, sadece havasız kalmanın verdiği zevkten başkasını yaşamadı. Aynı yurtta kalan yaşıtları gibi

küçük hırsızlıklarını sürdürdü ama, gereksiz şiddete başvurması, hatta bazı kurbanlarını ölümle tehdit etmesi şikâyet konusuydu. İlk tutuklanışında "Paraya ihtiyacım olduğu için çalmadım, şiddetin verdiği keyif başımı döndürüyor" dedi. Birkaç gün sonra 18'ine basacaktı. Cezaevi kayıtlarına, kurallara isyan eden, sürekli huzursuzluk çıkartan, dengesiz, vahşi, yalancı, sodomiye yatkın, yani aktif eşcinsel bir genç olarak geçti. Nerede kalabalık gruplar halinde uyuşturucu kullanılıyor, tatmin olmak için mahkûmlar birbirinin gırtlağına sarılıyorsa Yu oradaydı. Günün birinde bir mahkûm, Yu'dan ellerini arkadan bağlamasını ve boğazını sıkmasını rica edince hiç beklemediği bir şey oldu. Yu, arkadaşının boğazını sıkarken o güne kadar yaşamadığı ve bundan sonra yaşamak için her şeyi göze alacağı bir mutluluk ve coşkuyla hazzın doruklarına ulaştı. Kendine geldiğinde hâlâ arkadaşının boğazını sıkmaktaydı ve artık yaşamadığını anlaması uzun sürmedi. "Uyarılabilir tipte, çok tehlikeli, her an birini öldürebilir psikopat" tanısı koydular. Haksız da sayılmazlardı doğrusu. İzleyen aylarda iki mahkûm daha elleri arasında ölecek, biri son anda kurtulacaktı. Yu, her fırsatta boğma fantezileri görüyor, asfiksinin kendisinde oluşturduğu renkli rüyaları diğer mahkûmlarla paylaşıyor ve içindeki boğma dürtüsüne gem vuramadığından yakınıyordu.

Rostov Devlet Tıp Fakültesi Psikiyatri Bölümü'nden Alexandr Bukhanovskiy onu muayene ettiğinde Yu, 28 yaşındaydı. Hiç evlenmemişti, hiç çalışmamıştı, hiç askerlik yapmamıştı ve başka hiçbir uyarana ihtiyaç duymadan, sadece bir erkeğin boğazını sıktığını hayal ederek orgazm olabiliyordu.

Meleklerin kör gözleri

Biri imam, diğeri bakkaldı. İmamın adı Ramazandı, yaşı 79; bakkalınki Enver'di, yaşı 56. Bir ekim günü polisi karşılarında buldular. "Hakkınızda şikâyet var, karakola buyrun" dedi polisler. Sonra, ikisi kardeş, üç küçük çocuğun anlattıklarını okudular. "Bizi camiye temizliğe çağırdı bu ikisi ve kötü şeyler yaptılar". Hemen tutuklandı Ramazan'la Enver. 54 yıl hapis istedi savcı. Ne imam anladı olan biteni, ne de bakkal.

Adana'nın Dağlıoğlu Mahallesi'ndeki cehennem, neyse ki sadece ilk duruşmaya kadar sürdü. "Yalan söyledik" dedi çocuklardan kardeş olanları. "Ben kardeşlerin etkisinde kalarak öyle söyledim. Bana kimse bir şey yapmadı. Üstelik camiye bile gitmedim" dedi üçüncüsü. Aileler şikâyetten vazgeçti. Delil de yoktu. Ramazan'la Enver'i serbest bıraktılar.

Çocuklar neden yalan söyledi bilinmez. Belki Enver haklıydı. "Çocuklar bazen bakkala gelip bir şeyler çalıp kaçıyordu, ben de onlara kızıyordum" diye anlatmıştı karakolda. "Şikâyetten önceki akşam da çocuklardan C.'nin annesi gelip, 'Seni rahatsız ediyor mu?' diye sormuştu." Belki C.'nin annesi intikam almak istemişti bakkaldan. Belki olay doğruydu da bir nedenle şikâyetten vazgeçilmişti. Her ne

olduysa oldu ama, Ramazan'la Enver o günden sonra çocuk görünce yollarını değiştiriyorlardır herhalde.

Bir de çocuk görünce yollarını değiştirmek için on yıllarını demir parmaklık ardında geçirmiş olanlar var. Bir de, onlar kadar sabırlı olmayanlar. Çocuk istismarıyla suçlanmayı onuruna yedirememiş ve canına kıymış olanlar.

Çocuktan al(ma) haberi

Her görgü tanığı yanılabilir. Her insan değişik nedenlerle, işlemediği bir suçu üstlenebilir. Bu nedenle günümüzde ne "ben gördüm" diyenler ne de "ben yaptım" diyenler revaçta. Varsa yoksa bilimsel delililer, yani parmak izi, DNA, kıl, tüy, lif ve benzeri somut veriler. Ancak soruşturmanın başlangıcında, sadece görgü tanıkları varsa, üstelik bunlar çocuksa ne olacak? Yaşını başını almış kişilerin söylediklerine bile kuşkuyla yaklaşırken, çocukların söylediklerine ne kadar güvenmeli? Hele onlarla konuşanlar, "usulüne uygun" biçimde görüşmemiş ve yönlendirici sorularla belleklerini "kirletmiş"se. Çocukların anlattığına ne ölçüde inanılabileceği, yıllardır tartışılır. Kriminoloji tarihi, çocukların tanıklığı sayesinde aydınlatılan suçlarla olduğu kadar, onların söylediklerine dayanılarak hapsedilen, hatta idam edilen, ancak yıllar sonra masum oldukları anlaşılan talihsiz kişilerin öyküleriyle doludur.

Ludwigshafen kundakçısını gören küçük gözler

3 Şubat 2008'de Almanya'nın güneybatısındaki Ludwigshafen kentinde bir Türk'ün evinde çıkan yangını sanırım hatırlarsınız. Hani şu, gazete ve televizyonlarda gördüğünüz panik içindeki annenin kavrulmasın diye pencereden attığı iki yaşındaki yavrusunu bir Alman polisinin yakaladığı yangın. Dokuz kişinin öldüğü, 60 kişinin yaralandığı yangının çıkış nedeni hakkında oluşan şüpheler sonucunda 50 kişilik bir araştırma heyeti kurulmuştu. Evin merdiven boşluğundaki bir bebek arabasında başlayan yangınla ilgili olarak, ilk belirlemelere göre, olayın kundaklama olduğu açıklanmış, ancak sorumluların aşırı sağcı gruplar olmadığı ileri sürülmüştü. Bu satırların kaleme alındığı 2011 Kasım ayında ise Alman makamları evi kundaklayanların, "Dönerci cinayetleri" olarak anılan, sekizi Türk, biri Yunan, dokuz esnaf ile bir Alman kadın polisi öldüren aşırı sağ motifli bir terör hücresi olabileceğinden söz ediyor. Ludwigshafen yangınının iki görgü tanığı vardı: Biri sekiz, diğeri dokuz yaşında iki kız çocuğu. Bunların söyledikleri arasında çelişki olduğu iddia edildi ve üzerine gidilmedi. O tarihte basına verdiğim beyanatlarda, "Bu çocuklarla kim ya da kimler, hangi sırayla, ne zaman, hangi koşullarda, hangi teknikle görüştü?" diye sormuş, "Çelişkinin gerçekten var olup olmadığı, bunların yanıtında yatıyor olabilir" demiştim. Daha sonraki araştırmalarımda çocuklarla polislerin görüştüğünü öğrendim. "Kibriti çakanın saçı ne renkti?" diye sorulduğunda, küçüklerden biri "Siyah" diye cevap vermiş, "Çilleri var mıydı?" sorusunu, "Evet" diye yanıtlamıştı. Halbuki çocuk, daha çilin ne olduğunu bile bilmiyordu. Ludwigshafen kundaklaması, aradan bunca yıl geçmesine rağmen hâlâ aydınlatılamamış, masum Türklerin katilleri bulunamamışsa, bunda çocuklarla görüşenlerin

aslında çocuklarla görüşme tekniklerinden bihaber olmasının çok büyük payı vardır.

Her ne kadar çocukların tanıklığına genellikle cinsel taciz ve istismar davalarında başvurulsa da, onlar hemen her suçun tanığı olabilir, hatta cinayetlerin bile. Ders kitaplarına geçmiş bir örnek, küçük Sarah Ahn'ın adalete katkısıdır.

Çihuahuamı gördün mü?

15 Temmuz 2002 sabahıydı. Beş yaşındaki Samantha Runnion evlerinin kapısı önünde arkadaşı Sarah Ahn ile oynamaktaydı. Bir otomobil yaklaştı, içinden bir adam çıktı, küçük kızların yanına geldi. "Baksanıza, çihuahuamı gördünüz mü?" diye seslendi. Yerden yüksekliği ancak bir karış, ağırlığı iki kilodan az, minik köpeğini aramaktaydı. Samantha, ağzını açıp konuşmaya başlayacaktı ki adam, kızı belinden tuttuğu gibi otomobilin içine attı. Kız çırpınırken, avazı çıktığı kadar "İmdat, nineme söyle!" diye bağırmaktaydı. Biraz sonra kızın sesi de, otomobil de yok olup gitti. Sarah koşarak eve döndü, annesine olanları anlattı. On dakika sonra polis, olayın tanığı diğer küçük kızla görüşüyordu. Bir saate varmadan Samantha'yı bulmak için yollara düşülmüştü bile. Ne aradıklarını biliyorlardı. Çünkü beş yaşındaki Sarah, dikkatli bir büyüğün bile veremeyeceği ayrıntılarla donatmıştı onları. "Otomobil açık yeşil renkte" demişti. "Jantları parlak, bagajının üzerinde kocaman bir H harfi var. Siyah bıyıklı, parlak siyah saçlarını arkaya taramış." Küçük kız adamın şivesinden boyu bosuna, yaşına kadar pek

çok ayrıntıyı hatırlıyordu. Anlattıklarına dayalı olarak çizilen robot resmi her yere dağıtıldı.

Küçük cansız beden bulundu

Ertesi gün, sesi titreyen bir adam, 911'i aradı. Riverside Şerifi'ne bağlı polislere, 74 sayılı karayolunun yanında küçük bir kız cesedi gördüğünü söyledi. Cesedin Samantha Runnion'a ait olduğu çabuk anlaşıldı. Otopsi tutanağına, 15 Temmuz günü tecavüze uğradığı, dövüldüğü ve saatler sonra göğüs kafesine bastırılarak soluksuz bırakıldığı kaydedildi.

17 Temmuz günü boyunca radyo istasyonları, televizyonlar defalarca yayınlarını kestiler. "Sakın uyuma, yemek bile yeme. Peşindeyiz ve elimizdeki her türlü olanağı kullanacak ve seni mutlaka bulacağız" diyen Şerif Michael Carona'nın sesinden anons geçtiler.

O gün Tammy Drabek adlı bir adam, robot resmi gördü, polisi aradı ve katili tanıdığını söyledi. 18 Temmuz 2002'de yakınlardaki bir fabrikada ustabaşı olarak çalışan 27 yaşındaki Meksika kökenli Alejandro Avila gözaltına alındı. Adam Meksikalıydı. Küçük Sarah Ahn'ın çizdirdiği robot resme şaşılacak ölçüde benziyordu. "O gün, olay yerinden 60 kilometre uzaktaydım" diyerek savundu adam. Yalan söylüyordu. Telefon kayıtları ve kredi kartı harcamalarının hepsi çocukların oynadığı eve çok yakın yerlerdi.

Aslında Avila, Samantha Runnion'un ailesini tanımaktaydı. Dört yıl kadar önce, ailenin üst komşusu bir kadının evinde

oturmuş, kadının dokuz yaşındaki kızına sarkıntılık edince araları açılmıştı. 2001'de Avila hem arkadaşının kızı hem de bir başka küçüğü tacizden tutuklanmış olsa da, delil yetersizliğinden beraat etmişti.

Eskiler, "Can çıkar huy çıkmaz" derdi. Ne yazık ki küçüklere karşı cinsel suça meyilli olanlar tedavi edilmedikleri takdirde bu eylemlerini tekrarlar. Eğer Avila ilk tacizlerinden sonra zorunlu tedaviye yönlendirilseydi, bugün Samantha Runnion, 15'inde bir genç kız olacaktı.

DNA profili tutunca...

Avila, küçük kızı kaçırma, alıkoyma ve cinayetle suçlandı. Şerif Mike Carona'nın Savcı Tony Rackauckas'a teslim ettiği soruşma dosyası, aleyhinde pek çok delil içeriyordu; hem kaçırmanın olduğu evin önünden, hem kızın bulunduğu yol kenarından, ayrıca Avila'nın evi ve otomobilinden. Olay yerinde ve cesedin atıldığı yerdeki lastik ve ayakkabı izleri, Avila'nın yeşil Thunderbird'ünün lastikleri ve hâlâ ayağındaki ayakkabıların tabanıyla eşleşti. Küçük kızın bedeninin üzerinden ve tırnak altından alınan örnekler Avila'nın DNA profilini tuttu. Adamın otomobilinde küçük kızın DNA'sını barındıran gözyaşı lekelerine rastladılar. Avila'nın yıllar önce tacizine uğramış üç genç kadın gelip tanıklık etti. Avila suçsuz olduğunda ısrar etti. Baronun tayin ettiği avukat Bayan Denise Gragg'in savunması işe yaramadı. 16 Mayıs 2005 tarihinde bir jüri, Avila'yı suçlu buldu, idamını önerdi. Bir ay kadar sonra Yargıç William R. Froeberg idam kararının kesinleştiğini bildirdi. Alejandro Avila halen San Francisco'ya

yarım saatlik uzaklıktaki San Quentin Eyalet Cezaevi'nde[2] 30 kadar idamlıkla birlikte infazı bekliyor. Onlarca yıl bekleyebilir. Çünkü Kaliforniya'da 1996'dan bu yana kimse idam edilmiş değil.

Geniş hayalli küçük şeytanlar

Çocukların cinsel istismarı ve çocukların tanıklığı hakkında yazarken, her ikisini bir araya getiren bir olgudan ve 1980'lerde ABD'de başlayan, ardından dalga dalga Avrupa ülkelerine yayılan, hatta histeri boyutuna varan haksız suçlamalara dikkatinizi çekmek istiyorum. Yazımın başındaki imamla bakkalın düştüğü duruma benzer olaylardan ikisine (1691 Salem ve 1984 McMartin davaları) Doğan Kitap tarafından yayımlanan *Karanlığa Yolculuk* adlı kitabımdaki "Küçük Beyin Labirentleri" adlı yazımda yer vermiştim. Salem davalarında, cadı olduğu için asılan 14'ü kadın, 19 zavallının; suçlamaları kabullenmediğinden başı taşla ezilen bir adamın ve tutuklanan 150'den fazla kişiden, yargılanmayı beklerken cezaevinde ölen beşinin kaderini çocuklar tayin etmiştir. Los Angeles varoşlarında faaliyet gösteren McMartin yuvasında, çocukları satanik ritüellerle istismar etmekle suçlanan yedi kişi, cezaevinde uzunca bir süre tutulduktan sonra beraat etmiş, 300 kadar çocuğun yuvanın altındaki tünellerde çıplak fotoğraflarının çekildiği iddialarının doğru olmadığı anlaşılmıştı. McMartin davasının da tanıkları çocuklardı.

Kadın öğretmene, tacizden 47 yıl hapis

1985 Nisanı'nda bir kadın, dört yaşındaki oğlunu sağlık kontrolleri için çocuk doktoruna götürdü. Hemşire elindeki dereceyi alkolle sildi ve çocuğun anüsüne yerleştirdi. Çocuk hiç tedirgin olmadı. "Tam da sınıf öğretmenimin, öğlen uykusuna yattığımda yaptığı gibi" dedi gülerek. Söylediklerinden rahatsız olan ve çocuğun gönderildiği yuvada cinsel tacize uğradığını düşünen hemşire, durumu hemen yetkililere bildirdi.

Polis, sosyal hizmet uzmanlarını yanına alarak Wee Care yuvasına giden çocuklarla tek tek görüşmeye başladı. İki buçuk ay sonra, 23 yaşındaki Margaret Kelly Michaels'in sorumluluğundaki 51 çocuğun her birini taciz ettiği sonucuna vardılar. Çocukları kendisiyle cinsel ilişkiye zorlamak, cinsel organına tereyağı sürüp yalatmak, üzerlerine işemek, rektum ve vajinalarına çatal, bıçak sokmak, idrar içip dışkı yemeğe zorlamakla suçlandı. 1985 Mayısı'nda Kelly dokuz saat sorgulandı. Suçlamaları reddetti. Yalan makinesine bağlandı, testi geçti. Soruşturma devam etti.

11 ay süren yargılama neticesinde Kelly, 1988 Ağustosu'nda, 20 çocuğa 115 kez cinsel tacizde bulunmaktan suçlu bulundu ve 47 yıl hapse mahkûm oldu.

Temyiz başvurularının sonuçlanması beş yıl sürdü. Kelly bu süreyi parmaklıklar ardında geçirdi. Üst mahkeme, polis ve yargıcın çocukların ifadesini alma biçiminin hatalı olduğunu, dolayısıyla Kelly'nin adil biçimde yargılanmadığını bildirerek

kararı bozdu. Yargıç, mahkeme salonunda çocuklarla görüşürken, jüri üyeleri dışarıda, kapalı devre televizyondan içeride olan biteni seyretmişti. Onlarla top oynamış, zaman zaman kucağına oturtmuş, kulaklarına bazı şeyler fısıldamış, cevabını yine kulağına fısıldamalarını istemişti. Böyle bir görüşme tekniği elbette kabul edilemezdi. 75 bin dolar kefaletle Kelly tahliye edildi ve savcılığın yeniden yargılamaya gerek olup olmadığı kararını beklemeye başladı. Bir buçuk yıl sonra davanın yeniden görülmesinin gereksiz, suçlamaların gerçekdışı olduğu kararı verildi ve Kelly beraat etti.

Yargıçlara ders olmalı

Bazı ruh hastalığı uzmanları ve cinsel suçlarla mücadele eden sivil toplum kuruluşları, çocukların cinsel taciz konusunda hiçbir zaman yalan söylemeyeceğini kabul ederler. Salem Cadıları davaları gibi, McMartin ve Wee Care yuva davalarında yaşanan ve yüzlerce insanın tutuklanmasına, bir bölümünün hâlâ cezaevlerinde tutulmasına yol açan haksızlıklar, günümüzde terk edilmeye yüz tutmuş bu önyargının sonucudur. Çünkü çocuklar çok sayıda yetişkinle görüşür, üstelik bu kişiler onları farklı şeyler tarif etmeye cesaretlendirir, hatta yönlendirirse, anlattıkları giderek gerçeği yansıtmaz olur. Çocukların beyinlerine yaşanmamış hatıraları yerleştirmenin mümkün olduğunu gösteren araştırmalara her gün bir yenisi ekleniyor.

Kısacası, çocuklarla görüşmeler, olayın hemen ardından ve bu konuda eğitimli profesyonellerce yapılmadığında, sadece

onların anlattıklarına dayanarak birileri suçlanır ve mahkûm edilirken, bir değil, bin kere düşünmek gerekiyor.

"Michelle Hatırlıyor"

Küçük bir kasabada grup seks partisi düzenlemek ve çocuklara sarkıntılık etmekle suçlanan biri kadın, dört kişiydiler. Aralarından biri 20 yıl yattıktan sonra, pardon dediler ve adama beş milyon dolar ödediler. Adamın hayatını mahveden ne polis, ne savcı, ne yargıç, sadece bir kitaptı.

Her şey on kadar sosyal çalışmacının katıldığı hizmet içi eğitim semineriyle başlamıştı. Konu çocuk istismarıydı. Sosyal çalışmacılar bu alanda çalışan bilirkişilerdi. İstismar iddiasında bulunan çocuklarla görüşürken satanik ritüelleri mutlaka göz önünde bulundurmaları tavsiye ediliyordu. Eğitim dosyasının içinde bir de kitap bulunmaktaydı. Kitabın adı "Michelle Hatırlıyor"du. Kanadalı ünlü psikiyatr Lawrence Pazder'in, önce hastası, sonra eşi olacak Michelle Smith'le birlikte kaleme aldığı, 1980'de basılan ve hızla "en çok okunanlar" listesinin başına yerleşen bir kitap.[3]

Bayan Smith, Doktor Pazder'e ilk kez 1973'te başvurdu. Pazder, o tarihte Kanada'nın İngiliz Kolumbiyası eyaletinin başkenti Victoria'daki muayenehanesinde çalışmaktaydı. 1976'da doktor, hastasının düşükle sonlanan gebeliğinin ardından ortaya çıkan depresyonunu tedavi etmeye çalışırken

"Size bir şey söylemek ihtiyacını hissediyorum" demişti genç kadın, "ama ne olduğunu hatırlayamıyorum."

81 gün süren satanik ayin

Hemen ardından doktorla hasta 25 dakika süren garip bir süreç yaşadılar. Kadın durmaksızın bağırıyor, beş yaşındaki küçük bir kız çocuğu sesiyle konuşuyordu. İzleyen 14 ay boyunca doktor, hipnoz tekniğini de kullanarak hastasıyla 600'den fazla saat geçirdi. Bu sırada kadının beş yaşındayken, yani 1954 ve 55 yıllarında annesi Virginia Proby ve başka birtakım kişilerin kendisine uyguladığı satanik ritüel istismara ilişkin hatıraları ortaya çıktı. Bayan Smith, bu kişilerin Victoria'daki bir satanik çetenin üyeleri olduğunu söylüyordu. Son olay 1955'te gerçekleşmiş ve 81 gün sürmüştü. Küçük kız işkence gördüğünü, cinsel saldırılara uğradığını, pek çok çocuk ve bebek cinayetine tanık olduğunu, bedenine ölülerin kanı ve kopartılan kol ve bacaklarının sürüldüğünü anlatıp durdu. Son ayine Şeytan'ın yanı sıra Hz. İsa ve Hz. Meryem de katılmış, bedenindeki işkence izlerini ve günü gelince hatırlanmak üzere kötü anıları silmişlerdi.

Bayan Smith geçmişteki olayları anımsayınca, Dr. Pazder'le birlikte değişik kilise yetkililerini ziyaret ettiler, hatta Vatikan'a dahi gittiler. Kadının yaşadıkları önce iki ünlü dergide, *People Weekly* ve *The National Enquirer*'de yayımlandı. Gördüğü ilgi öylesine büyüktü ki, kitap halinde piyasaya çıktığında ikiliye 350 bin dolar telif ücreti kazandırdı. "Michelle Hatırlıyor", medyadan büyük destek gördü. Hatta etkili program yapımcısı Oprah Winfrey bile,

1989 Mayısı'nda Bayan Smith'i konuk etti. Çünkü Dr. Pazder, saygın bir hekimdi, Kanada'nın yüksek itibarlı, güvenilir meslek kuruluşlarına üyeydi. Olağanüstü önemli bir gerçeği ortaya çıkarmıştı. Çocukların cinsel istismarı ile satanizm el ele gidiyordu. Çocuğu olanların yüreğini titretecek, hayatını zindana çevirecek bundan daha önemli ne olabilirdi?

Savcı iddianamesine kaynak kitap

Kitabın yayımlanmasının hemen ardından bir gazeteci, Smith'in babası Jack Proby ile görüştü. Baba, çoktan ölmüş anne Virginia ile ilgili bütün iddiaları reddetti. Gazeteci, Bayan Smith'in çocukluk arkadaşlarıyla da görüştü. Hepsi anne Virginia'nın sevimli ve müşfik bir kadın olduğunu aktardılar. Gazetecinin dikkatini çeken bir başka gerçek, Bayan Smith'in iki kardeşi bulunduğu halde psikiyatrik seansların hiçbirinde onlardan söz etmemesi oldu.

Gazeteci Paul Grescoe'nın makalesi fazla önemsenmedi. Ne de olsa, Dr. Pazder çok önemli ve satanik ritüeller konusunda yalnızca ülkesi Kanada'da değil, uluslararası çevrelerce de uzman kabul edilen bir hekimdi. Pazder, 1984'te Amerika'yı sarsan McMartin yuva davasında da bilirkişilik yaptı. Pek çok polis kolejinde satanik ritüellerle ilgili olay yeri incelemesi ve psikolojik profilleme konusunda ders anlattı. 90'ların başına gelindiğinde, Dr. Pazder'in görüşüne başvurulan satanik olayların sayısı 1000'i çoktan aşmıştı. Birçok ülkede insanlar satanik eylemler yüzünden soruşturuluyordu ve Dr. Pazder'in yazdıkları savcı iddianamelerinin hazırlanmasında başlıca kaynak olarak gösterilmekteydi. İşte, yazımın başında sözünü

ettiğim, sosyal çalışmaların hizmet içi eğitiminde hararetle tavsiye edilen kitap, dünya genelinde ilgi gören, inanılan bir eserdi.

Çocuğun okul devamsızlığı yok

Zaman geçiyor, Dr. Pazder'in yazdıklarından kuşku duymaya başlayanlar artıyor ve geçmişe yönelik anlatılanların gerçekliğini araştırmaya kalkıyordu. Bayan Smith, belirli bir tarihte geçirdiği trafik kazasından söz etmiş ve kazanın ardından belleğinde boşluklar oluştuğunu iddia etmişti. Yapılan incelemelere göre, söylediği tarihte böyle bir kaza olmamış, tedavi görmek üzere hastaneye kaldırılmamıştı. Okul kayıtları araştırıldığında, 81 günlük satanik deneyimlerinin yer aldığı zaman diliminde, hiç devamsızlığının olmadığı ortaya çıktı. Eğer anlattıkları doğruysa, küçük çocuğun her gün okula gitmiş olması, gitse bile kimsenin bedenindeki yara ve bereleri ve ruhsal değişiklikleri fark etmemiş olması imkânsızdı. Öğretmenleri ve sınıf arkadaşlarıyla konuştular. Hiç kimse bir gariplik anımsamıyordu. Dr. Pazder, kendisine yöneltilen soruları "Doğru olup olmadığının ne önemi var? Önemli olan Michelle'in bunların başına gelmiş en önemli şey olduğuna inanması değil mi?" şeklinde yanıtlamaktaydı.

Pagan ve vikan bir polis konuştu

Pek çok yazar ve hekim, Dr. Pazder'in "Michelle Hatırlıyor"unu sorguladı ama hiçbiri Kerr Cuhulain'in 2002'de kaleme aldığı makalesi kadar ilgi çekmedi. Daha doğrusu, insanların gözünü açmadı. "Saçmalık, Bayan Smith'in anlattıkları arasında büyük çelişkiler var. Böylesi bir örgütün yıllarca Ross Bay mezarlığında hiçbirimizin dikkatini çekmeden faaliyet göstermesi ve yıllar sonra, o da beş yaşındayken başından geçenleri hatırlayan bir kadın sayesinde ortaya çıkması mümkün değil. Yüzlerce kişi, mezarlıkta 81 gün boyunca, hiç durmaksızın, gece gündüz demeden ayin yapacak ve mezarlığın üç yanını çevreleyen mahallelerde oturanların hiçbiri duymayacak, görmeyecek. Bu kesinlikle mümkün değil. Anlaşılan Bayan Smith, doktora âşık olmuş, onun dikkatini çekebilmek için bir masal uydurmuş. Nitekim her ikisinin eşlerini boşayıp evlenmeleri bunu doğrulamıyor mu?" Cuhulain'in yazdıkları önemliydi. Çünkü, Kerr Cuhulain, aslında Kanadalı okült yazar ve dedektif Charles Ennis'in ta kendisiydi ve Cuhulain, 20 yıllık polislik kariyerinde, çocuk cinsel istismarlarını soruşturmuş, çeteler ve gizli tarikatlarla mücadele etmiş biriydi. İlginç olan, Cuhulain, polisliğe başlamadan önce bir pagandı, polisliği boyunca da pagan kaldı.[4] Bu yüzden, "Michelle Hatırlıyor" hakkındaki görüşü çok ciddiye alındı. Eski polis halen, pagan ve vikan polisler, itfaiyeciler ve acil çalışanları ile ailelerinin üye olduğu bir derneğin üyesidir.[5]

Geçen zaman içinde, Dr. Pazder'in, Bayan Smith'in ağzından kitabına geçirdiklerinin, aslında 1950'li yıllarda Batı Afrikalı gizli kabilelerin ritüellerinden alıntılar olduğu ve doktorun bu ülkelerdeki kişisel gözlemlerine dayandığı ortaya çıktı. Buna rağmen, birçok polis ve savcı, karşılaştıkları her

çocuk istismarı suçlamasının ardında kitapta yer alan gizli, kan içmeye dayalı, kanibalistik kültürün izlerini aramaktan vazgeçmediler. "Michelle Hatırlıyor"da sözü edilenler hiçbir zaman kanıtlanamadığı halde, günümüzde dahi, satanistlerin çocukları ve erişkinleri cinsel açıdan istismar ettiği ve öldürdüğü teorilerine inananların sayısı hiç de az değildir.

İşte yazımın girişinde sözünü ettiğim ve küçük bir kasabada biri kadın dört kişinin grup seks partisi düzenlemek ve çocuklara sarkıntılık etmekle suçlanmasının nedeni, soruşturmada görevli sosyal çalışmacıların gördüğü hizmet içi eğitimde, mutlaka okunması gerektiği belirtilen "Michelle Hatırlıyor" adlı kitaptır.

Sayfayı çevirince, kitabın verdiği telafisi imkânsız zararlardan birkaçını okuyacaksınız.

Yaşamadıklarını anlatan çocuklar

Yatağından kaldırılıp hapse götürüldüğünde, John Stoll'ün soğukkanlılığı avukatının pek garibine gitti. "Hiç mi kaygılanmıyorsun?" diye sordu ona. "Neden kaygılanayım ki, işlemediğim bir suç için beni cezalandıramazlar ya." Yanılıyordu. John Stoll yeniden özgür kalıncaya dek 20 yıl geçecekti.

John Stoll ile birlikte, olmadık bir korku, cehalet ve histeri yumağının içine düşen 20 kadar sıradan birer Amerikalı vatandaştılar. Her biri işçi sınıfına mensup bu anne ve babalar, kimi zaman çok az, kimi zaman hiç olmayan kanıtlarla akıl almaz biçimde suçlandılar. Hepsi cinsel suçtu ve hepsi çocuklara karşı işlenmişti. Uzun yıllar sonra yeniden özgürlüklerine kavuşmuş olsalar da, hem kendi hem de çocuklarının hayatı, sonsuza dek değişmişti. Bu olaylardaki gerçek suç, taciz değildi; baskıydı, iknaydı. Çocuk tanıklar, mahkemede yalan söylemeye zorlanmışlardı. Polislerin hayallerinden çıkan ve kendilerine öğretilen seks sahnelerini, en ince ayrıntısına kadar sanki kendi başlarından geçmişçesine anlatmaya zorlanmışlardı. Ama bu gerçeği kimse görmek istemedi ve anne babalar, çocuklarının tanıklığıyla kendilerini rutubetli zindanların karanlığında buldular.

Duruşmaların hemen ardından, çocuklar çözülmeye başladı. Mahalledeki diğer büyüklere "Yalan söyledik, bize anlatılanları tekrarlamaya zorlandık" dediler. Bazı şeylerin değişeceğini umdular. Ama değişmedi. Zindanlara konanlar, orada kalmaya devam etti.

Başarılı (!) bölge savcısı

Yargılama sırasında olanları basın diline doladığında, Kaliforniya Başsavcısı mahkemedeki usulsüzlükleri sıralayan bir şikâyette bulunduysa da işe yaramadı. Bölge Savcısı Ed Jagels giderek palazlandı, palazlandıkça daha fazla kişiyi içeri attı. Ülkenin en fazla mahkûmiyetini veren savcı unvanını kazandı. Doğru bir yol tutturduğu ortada, bunca haksız mahkûmiyete rağmen 2009'da emekliliğini isteyinceye dek kesintisiz 27 yıl görevde kaldı. Ed Jagels, 1983'te Kern Bölge Savcılığı'nda göreve başladığında, Amerika Birleşik Devletleri, daha sonra hepsinin yersiz olduğu ortaya çıkan bir dizi çocuk istismarı ve satanizm hezeyanıyla kıvranıp durmaktaydı. Jagels, atanmasının hemen ardından sadece çocuk istismarı ve satanizmle ilgilenecek özel bir ekip oluşturdu. Sekiz pedofil çetesine karşı savaş açtı. Elinde yeterli kanıt olmadan ve sadece çocuk tanıklarla verdiği mahkûmiyetlerin önemli bir bölümünde yanıldığı ortaya çıkınca, beraat edenlere 10 milyon dolar tazminat ödendi. Ünlü aktör Sean Penn, cinsel istismarla suçlanan mahkûmlardan birini tanıdı ve *Witch Hunt* (Cadı Avı) adlı belgeseli çekti. Bütün bunlara rağmen Savcı Jagels, görevli olduğu muhafazakâr Bakersfield kentinde popülerliğini hiç

yitirmedi, altı kez aynı makama getirildi ve yol açtığı haksız mahkûmiyetler için hiçbir zaman özür dilemedi.

Havuzlu evin kiracısı

John Stoll, evinin arkasındaki havuza bakan müştemilatı Grant Self'e kiraladı. Self, o tarihe kadar sokaklarda yatıp kalkmış evsiz biriydi ve Stoll, yeni kiracısının daha önce çocuk istismarından mahkûm olduğunu bilmiyordu. John, yakın zamanda uzun ve sancılı geçen bir süreç sonunda boşanmıştı. Karısının birkaç kez psikiyatrik tedavi görmek üzere hastaneye yattığı, gerçekle hayali ayırmada güçlük çektiği biliniyordu. 1984 yılında Stoll'ün eski karısı ve o sıralar yakın arkadaşı olan bir rahip, John Stoll'den şikâyetçi oldular ve adamın kendi öz oğlunu istismar ettiğini bildirdiler. Benzer şekilde müştemilatın kiracısı Grant Self'i, ayrıca sıklıkla havuza gelen Margie Grafton ile erkek arkadaşı Tim Palomo'yu da suçladılar. Savcılar, bu üç erkekle bir kadının birbirine yakın yerlerde oturmasına dayanarak, iddianın doğruluğuna inandılar ve bir seks çetesi oluşturduğu sonucuna vardılar.

Komiser Erickson çocuklarla görüştü ve onlara tekrar tekrar, doğrudan, yönlendirici sorular yöneltti. Bu sorgu biçimi, o sıralar yürürlükte olan Kaliforniya Polis Standartları ve Eğitimi (Peace Officers Standards and Training, POST) Yönergesi'nde yer alan görüşme tekniklerine uygun değildi. "POST hakkında hiçbir şey bilmiyordum" diye anlatacaktı komiser çok sonra. "Bu yönergede tavsiye edilen çocuklarla

görüşme konusunda hiçbir eğitim almadım, kursa katılmadım."

Yaşamadıklarını anlatan çocuk tanıklar

Günümüzde, usulüne uygun olarak yapılmayan görüşmelerde çocukların evvelce hiç yaşanmamış olayları gerçekmiş gibi anlatabileceği artık biliniyor. Ancak 80'lerin başında Kern'de yürütülen soruşturmada görevli hiçbir personelin ne yazık ki bu acı gerçekten haberi yoktu.

John Stoll, 70 ayrı suçtan yargılandı. Diğerlerine atfedilen suç sayısı bu kadar yüksek değildi. 24 Eylül 1984'te başlayan davada dört çocuk tanık dinlendi. Çocuk "A" savunma avukatlarının yönelttiği her soruyu "Bilmiyorum" ya da "Hatırlamıyorum" şeklinde yanıtladı. Çocuk "V"ye, "Mahkemede yalan söylenebilir mi?" diye sordu bir avukat. "Evet, söylenebilir" dedi çocuk. "Hata yapılabilir mi?" diye sürdürdü avukat. "Tabii" diye cevap verdi çocuk. "Yemin etmenin önemini biliyor musun?" diye sordu avukat. "Hayır" dedi çocuk, Buna rağmen çocuk "V"nin her söylediği dikkate alındı.

Bir ara çocuk "V", kesinlikle fena muamele görmediğini, cinsel saldırıya maruz kalmadığını anlattı. Ancak o gece, yasalar aksini emrettiği halde, annesi ve savcıyla görüştü. Ertesi sabah, yeniden tanık olarak dinlendiğinde, kendisine anal yoldan tecavüz edildiğini "anımsadığını" anlattı. Çocuklardan bir diğeri, Stoll'ün evinin içini hiç görmediği halde, "Eve beş kez girdim" dedi. Çapraz sorgu sırasında

evdeki tek bir eşyayı bile tarif edemedi. Buna rağmen her söylediği dikkate alındı.

Kanıt yoktu, ne bir kıl ne bir sperm

Suçlamaları destekleyecek herhangi bir somut delil yoktu. Ne bir kıl ne bir tek sperm. Çocuklar kendi aralarında durmadan çelişkilere düştüler. Birinin "sabahtı" dediğine diğeri "akşam", birinin "evde" dediğine diğeri "bahçe" diyor, eylemler sırasında bulunan çocuk ve yetişkinlerde anlaşamıyorlardı. Çocukların anlattığı kimi eylemleri uygulamak fiziken mümkün bile değildi. Savunma avukatları çocukların muayene edilmesinde ısrar ettiyse de mahkeme kabul etmedi. Erkek çocukların hiçbiri, hiçbir zaman muayene edilmedi. Halbuki bir erkek çocuğunun anal penetrasyonunu aradan uzun bir zaman geçse bile belgelemek mümkündür.

Savcılık, çocukların cinsel tacize uğradığı çok sayıda çocuk pornografisi fotoğrafını delil olarak gösterdi. Bu nitelikte tek bir fotoğraf bulunmadı ve delil olarak mahkemeye sunulmadı. Adli dosyadaki cinsel içerikli fotoğraf ve yazılar *Playboy* ve *Penthouse* gibi dergilerden kesildiği gibi, dergilerin bir bölümü suçlananların evinden dahi alınmamıştı. Ancak iddianamede yer alan bu asılsız suçlamalar, jüriyi kuşkuya düşürmeye yetti. Aslında dergiler, suçlananların çocuk düşkünü birer pedofil değil, sağlıklı birer heteroseksüel olduklarının kanıtıydı. Eğer erkekler, *Penthouse* ya da *Playboy* gibi bir dergide yer alan çıplak kadın fotoğraflarından hoşlanıyorsa, cinsel uyaran olarak bir

çocuktan yararlanması muhtemelen uzak bir ihtimaldi ama, bu gerçeği kimse görmek istemedi.

Savunmanın büyük hatası

Savunma avukatlarının, polisin uymak zorunda olduğu POST kurallarından söz etmesini mahkeme kabul etmedi. Böylelikle çocuklarla görüşme sırasında yetkililerin hatalarını göz önüne serme olanakları ellerinden alındı. Stoll'ün savunmasının da gayet zayıf olduğunu belirtmeden geçmeyelim. Savunmayı 24 günde hazırlamak zorunda kalan avukat, kilit önem taşıyan iki tanığı bulamadığından mahkemede dinletemediği gibi, dosyaya girmiş bazı suçlamalara ilişkin belgeleri de zamanında elde edemedi. Duruşmaların ertelenmesi talebinde bulunmuş olsa da kabul ettiremedi.

Dava görülürken Stoll'ün parası bitti. Avukat sürekli azledilmesini talep etti. Psikolog Dr. Roger Mitchell, suçlanan Grafton ve Palomo'yu muayene etmek ve birer seksüel psikopat olup olmadıkları hakkında bilirkişi raporu vermek istediğini belirtti. Bu istek de, kabul edilmedi.

Kararın ardından iki çocuk, "J" ve "C", ön soruşturma sırasında polise anlattıklarının yalan olduğunu açıkladılar.

Ne yazık ki iş işten geçmişti, dört sanığın dördü de uzun hapis cezaları aldı.

Kaliforniya Temyiz Mahkemesi, Margie Grafton ve erkek arkadaşı Tim Palomo'yla ilgili kararı, cezaevinde geçirdikleri sekiz yılın sonunda usul açısından bozdu. Bozma nedeni, Margie'nin bir psikiyatr tarafından yapılan muayenesinde, cinsel açıdan normal olduğuna ilişkin bilirkişi raporunun dosyaya konmamış olması, dolayısıyla jüriden saklanmasıydı. Margie serbest kaldı, ama diğer iki erkek yeniden yargılanmadı. Eğer tekrar hâkim karşısına çıkabilselerdi onların da beraat edecekleri açıktı. Çocukların geri çektikleri ifadeleri, delillerin yetersizliği, hatta hiç bulunmayışı suçsuz olduklarını göstermeye yetecekti. Ama öyle olmadı, Grant Self ve John Stoll demir parmaklıklar ardında çürümeye terk edildi.

Pardondan sonra milyon dolarlar

2004 Martı'nda Grant Self cezaevinden, yüksek güvenlikli bir akıl hastanesine nakledildi. Topluma zarar vermeyeceği yetkililerce belgeleninceye dek orada tutulacaktı. John Stoll 2004 Mayısı'na dek cezaevinde kaldı. Kısacası tam 20 yıl. Oğlu Jed, babasının cinsel istismarına uğradığı suçlamasından hiçbir zaman vazgeçmedi. Bununla birlikte ne olayların cereyan ettiği mekânın ayrıntılarını ne de o sırada çevrede bulunanların adlarını verebildi. Gazetecilerin onunla görüşme taleplerini de hep reddetti.

Stoll ve arkadaşlarının yargılanma sürecinde, aynı bölgede, aynı suçlamalarla, yani çocuk porno çetesi kurmakla suçlanan 46 kişi daha oldu. Bunlardan 30'u tutuklandı, 23'ü üst mahkemelere yaptıkları itiraz sonucunda haklı bulundular,

açtıkları tazminat davalarını kazanarak milyonlarca dolar aldılar.

Stoll'ün avukatları, haksız yere cezaevinde tutulduğu her yıla karşılık 1 milyon dolar tazminat talep etti. Ancak sadece 5 milyon dolar alabildi. Yani ömrünün yiten her yılına karşılık sadece 400 bin dolar. Ölünceye dek göğsünde taşıyacağı ve tedaviye zorlandığı "çocuk istismarcısı" yaftası da cabası.

Başka bir suçsuz adam, bu kez 19 yıl

Çocuk yuvalarındaki istismar hezeyanının unutulmaması gereken bir diğer örneği Gerald Amirault adlı bir adamın acıklı öyküsüdür. 50 yaşındaki adam, ailesinin 18 yıldır en ufak bir şikâyet olmaksızın işlettiği Fells Acre adlı yuvada, annesi Violet ve kız kardeşi Cheryl ile çalışmaktaydı. İşi tamircilikti. Tıkanan muslukları açmak, atan sigortaları değiştirmek gibi. 1984 Nisanı'nda altını ıslatan bir erkek çocuğunun pantolonunu değiştirmesini rica ettiler. İşte ne olduysa ondan sonra oldu. Çocuk, izleyen günlerde yeğeniyle birbirlerinin cinsel organlarıyla oynarken yakalandı ve bunu ona muslukçunun öğrettiğini anlattı. Yani Gerald Amirault'nun.

Bu suçlama üzerine, tıpkı diğer yuvalarda olduğu gibi geniş çaplı bir soruşturma başlatıldı. Polis, yuvaya gitmekte olan çocuklarla görüştü. Sosyal hizmet uzmanları, psikologlar, savcılar ve bir hemşire çocuklarla defalarca görüştü. Bu sırada, yönlendiren ve ikna eden konuşmalar yaptılar, anatomik bebekleri olmaması gereken biçimde kullandılar.

Onlar için "evet" cevabı evet demekti, "hayır" yine evet. Çocuklar annelerinden daha iyi mi bilecekti! Anneler, istismara uğradıklarından emindi. Demek ki muslukçu, çocuklara olmadık işler yapmıştı.

Amirault soruşturmasında kullanılan çocuklarla görüşme tekniklerini aynen uygulayan 1990'daki bir araştırma, üç yaşındakilerin yüzde 75'inden, 4-6 yaş aralığındaki çocukların yüzde 50'sinden yalan itiraflar almanın mümkün olduğunu, belleklerine yaşamadıkları hatıraların yerleştirilebildiğini göstermekle birlikte, 1986'da henüz kimsenin bu gerçeklerden haberi yoktu.

Muslukçu, anne ve kız kardeşe toplam 50 yıl

Sekiz çocuk sadece Amirault'u suçlamakla kalmadı, annesi, kızkardeşi, üç öğretmeni, hayali bir adamı, hatta kendileriyle görüşen hemşireyi dahi işin içine soktular. Sadece Amirault'lar hüküm giydi. Savcı, ailenin çocuk pornografisi ürettiği ve fotoğrafları sattığını da iddia etti. Ama tek bir fotoğraf dahi bulunamadı. Çocuklar kendilerine öğretilen ifadeyi defalarca tekrarlayarak tanıklık ettiler. Robotlarla tehdit edildiklerini, köpekleri öldürmek zorunda bırakıldıklarını, bedenlerinin bıçakla çizildiğini, kurbağa yemeye zorlandıklarını söylediler. Gerald 30 yıl hüküm giydi. Ailenin diğer iki kadını 8 ila 20 yıl arası ceza aldı. Kız kardeş ve anne temyiz başvurusunu kazandı ve 1995'te serbest kaldı, yani 9 yıl hapiste kaldıktan sonra. Anne Violet, iki yıla varmadan mide kanserinden öldü. Gerard ise tam 19 yıl sonra denetimli serbestliğe layık bulundu. 2004 Ekimi'nde

cezaevinden çıkarken, artık birer yetişkin olan çocuk tanıklar, hâlâ istismar edildiklerinden ve anlattıklarının doğru olduğunda ısrar ediyor ve serbest bırakılışından üzüntü duyduklarını söylüyordu.

Bölge savcısı Martha Coakley bir basın toplantısında, Amirault'un toplum için tehlikeli bir cinsel sapık olduğuna ilişkin elinde delil bulunmadığını ikrar etmekle birlikte, davranışlarının her zaman ciddi biçimde denetleneceğinden kimsenin kuşku duymamasını rica etti.

"Kanıt" dizisi ve "CSI" etkisi - Kurgubilim

***CSI* etkisi, *CSI* sendromu ya da *CSI* enfeksiyonu şeklinde tanımlanan sorun, ünlü Amerikan televizyon dizisi *CSI: Crime Scene Investigation* (Olay Yeri İnceleme) ve benzeri dizilerden sonra ortaya çıkan bir durumdur. Büyük bir olasılıkla, Kanal D televizyonunda yayımlanan, tarafımca sunulan ve bu satırların kaleme alındığı 2011 yılı Kasım ayı itibariyle 70. bölümü gösterilen *Kanıt* adlı *infotainment* formatındaki polisiye dizinin de, benzeri bir etkisi olmuş ya da olmak üzeredir.**

Bu tip dizilerin bazı mitler yarattığını iddia edenlere katılıyorum. Belirli bir test ya da analitik yöntemi, olduğundan daha başarılı gösterdiği muhakkak. Bir olay yerinde buldukları delillerin, gerçekte bulunanlardan daha fazla olduğu muhakkak. Bir dizi teknik ve testin, olduğundan daha hızlı sonuçlandığı muhakkak ve bir olay yeri inceleme birimine mensup kişilerin, gerçek hayatta, bu denli çok uzmanlık alanı ve yetkiyle donatılmış olmadığı da muhakkak. Ancak unutmayalım ki bunlar birer televizyon dizisi ve en fazla bir saat içinde bir, kimi zaman iki, hatta üç, dört cinayetin aydınlatılması gerekiyor.

Unutmayın: Kusursuz cinayet yoktur

Az sonra değişik örneklerle aktarmaya çalışacağım *CSI* etkisi, kanımca zarardan çok fayda getirmiş, hak arama bilincini geliştirmenin yanı sıra, yargı sisteminden beklentileri yükselttiğinden, olay yeri incelemeden başlayarak, delil toplama ve kriminal laboratuvar uygulamalarının kalitesini artırmıştır.

Bununla birlikte, gerek *CSI*,[6] gerekse Almanların *Tatort* (Olay Yeri), Rusların *Sled* (İz) adlı benzerlerinin, hatta onlardan çok daha didaktik olmasına rağmen *Kanıt*'ın kendisinin, adli bilimlerin değişik alanlarında kullanılan teknolojileri aslında olduğundan daha başarılı gösterdiğini de inkâr edemeyiz. Ancak, soruşturmaların "ben yaptım" ya da "ben gördüm"le bir yere varamayacağını, ikrar ve görgü tanıklığının yerini mutlaka bilimsel delillerin alması gerektiğini ve ancak bu şekilde haksız mahkûmiyetlerin önüne geçilebileceğini defalarca kanıtladıklarından, adalete katkılarının da büyük olduğunu kabullenmek zorundayız.

CSI etkisinin, olay yerinden daha fazla delil toplanmasına yol açtığı, bu yüzden kriminal laboratuvarlardaki iş yükünü ağırlaştırdığı muhakkak. Gençleri, adli tıp ve adli bilimlerle ilgili branşlara yönelttiği, polisliği çok cazip bir meslek haline getirdiği de, bu tip eğitimlerin verildiği yüksekokul ve üniversitelere başvuruların artışından anlaşılıyor. Bu dizilerin, en azından içeriğinden sorumlu olduğum *Kanıt*'ın, suç işlemeyi öğrettiğine dair eleştirilere katılmıyorum. Kişisel gayretim, suç işlemekten caydırmak. Suçlunun, ne kadar

uğraşırsa uğraşsın, bir yerde mutlaka hata yapacağının ve bir delil bırakacağının altını çizmek. Zaten her bölümdeki kapanış cümlem bunu yansıtıyor: Unutmayın, kusursuz cinayet yoktur.

Hayal değil, sadece öngörü

Polisiye dizilerin her zaman gerçeği yansıtmadıkları söylenir. Sanırım sadece gösterildikleri tarihte gerçeği yansıtmadılar. Gösterilenler en fazla bir iki yıl içinde uygulanır yöntemlere dönüştü. Örneğin, her olay yerinde parmak izi ya da DNA'nın bulunamayacağı, bulunsa bile dizideki gibi birkaç saatte değil, ancak haftalar sonra sonuç alınabildiği söylenmişti. Halbuki günümüzde değil saatler, artık dakikalar içinde, üstelik laboratuvarda değil, daha olay yerinde parmak izlerinin karşılaştırılması yapılabildiği gibi, DNA profili dahi elde edilebiliyor. *CSI* dizisinin ilk bölümlerinden birinde, kahramanlar yaranın içerisinden kalıp alarak, ölüme neden olan kesici cismin şeklini bulmuş, bu sahnenin gerçekdışılığı günlerce tartışılmıştı. Halbuki şimdilerde bu mümkün.

CSI'ın 28 Nisan 2005 tarihinde ilk kez gösterilen "Committed" adlı bölümünde dizi kahramanı Gil Grissom, bir akıl hastanesinde işlenen cinayeti çözmek üzere, hastaneye bazı ekipmanlar getirir. Amacı, katil olduğundan şüphelendiği bir hastanın tedavi amacıyla ürettiği seramiklerin üzerindeki girinti ve çıkıntıların analizi sayesinde üretim sürecinde konuşulanları saptamaktır. Meslektaşı Sara, bunları "akustik arkeoloji" olarak tanımlar. O tarihte, böyle bir bilim alanının

adını bilenlerin sayısı pek fazla olmadığından, dizi ağır eleştirilerle karşılaştı. Halbuki 2001 yılında İngiliz Paul Devereux, monolitik çağdan kalan Stonehenge ve başka eski çağ kalıntılarındaki çömlekler üzerindeki üretim çizgilerinden ses elde etmeyi başarmış ve bulgularını Vega Books tarafından yayımlanan *Stone Age Soundtracks: The Acoustic Archaeology of Ancient Sites* adlı bir kitapta toplamıştı.

CSI dizisinin yaratıcısı Anthony E. Zuiker, dizide yer alan her bilimsel uygulamanın gerçeği yansıttığını iddia etmişti. 10 yıl önce bunları yüksek teknoloji sihirbazlıkları olarak nitelendirenler, zaman içinde rutin uygulamalar haline dönüştüğüne tanık oldular.

Bana kalırsa ilk *CSI*, aslında 1859-1930 tarihleri arasında yaşamış Sir Arthur Conan Doyle'un hayali dedektifi Sherlock Holmes öyküleridir. Dedektif Holmes, parmak izi, kan grubu ve daha birçok deneyi, henüz keşfedilmeden uygulamıştı. Delilleri tanıma ve birbiriyle karşılaştırmanın prensip ve tekniklerini yerleştirmiş Bertillon, Galton, Lattes, Goddard, Osborn ve Locard gibi adli bilimlerin öncüleri, hep ondan etkilenmişlerdir.

CSI dizisi, büyük ölçüde veri tabanlarının varlığına dayanır. Parmak izi, DNA, koku, boya, lif, ayakkabı izi, lastik izi, ses izi gibi. Bu veritabanlarının hepsi her ülkede bulunmuyor. Örneğin şu satırların kaleme alındığı tarihte Türkiye'de bir DNA veritabanı bile yok. Hal böyle olunca, dizilerde gösterilenleri "hayal" diye nitelendirmek yerine, bu veri tabanlarının oluşturulmasına gayret etmek ve gerçek hayattaki cinayetleri de dizilerdeki başarıyla çözmek daha doğru olurdu diye düşünüyorum.

Jüriler *CSI* etkisinde

CSI etkisinin özellikle jüri sisteminin bulunduğu ülkelerde mahkeme kararlarını iki şekilde etkilediği gözlendi. Bunlardan ilki, jürilerin bulunandan ya da gereğinden fazla delil talep etmeye başlamasıdır. Sonuçta, beraat sayısında ciddi bir artış meydana geldi. İkincisi, jüri üyelerinin başta DNA olmak üzere, bilimsel delillere aşırı güveni gelişti, bu delillerin bulunması halinde mutlaka mahkûmiyete gidildi. Çok sayıda görgü tanığı olduğu halde DNA delilleri bulunmadığından zanlıyı serbet bırakmak zorunda kalan savcıların dizilerden şikâyeti gazete sütunlarına taşındı. Hatta Los Angeles Bölge Savcısı Steve Cooley, karısını öldürmekle suçlanan aktör Robert Blake'in mahkûm edilemeyişini *CSI* etkisine bağladı ve iki görgü tanığı olduğu halde suçsuz kararı veren jüriyi "akıl almaz ölçüde" aptallıkla suçladı.

İlginç bir cinayet: Aktörün karısını kim öldürdü?

New Jersey'li Bayan Bonnie Lee Bakley'in yaşlı erkeklere zaafı vardı. Aslına bakarsanız yaşlı ve ünlü erkeklere, çünkü para düşkünüydü. Marlon Brando'nın oğluyla çıkarken kendinden 23 yaş büyük aktör Robert Blake ile yakınlaşmaya başladı. Blake, Truman Capote'nin gerçek bir suç öyküsüne dayanarak kaleme aldığı *Soğukkanlılıkla* adlı romanın, aynı adla çekilen filminde başrol oynamış, ayrıca *"Baretta"* adlı Amerikan yapımı televizyon dizisiyle ün yapmıştı. Bonnie hamile kaldığında, hayatındaki her iki erkeğe de, çocuğun

babası olduğunu söyledi. Ona "Christian Shannon Brando" adını taktığı için durumdan kuşkulanan Robert Blake, bir DNA testi yapılarak babanın kim olduğunun bulunmasını istedi. Biyolojik babanın kendisi olduğu kanıtlanınca, Blake 19 Kasım 2000 tarihinde Bonnie ile evlendi. Evli oldukları halde kadın, Kaliforniya'nın San Fernando Vadisi'ndeki Studio City bölgesinde, kocasının malikânesinin arkasındaki küçük misafirhanede kalmaya devam etti.

4 Mayıs 2001 günü karıkoca, Studio City Tujunga Caddesi üzerindeki Vitello'nun restoranına gittiler. Aracı, restoranın yan köşesindeki sokağa park ettiler. Yemek sonrası Bonnie, araçta, başına isabet eden tek kurşunla öldürüldü. Blake, restorandaki masanın üzerinde unuttuğu silahını almak üzere içeri girdiğini, silah sesi duyulduğunda içeride olduğunu anlattı. Blake'in silahı incelendi 0,38 kalibrelik bir tabanca olduğu saptandı. Bonnie ise 9 mm'lik bir silahla vurulmuştu. Restoranda bulunanlar, Blake'in karısının vurulduğunu haber vermek üzere içeri girdiğinde hemfikirdi. Ama kimse onu, silah sesinden önce içeri girerken görmemişti.

Kiralık katil adayı iki tanık

Yaklaşık bir yıl sonra 18 Nisan 2002'de Blake tutuklandı. Karısını öldürmekle suçlandı. Onunla birlikte yıllardır korumalığını yapan Earle Caldwell de içeri alındı. O da, işbirliği yapmakla suçlandı. Los Angeles polisinin elini güçlendiren iki tanık çıktı ortaya. Emekli bir dublör, "Duffy" adıyla bilinen, Ronald Hambleton, Blake aleyhinde tanıklık yapacaktı, çünkü aktör ondan para karşılığında karısını öldürmesini istemişti. Daha basit bir anlatımla kiralık katil. Aktör, aynı teklifi bir başka emekli dublöre daha yapmıştı. O

da benzer bir hikâye anlattı. Blake'in avukatları, Hambleton'un evvelce işlenmiş ancak cezasını çekmemiş olduğu bir suçu olduğunu, bunun affı karşılığında tanık olmayı kabullenmiş olabileceğini ileri sürdüler.

Delil yoksa suç da yok

22 Nisan 2002'de Blake, adam öldürme ve adam öldürmeye azmettirme suçlarından idam cezası talebiyle yargıç önüne çıkarıldı. "Suçsuzum" dedi. Benzer şekilde koruması da suçlamaları kabul etmedi. Blake, korumasını 1 milyon dolar kefaletle hapisten çıkardı, bir yıl cezaevinde kaldıktan sonra kendisi de 1,5 milyon dolar kefalet karşılığında, duruşma gününe dek ev hapsinde bekleme izni kopardı.

Blake'in ceza davası 16 Mart 2005'te başladı, jüri "tanık bizi ilgilendirmez, delil yok" dedi ve suçsuz olduğuna karar verdi. Hem cinayetten hem de azmettirmeden. Los Angeles Bölge Savcısı Steve Cooley'in jüri üyelerini aptal ilan etmesi bu yüzden. Aslında bütün hata kendisindeydi. Jürinin ihtiyacı olan hiçbir delili sunamamıştı. Ne bir parmak izi ne de DNA.

O gece Blake ve arkadaşları, yan köşesinde karısının öldürüldüğü Vitello Restoranı'nda sabaha dek eğlendiler. Gerçi Blake, daha sonra bir yandan karısının üç çocuğu tarafından açılan tazminat davasını kaybederek, diğer yandan Kaliforniya maliyesinin tahakkuk ettirdiği vergi borçları yüzünden iflas etti ama, ne önemi var? O özgür bir adam. Doğru dürüst olay yeri incelemesi yapılamadığı için gerçek katilin o değilse kim olduğu bulunamadı. Muhtemelen hiçbir zaman bulunamayacak.

Üniversiteler ve *CSI* etkisi

Polisiye dizilerin üniversitelerin adli bilimlerle ilgili dallarına başvuru sayısını artırdığı muhakkak. Örneğin 1982 yılında kurduğumuz İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü'ne başvurular, 90'ların ilk yarısında ikiye katlanmış, 2000'e gelindiğinde giriş sınavları sırasında öğrencileri yerleştirecek dershane bulamaz hale gelmiştik. Aynı rağbet, dünyanın her yerinde yaşandı. Kaliforniya Üniversitesi, Davis Kampusu başta gelmek üzere ABD'deki değişik *"forensic science"* (adli bilimler) ya da *"criminal justice"* (ceza adaleti) lisan ve lisansüstü programlarının yanı sıra, Avustralya, Birleşik Krallık, Almanya üniversiteleri aynı şekilde ilgi çektiler. İsviçre'nin Lausanne Üniversitesi'nde büyük ölçüde polis akademisiyle birlikte yürütülen programlar da her yıl, bir öncekinden daha fazla öğrenci alır oldu. Ancak programlar, gençlerin beklentilerini karşılamaktan uzaktı. Çünkü hem iş garantisi yoktu, hem de çalışma hayatı filmlerdekinden çok farklıydı. Üstelik bu programlardan mezun olan öğrenciler polis teşkilatlarının da beklentisini karşılayacak biçimde eğitilemiyordu, çünkü pratik uygulama imkânları kısıtlıydı.

Kaliforniya Üniversitesi Los Angeles Kampusu ile Los Angeles polis ve şerif teşkilatları arasında imzalanan bir protokolle başlatılan ve Los Angeles Şerif Kriminal Laboratuvarı Müdürü Barry Fisher tarafından koordine edilen işbirliği, akademisyenler ile pratisyenler, yani polisler arasındaki uçurumu kapatmaya, bir anlamda hedefi aynı, ancak yöntemleri farklı bu iki profesyonel grubun "aynı dili"

konuşmalarına yönelik gayretlerdir. Ne ölçüde başarılı olacaklarını zamanla göreceğiz.

Suç ve *CSI* etkisi

CSI, *Kanıt* ve benzeri polisiyelerin suçun işleniş biçimini etkilediği ileri sürülür. Orijinal *CSI* dizisinin başladığı 2000 yılında, ABD'deki ırza geçme suçlarının yüzde 46,7'si polis tarafından çözülürken, beş yıl içinde bu oranın yüzde 41,3'e düşmesi, *CSI* etkisine bağlanmaya çalışılıyor. Çünkü dizilerin suçun nasıl işleneceğinden çok, delillerin nasıl yok edileceğini öğrettiği ileri sürülüyor. Çok sayıda tecavüz mağdurunun da, saldırganın kendilerini duş yapmaya, çamaşır suyuyla silinmeye zorladığını anlatması, bu iddiaların doğruluğunu düşündürtüyor. Üzerinde durulması gereken ilginç bir örnek, 2005'te iki genç kadının canına mal olan Ohio'daki saldırıdır.

Çamaşır suyu DNA'yı bozar. En azından dizilerdeki polisler böyle söyler. Suç işlemek isteyenler bunu not eder. Kimileri bedenlerindeki bütün kılları tıraş eder. Çünkü dizilerde polisler kılların peşindedir. Kimileri eldiven takar, başına bone geçirir. Amaç hep aynıdır. Etrafta parmak izi, kıl, saç bırakmamak. Ama iş, hiç de bu kadar kolay değil. Delilleri kaybetmek, çamaşır suyu, eldiven, bone ile halledilseydi, günümüzdeki bütün suçlar kusursuz olur, kimse yakalanmazdı. İşte 25 yaşındaki Ohio'lu polisiye meraklısının, seyrede seyrede her şeyi öğrendiğine kanaat getirip yola çıktığında, bilemediği buydu.

Gölün buz tuttuğunu unutan katil

25 yaşındaki Jermaine McKinney, Ohio Youngstown yakınlarında çifte cinayetten tutuklandığında, sorgusuna giren polisler, katilin delilleri kaybetmek için *CSI* dizisinden yararlandığını öğrendiler. Bir *CSI* meraklısı olarak 72 yaşındaki kadının kafasına levyeyle vurup öldürdükten sonra ellerindeki kanı çamaşır suyuyla yıkamış, ardından 45 yaşındaki kızının başına iki el ateş ederek öldürmüştü. Adam, kokain bağımlısıydı. Muhtemelen evde para arıyordu.

Cinayetler sonrasında kendisini olay yerine otomobiliyle getiren işbirlikçisine "Genci öldürdükten sonra ilişkiye girdim. Üzerinde terim, DNA'm kalmıştır diye düşündüm. Bu yüzden cesetleri bodruma götürüp yaktım" diye anlattı. Adam, olay yerinden otomobile delil transfer olmasın diye battaniye kullanmış, hatta bodrumda içtiği sigara izmaritlerini bile toplayıp getirmişti. Bu önlemlerle yetinmeyip giysilerini yakmış, parmak izlerini silmeye çalışmıştı. Bütün bunlara rağmen ufak tefek birkaç hata yaptı.

Cinayetleri işlediğinde mevsim kıştı. Hava çok soğuktu. Kendince delilleri, bu arada kanlı levyeyi göle attı. Ama gölün donduğunu ve levyenin buzun üzerinde kalacağını hesap etmedi. Kurbanın kredi kartını kullandıktan hemen sonra polisler levyeyi buldular. Açıkçası McKinney, bu dizilerin sadece katillerin delilleri yok etmek için ne gibi önlemlere başvurduğunun yanı sıra, nasıl hatalar yapıp yakalandıklarını da gösterdiğini unutmuştu. McKinney iki kez ömür boyu hapse mahkûm edildi, hatta 10 jüri üyesi idamını istedi.

Los Angeles Cinayet Masası Şefi Ray Peavy, *CSI* benzeri dizilerin sadece delilleri yok etmeyi öğretmekle kalmayıp, delil bırakmadan suç işlemenin kolaylığını göstermeleri nedeniyle, suça özendirdiklerini iddia etse de, siz hiç polislerin cinayetleri çözemediği polisiye dizi gördünüz mü? Demek ki, verilen mesaj her zaman "Ne yaparsan yap seni bulacağız"dan başka bir şey değildir. Bu da kanımca özendirici değil, sadece caydırıcı olur.

Kendini akıllı sanan aptallar

Geçtiğimiz yıl West Virginia Üniversitesi Adli Bilimler Girişimi'nin (Forensic Science Initiative) direktörü Max Houck kendisiyle bu konuda yapılan bir röportajda, *CSI*'ın suç öğretici bir vasfının olmadığını, çünkü suçlu bir yaşam biçimini seçenlerin genellikle bu denli zeki olmadığını belirtmişti. Türkiye'den bir örnek verelim. Temmuz 2009'da merkez Osmangazi ilçesi Çukurca Mahallesi'ndeki bir evdeki hırsızlık vakasına giden polis ekipleri, yarısı yenmiş bir elma bulmuş, hırsızlık şüphelisi tarafından yendiği belirlenen elmadaki tükürük kalıntısından DNA profili elde edilmişti. 2011 Temmuz ayında ise merkez Nilüfer ilçesi Fethiye Mahallesi metro istasyonu karşısındaki et lokantasının önünden motosiklet çalındı. Bursa Emniyet Müdürlüğü Olay Yeri İnceleme ve Kimlik Tespit Şube Müdürlüğü ekipleri, olay yerinde buldukları pet şişeden, şüpheliye ait olduğu düşünülen DNA örneği aldılar ve elmayı ısıranla aynı kişi olduğunu buldular.

Bana kalırsa delilleri yok etmeye çalışırken, suçlular başka hataların içine de düşüyor. Ağustos 2011'de Bakırköy'de özel bir hastanede başhekim olarak çalışan bir profesörün evinden,

içinde 150 bin liralık mücevher, 10 bin euro ve 5 bin dolar bulunan kasayı çalan iki hırsız, geride bıraktıkları DNA örnekleri sayesinde yakalanmışlardı. Hırsızlar, şüphe çekmemek için lüks evlerin bulunduğu caddeye sahte kimlikle kiraladıkları lüks bir ciple gelmiş, evde kimsenin olmadığı sırada içeri giren hırsızlar, buldukları kasayı açamayınca bir battaniyeye sararak, geldikleri lüks cipe yükleyip kaçmıştı. Evde parmak izi bırakmamak için özen gösteren suçlular, sigara izmariti ve saç kıllarını geride bırakmanın tehlikesini akıllarına bile getirmediler. Bunlardan elde edilen DNA profilleri, 2007 yılında başka bir hırsızlık suçundan gözaltına alınan Sezer G. (26) ile Ferdi B.'nin (27) DNA'sıyla örtüştü ve yakalandılar.

Tükürüğünü, dolayısıyla DNA'sını bırakmamak için zarfı yalayarak değil selobantla yapıştıran, ama bu kez selobant üzerinde kalan parmak izi ve yapışan saç tellerinden yakalanan nice suçlu var.

Diziler mağdurları eğitiyor

Öte yandan *CSI* ve benzeri dizilerin, suç işleyecek olanları eğittiği kabul edilirse mağdurları da eğittiğini göz ardı etmemeli.

30 yaşındaki İngiliz çavuş, altı ay boyunca sokaklarda gezinerek belirlediği hedeflerini otomobilin içine çektikten sonra hızla uzaklaşıyor, terk edilmiş askeri barakalara götürdüğü kurbanlarına tecavüz ediyordu. Birinde 16 yaşındaki genç kızın ellerini bir yastık kılıfıyla bağlamış,

tecavüz etmeden önce kızın başına gözlerine kadar indirdiği bir kasket geçirmişti. Kar maskesiyle saldıran Jonathan Haynes, eyleminden hemen sonra kızları ıslak mendille silinmeye zorlamakta, böylelikle kendinden bir iz bırakmamaya çalışmaktaydı.

Kurbanlardan biri, Chippenham, Wiltshire'deki bir gece kulübünde garson olarak çalışmaktaydı. 13 Eylül 2009 günü sabaha karşı 3.20'de evine doğru yürüken, yanına yaklaşan arabadan inen kar maskeli, eldivenli Haynes tarafından kaçırıldı. Her seferinde yaptığı gibi genç kızı barakalara götürdü, defalarca tecavüz etti, sonra yine otomobile bindirdi. Şehirlerarası karayoluna çıktığında kapıyı açıp kızı dışarı itti. Ancak genç kadının iyi bir *CSI* izleyici olduğunu aklına getirmemiş, başından kopardığı saç tellerini aracın içerisinde bırakacağını, polis kendisinden şüphelendiğinde, bu saç telleri sayesinde suçunun kanıtlanacağını bilememişti. 11 Eylül 2011'de çavuş Haynes tutuklandı, altı tecavüz, iki adam kaçırma ve iki kez adam kaçırmaya teşebbüsten suçlu bulunarak 11 yılla cezalandırıldı.

Diziler, adaleti geciktiriyor

Güvenlik güçleri yürüttükleri soruşturmalar sırasında, zaman zaman mağdur yakınlarının televizyon dizilerinde gördüğü gerçekdışı anlatımlardan kaynaklanan bazı taleplerle karşılaşırlar. Kanada polislerine 2010 yılında uygulanan bir anket, polislerin bu gibi taleplerden bunaldıklarını, ancak bunları polisin gerçek çalışma yöntemleri konusunda toplumu eğitmek için birer fırsat olarak gördüklerini ortaya koydu.

Kuşkusuz, yeni teknolojiler ve toplumun adli bilimler alanında gelişen bilinci, evvelce faili meçhul kalmış olayların yeniden ele alınmasını, rafa kalkmış dosyaların yeniden açılmasını sağladı. Bu durum, kriminal laboratuvarları altından kalkamayacakları bir iş yüküyle karşılaştırdı ve laboratuvar yönetimini ciddi sıkıntılara soktu. Bundan 10 yıl kadar önce, olay yeri inceleme, delil toplama ve DNA analizlerinin faili bulmadaki önemi hakkında polis okullarında verdiğim bir dizi konferans, ülkemizdeki polis kriminal laboratuvar müdürleri tarafından hoş karşılanmamış, "Atasoy'un anlattıklarına aldırış etmeyin. Olay yerindeki her gazoz kapağını, her izmariti bize göndermeyin. Masrafın altından kalkamıyoruz" şeklindeki ihtarlara yol açmıştı.

Zaman içinde delil toplamanın önemi anlaşıldı. Laboratuvarların teknik donanım ve personel sayısı güçlendirildi, yarı-otomasyona geçilerek maliyet azaltıldı. Böylelikle olay yerlerinden gelen delillerle başa çıkabilecek önlemler alınmaya çalışıldı. Ancak her yıl binlerce örneği çalışmak zorunda kalan kriminal laboratuvarlar, delilleri muhafaza edecek depo bile bulamaz haldeler. Bu yüzden, sadece ülkemizde değil, yurtdışındaki laboratuvarlardan mahkemelere gönderilen raporlardaki gecikme sürüyor. Davalar bir türlü karara bağlanamıyor. Toplum, adalet hizmetlerinden daha fazla memnun olacak yerde, "Geciken adalet, adalet değildir" diyerek isyan ediyor.

Bu memnuniyetsizliğin sorumlusu olarak dizileri göstermek insafsızlık olur. Sorun, bilimin gerçeğine ayak uydurmakta geciken, kendini geliştirmeyen kriminal laboratuvar çalışanlarının, kendilerini birer bilim insanı olarak değil,

devlet memuru olarak görmesidir. Sorun, temel bilim formasyonu olmayan kriminal laboratuvar yöneticilerinin, çalışanların sorunlarını anlayamaması, gerekli yatırımın ve modernizasyonun yapılabilmesi için mali kaynakları zorlamamasıdır. Sorun, organizasyon içi ve organizasyonlararası işbirliğinin olmamasıdır; kriminal laboratuvarlar, olay yeri inceleme birimleri ve adli tıp arasındaki iletişimin yetersizliğidir.

Yedi kişilik tutukevi

Lahey dışlarında yüksek güvenlikli bir tutukevi. Sıradan değil, çok özel bir yer. Çünkü, Kasım 2011 itibariyle buradakilerin sayısı sadece yedi. Savaş suçları, insanlığa karşı işlenen suçlar, soykırım suçları yüzünden yargılanmaktalar.

Scheveningen'deki Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne (UCM) ait tutukevinin ilk konuğu Thomas Lubanga Dyilo'ydu. Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin isyancı lideri bu adam, Kongolu Vatanseverler Birliği'nin kurucusuydu. "Ituri çatışması" diye bilinen, Lendu ve Hema etnik grupları arasındaki gerilimi ve buna bağlı olarak çıkan iki iç savaşın sorumlusu olmak, ayrıca sayısız katliam, cinayet, ırza geçme, işkencenin yanı sıra, 15 yaşından küçükleri zorla silahlandırmayla suçlanıyor. Yargılanması sürmekte.

Liberya'nın, altı yıl görevde kalan 22. Cumhurbaşkanı Charles McArthur Ghankay Taylor da burada. Bay Taylor, Amerika'da okumuş, Libya'da gerilla eğitimi almış eski devlet memuru. Libya destekli Liberya Ulusal Vatansever Cephesi'nin başına geçip, Samuel Doe hükümetini devirmek, on binlerce kişinin öldüğü iç savaşı başlatmak, ayrıca Sierra Leone iç savaşında katliamlar, tecavüz ve yağmalamalardan sorumlu tutulan isyancı "Devrimci Birleşik Cephe"yi, elmas

karşılığı silah satarak desteklemekle suçlandı. Taylor'un UCM'deki yargılanması tamamlandı, şimdi kararı bekliyor. Yakın bir gelecekte başka bir mahkemede, Sierra Leone Özel Mahkemesi'nde yargılanacak.

Ünlü mankenin kanlı elması

UCM'de, Bay Taylor aleyhine tanıklık edenlerden biri, Jamaika asıllı ünlü İngiliz manken Naomi Campbell'di. Davanın savcıları, Taylor iddianamesinin bir yerinde mankene hediye edilen kesilmemiş bir elmastan söz etmiş ve bunun Charles Taylor'ın silah karşılığında isyancılardan aldığı elmaslardan biri olduğunu iddia etmişti.

Genç kadının "1997'de Güney Afrika'da Charles Taylor'ın da bulunduğu bir davete katıldım. Gece odamda uyurken içeri giren iki adam bana bir kese verdi. Hayranlarımdan sık sık hediye aldığım için pek ilgilenmedim. Sabah kesenin içinde küçük ve kirli görünen taşlar vardı" demesi bu iddiayı kanıtlamaya elbette yetmedi ama Sierra Leone'nin zengin elmas rezervlerinden kaynaklanan iç savaşa dikkat çekmeye yetti. Ayrıca ünlü yönetmen Edward Zwick'in, 2006'da, başrollerde Leonardo DiCaprio, Jennifer Connelly ve Djimon Hounsou'nun yer aldığı *Kanlı Elmas* filmini çekmesine de yol açtı. Filmin ana konusu ve adının kaynağı *(Blood Diamonds)* Afrika'daki savaş bölgelerinde çıkarılan ve savaş düzenini finanse etmekte kullanılan elmaslardır.

Bira, aslan ve isyancı

Avrupalılar, XIX. yüzyılın ortalarına kadar, bugün Kongo Demokratik Cumhuriyeti adıyla bildiğimiz, Orta Afrika'nın en büyük ülkesiyle ilgilenmediler. Yağmur ormanları, bataklıklar, sıtma, uyku hastalığı gözlerini korkutmuştu. Belçika Kralı II. Léopold, 1876'daki taç giyme töreninin hemen ardından, gözünü bu ülkeye dikti. Yeni kurulmuş fakir Belçika'yı, Kongo'nun olağanüstü zengin yeraltı madenleri ve kauçuğu sayesinde ayakta tutabileceğinin farkındaydı. 1884'teki Berlin Konferansı'nın ardından, geliri tamamen kralın şahsına ait olacak şekilde, Belçika Kongosu kuruldu[7] ve Kongo özgürlüğüne kavuştuğu 1960 baharına dek, sömürge olarak kaldı.

Belçikalıların kraliçeleri Bavyeralı Élisabeth'in adını verdikleri Élisabethville, özgürlükle birlikte Lubumbashi oldu. Değişmeyen en önemli şey, bira fabrikalarıydı. Biralarıyla ünlü Belçikalıların yüzyıl önce burada ürettiği biralar, hâlâ Afrika'nın en ünlüleri arasında. Esmer olanı Tembo... 60 milyon Afrikalının konuştuğu Svahili dilinde anlamı "fil". Sarı olanı Simba, yani "aslan".

Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde yargılananlardan söz ederken, "Simba da nereden çıktı?" diye sordunuz sanırım. Simba, 1978 doğumlu, Kongo Demokratik Cumhuriyeti vatandaşı bir diğer tutuklu Germain Katanga'nın lakabı. Altı kez savaş suçu, üç kez insanlığa karşı suç, cinayet, cinsel tutsaklık ve 15 yaşından küçükleri silahlandırarak aktif biçimde çatışmalarda kullanmakla suçlanıyor.

Mobutu Sese Seko Nkuku'nun akrabası olmak yetmez

Durun bakalım. Tutukevinde gün sayan Kongolular henüz bitmedi. Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin en zengini, taşınabilir radyo, hava taşımacılığı ve özel televizyon istasyonları işlerinden kazandığı yüz milyonlarca dolarlık servetin sahibi, politikacı ve başkan yardımcısı Jean-Pierre Bemba Gombo da, Brüksel yakınlarında tutuklandığı 2008 Mayısı'ndan bu yana hücrede. Nedeni, iki kez insanlığa karşı ve üç kez savaş suçu işlemiş olmak.

Bemba'nın parasının kaynağı sadece kendi ticari faaliyetleri değil. Bir işadamı olan babası, diktatör Mobutu Sese Seko'nun çok yakınıydı. Kız kardeşlerinden biri de Mobutu'nun oğlu Nzanga ile evli.

Mobutu deyince, biraz da ondan söz etmeli. 1960 baharında Belçika Kongosu, Patrice Lumumba liderliğindeki milliyetçi hareketle ayaktaydı. Başkanı olduğu Ulusal Kongolular Hareketi Partisi (Mouvement National Congolais) parlamento seçimlerini kazandı. Lumumba, başbakan olarak atandı. 30 Haziran 1960'ta da Belçika Kongosu bağımsızlığına kavuştu ve adı, Kongo Cumhuriyeti olarak değiştirildi.[8] Bağımsızlığın hemen ardından ülkenin kimi bölgelerinde ayaklanmalar oldu. Hâlâ ülkede bulunan 100 bin kadar Avrupalı Kongo'yu terk etti. Böylece ordu ve üst düzey bürokrasi Kongoluların eline geçti.

Eylül 1960'ta, Cumhurbaşkanı Kasavabu, Lumumba'yı başbakanlıktan azletti. Yeni Kongo ordusunun başkomutanı Joseph Mobutu, cumhurbaşkanı ile eski başbakan arasındaki gerilimden yararlandı, ordu yönetime el koydu. ABD ve Belçika'nın mali desteğiyle askerin parasını ödedi. Yine onların desteğiyle Patrice Lumumba'yı kaçırtıp öldürttü. Mobutu, Batı'nın gözbebeğiydi. Çünkü komünizme karşıydı ve Batı, komünizmden korkmaktaydı.

Mobutu, yabancı dildeki kent adlarını millileştirdi. Léopoldville "Kinşasa", Stanleyville "Kisangani", Élisabethville "Lubumbashi" ve Coquilhatville "Mbandaka"ya dönüştü. 1965'de Demokratik Kongo Cumhuriyeti adını alan ülke, 1971'de yeniden ad değiştirdi. Bu kez Zaire Cumhuriyeti oldu. Böylece 11 yılda dört kez, toplamda altı kez ad değiştiren ülke olarak tarihe geçti. Kongo Nehri'nin adı artık Zaire Nehri'ydi. Her adı değiştiren Mobutu, kendine kayıtsız kalamazdı elbette. "Direnci ve kazanma azmi sayesinde ateşi uyandıran, zaferden zafere koşan güçlü savaşçı" anlamına gelen Mobutu Sese Seko Nkuku Ngbendu Wa Za Banga adını aldı.

Mobutu, 20 yıl boyunca defalarca ABD'ye davet edildi. Başkan Richard Nixon, Ronald Reagan ve George H. W. Bush ile buluştu. Sovyetler Birliği dağılınca, kimsenin ona ihtiyacı kalmadı. Çünkü artık kimse komünizmden korkmuyordu.

Zaire'de reform isteyen muhaliflerin sesi yükselmeye başladı. Yurtdışı desteğinden yoksun kalan Mobutu, komşu Ruanda'daki iç savaş, soykırım, Ruanda ve Uganda ordularının Zaire'yi işgali gibi sorunlarla başa çıkamadı,

devrildi, 1997'de ülkeden kaçtı. Zaire adı, onu hatırlattığından hemen değiştirildi. Ülke yeniden Kongo Demokratik Cumhuriyeti oldu. 2000'lerin ilk yıllarına gelindiğinde, geride milyonlarca ölü ve tecavüze uğramış en az 200 bin kadın kaldı.

Tarihçi, kimyacı, fizikçi ve savaş suçlusu

Bay Gbagbo, yedi gün ev hapsinde tutulduktan sonra, 2011 Aralık sonlarında uçakla Lahey'e getirildi. Buraya gelen ilk kişi değil ama, tutuklu devlet başkanları arasında Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin önüne çıkacakların ilki. 1945 doğumlu Bay Laurent Koudou Gbagbo, Batı Afrika'daki 20 milyonluk Côte d'Ivoire, Türkçesi Fildişi Sahili'nin dördüncü cumhurbaşkanı. Daha doğrusu nisan ayında tutuklanıncaya dek öyleydi. Son seçimlerdeki mağlubiyeti kabul etmeyip koltuğunu şiddetle korumaya çalışan ve ancak silah gücüyle devrilen Gbagbo bir tarihçi, ayrıca amatör bir kimyacı ve fizikçi.

5 Aralık 2011'de ilk kez Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin, ikisi kadın üç yargıcı, Silvia Fernández de Gurmendi, Elizabeth Odio Benito ve Adrian Fulford'un önüne çıktı. Simsiyah teninin daha da beyaz gösterdiği kolalı gömleği, siyah kravatı ve siyah takım elbisesiyle ifade vermeye başladı. İlk cümlelerinden biri, "Benim adım yanlış yazılmış, ayrıca doğum yerim de yanlış" şeklindeki bir eleştiri olsa da, herkes onun kim olduğunu gayet iyi biliyor. Çünkü, Arjantin doğumlu başsavcı Luis Moreno Ocampo,[9] Bay Gbagbo'yu Fildişi Sahili'ndeki son seçimlerden sonra, başkent Abidjan ve

ülkenin diğer yerlerinde, üç binden fazla infaz, ayrıca sayısız fena muamele ve ırza geçme dahil değişik cinsel saldırıların emrini vermiş olmak, hatta fiilen gerçekleştirmekle suçluyor. Gerçi başsavcı, son yedi yılda peşine düştüğü 23 kişiden henüz kimseyi mahkûm ettirebilmiş değil, ama umutlu.

Suçladıklarından ve bu yüzden ünlü tutukevinin misafirleri arasına katılanlardan biri de Callixte Mbarushimana. Bay Mbarushimana Hutu etnik kökenli bir Ruandalı. 1994'teki Ruanda soykırımında rol almadan önce Birleşmiş Milletler'in bir çalışanı. 2010 Ekim ayında Fransa'da tutuklanıp buraya kondu. Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde işlediği iddia edilen savaş suçları ve insanlığa karşı suçlardan yargı önüne çıkacak.

Tanıdık bir Sudanlıya tutuklama emri

Birleşmiş Milletler Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Kurulu Başkanı olarak, Kurul Sekreteri Bay Koli Kouame ile birlikte 2009'un Haziran ayında Sudan'a gitmiştim. Üç milyonluk başkent Hartum, Viktorya Gölü'nden kuzeye doğru akan Beyaz Nil ile Etiyopya'dan batıya doğru akan Mavi Nil'in buluştuğu bir kent. Bu nedenle ona, "Üçgen kent" de deniyor. İki nehrin buluştuğu yeri gören bir lokantada, gecenin sıcağına dayanabilmek için ara ara başımızın üzerindeki minik duşlardan püskürtülen suyun verdiği serinlikte, Koli ile günü değerlendirirdik.

Ziyaretimin sebebi, ülkede uyuşturucu ile ilgili uluslararası sözleşmelerin ne ölçüde uygulandığını denetlemekti. Bu

çerçevede Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı yetkilileri ve bir dizi üst düzey bürokratla görüşmüş, değişik kurum ve kuruluşlarda incelemelerde bulunmuştum. Ülke içindeki çatışma ortamı, sözleşmelere uyumu engelliyordu. Hükümet, uyuşturucu ile mücadeleye destek vermekteydi, ama kapsamlı yasal düzenlemelerden yoksundu, denetim organları çalışmıyordu. Güney Sudan'daki hastaların ilaç ihtiyacını gidermeye çalışırken, imzaladığı Birleşmiş Milletler sözleşmelerine uymuyordu. Bir dizi dernek ve vakfa hibe olarak verilen denetime tabi uyuşturucu niteliğini taşıyan ilaçlar, hastaların değil, kaçakçıların eline düşmekteydi.

Tespitlerim üzerine, Sudan'ın sözleşmelere uyumlu hale getirilmesi yönünde önlemler alınmaya çalışıldıysa da, henüz pek başarılı oldukları söylenemez. Sudan'dan Viyana'ya uzunca bir teftiş raporu, oradan memlekete yürek parçalayan insan öyküleriyle dönmüştüm.

Ama şimdi onların değil, hepimizin yakından tanıdığı ve öyküsü hiç yürek parçalamayan birinden, Sudan Cumhurbaşkanı Ömer el-Beşir'den söz etme zamanı. Çünkü Arjantinli Savcı Ocampo 2008 Temmuzu'nda başkanı dünya kamuoyunun önünde açıkça soykırım, savaş suçları ve insanlığa karşı suç işlemiş olmakla suçladı ve tutuklanmasını istedi. Gerçi karar, el-Beşir'in umurunda değil. Ama tutuklanırım korkusuyla yurtdışı seyahatlerini bir hayli kısıtladı. Aslında Savcı Ocampo muhalifleri, hatta Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne[10] başkanlık eden yargıçlardan biri bile, tutuklama kararına karşı çıkıyor ve eldeki delillerle el-Beşir'i soykırımla suçlamanın mümkün olmadığını söylüyorlar.

Bosnalı iki halk düşmanı Radovan Karadžić ve Ratko Mladić

2011 yılının Aralık ayı ilk haftasında Radovan Karadžić hastaydı. Evet, Karadžić de Lahey'de tutuklu. Sahte bir adla on yıldan fazla bir süre kaçtıktan sonra, nihayet 2008 yazında Belgrad'da yakalanmıştı. 1992 ile 1995 arasında, Srebrenitsa ve Bosna-Hersek'in sekiz farklı bölgesinde soykırım, insanlığa karşı suç işlemek ve savaş yasalarını çiğnemekle suçlanıyor. Şimdilik 8 bin kadar Müslüman'ın katledildiği Srebrenitsa soykırımından 35 yıllık bir mahkûmiyeti var.

Boynundaki ilmiği biraz daha sıkacakların başında, bilirkişi Doktor Hamilton Lawrence ile Avustralyalı antropolog ve arkeolog, Sydney Üniversitesi'nden emekli Prof. Richard Wright bulunuyor. Mahkeme, onları 2011'in son ayında ilk kez dinledi. Karadžić "Gerçi sağlığıma tam olarak kavuşmuş değilim ama, gelmek zorundaydım" diyerek heyeti bilgilendirdi. Doğrusu kimsenin ona, hele bilirkişilerin anlattıklarını dinledikten sonra, "Geçmiş olsun" demeye dili varmadı.

1998/99 döneminde 21 toplu mezarın açılışına başkanlık eden arkeolog Wright, çıkartılan 2500 cesedin sivil kıyafetler içinde bulunduğunu belirtti. Karadžić, "Bunların iki bini üniformalı Müslümanlardı" şeklinde kendini savunmaya çalıştıysa da, arkeolog, hepsinin sivil elbiseli olduğu ve kesinlikle mezarlarda üniforma bulunmadığında ısrar etti.

Lawrence, Srebrenitsa ile bağlantılı olduğu düşünülen Čančari, Liplje ve Kozluk'taki toplu mezarlardan çıkan kalıntılara ilişkin raporunu sunduğunda, ekibinin 2239 ceset torbası incelediğini, 1307 ateşli silah yarası tespit ettiklerini, bazılarının ellerinin arkadan bağlı, 44 kişinin ise gözlerinin bağlı olduğunu, ancak sayının yüze ulaşabileceğini öğrendik.

"Cesetlerin önemli bir bölümü, ileri derecede çürümüş. Bu yüzden kesin ölüm nedenini belirlemekte zorlandık, yaraları meydana getiren cisimlerin güvenilir biçimde tanımlanması da güç" diye anlattı.

Karadžić ile birlikte savaş suçlarından yargılanan bir diğer isim, Bosnalı Sırp Komutan Ratko Mladić. İki aylık bir takipten sonra nihayet 2011 baharında Voyvodina'da yakalanıp, Belgrad'a getirilmiş, ardından Lahey'in şu ünlü tutukevine yerleştirilmişti.

Halbuki daha önce ailesi, sağlığı bozuk Mladić'in, yedi yıldır kayıp olduğunu, muhtemelen öldüğünü bildirerek evini satmak, emekli maaşını almak istemiş, ancak yetkililerce reddedilmişti. Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin bayan savcısı Carla Del Ponte de, Mladić'in 1998'den beri Sırbistan'da bulunduğuna dair elinde deliller olduğunu, 1 Mayıs 2006 tarihine kadar teslim edilmediği takdirde, Sırbistan'ın Avrupa Birliği'ne girişinin engelleneceğini bildirmişti. Anılan tarih geçip de, Sırplar hâlâ eski komutanı yakalamadığında, Avrupa Birliği, savcının önerisine uydu ve görüşmeleri askıya aldı. Bu tehdit işe yaradı. Bugün Mladić, binlerce Müslüman'ın katlinden Lahey'de yargılanıyorsa Sırpların Avrupa Birliği'ne girme hevesindendir.

Bana saldıran işte bu adam!

Doğum gününe çok az kalmıştı. "Katil bir başkasıymış, kusura bakmayın, sizi salıveriyoruz" dediler. Gencecik bir delikanlı olarak girmişti cezaevine. Yaşlı ve yorgun bir adam olarak çıktı. O, DNA sayesinde özgürlüğüne kavuşanlardan sadece biri.

DNA analizlerinin henüz polisçe bilinmediği yıllarda, ufak tefek, korku içinde, ağlamaktan gözleri şiş bir kadın ya da küçük bir kız çocuğu, mahkeme heyeti ve varsa jürinin önünde "Bana saldıran işte bu adam" diyerek işaretparmağını uzatır ve sizi gösterirse, üstelik yapılan muayenede mağdurun cinsel saldırıya uğradığı kesinse ve siz saldırı sırasında nerede olduğunuzu tam olarak kanıtlayamıyorsanız geçmiş olsun. Böyle bir senaryoda, kadına ve çocuğa inanmayıp erkeğe inanan pek görülmemiştir.

İşte bu yüzden, tanık ifadelerinin güvenilirliğine ilişkin nice araştırmaya, yüz yıl kadar önce yayımlanan Harvard'lı akademisyen Hugo Münsterberg'in[11] sadece görgü tanıklarının değil, mağdurların dahi anlattıklarının yanılgılarla dolu olacağına ilişkin bilimsel verilerine rağmen, dünyanın bütün cezaevleri görgü tanıklığına dayalı olarak mahkûm

edilen çok sayıda erkek, onlara oranla az sayıda olsalar da, bir miktar kadının "Ben yapmadım" haykırışlarıyla inliyor.

"Kız seni tanıdı" dediler

Yoldan biraz yüksekte, tek katlı, dar ve uzun gecekonduda o gece üç kişiydiler. Aslında üç küçük kız. Televizyon yoktu, oyuncak yoktu. Bir süre büyüklerin elbiselerini giyip çıkararak oyalandılar, sonra canları sıkıldı, üzerlerine kocaman birer gecelik geçirip yattılar. Yedi yaşındaki Katina, annesinin yatağını seçti. Ablası, 9 yaşındaki Latanya, yatıya kalan arkadaşı Lucretia ile birlikte salondaki kanapeye kıvrıldı. Açık bıraktıkları gece lambasının kırmızı ışığı, biraz sağa sola atılmış boş bira kutularının parlak yüzeyine, biraz da Perrin Sokağı'na bakan pencerenin camına vuruyordu.

Baba, uzunca bir süredir ortalıkta yoktu. Anne, garip saatlerde eve gidip geliyordu. Çocukların günlerce yalnız kaldığı olurdu. Onlar olmadığında kız kardeşlere Lucretia dadılık yapmaya çalışırdı. Çalışırdı diyorum, çünkü o da henüz on bir yaşında küçük bir kızdı. Kulakları pek iyi duymuyordu. Tam karşısında durup, ağır ağır konuşmak zorundaydınız. Uykusu da ağırdı. Sıklıkla erkenden yatar, ertesi gün öğleüzerine doğru kalkardı.

Eve bir adam girdi. Latanya'yı kucağına alıp annesinin yatağına götürdü ve usulca kız kardeşinin yanına bıraktı ve oturma odasına geri döndü. Görmüş gibi anlattığıma bakmayın. Aslında adamın küçük kızı kucağına almış olduğunu gören yok. Sadece tahmin.

Adamın Lucretia'ya pek nazik davrandığı söylenemez. İki eliyle boğazına sarılıp kaldırmış ve oturma odasını yatak odasından ayıran ince duvara doğru savurmuş olmalı. Kızın boğazını çevreleyen ekimoz, duvardaki göçük ve yan odadaki kızların duyduğu çığlığa dayanarak bu sonucu çıkarıyorum. Kız kardeşler iyice korkmuş ama bir şey anlamamış olmalılar. Zaten anlamış ve polisi aramak istemiş olsalardı da yapmaları mümkün değildi. Çünkü evde telefon da yoktu.

Adam, parmaklarından birini Lucretia'nın boğazının derinliklerine kadar soktu. Sonra her iki eliyle başını tuttu ve üç kez duvara vurdu. "Sus, yoksa öldürürüm" dedi kısık bir sesle. Lucretia odanın soluk kırmızı ışığında adamı gördü. Derisi simsiyahtı. Sakallıydı. Ayağındaki kovboy çizmelerini, başındaki kovboy şapkasını da gördü. Onu tanıyor muydu acaba? Belki. Hiç emin değildi.

Lucretia, adamın ellerinden sıyrılabildi. Kapıyı açarak sokağa fırladı. Tek bir sarı ışığın yandığı karanlık sokakta, bacaklarına dolanan bir hayli büyük açık sarı renkteki geceliğe rağmen koşmaya çalıştı. Beceremedi. Kovboy şapkalı ve çizmeli kapkara adam ellerini tuttu ve karnını tekmeledi, sırtına aldı ve eve taşıdı. Kızın sesi soluğu çıkmaz olmuştu. Adam çizmelerini çıkardı, pantolonunu çıkarttı. Şapkasını çıkarmadı. Gitmeden önce, her nedense kanepenin üzerine boxer şortunu bıraktı. Düzgünce katlı, ıslak ve 40 beden. (Bu şort meselesi karışık, nedenini az sonra açıklayacağım). Tarihlerden 9 Temmuz 1981'di.

Sevgili İsa, bugün çok iyiyim

11 Temmuz 1981 sabahı Calvin Willis, gözüne gelen güneş ışığı ile uyandı. Kendini biraz garip, hafiflemiş ve her zamankinden mutlu hissediyordu. Hamile karısını hafifçe dürttü. "Debbie, bana bir şeyler oluyor" dedi, iriyarı vücutlu, kocaman elli, 22 yaşındaki siyah adam. "Belediyeden istifa ettim. Oğlumuz babasının kanalizasyoncu olduğunu görmesin diye. Uzun yol şoförü olarak işe gireceğim. Bugün yazılı sınavım var." Debbi ile Calvin'in, yolda olan oğullarından başka, iki yaşında bir de kız çocukları vardı. Calvin, yataktan kalktı, duşa girdi. Son aylarda her vesileyle söylediği ilahilerden biri çınladı evin içinde: "İsa, biraz merhamet eyle!" Louisiana'nın Teksas sınırına yakın 200 binlik bu kirli havalı endüstri kenti Shreveport'a sıkışıp kalmış olsalar da, sevgili kocasının davudi sesini duyan kadın, öbür yanına döndü. Yüzünde kocaman bir gülümsemeyle uyumaya devam etti.

Calvin banyodan çıktığında gelip yatağın kenarına oturdu. Şu yandaki evde oturan Maxine ile Barbara adlı komşu kadınların döndürdüğü dolaplardan, küçük kızlarına rağmen evlerine girip çıkan heriflerin acayipliğinden söz etmeye niyetliydi. Baktı, karısı uyuyor, vazgeçti. Bir de anneannesinin dün dediklerini paylaşacaktı, o da olmadı. "Şu sıralar Perrin Sokağı'na gittin mi?" diye sormuştu yaşlı kadın. "İki dedektif seni sormuş." "Hayır" demişti Calvin.

Giyindi, kamyonetine bindi, bir kilometre kadar yol gittikten sonra geri döndü. "Sevgili İsa, bugün kendimi bir garip hissediyorum. Neyim var anlayamıyorum. Sanki hafiflemiş gibiyim" diye mırıldandı, gömleğinin düğmelerini çözerken. Çizmelerini, büyük gümüş tokalı kemerini,

pantolonunu, boxer şortunu etrafa saçarken "Sen misin?" diye sordu kadın. Yorganın altına girdi. "Seni seviyorum" dedi sadece, yavaşça sarıldı ve seviştiler.

İki saat süren yazılı sınavdan çıkarken mutluydu. Bir adımı daha geride bırakmıştı. Direksiyon sınavı için yedi gün sonrasına gün verdiler. Sonra polis merkezinin de bulunduğu belediye binasına gitti. "Benim adım Calvin Willis" dedi, "beni aramışsınız?"

Mahalleli kadınlar saldırganın peşinde

Calvin Willis'in bu güzel gününden 48 saat öncesi, yani 9 Temmuz, Latanya ve Katina adlı iki kızın annesi Maxine için hiç de hoş bir gün değildi. Eve geldiğinde gün çoktan ağardığı gibi, kızlar arka bahçede oynamaktaydı bile. Doğru yatak odasına gitti, biraz uzanıp uyumaya niyetliydi. Lucretia'nın sandalyenin kenarından sarkan bedeni ile karşılaştı, yüzünü bir yastığa gömmüştü, boynundaki kurumuş kan lekelerini fark etti. Çılgına dönen kadın, ne olup bittiğini anlayamayınca komşuya koştu, telefon edip polis çağırdı.

Dedektif Betty Brookins "Ne oldu? Bunu sana kim yaptı?" diye sordu gelir gelmez. Küçük kız sadece ağlıyor ve acıyla karnını tutuyordu. Hiçbir şey öğrenemeden kızı ambulansa bindirdiler, hastaneye gönderdiler. Orada muayene edildi, tırnak altlarından ve cinsel organından örnek aldılar. Kızcağız polislere yine bir şey anlatamadı. Annesi Barbara'yı bir komşunun evinde, televizyon seyrederken buldular, hastaneye getirdiler. Annesini görünce sevindi küçük kız. "Çok çirkin ve

sakallı bir adamdı" diyebildi ve başka hiçbir şey hatırlayamadı.

Barbara, kızının yanında sadece birkaç saat kaldı, sonra götürüldüğü hastaneyi terk ederek Perrin Sokağı'na döndü ve komşu kadınlarla birlikte kızına bu işi yapanı bulmaya kalktılar. Birkaç saate varmadan polisi aradılar. "Bir blok ötedeki anneannesine sorun, nerede oturduğunu o bilir" dediler. Suçladıkları, Calvin Willis'in ta kendisiydi.

Şapkası, çizmesi yok ama kız tanıyor

"Pazartesi gecesi neredeydiniz?" diye sordu bir dedektif, kendi ayağı ile emniyete gelen genç adama. "Perrin Sokağı'ndaki bir saldırıyı soruşturmaktayız."

"Pazartesi mi? Durun bir düşüneyim" dedi Willis. "Gece yarısından önce evde ol, diye tembihlemişti karım. Sekize kadar Gerald ve Jerome adlı arkadaşlarımla birlikteydim. Sonra bir iki arkadaşa daha uğradık, Cam Şapka Barı'na gidip bira içtik. Eve dönüp yatağa girdiğimde karım uyandı, saate baktı, gece yarısına beş vardı. Aferin Calvin, dedi. Becerdin, söylediğim saatte geldin."

"O gece ayağındaki ayakkabıları hatırlıyor musun?" diye sordu polis.

"Elbette hatırlıyorum, bej renkli deri bağcıklı ayakkabı."

"Kovboy çizmesi olmadığına emin misin?"

"Tabii eminim."

"Ya başındaki kovboy şapkası? Herhalde şapkan kafandaydı?"

"Yok canım, ne şapkası? Geçen kıştan bu yana şapka takmadım."

"Emin misin?"

"Bakın, bu saçın kesimine 65 dolar ödedim. Hiç şapkayla örtecek birine benziyor muyum?"

Calvin, iyiden iyiye korkmaya başlamıştı. Gerçi Amerika'da çok şey değişmişti ama, beyaz bir polisin sorguladığı bir zenci olmak hâlâ korkulacak bir durumdu.

"Bu küçük, senin kim olduğunu biliyor, Calvin. Yüzünü tanıyor."

Calvin'e, neden kanepenin üzerine iç çamaşırını katlayıp bıraktığını soran olmadı. İşin ilginç yanı, olay sabahı eve ilk giren, kızı perişan halde bulan ve evde telefon bulunmadığından komşudan polisi arayarak durumu bildiren Bayan Maxine de, kanepenin üzerindeki boxer şorttan hiç söz etmedi.

Kan grubu saldırganı tutuyor, başkalarını da

"Efendim, karım hamile. Bir kızım var. Evleninceye dek, üç kız arkadaşımla birlikte oldum. Benim kimsenin ırzına

geçmeye ihtiyacım yok."

"Sana bir test uygulamamıza izin verir misin Calvin?"

"İstediğiniz her testi yapabilirsiniz" dedi kendinden emin bir sesle.

Bunun üzerine Calvin'in tükürüğünü, pubik kıllarından birkaçını ve bir tüp dolusu kanını aldılar.

Küçük kızı hastanede muayene eden doktor, kızın bedeninden örnekleri "tecavüz kit"inin içindeki malzemeyi kullanarak almış, cinsel organlarından aldığı materyali sürdüğü süründü camları mikroskopla incelediğini ve hareketsiz sperm hücresi gördüğünü bildirmişti. Kuzeydoğu Louisiana Kriminal Laboratuvarı tecavüz kitindeki delillere, geleneksel seroloji testleri uyguladı. Kurbanın iç çamaşırı üzerindeki lekenin kan olduğu, kan grubuna bakarak, mağdura ait olmadığının söylenemeyeceği, dolayısıyla küçük kıza ait olabileceği, gecelikteki lekenin ise seminal sıvı olduğu bildirildi. Seminal sıvı lekesinin kan grubunu, O olarak belirledi.

Calvin Willis'ten alınan biyolojik örnekler, kan grubunun O olduğunu gösterdi, ayrıca bir "sekretör" olduğunu. Başka bir deyişle tükürüğünde ve seminal sıvısında da kan gurubu maddelerini salgıladığını. Tıpkı siyahi Amerikalıların % 41'i gibi. Küçük kız ise, A-sekretördü. Dolayısıyla küçük kızın o gece üzerinde bulunan ve kendine çok büyük gelen geceliğin üzerindeki seminal sıvı lekesi, Willis'e ait olabilirdi. Çarşafta bulunan seminal sıvı lekelerinin de kan grubu O'dı. Bu lekeler de Willis'e ait olabilirdi. Raporda ayrıca, çarşaftaki kılların da

incelendiği, mikroskopik özelliklerinin Willis'in kıllarını tutmadığı kayıtlıydı. Kızın cinsel organlarından alınan örneklerde ise, kriminal laboratuvar, seminal sıvı kalıntısı bulamadı.

Perrin Sokağı'ndaki eve o gece,Willis dışında, kan grubu 0 ve sekretör olan binlerce, milyonlarca kişi gelebilirdi aslında. Ama polisin elinde bir şüpheli vardı. Kız onu tanımıştı. Zenciydi, fakirdi. Suç işleme ihtimali yüksekti. Calvin, kıza tecavüzden tutuklandı, cezaevine kondu ve duruşma gününü beklemeye başladı. Çaresizlik içinde tam yedi ay geçecekti.

Sakallı dedi, sakalsızı seç dediler

Calvin'i büyüten büyükannesiyle dedesi ona bir avukat tuttu. Bay Stacey Freeman, polisin elinde delil bulunmadığını, küçüğün görgü tanıklığının kuşku uyandırdığını, zaten Calvin'in o gece neler yaptığını anlatacak bir sürü arkadaşı bulunduğunu söyleyerek, sabırlı olmasını telkine çalıştı.

Polis, çocuğa bir dizi fotoğraf arasında, Calvin'in 1979 yılından kalma bir vesikalığını da göstermiş, küçük kız resimler arasında onunkini teşhis etmişti. Daha sonraları avukat, çocuğa gösterilen fotoğrafları talep ettiğinde, polis dosyada bulunmadığını, muhtemelen taşınma sırasında kaybolduklarını bildirecekti. İşin ilginç yanı, savcı bile çocuğa kimlerin fotoğraflarının gösterildiğini bilmiyordu. Daha da ilginci, tecavüze uğrayan küçük kız, yıllar geçip de erişkin bir kadın olduğunda, "Bana gösterilen fotoğraflardan sadece birinin sakalı yoktu. Bana sakalsızı seç dediler. Ben de

kimseyi seçemedim. Çünkü bana saldıran sakallıydı" diye anlatacaktı.

Sesi bir kez duydu ve tanıdı

"Annemin yatağında uyuyordum" diye anlattı yedi yaşındaki kız. "Kız kardeşim yanıma daha sonra geldi. Lucretia'nın çığlıklarıyla uyandım. Bir erkek 'Seni öldüreceğim' diye bağırıyordu." Kızın, Calvin'le konuşmasını sağladılar. "Onun sesi mi?" diye sordular. "Evet" dedi çocuk, "bu ses, onun sesi." "Bu gecelikle iç çamaşırı, Lucretia'nın üzerindekiler miydi?" diye sordular kıza. "Evet" dedi çocuk.

Lucretia'nın annesine Calvin Willis'in iki fotoğrafını gösterdiler. "Şüphelendiğiniz adam, nasıl bir otomobil kullanır?" diye sordular. "Calvin, benim evime daha önce gelmişti" diye anlattı kadın. "Başında bir kovboy şapkası, ayağında kızımın tarif ettiklerine benzer çizmeler vardı."

Komşulardan birinin polis ifadesinde, gece köpeğinin havlamaya başladığı, 1.30 ile 2.30 arasında zaman zaman pencereden dışarıya baktığı, siyah çizgili mavi bir otomobil gördüğü kayıtlıydı. Calvin'in avukatı, komşunun bu ifadesinden birkaç gün sonra aynı kişiyle görüştü. Adam "Ben polise ne köpek ne de otomobilden söz ettim" dedi.

Polisin fotoğraflarla ilgili işlemleri de garipti. Küçük kız hastaneden taburcu olduktan sonra polis merkezine götürülerek ifadesi alınmıştı. Çocuk, kendisine söylenenleri anlamıyordu ve annesi onun anlayacağı biçimde polisin

söylediklerini bir anlamda "çevirmekteydi". Kadın, Calvin'den şüphelendiklerini söylemişti. Bu yüzden çocuğa gösterilen fotoğraflar arasında sürekli Calvin'inki de yer aldı. Çocuk, saldırganın sakallı olduğunu söylediği halde, Calvin'in sakalsız fotoğrafını gösterip durdu. Kayıtlara da bu şekilde geçti. Tabii, bu aşamaların her birinde annesi de yanı başında oturmaktaydı.

Jüri masal gibi dinledi, ömür boyu verdi

Tutuklandığı andan itibaren Calvin iddiaları reddetti. Evet, bu mahallede tanınan biriydi, çünkü evlenmeden önce burada oturmuştu. Ailesi hâlâ aynı mahalledeki bir evde oturduğundan, sıklıkla yaşlı ninesiyle dedesini ziyarete geliyordu. Ayrıca çocukluk arkadaşlarının bir çoğu bu mahalledeydi. Onlarla sık sık görüşüyordu.

Willis'in karısı, o gece on ikiden önce eve döndüğünü ve bütün gece birlikte olduklarını anlattı. Onun için alışveriş yaptığını, 29 beden pantolon giydiğini, ayrıca gece eve döndüğünde sabah giydiği boxer şortunun üzerinde olduğunu söyledi.

Willis, arkadaşını bıraktıktan sonra o gece doğruca evine döndüğünü, saatin gece yarısından önce olduğunu anlattı. Üzerindeki giysiler, kızlardan hiçbirinin tarifindeki giysilere uymuyordu. Evvelce, kızların oturduğu eve defalarca gittiğini, kızların kendisini bu yüzden iyi tanıdığını, ama o gün eve gitmediğini, kızları görmediğini söyledi.

Ve jüri, bunların hiçbirine inanmadı. Calvin Willis, 1982 yılı Şubat ayında, cinsel saldırıdan suçlu bulundu ve denetimli serbestlik hakkı verilmeksizin ömür boyu hapse mahkûm edildi. İki yaşındaki kızını, hamile karısını, yakında doğacak oğlunu geride bıraktığında yirmilerinin başında, İsa'nın kendisine mutlaka yardım edeceğine bütün yüreğiyle inanan bir gençti. Willis'in avukatı karara itiraz etti. O gece, kızların evinin yakınlarında, kovboy şapkalı ve çizmeli başka bir adamı gördüğünü söyleyen tanıklar bulduğunu, onları mahkemede dinletmek istediğini bildirdiyse de kabul görmedi. Mahkûmiyet kararı kesinleşti ve Louisiana'nın ünlü Angola[12] cezaevine gönderildi.

Görgü tanığı kurbanı eski dost

Altı yıl kadar sonra mahkûm Calvin Willis, Angola'da tanıştığı, ancak başka bir cezaevine nakledildiğinden 16 yıldır görmediği Rickie Johnson ile temas kurdu. Rickie, işlemediği bir ırza geçme nedeniyle 25 yıl yatmış, DNA analizleri sayesinde masum olduğu ortaya çıkınca 2008'de serbest bırakılmıştı. Suçu işleyen, aslında bu olaydan üç ay sonra aynı apartman kompleksinde bir başka kadını bıçakla tehdit edip ırzına geçen John McNeal'di. Yakalanıp hapsedilmişti ve Rickie Johnson, onun işlediği bir suç nedeniyle hapisteydi. Bu gerçek, ancak DNA analizi yapılıp da Rickie'nin suçsuz olduğu anlaşıldığında, Louisiana DNA bankasında saldırganın profili taranırken ortaya çıktı. Calvin Willis'in, bir görgü tanığının yanlış teşhisinin yol açtığı kaderi paylaştıkları eski dostunu bulma nedeni buydu. Belki Rickie Johnson'u hapisten

kurtaran Masumiyet Projesi[13] yöneticileri, kendisine de yardımcı olur ümidini taşımaktaydı.

Masumiyet Projesi'nin Louisiana ekibi başvurusunu kabul etti.

1998 yazında, mahkûmiyetine yol açan delillerin, Caddo Parish Bölge Mahkemesi emanetinde tutulduğu anlaşıldı. Gecelik, tecavüz kiti, boxer şort, Forensic Science Associates adlı şirkete incelenmek üzere gönderildi. Muhtemelen geçen zaman içinde bozunduğundan gecelik üzerinde biyolojik materyale rastlanmadı. Boxer şort ve mağdurenin tırnak altından alınan materyalde iki kişiye ait karışık materyal bulundu. Tırnak altlarında, bir erkekle bir kadının DNA'sına rastlandı. Kadın DNA'sı, küçük kızın profili ile eşleşti. Boxer şort üzerindeki kan lekesindeki DNA'nın önemli bir bölümü yine kıza aitti. Kalan erkek DNA'sının profili, şortun ağ kısmındaki sperm olmayan (muhtemelen idrar lekesi) kalıntıdan elde edilen profille uyum gösterdi. DNA'ların hiçbiri Calvin Willis'in profilini tutmadı.

Savcılık, Willis'in yeniden yargılanmasına gerek duymadı. 18 Eylül 2003'te Louisiana Eyalet Cezaevi Angola'dan özgür bir adam olarak çıktı. "Önce ayağımdaki zincirleri açtılar" diye anlattı. "Sonra bileklerimdekileri. Kollarımı yukarıya kaldırdım ve Tanrım bu ne güzel bir duygu, dedim." Kendisini karşılamaya gelen karısı ve yıllardır avukatlığını yapan Janet Gregory'yi kucaklarken, işlemediği bir suç nedeniyle kaybettiği 21 yılın acısını unutmaktan başka bir şey istemiyordu.

Büyük firarlar

12 Aralık 2011 günü akşam haberlerinde, adam öldürmek suçundan 25 yıl 10 ay hapis cezasına çarptırılan 24 yaşındaki Gökhan Erhan Kaç'ın, kaldığı Bilecik M Tipi Cezaevi'nden duvardan atlayarak kaçtığını duyunca, bir yandan şu sıralar biraz gecikerek de olsa soluksuz izlediğim *Büyük Kaçış* (Prison Break) dizisinin etkisinden midir, nedir bilmem, aklıma tarihin en büyük gerçek kaçışları düştü.

Gökhan Erhan Kaç, duvardan atlayarak kaçtı. Çoğunluğu yabancı uyruklu tutuklu ve hükümlülerin kaldığı Bilecik M Tipi Cezaevi'nde sabah saatlerinde spor yapmak için çıkarıldığı avluda askerlerin nöbet değişimi sırasında cezaevinin dış bahçe duvarına tırmandığı söyleniyor. Daha sonra duvardan dışarı atlayan Gökhan, toprak zemine düştüğünde durumun farkına varan askerlerin uyarı ateşine aldırmayıp kaçmaya devam ediyor ve izini kaybettiriyor. Dünyanın dört bir yanındaki cezaevlerinden her yıl binlerce kişi kaçmaya çalışıyor, bir bölümü kaçabiliyor, önemli bir kısma yakalanıp tekrar geri konuyor. Üstelik bir de kaçmış olmaktan ceza yiyorlar. Gökhan onlardan biri olur mu bilmem ama, bir de kaçıp, yakalanamayanlar var. İşte size onlardan bazıları:

600 subay denedi, sadece üçü kaçabildi

Tüm zamanların en büyük firarı denince akla hemen, Almanların II. Dünya Savaşı'nda kullandığı Stalag Luft III Cezaevi'nde tutulan 76 müttefik askerin, yaklaşık 600 mahkûmun bir yıllık çalışması sayesinde, 1944'teki kaçışı gelir. Stalag Luft III, Berlin'in 160 kilometre kadar güneydoğusunda bulunan, günümüzde Polonya'nın Zagan kenti olarak bilinen Sagan dışlarında kurulmuş, Alman Hava Kuvvetleri'ne bağlı savaş esirlerinin tutulduğu bir cezaeviydi. Almanların, tam burada bir cezaevi inşa etmiş olmalarının nedeni, kendi hesaplarına göre kaçış için tünel kazmanın imkânsızlığıydı. Yanıldıkları muhakkak. Çünkü buradan iki kez, tünel kazarak kaçmaya çalışanlar olmuştur.

Stalag Cezaevi, bir hayli büyüktü. 1944'te, 2500'ü havacı, subay, 7500 Amerikan subayı ve 900 kadar diğer müttefik ordu tutsak subayı olmak üzere 10.949 mahkûmu barındırmaktaydı.

Barakalar, yerden yüksek bir konumdaydı, böylelikle tünel kazılması olanaksız hale getirilmişti. Cezaevinin bulunduğu arazi kumlu topraktı, kum açık sarıydı, dolayısıyla herhangi bir şekilde toprakla temas etmiş mahkûmun elleri ve üniformasına bulaşacak kum taneciklerini hemen fark etmek mümkündü. Kampın çevresine sismograflar gömülmüştü. Böylelikle toprakta oluşacak en küçük bir hareketi kaydetmeleri ve firar girişimini engellemeleri mümkündü.

Tünel kısa kaldı

Mahkûmlar, cezaevinin dokuz metre altından giden, büyük bölümü 60 santim eninde, ana tel örgüleri geçerek yakındaki ormana açılan üç tünel kazmışlardı. "Tom" "Dick" ve "Harry" adını verdikleri tünellerin inşaası, kazılan yerlerin çökmemesi için tahtayla desteklenmeyi, çok sayıda gaz lambasıyla aydınlatılmayı, hatta toprağı kazanların yeterince temiz hava soluyabilmesi için pompa kullanan karmaşık bir planı gerektirmişti. Destek tahtaları, kampın her yerinden temin edilmiştir ama, bu amaçla genellikle mahkûm yataklarının altında, şilteyi taşıyan dar uzun tahta parçaları kullanılmıştır. Başlangıçta her yatakta bu tahtalardan yirmişer tane olduğu halde, kaçış günü geldiğinde sekiz adet kalmışlardı. Kazılan tüneller ne yazık ki kısa kaldı. Mahkûmlar ormanın içine çıktıklarını zannettikleri halde, gardiyanların rahatça görebildiği bir yerde beliriverdiler. Buna rağmen 76'sı kaçmayı başardı. Almanlar yakaladıkları 50 subayı infaz ettiler, 17'si yeniden Sagan'a kondu, altısı başka cezaevlerine gönderildi, diğerleri yakalandı. 600 subayın kalkıştığı, 76'sının tünelden çıkabildiği Stalag kaçışı, pek başarılı olamasa da, onu tüm zamanların "en iyi bilinen firar öyküsü" yapan, *The Great Escape* adlı sinema filmidir.

Kaçabilenlere ne oldu?

Ama üç subay kaçmayı başardı. Onlar, Norveçli pilotlar Per Bergsland ve Jens Müller ile Hollandalı pilot Bram van der

Stok'tur. Bergsland ve Müller tekneyle Norveç'e ulaştılar, van der Stok, cezaevinde hazırlanan sahte bir kimlikle, zorlu tren ve bisiklet yolculukları sonrasında Fransa'dan İspanya'ya geçti. İngiliz Konsolosluğu'na ulaştığında artık güvendeydi.

Pilot Per Bergsland, savaş sonrasında, Fred Olsen Hava Taşımacılığı'nda çalışmaya başladı. Başpilot ve operasyon müdürlüğüne kadar yükseldi, 1970 ile 1981 arasında da, İskandinav ülkelerinin en büyük havacılık şirketi Widerøe'nin yönetim kurulu başkanlığını yürüttü, 1992'de öldü. Diğer Norveçli pilot Jens Müller, benzer bir yol izledi. Det Norske Luftfartsselskap adlı havayolu şirketine girdi, emekli olduğu 1977'ye dek burada çalıştı, 1999'da öldü.

Hollandalı pilot Bram van der Stok, savaşın bitimiyle birlikte Lahey'deki askeri hava üssünde çalışmaya başladı, 1946'da, yarım bıraktığı tıp eğitimini tamamlamak üzere Utrecht Üniversitesi'ne geri döndü. 1951'deki mezuniyetinden sonra eşi ve üç çocuğuyla birlikte Amerika'ya göç edip, Syracuse Üniversitesi'nde Kadın Hastalıkları ve Doğum uzmanı oldu, Alabama'daki NASA'nın uzay araştırma laboratuvarında bir süre çalıştıktan sonra Honolulu'ya taşındı. Burada hem doktorluk yaptı, hem de Sahil Güvenlik'e katılarak çok sayıda hayat kurtardı. 1993 yazında, 77 yaşında Hawaii'de öldü.

Stalag'ın son esir subayı da artık yaşamıyor

II. Dünya Savaşı sırasında Stalag'da tutulan savaş esiri subaylardan birinin adı Tim Thomas'tı. O da, "Tom", "Dick" ve "Harry" adlı tünellerin kazımında 14 ay boyunca çalışan yüzlerce mahkûmdan biriydi. Gerçi kaçarken yakalandı ama,

gardiyanları ikna edebildi, hayatı bağışlandı. Tim Thomas, 20 yıl kadar sonra yapılan ve Steve McQueen, Richard Attenborough ile Charles Bronson'un rol aldığı *Büyük Firar* adlı ünlü filme ilham veren mahkûmdur. Kamp, 1945'te müttefiklerin eline geçtiğinde kurtulan Tim, 1985'e dek değişik işlerde çalıştıktan sonra eşiyle birlikte Portekiz'e yerleşti. Uzun hastalık dönemini atlatamadı. 2008'de, 87 yaşında, Algarve'deki evinde öldü. Böylelikle, Stalag kampının hayattaki son subay savaş esiri de ebediyete intikal etti.

Alcatraz Adası'ndan kaçış

San Francisco'nun 2,5 kilometre kadar açıklarındaki Alcatraz Adası, dünyanın belki de en ünlü cezaevinin mekânıdır. 1934'te faaliyete geçen Alcatraz Cezaevi, müzeye dönüştürüldüğü 1963'e dek, azılı gangsterler, banka soyguncuları, seri katiller, başka cezaevlerinde mahkûm ya da gardiyan öldüren ya da kaçmaya çalışanlar, kısaca suçluların *crème de la crème*'ini (!), bu arada Al Capone ve Robert Franklin Stroud (Alcatraz Kuşçusu) gibi ünlü mahkûmlara da ev sahipliği yaptı. Cezaevi, kimsenin kaçamayacağı biçimde inşa edilmiş olmakla birlikte 29 yılda 36 mahkûm 14 kez kaçmayı denedi. Bunlardan ikisi, ikişer kez denedi. 23'ü yakalandı. Altısı kaçarken vurularak öldü. Ama üçü kaçtı ve hiçbir zaman bulunamadı. Anlatacaklarım, kaçıp da bir daha bulunamayan Clarence ve John Anglin kardeşlerle arkadaşları Frank Morris'in öyküsü.

Kaçmaktan bıkmayan kardeşler

Donalsonville-Georgia doğumlu Clarence Anglin ve erkek kardeşleri John ile Alfred geçimlerini çiftçilik ve işçilik yaparak sağlamaktaydılar ki, birbiri ardı sıra banka soymaya kalktıklarında, 1956'da yakalandılar. John 15, Clarence 20 yıla mahkûm edildi, Atlanta Cezaevi'ne kondular. Beş yıl kadar sonra kader birliği edecekleri Frank Morris ve Allen West'le de burada tanıştılar. Kardeşler, Atlanta'dan sonra Florida Eyalet Cezaevi'ne, oradan Leavenworth Federal Cezaevi'ne gönderildi. Sürekli kaçma teşebbüsleri yüzünden John 1960 sonbaharında, Clarence ise 1961'in ilk aylarında Alcatraz'a nakledildi. İki kardeş, önceden tanıdıkları Morris ve West ile burada yeniden karşılaştı. Dört kafadar, fazla geçmeden, Alcatraz'dan nasıl kaçabileceklerini planlamaya başladılar ve 1961 Eylülü'nde, başka mahkûmların da desteğini alarak uygulamaya başladılar.

Sekiz ay sonra, her biri kendi hücresindeki havalandırma deliğinin arkasındaki oluğu genişletmeyi tamamladı. Kazı sırasında fark edilmemesi için, deliğin önündeki metal ızgarayı yapıştırıldığı yerden söküp tekrar yapıştırıyor, ikisi bu delikte çalışırken, diğerleri gözcü olarak aşağıda kalıyordu. Hücrelerin arkasından geçen tesisat koridoruna, oradan çatıya ulaşıyor, mahkûmlara verilen muşamba yağmurluk ve ele geçirdikleri kuvvetli yapıştırıcıyla şişirilebilir bir sal imal etmeye çalışıyorlardı.

Bu gece, o gece

11 Temmuz 1962 günü, "Bu gece kaçıyoruz" dedi Anglin biraderler. Planlanandan daha erken bir tarihti bu. Muhtemelen hücrelerinin değiştirilmesinden korktular. Anglin'ler ve Morris, ızgarayı söktüler, çatıya çıktılar. Binanın

kuzey ucuna kadar gittiler ve dış yüzeye tutturulmuş on metrelik havalandırma borusundan kayarak tabana ulaştılar, altı metre yüksekliğindeki tel örgülere tırmanarak öte yana atladılar, dik ve kayalık bir yamaçtan aşağıya inerek adanın kuzeydoğu sahiline ulaştılar. Üç adam zifiri karanlığın içinde kayboldu.

Her nedense West, ızgarayı sökememiş, mecburen hücresinde kalmıştı. Ertesi sabah, üç kişinin eksikliği fark edildi. "Geceki sayımda yataklarında olduğunu sandık" diye ifade verecekti gardiyanlardan biri. "Sabun, tuvalet kâğıdı ve gerçek insan saçı kullanarak oluşturdukları bir insan kafası maketini yastığın üzerine koymuş, geri kalanını battaniyeyle örtmüşler meğer." West'in kaçaklarla yakınlığı bilindiğinden ciddi biçimde sorgulandı. Son bir yılda yapılanları, kaçaklara yardım edenlerin kimler olduğunu, muşambaları, tutkalı nereden bulduklarını en ince ayrıntısına kadar anlattı.

FBI "Öldüler" dedi, dosyayı kapattı

Polis, Alcatraz ve yakınlardaki Angel Adası'nı karış karış aramış olsa da kaçakların izini bulamadı. 1962'de adamlar, artık FBI'ın en çok arananlar listesindeydi. 17 yıl süren soruşturmadan bir sonuç alınamadı, "Hava soğuktu, akıntı ters yöndeydi, Angel Adası'na varmadan boğulmuş olmalılar. Üstelik adadan giysi ya da araç çalındığına dair herhangi bir ihbar da alınmadı" diye açıkladı FBI ve dosyayı kapattı. Bununla birlikte, Adalet Bakanlığı'na bağlı olarak görev yapan birimin (U.S. Marshall Services)[14] müdürü Michael Dyke, 2009'da "Yok öyle bir şey" dedi. "Öldüklerine dair elimizde kanıt yok. Bu yüzden ölü ya da diri bulununcaya dek

aramayı sürdüreceğiz. Zaten sıklıkla ihbarlar alıyor ve her birini ciddiyetle takip ediyoruz."

2011 ortalarında National Geographic TV kanalında "Alkatraz'dan Kaçış" adlı bir program yayımlandı. FBI'ın, Angel Adası'ndaki aramalar sırasında çektiği ve bunca yıl toplumdan saklanan 12 Haziran 1962 tarihli bir kayıt ve bununla ilgili 13 Haziran tarihli tutanak toplumla ilk kez paylaşıldı. Programda, muşamba sal, saldan uzaklaşan ayak izleri açıkça görülüyordu. Tutanakta ayrıca, üç adamın mavi renkli bir Chevrolet aracı çaldığı kayıtlıydı.

Dördüncü adama ne oldu?

Belki Allen West'e, yani dördüncü adama daha sonra ne oldu diye merak etmişsinizdir. West, otomobil hırsızlığından düştüğü Atlanta Cezaevi'nde tanıdığı, daha sonra Alcatraz'da yeniden karşılaştığı Anglin biraderler ve Frank Morris'in kaçma planının ilk günden beri ortağıydı. Onlar kaçıp da kendi geride kaldığında güvenlik birimlerine ayrıntılarıyla açıkladığı kaçma planı sayesinde, hiçbir zaman firara teşebbüsten ceza almadı.

West, 1963 Şubatı'nda Alcatraz'dan, önce Washington'daki McNeil Adası, daha sonra Georgia eyaletindeki Atlanta, ardından Florida cezaevlerine nakledildi. 1967'de serbest kaldığında yine suç işledi. Bu kez hırsızlık, gasp ve gözaltındayken firara teşebbüsten ömür boyu hapse mahkûm edilerek Florida cezaevine kondu. 30 Ekim 1972'de başka bir mahkûmu bıçaklayarak öldürdü. Beş altı yıl sonra şiddetli karın ağrısıyla nakledildiği hastanede akut peritonitten öldüğünde 49 yaşındaydı.

Cezaevine helikopter indirme modası

Avrupa cezaevlerinin büyük bir bölümünün damı, havalandırma ve spor yeri olarak kullanıldığından düzdür. İşte, Fransız suçlu Pascal Payet'nin ısrarla başvurduğu kaçış yöntemi de cezaevi damlarının bu özelliğine dayanır.

Payet, silahlı soygun ve soygun sırasında bir güvenlik görevlisini öldürmekten 30 yıl hapse mahkûm olduğunda Fransa'nın Luynes Cezaevi'ne konmuştu. 2001'de büyük bir risk alarak, arkadaşının cezaevi damına indirdiği çalıntı helikoptere kendisini atabildi.

Payet iki yıl sonra aynı cezaevine bir helikopterle döndü ve geride kalan üç mahkûm arkadaşını aynı yöntemle kaçırmaya kalkışınca dört kafadar yakalandılar. Payet'nin cezasına, kaçışa yardım etmekten yedi yıl daha eklendi ve bu kez Grass Cezaevi'ne gönderildi.

Payet, 14 Temmuz 2007'de, Fransızların milli bayram törenlerinden yararlanarak, yine bir helikopterle kaçtı. Dört maskeli suç ortağı, yakınlardaki Cannes-Mandelieu Havaalanı'ndan silah zoruyla kaçırdıkları helikopteri, her zamanki yöntemi kullanarak yine dama indirmişti. Pilotu, Akdeniz yakınlarında bir yerde, Toulon'un 38 kilometre kuzeydoğusundaki Brignoles'de salıverdiler ve yollarına devam ettiler.

Payet'nin kaçaklığı 21 Eylül 2007'ye kadar ancak sürdü. Dostlarıyla birlikte Barselona banliyölerinden birinde

Mataró'da ele geçti, Fransa'ya iade edildi. Şimdilerde yeni bir helikopteri düşlemekte.

Cezaevinden helikopterle kaçış becerisi sadece Pascal Payet'yle sınırlı değil. Ondan yıllar önce, "Müthiş Türk" diye tanınan uluslararası uyuşturucu kaçakçısı ve bir dönem Gaziantepspor Başkanlığı yapan Halil Havar, Hollanda'da tutuklu bulunduğu Leeuwerden Cezaevi'nden, 19 Şubat 1991'de İtalyan mafyasının ünlü ailelerinden Trappani'ler tarafından helikopterle kaçırılmıştı.

İki yıl boyunca izini kaybettiren Havar, kırmızı bültenle arandığı sırada 1992 yılında Türkiye'de yakalanmış, ancak savcılık tarafından serbest bırakılınca tekrar kayıplara karışmıştı. Adı 1993'te *Lucky-S* ve *Kısmetim-1* gemisinde ele geçirilen uyuşturucunun sahiplerinden olduğu iddialarıyla tekrar gündeme gelmiş, hakkında gıyabi tutuklama kararı çıkarılan Havar, 1994'te tekrar yakalanmıştı.

Yargılandığı davada 3,5 yıl hapis cezası alan Havar'ın cezası mahkeme tarafından 1 milyon 46 bin TL'ye çevrildi. Bu parayı belirlenen yasal sürede ödemeyen Havar, kaçarak kayıplara karıştı. Hakkında gıyabi tutuklama kararı çıkarılan Havar, Mayıs 2007 tarihinden itibaren her yerde aranmaya başladı. Nihayet 2008 yılı Ağustos ayının son gününde Yeşilköy'de saklandığı bir evde polisin düzenlediği bir operasyonla yakalandı. Bu arada, Halil Havar'ın hayatının *Kurtlar Vadisi* isimli diziye de konu olduğunu, dizideki Halo karakterinin polis helikopteriyle cezaevinden kaçırılışının ondan esinlenildiğini belirtelim.[15]

Bir helikopter hikâyesi de Yunanistan'dan. Adam kaçırma ve banka soyma suçlarından 25 yıla mahkûm edilen Vasilis Paliokostas ile adam öldürmekten ömür boyu hapis cezası alan Arnavut asıllı Alket Rizai, Yunanistan'ın en iyi korunan cezaevi olarak bilinen Pire kenti yakınındaki Koridalos Cezaevi'nden, cezaevi avlusuna ip merdiven sarkıtan bir helikopterle firar ettiler. Kaçışı durdurmaya çalışan güvenlik ekipleri mahkûmlara ateş açtılar, ama engelleyemediler. Paliokostas ve Rizai, 2006 yılı Haziran ayında da Koridalos Cezaevi bahçesinden benzeri şekilde kaçmışlardı.

Paliokostas ailesinin erkekleri kaçma konusunda usta ki, son firarda, Vasilis Paliokostas'ın 1990 yılında yakalandıktan sonra firar eden kardeşi Nikos, kiraladığı helikopteri cezaevi bahçesine indirdi ve adı geçen iki mahkûmu alarak sırra kadem bastı.

Cezaevi güvenlik personelinin başlangıçta, helikopterin işaret fişekleri atarak avluya iniş yapmasını film çevriliyor sandıklarından, güzel güzel seyrettikleri biliniyor.

"Kanıt"ın gerçek öyküleri

"Eski Defterler" - Bir merdivenden düşme bilmecesi

***Kanıt*'ın "Eski Defterler" adını taşıyan 15. bölümünde, bir kadının merdivenden düşerek ölümünün kaza mı, yoksa cinayet mi olduğu araştırıldı. Duvardaki kan lekeleri, olayı aydınlatacak önemli bir veriydi. Benzeri bir durum, 2001 yılında karısını öldürmekten müebbet hapse mahkûm edilen, ancak şimdilerde yeniden yargılama hakkı arayan Michael Peterson'un cinayet davasında yaşanmıştı.**

9 Aralık 2001 günü sabaha karşı adamın biri acili aradı. "Hemen Cedar Sokağı 1810 Numara'ya ambulans gönderin" diye seslendi telaşlı bir sesle. "Karım merdivenden düştü, hareket etmiyor. Ama nefes alıyor." Telefon eden adamın adı Michael Peterson'du, yazardı. "Kaç basamak düştü beyefendi?" diye sordu karşıdaki bayan, sanki bir önemi varmışçasına. "Ne bileyim ben, 15-20 herhalde!" deyip kapatıverdi.

Birkaç dakika sonra adam, yine telefon başındaydı, bu kez polisi çevirdi. "Hastane hâlâ ambulans göndermedi" dedi, "karım öldü."

Cedar Sokağı'na gelen paramedikler, milyon dolarlık malikâneye girdiklerinde 48 yaşındaki, Nortel Network şirketinin müdürü Bayan Kathleen Peterson'u merdiven basamaklarının hemen altında buldular. Kollarını iki yana açmış, sırtüstü yatıyordu. Bedeni bir kan gölünün ortasındaydı sanki, başını omuzlarına gömmüş, yumruklarını sıkmış gibiydi. Yanı başındaki kâğıt havlu rulosu, sağa sola atılmış kanlı kâğıtlar, birisinin etrafı temizlemeye çalıştığını göstermekteydi. Cesedin yakınlarındaki bir çift beyaz deri spor ayakkabının üzerine de kan sıçramıştı. Merdivenin yan tarafındaki duvar kan içindeydi. Üstü başı kanlı koca, telaş içinde kadının cansız bedeninin etrafında dönüp duruyor, oradan oraya koşuşturuyordu. O sırada içeriye büyük oğlu Todd girdi.

Duvardaki kuru kan

Polisler geldiğinde paramedikler, nabzının ve tansiyonun olmadığını, kadının onlar ulaşmadan kaybedildiğini bildirdiler. Genç olanı amirine döndü, "Tuhaflığı fark ettiniz mi?" diye sordu. Meraklı gözler ve hafif bir tebessümle kendisini izleyen, yılların deneyimli polisi "Anlat bakalım" dedi, "neymiş tuhaf bulduğun?"

"Şu gençten paramedik var ya? Hani bizden önce olay yerine gelen? Adamı gördüğünde, üzerindeki kanın kurumuş

olduğunu fark etmiş. Demek ki kadın çok önce düşmüş ve ambulans gelmeden çok önce ölmüş. Üstelik merdivenin yan tarafındaki kan lekeleri de bir hayli kuru." Olay yerine gelen diğer polis memurları da, genç polis memurunun, adamın yalan söylediği, telefon ettiğinde kadının çoktan ölmüş olduğu senaryosuna katıldılar.

İlginç olan, kanlı ayakkabı izleri sadece evin içinde ve kadının çevresiyle sınırlı kalmayıp, sokak kapısının dışına, hatta bahçeye kadar ilerliyordu. Evin içindeki bir dolap kapağının üzerinde de kanlı el izleri vardı. Polisler evin diğer odalarına ve eşyaların üzerine lüminol püskürttüler, böylelikle temizlenmiş olduklarından, çıplak gözle fark edilmeyen kan lekelerini görünür hale getirdiler. Bir sürü ayakkabı izi çıktı ortaya. Cesedin yanından çamaşırhaneye, oradan mutfağa ilerliyorlardı.

"Kathleen son zamanlarda çok içiyordu" diye anlattı akrabalardan biri. "Başı dönüp merdivenden düşmüş olmalı." "Cesedi bulduğumuz şekil, pek düşmeye benzemiyor. Ayrıca boynu da kırılmamış gibi. Bunca merdivenden düşüp ölen gördük, bana kalırsa bu seferki kaza değil" diye geçirdi aklından amir, ama dillendirmedi. Sadece "Doğru, olabilir" diye cevap verdi sakin bir sesle.

Kaza mı, cinayet mi?

Sürekli hareket halindeki koca Peterson, durup durup "Bir avukata ihtiyacım olur mu?" diye soruyordu. "Hele bekleyin biraz. Daha doktor bile gelmedi, olay yeri inceleme

ekibimizin geri kalan elemanları da burada değil. Avukat çağıracak bolca vaktiniz olacak, belki de hiç gerekmeyecek."

Odadaki memurların hepsi, Peterson'un bir değil, belki daha fazla avukata ihtiyacı olacağından neredeyse emindi.

Adli Tıp Uzmanı Dr. Kenneth Snell, biraz gecikerek geldi. "Kusura bakmayın, şehrin tam diğer ucunda bir keşfe gitmem gerekti. Hemen hallederim." Önce "kaza" dedi doktor. "Bulgular, merdivenden düşmeyi destekliyor." Sonra kadının başının arkasındaki derisi kalkmış taze yarayı fark etti. "Ne olduğunu otopside anlayacağız ama, şöyle uzunca, çubuk gibi bir şeyi aramanızı tavsiye ederim." Anlaşılan doktor, kadının, başına vurulduktan sonra dengesini kaybedip merdivenlerden yuvarlandığını düşünmüştü.

Dr. Deborah Radish yaptığı otopside, Bayan Kathleen Peter-

son'un başına bir cisimle vurulduğu sonucuna vardı. Kadının yüzünde ve başındaki çürük ve şişler, ciddi biçimde dövüldüğünü gösteriyordu. Bu bir cinayetti, kaza filan değil.

Yazar koca, katil mi?

Polis, savcının izni üzerine Peterson'un evini aradı. Bilgisayarlarının yanı sıra, 60 kadar delil topladı. Ayrıca evin her yerini videoya kaydetti, o gece Peterson'un üzerinde bulunan giysi ve ayakkabılara da el koydu. Bütün uğraşlarına rağmen, doktorun tarif ettiğine benzer bir çubuk göremediler.

Michael Peterson hemen tutuklandı. Avukatı David Rudolf 850 bin dolar kefaletle serbest kalmasını sağlayınca evine döndü.

Bu arada Michael Peterson, kendisine başvuran Fransız belgesel yapımcılarının isteğini geri çevirmedi. Karısının ölümüyle ilgili olarak akrabaları, avukatları ve kendisiyle röportajlar yapılmasına, çekilen 650 saatlik filmin, *Merdiven* adlı sekiz saatlik bir dizi haline getirilmesine izin verdi. Peterson, film sayesinde toplumdaki itibarının pozitif yönde değişeceğine inanıyordu.

Bölge savcısı Jim Hardin ve yardımcısı Freda Black tarafından hazırlanan iddianame, eski bir denizci olan Peterson'u, her ne kadar cinayet silahı bulunamamış olsa da, karısının başına şömine demirine benzer bir cisimle vurarak öldürmek, merdivenlerden aşağıya yuvarladığı kadınla ilgili

olarak "kazaen düştü, yardım edin" masalını uydurmakla suçladı. Ambulans çağırdığında kadının çoktan ölmüş olduğunu delillerle kanıtladı.

"Ne münasebet" diye kendini savundu Peterson, "elinizde katilin ben olduğuma dair en ufak bir kanıt yok. Üstelik onu öldürmem için bir neden de yok."

Sigortadan 1,8 milyon dolar

"Cinayeti neden işlediğinizi açıklamak gibi bir görevim yok" dedi savcı. "Ama bu konuda jüriyle paylaşmak istediğim bazı düşüncelerim var elbette. Mesela Bay Peterson, bu yıl yayımladığınız her iki kitabınızdan da beklenenin çok altında bir gelir elde edebildiniz ve ailenizin giderleri, gelirlerinizin çok üzerinde. Karınızın ölümüyle alacağınız 1,8 milyonluk hayat sigortasıyla bundan sonraki ömrünüzü hiç çalışmadan geçirebilirsiniz. Ayrıca, sizden on bir yaş küçük olan Kathleen, belki de o gece bir erkek fahişeyle olan mesajlaşmalarınızı okudu ve böylece eşcinsel ilişkilerinizden haberdar oldu. Bunu size söyledi, tartıştınız, siz de onu başına vurarak öldürdünüz ve merdivenden aşağıya ittiniz."

Savunmanın stratejisi bir hayli sağlamdı. "Başındaki darbe izleri, dövüldüğünü kanıtlamıyor. Aynı lezyonlar merdivenden aşağıya yuvarlanırken de olabilir" dedi avukat Rudolph. "Bayan Kathleen'in içki içtiği herkesçe malum. O gece de havuz başında kocasıyla birlikte içtiğini görenler var. Bay Peterson, havuzun kenarındaki çeşmenin yanında dururken karısı içeriye girmiş. Ayağında kaygan plastik

terlikler varmış. Muhtemelen merdivenlerden yukarıya çıktı, başı döndü, gözü karardı ve geriye doğru düştü. Ayağa kalkmaya çalıştı ama kendi kanının oluşturduğu ıslaklık yüzünden ayağı tekrar kaydı, başını çarptı. Bu debelenme sırasında etrafa hep kanı bulaştı. Seslenmiş olsa da Bay Peterson'un akan çeşme suyunun çıkardığı gürültü yüzünden bunu duyup, içeri yardıma gitmesi mümkün olamazdı."

Jüri, giderek bu senaryoya inanmaya başladı. Ne de olsa yeni evli Peterson çiftinin kavga ettiğini bilen, duyan yoktu. Adamın, karısını aniden dövmeye başlamasının ve merdivenden itmesinin bir gerekçesi yoktu. Kathleen'in kocasının eşcinsel olduğunu öğrenmiş olsa bile, bu yüzden kavga çıkarmayacak kadar hoşgörülü bir kişi olduğu bilinen bir gerçekti.

Kan nasıl sıçradı?

Duruşmalar sırasında üzerinde en fazla durulan, saatler süren tartışmalara neden olan ilk problem, "Duvardaki kan oraya nasıl sıçradı?" sorusunun cevaplanmasında çıktı. Olay yerine intikal eden Kuzey Karolina Eyalet Soruşturma Bürosu personeli ve kan lekeleri uzmanı memur Duane Deaver, Peterson'ların evinde saatlerce çalışarak merdiven kenarındaki duvara sıçramış kan lekelerini incelemişti. Sayıları on binlerle ifade edilen topluiğne başı büyüklüğünde kan damlalarının yerlerini, şekillerini ayrıntılı biçimde ölçüp biçen, bir dizi hesap yapan Deaver, kanın duvara kadın merdivenlerden düşerken değil, merdivenin üzerinde dövülürken sıçradığı sonucuna vardı. Üstelik kadının başına en az dört kez sert bir

cisimle vurulmuş olduğunu kaydetti. Bu yorum, yıllar önce kurbanın kız kardeşinin Peterson'lara hediye ettiği şömine demirinin onca aramaya rağmen bulunamamış olmasıyla örtüşüyordu. Polis, adamın karısına şömine demiriyle vurduğuna neredeyse emindi, savcı da. (Çok sonraları, üstelik davanın karara bağlanmasının ardından, garajda bir demir çubuk bulunacak ve cinayet silahı sanılacaktı. Ama üzerinde ölenin kanı olmayınca, işe yaramadı.)

Savunma tarafı, Duane Deaver'in raporuna karşılık, dünyaca ünlü bir kan lekesi uzmanı, Dr. Henry Lee'den alınmış bilirkişi raporunu çıkardı. Lee, kendi ölçüp biçmelerinin, istatistik hesaplarına dayanarak "Hayır" diyordu. "Kan üst basamakta başına vurulurken değil, merdivenden düşerken, ayrıca son basamağa gelip ayağa kalkmaya kalkıştığında kayıp, yeniden düşerken başını alttan dördüncü basamağın kenarına çarparken sıçradı. Teknisyen Deaver'in hesapları yanlış." (Dava sonrasında, anılan personel soruşturma geçirdi ve yaptığı hata iddia makamını zor duruma düşürdüğünden görevden alındı.)

Eşini öldürmekle suçlanan bir yazar, eşcinsellik, buna bir de 40 yıldır Amerika'da olmasına rağmen hâlâ Çinceyi andıran İngilizcesiyle beyanatlar veren ünlü ve çok medyatik Henry Lee'nin varlığı eklenince, dava hemen her gün gazete sütunlarında ve televizyon kanallarının anahaber bültenlerinde yer buldu. Hatta Court TV adlı istasyonda her duruşma canlı olarak verildi.

Delil toplarken hata yaptık

Tartışılan diğer konu, kadının başındaki yaraların yeri ve niteliğiydi. Savunma ve iddia makamının bilirkişileri her iki bulguyu kendi istekleri doğrultusunda yorumlayıp durdular. Savcının bilirkişileri bu delilleri cinayet, savunmanın bilirkişileri de kaza şeklinde yorumlayan raporlar sundular. Kısacası durum, yarısı su dolu bir bardağa benzetilebilirdi. Kimi yarısı dolu diyordu, kimi yarısı boş.

Ambulansla gelen bir paramedikin "Ben hayatımda merdivenden düşmede hiç bu kadar kan görmedim. Adamın üzerindeki kan da kurumuştu" şeklinde verdiği ifadeyi, avukatlar "Siz sadece bir tek merdivenden düşme olayına gitmişsiniz. Ayrıca kanın kuru olup olmadığını fark edecek bir eğitim de almış değilsiniz" şeklinde savuşturdular.

Jüri, olay yeri inceleme uzmanlarınca çekilen videoyu da seyretti. Cesedin, ayakkabıların, kâğıt rulonun bulunduğu yer, tutanaklardakinden farklıydı. Yapılan sorguda, olay yeri inceleme uzmanı Dan George, bazı hatalar yapmış olduklarını, cesedi baba ve oğlunun tutup yana kaydırmasına izin verdiğini, bu sırada kanlı ayakkabı izlerinin oluştuğunu, var olan izlerin de bu yüzden silindiğini kabul etmek zorunda kaldı.

Bölge savcısı Jim Hard'in elinde, adı kadar emin olsa da, Peterson'un karısını öldürdüğüne dair bir kanıt yoktu, cinayet silahı yoktu, tek bir görgü tanığı yoktu, ama çok ilginç bir şey öğrenmişti. 22 Ekim 2002 günü koltuğunun altında bir dosya, Yargıç Orlando F. Hudson'un kapısını çaldı.

Mezardan çıkan öğretmen

"Sizden Bay City, Texas'taki bir mezarın açılması için izin istiyorum" dedi ve heyecanla sürdürdü. "Michael Peterson ile ilk karısı Patricia 80'lerde Almanya'da oturuyormuş. 24 Kasım 1985 akşamı, yan komşuları, biri üç diğeri dört yaşında iki kız çocuğunun annesi, 43 yaşındaki dul Bayan Elizabeth Ratliff, çocuklarıyla birlikte Peterson'lara yemeğe gitmiş. Kadın, Amerikan Savunma Bakanlığı'na bağlı bir okulda ikinci sınıf öğretmeni olarak çalışmaktaymış. Ertesi sabah 7.15'te eve gelen dadı, merdivenlerin altında kadını başının etrafını çevreleyen kan gölü içinde yatarken görmüş. Hemen komşu Peterson'lara koşmuş, Michael ile birlikte olay yerine dönmüşler. Michael kadına, bir çarşaf alıp ölünün üzerini örtmesini istemiş. Dadı, bedenin hâlâ sıcak olduğunu, henüz ölmediğini düşünerek ambulans çağırmak istemiş. Peterson ise, 'O artık ölü, hâlâ sıcak olması, tabandan ısıtma yüzünden' diyerek vazgeçirmiş. Ölenin üzerindeki giysiler, Peterson'lara yemeğe giderken giydikleriymiş. Yapılan sorguda, Michael'in yemek sonrası, kadın ve çocuklarına evlerine kadar eşlik ettiği, hatta kadının çocukları soyup, yatırmasına da yardımcı olduğu anlaşılmış. Öksüz kalan çocukları, Michael Peterson evlat edinmiş. Kızlar şimdi yirmilerinde."

"Boş ver kızları şimdi" dedi yargıç, "kadının otopsisinde ne bulmuşlar?" "Otopsiyi Amerikalı Dr. Larry A. Barnes yapmış. Kesin ölüm nedeninin beyin kanamasına bağlı felç, bilinç kaybı ve merdivenden düşme olduğu sonucuna varınca, yerel Alman makamları, 'kaza' diyerek dosyayı kapatmışlar.

Amerikan Askeri Soruşturma Bürosu bir inceleme başlatmış. Onlar da bu beyin kanaması-düşme senaryosuna katılmışlar. Kadını tahnitleyip gömülmek üzere memlekete göndermişler."

"İşte bu güzel" dedi Yargıç Orlando Hudson ve Bay City, Texas'taki bir mezarlıkta yatan Elizabeth Ratliff'e yeniden otopsi yapılmasını emreden müzekkereyi imzaladı.

Otopsiyi yapanın cehaleti

16 Nisan 2003'te otopsi masasının etrafında beş doktordular: Peterson'un merdivenden düşen son karısı Kathleen'in otopsisini yapan Dr. Deborah Radish, Eyalet Adli Tabibi Dr. John Butts, Adli Patolog Dr. Werner Spitz, Nöropatolog Dr. Aaron Gleckman ve Dr. Stephen Smith. Durham polis departmanı ile savcılığın gözlemcileri de otopsi salonunda yerlerini aldılar.

Dr. Deborah Radish, Peterson'un komşusu ile ikinci karısının ölüm şekilleri arasındaki benzerliği ilk fark eden oldu. Her ikisinin başının arkasında yedi darbe vardı. Her ikisinin kollarına, yüzüne sert biçimde vurulmuştu. "48 yaşındaki Bayan Ratliff'in üzerindeki yaraların merdivenden düşerek oluşması mümkün değil. Ya sert bir cisimle dövülmüş ya da başı merdiven basamaklarına defalarca çarptırılmış. Üstelik bu darbeler sırasında henüz kadın yaşıyormuş. Otopsiyi yapan Amerikalı meslektaşımız adli tıp eğitimi almamış, deneyimsiz bir hekim olduğundan beyin kanaması sanmış ve usulüne göre başı açmamış" dedi.

Birkaç haftaya varmadan doktorların raporu dava dosyasındaki yerini almıştı. Bayan Elizabeth Ratliff ölmemiş, öldürülmüştü, katil büyük bir olasılıkla yine Peterson'du, ama savcının elinde bunu da kanıtlayacak delil yoktu. Zaten Peterson'u Almanya'daki cinayetle suçlamaya niyetli değildi. Kadının ölümünü ortaya atmasının nedeni, jüriyi Peterson'un nasıl acımasız biri olduğuna inandırmak içindi.

Seri katil yazara müebbet

Her iki olayın benzerliğini öğrenen jüri üyelerinin ciddi biçimde kafası karıştı. Ünlü bir yazarın, kadınları merdivenden iterek öldüren bir seri katil olduğuna bir türlü inanmak istemediler. Ayrıca Michael, kadınları aynı şekilde öldürdüğünde şüphe çekeceğini bilecek kadar tahsilli ve akıllı bir adamdı.

10 Ekim 2003'te, Kuzey Karolina tarihinin en uzun davalarından biri nihayet son buldu. Jüri, Michael Peterson için "suçlu" dedi ve Michael, karısı Kathleen Peterson'u öldürmekten, ömür boyu hapse mahkûm edildi. Şartlı tahliye hakkı, önceden planlanmamış cinayetlere verilir. Yargıç, jüriye, şartlı tahliye hakkının ne olduğunu anlattı ve cinayeti önceden planlayanların böylesi bir haktan yararlanamayacağını açıkladı. Ayrıca planlamanın saatler ve günler gerektirmediği, öldürmeden birkaç saniye öncesinde dahi bunu hedeflemiş olmasının yeterli olduğunu söyledi. Bunun üzerine jüri, Peterson'a şartlı tahliye hakkını da vermedi. Peterson halen Rocky Dağı yakınlarındaki Nash Cezaevi'nde yatmakta.

Avukatları her türlü yasal yola başvurarak karara itiraz ettiler. Son başvuruları 10 Mart 2009'da reddedildi.

Baykuş teorisi

2009 sonlarında Peterson'un avukatları, Kathleen'in ölümüyle ilgili yeni bir senaryo ürettiler ve kadını saldıranın bir baykuş olduğunu ileri sürdüler. Baykuş meselesi, Peterson'un avukat takımına Durham'lı avukat T. Lawrence Pollard'ın katılmasıyla birlikte ortaya çıktı. Pollard, savcılığa başvurarak polisin olay yeri incelemesi sırasında topladığı delillerin listesini istemişti. Listede, ölenin sol avucu içinde birkaç baykuş tüyü parçacığı ile bunlara dolanmış saç yumağının bulunduğu kayıtlıydı. Bunun üzerine, kadının merdivenlerinde kuşun saldırısına uğramış olabileceği, başındaki yaraların hayvanın pençesinden kaynaklanabileceğini ileri sürerek, davanın yeniden görülmesini talep ettiler. Baykuş saldırısı hipotezini destekleyen birkaç tanık da buldular. Bölgede saçlı deriyi ve gözleri hedefleyen yırtıcı baykuşlar bulunduğunu anlatanlar oldu. Hatta bir kadın, benzeri bir saldırıya maruz kaldığını, insanın başının beyzbol sopasıyla vurulmuşçasına acıdığını anlattı. Avukat Pollard, tüy delilinin jüriden saklandığını, eğer bilgileri olsaydı muhakkak dikkate alınacağını ileri sürdü. Savcılık, kuş saldırısıyla neredeyse dalga geçti. Otopsiyi yapan Dr. Radish de, hiçbir hayvanın bu derinlikte yaralar oluşturamayacağını belirtti. Buna karşılık savunma tarafı, biri Dr. Alan van Norman, diğeri Minnesota Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi'nden Profesör Dr. Patrick T. Redig, üçüncüsü Montana'daki *Kayalıkların Yırtıcı Hayvanları* adlı

kuruluşun müdürü Kate P. Davis imzalı üç bilirkişi raporu sunarak, aksinin mümkün olduğunu kanıtladı. Kitap yayına hazırlanırken, Peterson davasının yeniden yargılanması söz konusu değildi.

Uyduruk raporlar veren polis

2010 Ağustosu'nda gazeteler, Başsavcı Roy Cooper'in, Peterson davasındaki kilit raporlardan birini, duvardaki kan lekeleriyle ilgili olanı veren ve dava sonrası görevden alınan kan lekesi uzmanı Duane Deaver hakkında bir soruşturma başlattığını yazdı. 1993'teki bir cinayet davasıyla ilgili deliller iki farklı uzmana inceletilmiş ve farklı sonuçlar elde edilmişti. Ölen kadının cinsel organından elde edilen örneklerin yayıldığı preparatlarda, Duane Deaver sperm hücresine rastlamadığı halde, bu iki uzmana göre camlarda sperm vardı ve yapılan DNA analizlerinde spermin profili, o tarihten bu yana cezaevinde bulunan, ömür boyu hapis cezasına çarptırılmış Greg Taylor'un DNA'sını tutmamıştı. Bu yeni bulgu üzerine Greg Taylor serbest kaldı.

Şu sıralar Kuzey Karolina Eyaleti Duane Deaver'in 34 olayda delilleri kararttığı, çalışmadığı halde rapor verdiği söylentileriyle çalkalanıyor. Peterson davasında yedi gün boyunca tanıklık eden ve davanın yıldız uzmanı olarak görülen Deaver'in bir anda itibarının sarsılması yüzünden, Peterson davasına bakan, şimdi üst mahkeme yargıcı olan Orlando Hudson konuyu yeniden ele aldı. Kitap baskıya hazırlanırken yargıç, Peterson'un yeniden yargılanıp yargılanmayacağına karar verme aşamasındaydı. Siz bu

satırları okurken belki de Michael Peterson çocuklarıyla birlikte arka bahçede mangal yapıyor olacak.

"Kanıt"ın gerçek öyküleri

"Aşk İçin" - Konuşan kedi Kartopu

***Kanıt* dizisinin 1. Sezon 5. Bölümü "Aşk İçin", bir sabah yatağında cansız bedeni bulunan Can Bıçakçı'nın ölümü ardındaki sırrı aydınlatmaya yönelikti. Tanıkların arasında bir kedi de vardı. Can Bey'in eşi Lale Hanım'ın kedisi, *Kartopu*. Yıllar önce bir başka Kartopu, adli bilimler tarihinde önemli bir sayfa çevirmiş ve insanların yanı sıra hayvanların da cinayetlerin çözümünde başarıyla kullanılabileceğini öğretmiştir.**

Her şey, Kanada'nın doğusundaki Maritimes bölgesinde yer alan Prens Edward Adası'nın, 15 bin nüfuslu Summerside kasabası sakinlerinden, 32 yaşındaki Bayan Shirley A. Duguay'in, 3 Ekim 1994 günü sabahı evden çıkıp geri dönmemesiyle başladı. Kadın, bir süre önce şiddetli geçimsizlik yüzünden kocasıyla evlerini ayırmıştı, boşanmayı aklına koymuştu ve üç çocuğuyla birlikte oturuyordu. Kaybolduğunu fark eden arkadaşları, adadaki akrabalarını aradılar, Shirley hiçbirine uğramamıştı. Durumu polise bildirmekten çekindiler. Evden giden koca Douglas Beamish, denetimli serbestlikten yararlanan bir mahkûmdu, halen

yakınlarda bir yerde anne ve babasıyla oturan pek sinirli biriydi. Ayrıca çocukların velayetini de istiyordu. Boşanma davası sırasında, kadının gün boyu ortada olmadığını, çocukları ihmal ettiğini ileri sürerek amacına ulaşabilirdi. Beklemeye karar verdiler. Ama anne evine dönmedi.

Bir montta 27 kıl

Dört gün sonra Kanada Kraliyet Atlı Polisi[16] (Royal Canadian Mounted Police-RCMP) adanın genişçe yollarından birinin üzerinde kadının terk edilmiş otomobilini buldu. Ön camındaki kan lekelerinin Shirley'ye ait olduğu anlaşıldı. Üç hafta sonra bir askeri birliğin personeli, kadının otomobilinin 25 kilometre kadar uzağında plastik bir poşete rastladı, içinden deri bir erkek montunun yanı sıra bir çift spor ayakkabısı çıktı. Montun üzerinde kan lekeleri vardı ve kanın, Bayan Shirley'ye ait olduğu saptandı. Ceketin astarına da yapışıp kalmış 27 adet beyaz renkte kıl buldular. Askerler, montun kendilerini katile götüreceğini biliyordu. Ama nasıl?

Kılların faile, ellerindeki tek şüpheli, kadının kocası Douglas Beamish'e ait olduğunu düşündüler ve polis kriminal laboratuvarına gönderdiler. Kedi kılı olduğu anlaşılınca soruşturmayı yürüten Komiser Roger Savoie'ın aklına bir fikir geldi. "Douglas denen herifin Kartopu adında beyaz bir kedisi varmış. Kedi, tıpkı insan gibi bir canlı. İnsanın DNA'sı varsa, onun da olmalı. Montun içindeki kıllar onun kedisine aitse katili bulduk demektir." Çok basit gibi görünen bir düşünce değil mi? Ama Komiser Savoie'nin laboratuvar müdüründen aldığı bir telefon canını çok sıktı. "Sen aklını mı kaybettin

Roger? Bugüne kadar kedi kılında DNA analizi yapan hiç olmadı. Bu zırvalıklarla uğraşacak vaktimiz yok."

Bu arada kış geldi. Her yer karla kaplandı. Yüzlerce polisin yürüttüğü aramaya son verildi. Bahara dek, Shirley'nin ölümü gizemini korudu. Mayıs başlarında bir balıkçı, ormanlık arazide bir kadın cesedi bulduğunu bildirdi. Yapılan otopside kadının, aylardır aranan Shirley A. Duguay olduğu ve öldürüldüğü anlaşıldı.

İnatçı polis telefon başında

Kış boyunca Komiser Savoie boş durmamış, sabahtan akşama telefon başında oturarak Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kriminal laboratuvarları tek tek aramıştı. Sonunda biri ona Sağlık Bakanlığı'na bağlı Maryland Frederick'teki Ulusal Kanser Enstitüsü'nde görevli Dr. Stephen J. O'Brien'ın adını verdi. O'Brien, enstitünün Genomik Çeşitlilik Laboratuvarı'nın şefiydi ve kedi genleri konusunda uzmanlaşmıştı.

Daha önce adli amaçlı herhangi bir analiz yapmamış olan doktor, bu talep karşısında biraz ürktü. Ne de olsa konu bir cinayet davasıydı ve anlaşılan vereceği rapor bir adamın tutuklanmasına, belki de ömür boyu hapsine yol açacak kadar önemliydi. Böylesi büyük bir sorumluluğun altına imza atmaya pek hevesli olmadı. Komiser Savoie'nin bitmek tükenmek bilmeyen ısrarları üzerine, eski bir öğrencisi, Dr. Lisa Forman'ı aradı. Lisa, Rockville'deki Cellmark şirketinde

çalışmaktaydı ve Cellmark'ın yaptığı işlerin başında, DNA konusunda mahkemelere bilirkişilik yapmak geliyordu.

Kedileri tanık sandalyesine oturttu

Lisa Forman'ın önerileri doğrultusunda Dr. O'Brien'ın yanında çalışan bir uzman Marilyn Menotti-Raymond, kedi DNA'sının incelenmesinde kullanılabilecek, kısa tekrarlanan birimlere dayalı (*short tandem repeats*-STR) bir yöntem geliştirdi[17] ve astara yapışmış kıllardan DNA elde etmeye çalıştı. Sadece birinden, o da kökü olanından DNA elde edebildi. Ardından Kartopu'ndan alınan kan örneğininin DNA analizini yaptı. "Tam ve mükemmel bir uyum gösteriyor gibiydiler" diye anlatacaktı sonraları. "Ama bu durum belki bir rastlantıdır, diye düşündüm. Ne de olsa burası bir adaydı ve kedilerin büyük bir bölümü birbirinin akrabası olduğundan, DNA'ları da birbirine benzeyebilirdi." Doktor, akıllı komiseri aradı. Çevredeki 20 kediden daha kan almasını ve Frederick laboratuvarına göndermesini istedi.

Gelen kedi kanlarının DNA profili hep birbirinden farklı çıktı. Koca Douglas Beamish tutuklandı, yargılandı, 19 Temmuz 1996'da jüri onu 15 yıl hapse mahkûm etti. Onu mahkûm ettiren ne karısına yazdığı tehdit dolu, kanla imzalı mektuplar, ne de plastik poşetteki kanlı monttu. Menotti-Raymond ve O'Brien bilirkişi raporunda yer alan ve mahkeme salonunda bulgularını tekrarladıkları montun astarındaki Kartopu'nun kökü kalmış tek kılıydı. Kartopu, bir cinayeti aydınlatan ilk kedi olarak adli bilimlerin tarihine altın

harflerle geçti. Bu satırların yazıldığı tarihte, Bay Beamish'in annesinin evinde oturmaktaydı.

Kıssadan hisse

Tarih boyunca hem yüceltilen hem de şeytanca bir güç atfedilen kedi, insanın genetiğini anlayabilmemize en fazla yardımcı olmuş canlıdır. Halen dünyanın tek kedi genomu araştırma merkezi Amerikan Sağlık Bakanlığı'na bağlı Ulusal Kanser Enstitüsü'nün uluslararası üne sahip Genomik Çeşitlilik Laboratuvarı'nda (Laboratory of Genomic Diversity-LGD) yer alıyor. İnsanın, biri cinsiyet belirleyen 23 çift kromozomuna karşılık, kedilerin biri cinsiyet belirleyen 19 çift kromozomu bulunuyor. İnsan ve kedi genomu karşılaştırıldığında, aralarındaki benzerlik hayret verici. Bu benzerlik sayesinde insanın bir dizi kalıtımsal kusurunun nereden kaynaklandığını bulmak mümkün oluyor.

Ama yaklaşık 9500 yıldır insanla bir arada yaşan kedinin biz insanlara faydası sadece bununla kısıtlı değil. Günümüzde 500 milyon kadar kedi, insanla aynı çatıyı paylaşıyor. Bu paylaşım sırasında, tükürüğünü, idrarını, dışkısını birçok yere bulaştırıyor. En önemlisi, tüyleri dökülüyor ve dökülen tüyler bir yerlere takılıyor, yapışıp kalıyor. İdrar, tükürük, tüy deyip geçmemeli, kedi bunlarla birlikte kendi parmak izini, yani DNA'sını bırakıyor. Gerçi bu örneklerden DNA eldesi insana uygulanandan farklı, incelenen bölgeler de aynı değil. Ama sonuçta, bir olay yerinde ele geçen kılın, tüyün, tıpkı yukarıda aktardığım genç annenin cinayet davasında olduğu gibi, kimin kedisine ait olduğunu söylemek mümkün.

"Kanıt"ın gerçek öyküleri

"Köşe Kapmaca" - El benim, parmak senin

***Kanıt*'ın "Köşe Kapmaca" adlı, Biray Dalkıran'ın yönettiği 56. bölümünde Azra, Demirkan'ın parmak izini kopyalayarak kasayı açıyordu. Ayrıca parmak izlerinin yaşının da tartışıldığı öykünün esinlenildiği birçok olay var. Çünkü parmak izi sahteciliğine başvurarak kusursuz suçlar işlemeye heves edenler saymakla bitmez.**

Kement, kemer, sarmal sözcüklerini duyan bir adli bilimcinin aklına ne bir sığır çobanının kementi, ne pantolonu tutan kemer, ne de sarmal şeklinde bir merdiven ya da yay gelir. Bizlere bu sözcükler, sadece parmak izini hatırlatır. Çünkü bu gezegende son yüzyıl içinde yaşamış 70 milyon kişinin parmak izini bir nedenle almış olanlar sayesinde, onların kement, kemer ve sarmal adı verilen gruplardan birine sokulabildiğini biliyoruz. Her bir grubun, 30 kadar da alt sınıfı ve onların da başka alt grupları olduğundan, yeryüzünde tek yumurta ikizlerinin dahi parmak izleri değişiklik gösterir.

Bu yazımın amacı, size parmak izinin tek ve eşsiz olduğunu anlatmak değil. Nasıl ve nedeni henüz aydınlatılamamış

olmakla birlikte, ana karnındaki üçüncü ayda oluşmaya başladıkları ve ölüm sonrası çürümeye kadar aynı kaldıkları için pasaport başvurularında, bazı yabancı ülke sınır kapılarında ve tutuklamalarda alındığını çok iyi biliyorsunuz. Ülkemizde de bulunan yüksek işlem hızlı bilgisayarların iki saniyeden kısa sürede, bir milyon adet 10 parmak izi kartını tarayabildiğini, bir başka deyişle, hepimizin parmak izinin olduğu bir banka olsaydı, olay yerindeki parmak izimizi eşleştirmelerinin sadece iki dakika süreceğini de duymuş olabilirsiniz.

Kaliteli parmak izi bulmak zor

Her olay yerinde parmak izi bulunmaz. Bulunsa da kalitesi, karşılaştırmaya elverişli olmayabilir. Çünkü parmak izinin kalitesi, garip bir biçimde kişinin stres, metabolizma, beslenme, sağlık, meslek, yaş, etnik köken ve cinsiyetinden, ayrıca izin bırakıldığı yüzeyin niteliği ve çevre koşullarından etkilenir. Ayrıca polisler, çocuk yaştakilerin parmak izlerini görünürleştirmekte de ciddi zorluklar yaşar.

Uzun yıllar bu sorunun, parmak uçlarının dokunduğu yüzeye bıraktığı bileşenlerin, yaşa göre değişmesinden kaynaklandığını düşünürdük. Yakın geçmişte FBI araştırmacıları meselenin, bırakılan maddelerin niteliğinden değil, sadece oranının değişmesinden ileri geldiğini saptadılar. Bu yüzden çocuk parmak izlerini aramak için, büyüklerdeki gibi protein ve esterleri değil, laktik asit tuzlarını hedefleyen tekniklerin kullanılmasını önerdiler. Ama sadece

profesyonelleri ilgilendirecek bu ayrıntının sizin için pek önemli olduğunu sanmıyorum.

Parmak izinden DNA imdada yetişti

Gelelim yarım ya da sürüntü halinde olduğundan, karşılaştırmaya elverişli olmayan parmak izlerine. Malum, "Demokrasilerde çareler tükenmez". Nitekim imdada yine DNA yetişiyor. Çünkü, tek bir parmağın, tek bir teması dahi, genetik analize yetecek DNA'yı barındırır. Her ne kadar, parmak iziyle bırakılan DNA miktarı, terlemeye ve genel sağlık durumuna bağlı olarak kişiden kişiye, hatta aynı kişinin bir izinden diğerine değişse de çekirdek ya da en azından mitokondriyal DNA elde etmek mümkün. Üstelik parmak izi ister çeşitli tozlar püskürtülerek, mor ötesi ışık kaynakları kullanılarak, siyanoakrilat buharları tutularak görünür hale getirilsin, isterse kristal viyolet ya da ninhidrin ile boyansın, kimyasal ya da fiziksel işlemler, parmak izindeki DNA'yı bozmuyor. Bu arada plastik ve cama bırakılan parmak izlerinden DNA eldesinin, kâğıt gibi pütürlü bir yüzeye oranla daha kolay olduğunu belirtelim.

25 bin yıl öncesinden kalan parmak izi

Varsayalım ki hırsızlık mahallinde parmak izini bulduk. Kime ait olduğunu da saptadık. Ama adam "Ben musluk tamircisiyim. Bu apartmana sıklıkla gelip giderim. En son geçen ayın 15'inde gelmiştim, parmak izimi bulmanız doğal"

derse ne yapacağız? Parmak izinin yaşını bulmamız gerek, değil mi? Henüz rutinde kullanılmasa da, artık bunun da çaresi var. 2011 Martı'nda, İngilterenin Brighton'daki Sussex Üniversitesi'nde çalışan kuantum mühendisleri, parmak izinin elektrostatik yük değişikliği ölçüldüğünde, yaşının da söylenebileceğini buldular.[18] Robert Prance ve arkadaşlarının geliştirdiği yöntemin şimdilik tek bir sakıncası var, o da sadece plastik ve cam üzerindeki parmak izinin yaşını belirleyebiliyorlar, kovan gibi metal yüzeyde sonuç alamıyorlar.

Bir parmak izi çok eskiyse ne olur, diye merak edebilirsiniz. Tek bir örnek vermekle yetinmek istiyorum. Çek Cumhuriyeti'nin doğusundaki Dolní Věstonice ve Pavlov kazılarından çıkan heykelciklerdeki parmak izleri tam 25 bin yıllıktır. Şimdilerde arkeologlar buluntular üzerindeki parmak izlerini bir veritabanında toplamaya çalışıyor. 1. yüzyıldan kalma bir Güney Amerika seramiği üzerindeki parmak izi, Roma kazılarında çıkanlardan birinin üzerindekiyle tam olarak uyuşursa dünya tarihinin yeniden yazılacağından hiç kuşkunuz olmasın.

Sudaki bıçak

Roman Polanski'nin 1962 Polonya yapımı ünlü filmi *Sudaki Bıçak* (Nóż w wodzie), tekneyle denize açılan karıkoca ile otostopçu arasındaki rekabet ve cinsellikle örülü bir gerilim öyküsüdür. İki erkek arasındaki çatışma, sustalı bıçağın suya düşmesiyle farklı bir boyut alır.

Sizinle paylaşmak istediğim, yönetmen Polanski'nin 1977'den bu yana peşini bırakmayan ve dünyanın birçok ülkesine girişini engelleyen 13 yaşındaki küçük kız çocuğu Samantha Geimer'i uyuşturucuyla etkisiz hale getirerek tecavüz etmekten aldığı cezalar değil, filminin adındaki gibi suya düşmüş ya da atılmış bir bıçağın delil olarak ne ölçüde işe yaradığı. Her soruşturma ve her olay yeri incelemesinin güçlükleri olur ama en zoru ve tehlikelisi sualtındakilerdir. Sudaki bir delilin üzerinden fazla bir şey elde edilemeyeceği sanılır. Halbuki sualtı olay yerlerinden ya da suda kalmış bir cesetten, tıpkı karadakiler gibi kan, saç, lif gibi parmak izi kanıtlarına ulaşılarak çözülmüş nice olay vardır. Bırakın sualtındaki araçlardan örneğin dikiz aynalarından parmak izi elde etmeyi, elle boğularak öldürülmüş kişinin boynundan, saldırganın parmak izlerini dahi bulmak mümkün olmuştur.

Parmak izi yüzünden dilenen özürler

Her polisin can simidi, her suçlunun korkulu rüyası parmak izi oldukça düşük bir hatayla gerçekleştirilir. Bir başka deyişle hatasız değildir. Çünkü her ne kadar karşılaştırma bilgisayarlar aracılığı ile yapılsa da, eninde sonunda karar veren insandır. Müslüman Avukat Brandon Mayfield'i, Madrid tren katliamından sorumlu tutan FBI, hatasını çok acı biçimde ödemişti. Parmak izlerinin bir asırlık şanlı tarihine 2004 yılında bomba gibi düşen bu olayın nedeni, geride 191 ölü, 2000 kadar yaralı bırakan patlamalar sonrasında ele geçen mavi poşetteki parmak izidir. FBI poşet üzerindeki parmak izinin Amerikan vatandaşı Müslüman Avukat Brandon Mayfield'e ait olduğunu bildirmişti. Avukat

çıkarıldığı mahkemede 10 yıldır Amerika'dan ayrılmadığını, pasaportunun bile olmadığını söylediyse de, dikkate alınmadı. Üç ay kadar sonra İspanyollar parmak izinin gerçek sahibinin bir Cezayirli olduğunu saptadılar. FBI "pardon" dedi. Avukat 2 milyon dolar tazminat aldı. Parmak izi karşılaştırmalarının hatasız olduğu efsanesi de böyle yıkıldı.[19]

Yapılan araştırmalar her 1000 parmak izi karşılaştırmasından 2 ila 25 kadarının yanlış olduğunu gösteriyor. Çünkü yeryüzünde parmak izi birbirine eş iki insan yoktur. Daha önce yazdığım gibi, parmak izi tek ve eşsiz. Ama parmak izi benzeyen çok insan vardır.

Parmak izinin tahtını sallayan bir diğer olay, bulunmaması gereken bir cinayet mahallinde parmak izine rastlanan ve tutuklanan İskoç kadın polis Shirley McKie'nin, yıllar sonra aklanmakla kalmayıp 750 bin poundluk tazminatı almasıyla sonlanan adalet savaşıdır. Olay yerindeki banyo kapısının pervazı üzerindeki parmak izinin sanıldığı gibi Polis McKie'ye ait olmadığı, karşılaştırmada hata yapıldığı ortaya çıktığında, cinayetin tek zanlısı marangozun da evde bulunan parmak izlerinin karşılaştırılmasında hata yapılmış olduğunu kabul etmek zorunda kalan İskoç polisi, adamı da serbest bırakmak zorunda kalmış, böylelikle cinayet dosyası, faili meçhullerin bulunduğu rafta yerini almıştı.[20]

Kimi insanın hiç parmak izi yok

Kimi insan için "O, doğuştan şanslı, istediği suçu işleyebilir, biz de yakalayamayız" diyebilirsiniz. Bazı ender rastlanan

genetik hastalıklarda hiç parmak izi oluşmaz. Adermatoglifiya denen bu hastalığa tutulmuş olanların parmak uçlarında, avuç içlerinde, ayak parmakları ve tabanında hiç çizgi yoktur. Bunun dışında hastalığın başkaca bir belirtisi bulunmaz, kişinin şikâyeti de olmaz.

2007 yılında, 20 yaşlarında İsviçreli bir kadın, ABD gümrüğünden geçerken çok ciddi bir sorunla karşılaştı. Memurlar kimliğini bir türlü saptayamadılar. Pasaportundaki resim, yüzünün özelliklerini tam olarak tutmaktaydı ama, parmak izlerini almaya kalktıklarında hayretler içinde kaldılar, çünkü kadının parmak izleri yoktu. Aslında kadının, az önce sözünü ettiğim adermatoglifiyası vardı.

Basel Üniversite Hastanesi dermatologlarından Peter Itin, haklı olarak hastalığa "Gümrükten geçişi yavaşlatan hastalık" adını taktı.

Kadının dokuz yakın akrabasının dördünün aynı şekilde parmak izleri olmadığı anlaşıldığında, sorunun kalıtımsal olabileceğini düşünen Peter Itin ve Tel Aviv Sourasky Tıp Merkezi'nden meslektaşı Eli Sprecher, aile bireylerinin tamamından kan örneği alarak DNA'larını incelemeye başladılar. Ender DNA'ların yer aldığı veri tabanlarını tarayan ve sorunun hangi bölgeden kaynaklandığını saptayan, Janna Nousbeck adlı genç bir öğrencileri oldu. Araştırmacılar, parmak izlerini kodlayan genin SMARCAD1 adlı bir gen olduğunu düşünüyor.[21] Eğer haklılarsa, asırlardır süren bir soru da yanıtlanmış olacak. Yani parmak izlerinin nasıl ve ne zaman oluştuğu sorusu.

Naegeli-Franceschetti-Jadassohn sendromlu ve dermatopatiya pimentoza retikülaris hastalarının da parmak izleri yoktur. Saçların ince ve kırılgan oluşuyla dikkat çeken bu hastalıklar da çok ender görülen kalıtımsal kusurlardır.

Öte yandan, kanser tedavisinde kullanılan "capecitabine" adlı bir ilacın da parmak izi kaybına yol açtığı biliniyor. Hastaların parmak uçlarının şişmesi, izlerin kaybolmasına yol açıyor. Şiş inince izler yeniden belirginleşiyor.

Gönül ferman dinlemez

Şimdi gelelim, bu yazıyı yazmanın asıl nedenine. Yani, başlıkta yer alan, "el benim, parmak senin" meselesine. Başka birinin parmak izini kullanarak suç işlemek mümkün. Bu başka biri, faille işbirliği içinde olabilir, uyutulmuş ya da ölmüş olabilir. Suç işleyecek olan, doğrudan kalıp yöntemi denen bir tekniği kullanarak parmak izini alıyor. Parmak izi kopyalanacak kişi olacaklardan haberdar değilse, yani gönüllü olarak işbirliği yapmıyorsa, parmak izinin kalıbını almak için cam, ayna, parlak satıh üzerindeki iyi bir izi yeterli. Yapılan işlemlerin ayrıntıları, video klipler şeklinde internette dolaşıyor. Dolayısıyla benim burada ayrıntılarını aktarmama gerek yok. Bir parmak izi uzmanı, izin sahteliğini kolayca anlar ama, parmak izi tanımaya dayalı makineleri şimdilik kandırmak mümkün. İşte bu nedenle birçok kurum ve kuruluş parmak uçlarındaki maynuşyalar, yani çizgilerin küçük ayrıntıları yerine, izin canlılığı, ya da parmak uçlarındaki damarların özellikleri gibi farklı biyometrik verilere dayanan cihazlar kullanıyorlar.

Ama bugüne kadar parmak izi sahteciliği konusunda gördüğüm en yaratıcı suçlu, bir kadın. "Aşk sen nelere kadirsin!" dedirtecek kadar hoş bir olay. Kadın "el de benim, parmak da" diyor. Ama bakın, gümrükçüleri nasıl aldatıyor.

Vizesinin süresi dolunca Japonların sınır dışı ettiği 27 yaşındaki Çinli Bayan Lin Rong, sevdiği adamla birlikte olmak için yeniden Japonya'ya girebilmenin yollarını arıyordu. Önce bir sahte pasaport edindi. Buraya kadarı makul. Sonra bir plastik cerraha gitti. Kendi mi teklif etti, yoksa cerrahın mı fikriydi bilinmez, 15 bin dolar karşılığında sağ elinin baş ve işaretparmaklarının derisini sol eline, sol elininkileri sağ eline naklettirdi ve amacına ulaştı.

Ama sevdiği Japon'la 2009'da evlenmeye kalkınca, yeniden parmak izlerinin alınacağını hesaplayamadı. Parmak uçlarındaki iyileşmiş yara izlerini fark eden memur, polisi arayınca yakalandı ve yine sınır dışı edildi. Bu arada kim bilir, belki yeni bir yöntem bulmuş, Japonya'ya girmiş ve muradına ermiştir. Japon polisi bu cerrahi yöntemin sık kullanıldığını tahmin ediyor ve özellikle göçmen başvurularının çok olduğu ülkelerdeki meslektaşlarını uyarıyor.

Suudi dudakları doğru bankaya

Hani her polisiye dizide, bu arada *Kanıt*'ın neredeyse her bölümünde karşınıza çıkan şu "herkesten svap ve parmak izi alalım" söylemi var ya, Suudiler şimdilerde buna dudak izini de eklemeye çalışıyorlar. Parmak izleri kimliklendirmenin en

ucuz, en basit ve güvenilir yöntemlerinden biri olmakla birlikte avuç içi, ayak tabanı, hatta kulakların izi bile suçluyu bulmada kullanılır. Medine Taibah Üniversitesi anatomi uzmanı Dr. Magda Ahmed el Domiaty ve arkadaşları da, 1000'e yakın Medineli erkek ve kadından aldıkları dudak izlerini 2010 yılı ortalarında tıpkı parmak izi gibi tasniflemeyi başardılar. Tek yumurta ikizlerinde bile farklı olduğunu gösterdiler. Şimdi ülke genelinde tüm vatandaşlarının zaten var olan parmak izi ve DNA'larının yanı sıra dudak izlerini kapsayan bir veritabanı oluşturmaya çalışıyorlar.

İsraillilerin tamamı bankaya

Bir ülkenin güvenliğinden sorumlu olanlar, haklı olarak suç işlendiğinde ne yapıp edip onu aydınlatmak ister. Faili meçhul sayısının yüksekliği kadar rahatsız edici bir şey yoktur. Bu hedefe varmanın en kestirme yolu, vatandaşların tamamının parmak izini bir veritabanında toplamaktır. Bir adım ötesi, DNA bilgilerini toplamaktır. Şimdilik ikincisinden bir hayli uzaktayız, ama parmak izlerini yasal olarak depolayanlar, en azından bu yolda yasal düzenlemeler çıkarmış olanlar var, örneğin İsrail.

İsrail Hükümeti'nin değişik bakanlıklarının iki yıl boyunca gizli biçimde yürüttükleri, tüm vatandaşların biyometrik bilgilerini bir veritabanında toplamaya yönelik çalışmalar, 2009 yılının Aralık ayında Knesset'in önüne bir yasa teklifi şeklinde geldiğinde, kıyamet koptu. Bir dizi akademisyen, hukukçu, bilişim ve güvenlik uzmanı, dernek ve insan hakkı savunucuları, dünyanın başka bir ülkesinde görülmedik

ölçüde kapsamlı bu veritabanına karşı çıktı. Kişi özgürlüğüne, onuruna, özel hayatına saldırı şeklinde tanımladıkları böylesi bir girişimin, kötü niyetli kişilerin eline geçmesi durumunda, ülkenin ve vatandaşların güvenliğini tehdit edebileceği kaygıları dillendirildi. Ancak hükümet yetkilileri yollarından dönmedi. Biyometrik veritabanı yasası parlamentodan geçti. Pasaport ve kimlik alanların tamamının parmak izi ve yüz çevresi özellikleri bankalanıyor. Çok yakında, pasaport ve kimlik başvurusunda bulunmayanlar dahil herkesin biyometrik verisini bankaya teslim edeceği muhakkak.

"Kanıt"ın gerçek öyküleri

"Kaçırılan Hayatlar" - Çöp torbasıyla gelen adalet

***Kanıt* 54. bölümünde (Kaçırılan Hayatlar) kilit delillerden biri çöp torbasıydı. Cam, kâğıt, plastik gibi cisimlerin kırık, yırtık, kopuk parçalarına pek kimse dikkat etmez. Halbuki bulunan parçalar birleştirilip de düzensiz kenarları birbirine tam olarak uyarsa, aynı cisimin parçaları olduğu kanıtlanır. Hele parçanın biri kurbanda, diğeri şüphelide bulunursa, delil değerine paha biçilmez. Kanıt'ın bu bölümüne iki çocuk katilinin çöp torbası sayesinde yakalanışı esin kaynağı olmuştur.**

Nisan ayının güneşli bir sabahıydı. Henüz dokuzundaki neşeli, küçük kız (adını saklayalım, J. K. diyelim) oturdukları apartmanın önündeki otoparkta oynarken kaçırıldı. Üzerinde şortu, fanilası, iç çamaşırlarıyla bedeninin belden yukarısı battal boy siyah çöp torbası içinde, yakınlardaki bir su deposunda bulundu. Biri onu boğmuştu.

Katil çocuğu tanıyor

Herhangi bir görgü tanığının bulunmaması nedeniyle, aile bireyleri, ayrıca çocuğu tanıyabilecek kim varsa sorguya alındı. Anne, çocuğu en son, mutfak penceresinden baktığında, otoparkta oynarken görmüş, artık olmadığını fark ettiği anda polisi aramıştı. İfade alma ve çevrede aramaya henüz başlamışlardı ki, adını vermek istemeyen biri polisi aradı ve kızın bulunduğu yeri bildirdi. Zaten çöp torbasını çabuk bulmalarının nedeni de bu isimsiz ihbar oldu. Tabii, ihbar teybe kaydedilmişti. Daha sonra bu kayıt, katilin küçük J. K.'yi tanıyan biri olduğu şeklinde yorumlanacak ve aramaların ailenin tanıdığı kişilere yoğunlaşmasını sağlayacaktı.

Soruşturmaya deliller açısından bakıldığında, durumun pek iç açıcı olmadığını söylemek gerek. Parmak izi yoktu, ayakkabı izi yoktu, kan ya da vücut sıvıları yoktu, mermi, kovan ya da mukayese edilebilecek ateşli bir silah yoktu. Aslında pek şaşmamak gerek, çünkü gerçek yaşamın cinayet mahallerinin çoğu aynen böyledir. Öyle, film ve dizilerdekine benzer şekilde üç beş dakikada bir yeni bir delile ulaşılmaz.

Bir yanda görgü tanıklarının olmayışı, öte yanda alışılagelmiş kimliklendirmede kullanılabilecek herhangi bir kanıtın bulunamaması yüzünden polis, başka izlere odaklandı.

Cinsel saldırı değil

Su deposunun çevresindeki toprak yüzeyde bir otomobilin lastik izlerini buldular. Kurbanın yakınlarında dikkat çeken başka bir bulguya rastlamadılar. Çocuğun cansız bedeni

otopsi için morga kaldırıldı. Kol ve bacaklarına yapışmış lif, taş, toprak kalıntıları dikkatle toplandı. Herhangi bir cinsel saldırı bulgusu yoktu. Bedenin üzerinde ve boşluklarında saldırganın kimliğine götürecek idrar, dışkı, sperm, tükürük gibi herhangi bir biyolojik sıvı bulamadılar. Giysilerin üzerine takılmış çok sayıda kılın, bir hayvana ait olduğunu düşündüler. Giysileri, ayrıca kol ve bacakların üzerinden topladıkları kalıntıları, kılları ve en önemlisi çocuğun başından beline kadar uzanan çöp torbasını ayrı ayrı paketleyip kriminal laboratuvara gönderdiler.

Ne yazık ki bu tür cinayetlerde, polis öncelikle aile bireylerinden kuşkulanır. Çocuğun bütün akrabaları sorgulandı ve babasının kamyonunda bir rulo siyah çöp torbası bulundu. Savcı, bu ruloyla, çocuğun başındakinin karşılaştırılmasını, ayrıca üzerinde parmak izi aranmasını emretti. Buna ek olarak hayvan kıllarının da araştırılmasını ve ne tür bir canlıya ait olduğunun belirlenmesini istedi. Cesedin atıldığı su deposunun yerini ihbar eden erkeğin ses kaydını defalarca dinlediler ve arka planda duyulanlardan yola çıkarak nereden konuştuğunu bulmaya çalıştılar.

Babanın kamyonundan alınan rulodaki çöp poşetleri ile kızın konduğu poşetlerin kesinlikle aynı imalatçının ürünü olmadığı ortaya çıkınca, ondan boşuna kuşkulandıklarını anladılar ve dikkatlerini John Cameron'a çevirdiler.

Her temas iz bırakır, boş laf

Komşulardan birkaçı, kızın otoparkta bu adamla konuştuğunu gördüklerini anlatmıştı çünkü. John'un, Biber adlı bir köpeği vardı ve köpeğini çocukların ilgisini çekmek için kullandığı biliniyordu. Polis, kızın cesedinin bulunuşundan ancak beş gün sonra alabildiği savcılık izniyle, adamın oturduğu yeri ve aracını incelemeye başladı. Dairesinden topladıkları onlarca delil arasında iki adet battal boy siyah çöp torbasıyla birlikte, bir de siyah battal boy çöp torbası rulosu vardı. Rulo aslında 50'likti. Kısmen kullanılmıştı. Geride 16 torba kalmıştı. Sonuncu torba buruşuk şekildeydi. Sanki kopartılmış, sonra yeniden kutuya tıkıştırılmış gibiydi.

1994 model Chevrolet S-10 Blazer otomobilinin lastiklerini, kızın ölümünden dört gün sonra değiştirdiği ortaya çıktı. Polisler, eski lastikleri su deposunun etrafındaki izlerle karşılaştırmak istedi. Lastikleri satan bayii buldular. Cameron'un dört lastikten üçünü beraberinde götürdüğünü, birini dükkânda bıraktığını öğrendiler. Polisler, o lastiğe el koydu.

Blazer araçtan da birçok delil toplandı. Ön ve arka tabandaki lastikler, iki battaniye, bir havlu, bir yedek lastik jantı, döşemeye ait lifler, kapı içi döşemesinden lifler, bagaj döşemesine ait lifler vs. vs. Ardından aracın içinden elektrik süpürgesine benzer bir gereçle, gözle görünmeyen toz ve parçacıkları dahi topladılar.

Otomobilin yedek lastiğinin izleri, su deposunun çevresindekileri tutmadı. Kızın üzerindeki köpek kıllarının, Cameron'un köpeğine ait olduğu anlaşıldı ama, çocuğun adamla daha önceleri de görüştüğü, köpeğini sevdiği ortaya

çıktığında, kıllar da adamın suçlu olduğunu kanıtlamakta kullanılamadı. Adamın otomobilindeki saç tellerinin kıza ait olduğu belirlendi. Ancak Cameron, kızın daha önceleri otomobiline defalarca bindiğini söylediğinde, saç telleri de herhangi bir anlam ifade etmedi. Benzer şekilde kızın giysilerinin üzerinde, Cameron'un otomobilinin döşemesine ait liflerin varlığı, kızın sadece bu otomobile bindiğini gösteriyordu ki zaten bunu reddeden de yoktu.

Gördüğünüz gibi, Locard'ın ünlü "Her temas bir iz bırakır" prensibi, bu cinayet soruşturmasının değişik aşamalarında karşımıza çıkıyor. Evet, Cameron ile kız, kız ile köpeği, kız ile otomobil birbirine temas etmişti, deliller bunu gösteriyordu, ama hiçbiri Cameron'un kızı öldürdüğünün kanıtı değildi.

Mucize çöp torbası

Sonra bir mucize oldu. Adamın evindeki çöp torbalarının bir teki, o da rulonun kutusuna tıkıştırılmış şekilde bulunan dışında hiçbiri, kızın başına geçirilmiş olanla benzemiyordu. Ama o bir tekinin benzemesinin ne önemi vardı ki? Kızı öldüren de, Cameron da, aynı marketten aynı marka çöp torbası almış olamaz mıydı? Nitekim Cameron'un avukatı da aynı şeyi söyledi. Kızın başına geçirilmiş çöp torbasının benzerleri adamın evinde bulundu. Diyeceksiniz ki "O zaman mucize bunun neresinde?"

Çöp torbaları imal edilirken kullanılan boyalar, plastiğin üzerine eşit olarak yayılmaz, bu nedenle son ürün üzerinde

dalgalanmalar ve *die lines* adı verilen boya çizikleri olur. İlginç olan, bu çizgiler izlenerek, torbalardan hangisinin diğerinden önce ya da sonra kesildiğini belirlemek dahi mümkündür. Nitekim, kızın başında bulunan torba ile Cameron'un torbasının birbiri ardı sıra imalat bandından çıktığı bu sayede kanıtlandı ve katilin önüne bu delil konduğunda, suçunu itiraf etti.

Başıma vurdu, bayıldım, hatırlamıyorum

Bir Nisan gecesi 23.00 sularında eve dönen Robert Sims, karısı Paula'yı mutfakta yüzü koyun yatar vaziyette buldu. Kadın, sorulanlara cevap vermiyordu, bir süre uğraşıp onu ayıltan koca, iç odalara koştu. Oğlu Randy'nin uyuduğunu, ama altı haftalık küçük kızları Heather'in beşiğinde olmadığını görünce beyninden vurulmuşa döndü. "22.30 sularında çöp çıkarmak üzere mutfak kapısını açıp dışarı çıktım" diye anlatacaktı Paula, "adımımı attığım anda, eli silahlı, kar maskeli, koyu renk giyimli bir adam geri dönmemi emretti. Mutfağa girer girmez ensemde korkunç bir acı hissettim. Ondan sonrasını hatırlamıyorum." Hepsi yalandı.

Eve gelen dedektifler, en az 45 dakika bilinçsiz biçimde yerde yatar vaziyette kalmış annenin sakin davranışlarına bir anlam veremediler, hatta gariplerine gitti bile denebilir. Etraf gayet derli topluydu, hiçbir eşyanın yeri değişmemiş, yere düşmemişti, çocuğun beşiğinin etrafında da dikkate değer bir karışıklık yoktu. Kirasını bile zor ödeyen bir aileden kim fidye istemeye kalkışırdı ki? Genç çift, onlara bunu yapacak bir düşmanları olmadığını anlattılar.

Bir hafta kadar sonra, eve beş altı kilometre uzaklıktaki Mississippi Nehri kıyısında avlanmakta olan bir balıkçı, işini tamamlayıp da elindekileri bir çöp bidonuna atmaya kalkıştığında, siyah plastik bir torba gördü. Biraz daha dikkatlice baktığında önce küçük eli, sonra başı fark etti. Kuşku yok bu, bir haftadır çevrede aranan Sims'lerin küçük bebeğiydi.

Katil anne, ama kanıtlayamıyorum

Dedektif Mick Dooley, fazla bozulmamış cesedi incelediğinde, "Öldürüleli çok olmamış" diye geçirdi aklından. Aslında yanılıyordu, öldürüleli çok olmuştu da arada başka şeyler de olmuştu. Bunca yıllık deneyimine dayanarak yarı yarıya adli tıp uzmanı kesilen polis, bir adım daha ileri gitti. "Ölümden 8-12 saat sonra sabitleşen ölü morlukları çocuğun yüzünde, halbuki bulunduğunda sırtüstüymüş. Yanağındaki kırmızılık da, tıpkı soğuk yanığı gibi. Bana kalırsa çocuğu her kim öldürmüşse, bir süre buzlukta tutmuş, balıkçının cesedi buluşundan hemen önce de çöpe atmış." İşte, bu senaryosunda haklıydı.

Küçük cesedi otopsi masası üzerinde bulan Dr. Mary Case'in içi burkuldu. "Haklısın, Mick" dedi dedektife. "Dondurulduğu muhakkak. Ağzının içindeki çizikler de elle boğulduğunun işareti." İşin tüyler ürperten yanı, Bayan Paula Sims'in böylesi bir felaketi daha önce de yaşamış olmasıydı. Üç yıl kadar önce 17 Haziran 1986'da, şimdi bulundukları yerden 40-50 kilometre kadar uzaklıktaki başka bir kasabada yaşarlarken, yine silahlı bir adam kendisine saldırıp bayıltmış,

henüz 12 haftalık kızı Lorelei'ı alıp gitmişti. Bir hafta kadar sonra bebeğin neredeyse iskelet haline gelmiş cesedi evin arkasındaki bir çöplükte bulunmuştu. Bütün gayretlere rağmen çocuğun neden öldüğü anlaşılamadığından, annenin üzerine suçu atacak bir delile de ulaşılamadığı gibi, cinayet faili meçhul olarak kalmıştı.

Dedektif Dooley, anneyle ilgili kuşkularını, bağlı bulunduğu birimin amiri Yüzbaşı Rick McCain'e anlattığında pek destek bulamadı. Ama McCain'in ona yönelttiği bir soru vardı ki, beyninde şimşeklerin çakmasına yetti. "Aynı kişinin, ikinci kez Sims'leri hedef alması nasıl bir rastlantı Mick?" "Bu bir rastlantı değil, şef. Çocukları öldüren hep aynı kişi, bana kalırsa anne Paula."

Buzdolabını bir açabilsem

Adli Tıp Uzmanı Dr. Mary Case, aynı zamanda bir nöropatoloji uzmanıydı da. Birini 45 dakika bilinçsiz bırakacak bir kafa darbesinin, kurbanda bazı bellek kayıpları da oluşturacağını biliyordu. Ne gariptir ki, Bayan Sims, her iki kaçırma olayıyla ilgili olarak başına gelenleri en ince ayrıntısına kadar hatırlamaktaydı.

Polisler karıkoca arasındaki ilişkiyi mercek altına aldıklarında, adamın sürekli erkek çocuk istediğini, arada bir erkek çocukları olmasına rağmen, son doğumunda, tıpkı üç yıl öncesindeki ilk doğumundaki gibi, yine kucağında bir kız bebekle hastaneden çıktığını görerek sinirlendiğini, Paula'yı, cezalandırmak amacıyla artık yatağına almadığını öğrendiler.

Acaba genç kadın yeniden kocasını cezbedebilmek amacıyla doğurduğu kız çocuklarını öldürüyor olabilir miydi?

Dedektif Dooley, Paula'nın çocuğu boğduğundan, cesedi hafta sonları şehir dışında olduğunu bildiği annesinin evine götürüp, olay yeri incelemesi bitinceye kadar buzdolabında sakladığından, birkaç gün sonra nehir kıyısındaki çöp bidonuna attığından adı kadar emindi. Ama bunu kanıtlamaktan henüz çok uzaktı. "Ah şu anneannenin buzdolabını bir açabilsem" diye hayıflanıyordu, durup durup. Ama savcı "Makul bir şüphen yok. Kafandan uyduruyorsun" deyip, bir türlü Paula'nın annesinin evinin aranmasına izin vermedi.

Kapağı açtı, katili buldu

"Bu kez, belki başka şeyler dikkatimi çeker. Katil mutlaka o kadın. İyisi mi Sims'leri ben bugün bir yoklayayım" diye aklından geçirdi. Çok da iyi etti, çünkü mutfak masasında oturmuş, bir yandan Paula'nın pişirdiği kahveyi yudumlarken diğer yandan etrafı kolaçan ediyordu ki, musluğun altındaki dolap kapağını fark etti. "İzin verirseniz dolabı açmak istiyorum" dedi kadına. O da hiç itiraz etmedi. Kendisini ömür boyu demir parmaklıklar arkasına tıkacak delilin orada olduğunu hayal bile edemedi.

Dedektif, kapağı açtığında önce çöp tenekesini gördü, ardından yanındaki "Curb Side" marka battal boy siyah çöp torbası rulosunu. Cebinden eldivenlerini çıkardı. Yavaşça eline taktı. "Ruloyu delil olarak alıyorum" dedi ve gitti.

Kadının Kmart marketinden satın aldığı rulonun, Poly Tech tarafından üretildiğini buldular. Çocuğun başına geçirilen torbanın da aynı şirketin üretimi olduğu saptandı. Ama bu bilgi hiçbir şeyi kanıtlamadı. Çünkü Poly Tech, Kmart mağaza zincirine dağıtılmak üzere günde 1 milyon battal boy çöp torbası imal etmekteydi. Ayrıca, cesedin üzerindeki poşetin yırtılma yerindeki girinti çıkıntılar da, rulonun üzerindeki poşet yırtıklarını tutmuyordu. Zaten tutmasını bekleyen de yoktu. Çocuğun öldürülmesinin üzerinden bir hafta kadar bir süre geçmişti ve Bayan Paula, rulodan en az bir adet çöp poşeti koparıp kullanmış, onu da temizlik işçileri çoktan alıp götürmüş olmalıydı.

Çöp poşetleri, uzun ve yekpare ikiye katlı naylon parçasının, imalat bandında iki işlemden geçmesiyle kullanılır hale getirilir. Bunlardan ilki, poşetlerin birbirinden ayrılmasında kullanılan perforasyonları oluşturan bıçak, diğeri çöp poşetlerinin tabanını yüksek ısıyla eriterek kapatan mekanizma. Günde 1 milyon poşet üreten bir imalat bandında kullanılan perforasyon bıçağının eskimesi düşünülemez, ama ilki ile 1 milyonuncu torbanın tabanını ısıtarak kapatan mekanizmanın üzerinde naylon kalıntılarının kalacağı, böylelikle ilk torba ile son torbanın tabanlarının birbirinden farklılık göstereceği açık.

Delik kesin kanıt

Nitekim, Poly Tech mühendisleri de, gün içinde torba tabanları arasında fark oluştuğunu, farkın giderek arttığını söylediler. FBI laboratuvarları, bebeğin konduğu torbanın

tabanındaki kapanma hattı boyunca, 2 milimetrelik açık kalmış bir delik saptadı. Paula'nın mutfağından alınan ruloların çöp torbalarında da aynı yerde aynı çapta birer delik bulundu. Poly Tech, bu torbaların onar saniye aralıkla imalat bandını terk ettiğini hesapladı. FBI kriminalistleri bununla yetinmedi, torbaların siyaha boyanması sırasında oluşan dalgalanmaları, yani *die lines* adlı daha önce sözünü ettiğim çizgileri de karşılaştırdılar.

Cesedin bulunduğu torba ile mutfaktan alınan rulodakilerin çizgileri birbirini tamamladı. Böylelikle ikinci bir delille, torbaların aynı rulodan kaynaklandığı, dolayısıyla bebeğin başına evdeki torbalardan birinin geçirildiği kanıtlandı. Paula Sims, her iki kızını, hem Heather, hem de Lorelei'ı boğarak öldürdüğünü itiraf etti; cinayet, delilleri karartma ve adaleti yanlış yönlendirmeden iki kez ömür boyu hapse mahkûm edildi.

Paula, 2006'da Yüksek Mahkeme'ye başvurarak kendisini katil yapan etkenin, doğum sonrası geçirdiği postpartum depresyon olduğunu, tüpleri bağlandığından artık çocuk sahibi olmayacağını, bu yüzden toplum için bir tehlike oluşturmadığını belirtmiş olsa da, denetimli serbestlikten yaralanma talebi reddedildi. 7 Şubat 1990'dan bu yana Illinois Eyaleti'nin Dwight Kadın Cezaevi'nde yatmakta.

"Kanıt"ın gerçek öyküleri

"Akrebin Peşinde" -
Kız sen İstanbul'un neresindensin?

Henüz Necdet Tokatlıoğlu ya da Emel Sayın'ın sesinden duymaya alıştığımız başlıktaki soruyu soramasak da, bir cesede "Sen dünyanın neresindensin?" diye sorabiliyor, üstelik cevap da alıyoruz. *Kanıt*'ın "Akrebin Peşinde"sinin (70. bölüm) esin kaynağı, bu cevaba dayanarak katilin bulunduğu gerçek soruşturmalar.

Yanlışlıkla gelen bir buzdolabı, buzdolabında kesik bir el. Pek rastlanır bir şey değil. Otoparkta bir araç, bagajda bir ceset. Olmayacak iş değil. El kimindi, bagajdaki kimdi derken, cep telefonuyla birlikte kendini toprağın altında bulan İranlı Sadık. Sadık'ın eli kesik, el buzdolabında; eli kesen, otomobilin bagajında. Ama eli kesileni öldüren o değil, Namık. Eli keseni öldürüp bagaja koyanlar ise Bora ile Mahir. Bütün bunların sebebi tarihi eser kaçakçısı Enver'in çalınan hırsızlık malı biblosu. Kısacası, "Akrebin Peşinde", biraz karışık, özetlemesi zor bir bölümdü.

Bütün bu ve saymadığım diğer erkekleri ele veren bir sürü delil vardı, ama en olmadık hatayı yapan bir kadındı. Zaten suçlu erkeklerin başını yakan kadınlar saymakla bitmez. Tarihin en ünlü banka soyguncularından kimilerinin halk dostu, kiminin düşmanı diye nitelendirdiği John Dillinger kız arkadaşını ziyarete gittiği için yakalanmıştı. Cezaevinden kaçtıktan sonra iki seks işçisini, Anna ve Polly'yi koluna takıp sinemaya götürmeseydi, beş polis kurşunuyla can vermeyecekti.

Her neyse, *Kanıt*'ın 70. bölümündeki deliller saymakla bitmez. Kazaktaki havai fişek kalıntılarından bir organizasyon şirketine, oradan gece kulübüne ulaşmaları; Tayfun'un midesindeki mavi sıvı ile gece kulübündeki klozetten çıkan dezenfektanı eşleştirmeleri; tırnak altındaki liflerden, ölenin bağlandığı sandalyenin döşemesini tırmaladığı sonucunu çıkarmaları izleyiciyi pek şaşırtmamış olsa da, toprağın altındaki kesik elli çürümüş adamın Türkiye'ye İran'ın doğusundan geldiğini izotop imzasıyla bulmuş olmamız birçoğunun ilgisini çekti. Nitekim bölümün yayımlanmasından sonra bana başvurarak kimliği meçhul bir cesedin kimliklendirilmesinde yardımımı isteyen de oldu.

Saçımız, dişimiz, kemiğimiz nerede doğup büyüdüğümüz, nerede yaşadığımıza ilişkin pek çok ipucu barındırır. Bunlardan biri izotop imzasıdır. Bir elementin, farklı sayıda nötrona sahip kararlı ya da kararsız izotopları olabilir. Bunların birbirine oranını ölçen izotop analizi, beslenme alışkanlığı, antropolojik ve jeolojik geçmişi araştırmada işe yarar.

İnsan bedenini oluşturan başlıca temel taşlardan olan amino asit ve yağ asitlerinin kaynağı yiyip içtiklerimizdir. Bu yüzden, vücudumuzda yaygın biçimde bulunan hidrojen, azot, karbon ve oksijenin izotop imzası, besinlerimizin izotop içeriğini yansıtır. Karbon ve azotun 13C ve 15N olarak gösterilen ağır, kararlı izotopları, yediklerimizin bir göstergesi olduğundan, bunların ölçümü aracılığıyla kişinin vejetaryen mi, yoksa etle beslenme alışkanlığına sahip biri mi olduğu anlaşılır. Benzer şekilde, hidrojen ve oksijenin daha ağır olan izotopları 2H ve 18O, içtiğimiz suyun, yiyecek ve içeceklerimizi hazırlarken kullandığımız suyun, sebze ve meyvelerde bulunan suyun aynasıdır. Genel kanının aksine, kararlı izotopların dağılımı sabit değil, değişkendir. Bu sayede kişinin şekerkamışından elde edilen şekerle mi yoksa şekerpancarından elde edilen şekerle mi beslendiği dahi bulunabilir.

Şimdi size izotop imzasıyla kimliği saptanan iki kurbanın öyküsünü anlatacağım. İlki 2001 yılında Londra'da, küçük bir zencinin zalimce katledilişinin bugüne kadar gelen ve şimdilik faili meçhul kalan soruşturması hakkında. İkincisi, birkaç sayfa sonra aktaracağım İskoçya'da bir Kenyalının kadınlar tarafından acımasızca öldürülüşünün öyküsü.

Adem'i kim öldürdü?

21 Eylül 2001 Cuma günü öğleden sonra Londra'nın ortasındaki köprüden geçen biri, nehrin üzerinde kendisine doğru yüzen turuncu renkteki cismi fark etti, bekledi, gözlerine inanamadı, polisi aradı. Kafası, kolları, bacakları

büyük bir titizlikle kesilmiş, damarlarına bulanık su dolmuş, turuncu şortlu küçük zenci, yarım saat kadar sonra nehirden çıkartılmıştı.

Kafası olmadığından dişleri, kolları olmadığından parmakları yoktu. Geleneksel yöntemlerle kimliği tespit edilemedi. Scotland Yard dedektifi Will O'Reilly, soruşturma dosyasına "Adem (Adam) Cinayeti" adını verdi.

İçinde adli tıp uzmanı, genetikçi, jeolog, botanikçi, etnolog, papaz, kara büyü ve cadı uzmanlarının yanı sıra pek çok ülke polisinin yer aldığı Adem soruşturmasının sır perdesini, izotop imzası araladı. 2005 yılına dek bildiklerimizi daha önce yazmıştım.[22] O tarihten bu yana ortaya çıkan gerçekleri şimdi okuyacaksınız. Ama önce kısaca özetliyeyim.

Bir "muti" cinayeti değil

Polis gövdeyi bulduğunda, bunun alışılagelmiş bir cinayet olmadığını fark etmiş, üzerinde faile götürebilecek tek bir kıl ya da lif bulunamayan dört ile yedi yaş arasındaki turuncu şortlu sünnetli erkek çocuğunun, keskin bir bıçakla kafasının bedenden ayrıldığı, öldükten sonra bacak ve kol kemikleri kesildiğini öğrenmişti. Var olan kemikleri sağlamdı. Başkaca darp izi yoktu. Pankreası normalden büyüktü. Suda 5-10 gün kalmış olmalıydı. Toksikolojik analizde, öksürük kesici folkodin saptanmış, olayın cinsellikle ilgili bir boyutunun olmadığı, son yemeğini 12-18 saat önce yediği saptanmıştı.

İngiliz polisi, başlangıçta cinayetin Güney Afrika'da uygulanmakta olan, ritüel nitelikli bir "muti" cinayeti olduğunu sandı.[23] Güney Afrika polisi, *muti* cinayetlerinde kulak, yanak, göz ya da cinsel organ gibi parçaların vücuttan ayrıldığını, Adem'in cinsel organlarına dokunulmamış olması nedeniyle, daha çok Batı Afrika'da rastlanan türde bir ritüel sırasında kurban edilmiş olabileceğini bildirdi.

DNA'ya göre Afrika'nın batısından

Londra Adli Bilimler Servisi'nde görevli Andy Urquhart, Adem'in dokularından elde ettiği DNA profilini, DNA veritabanında bulunan 39 bin Afrikalının profili ile karşılaştırmakla birlikte, çocuğun ebeveynlerine ulaşamadı.

Adem'in ana tarafından bir akrabasını bulabilmek için mitokondriyal DNA'sını (mtDNA) inceledi.[24] Ancak o tarihte İngilizlerin, henüz yeterli mtDNA bilgisi içeren bir veritabanı olmadığından, Adem'in ana tarafından da bir akrabasını bulamadı. Bununla birlikte mtDNA'nın çok ilginç bir diğer özelliği, yapısının kıtalara özgü nitelikler, yani "haplogruplar" taşımasıdır. Elde edilen sonuçlarla, çocuğun Batı Afrika kökenli olduğu ortaya çıktı, ancak Londra'ya ne zaman geldiği elbette saptanamadı.

Çocuk Yoruban Platosu'nda büyümüş

Londra Üniversitesi, Royal Holloway College jeologlarından Kenneth Pye, Adem'in kemiklerini inceledi ve stronsiyum 87 izotopunun 86'ya oranının (87 Sr/86 Sr), bir başka deyişle "izotop imzasının", erken Kambriyen kayalarına uyduğunu saptadı.[25] Diş mineleri, erken çocukluk döneminin geçirildiği yerin "izotop imzasını" taşır. Buna karşın, dişin dentin kısmı ile kemikler, son yıllarda yaşanan bölgenin stronsiyum izotop oranına sahiptir. Adem'in incelenecek dişi yoktu. Ama kemikleri, erken Kambriyen kayalarının bulunduğu Batı Afrika'nın Yoruban Platosu'nda büyüdüğünü gösterdi.

Adem'in Batı Afrika'dan İngiltere'ye getirildiğini gösteren bu veriler üzerine Nijerya'ya giden İngiliz polisleri, Benin City ile Ibadan arasındaki 10 bin kilometrekarelik bir alandaki tüm yerleşim yerlerini ev ev dolaşarak, Adem'in akrabalarını aradılar. Bölgedeki tüm okulları ziyaret ettiler, kayıp çocuk listelerini incelediler. Hatta büyücülük konusunda uzman (!) kabile mensuplarıyla görüştüler. Bilgi verecek olana 48 bin pound ödül vaat ettiler. Hiçbir sonuca varamadılar.

Nehirler tanrıçasına bir adak

İngiliz polisinin danıştığı, Londra Üniversitesi etnologlarından Afrika dinleri uzmanı Richard Hoskins, turuncu renkte giysiyle nehre atılan çocuğun, Yoruba inanışının nehirler tanrıçası Oshun'a bir adak olduğunu söyledi. Tanrıça'nın kutsal rengi turuncuydu ve ölüm öncesi bir *balawo*, yani geleneksel bir rahip, mutlaka çocuğa özel bir karışım yutturmuş olmalıydı.

Bunun üzerine Adem'e ikinci bir kez, bu sefer Güney Afrikalı patolog Hendrik Scholtz gözetiminde otopsi yapıldı. Bağırsakların alt kısmında kum ve kil ile birlikte ufalanmış kemik ve alçı parçacıkları, ayrıca ne olduğu anlaşılamayan bitki kalıntıları ve polenler bulundu. Bu garip karışıma ek olarak ham altın parçalarına da rastlandı.

Topluiğne başı büyüklüğündeki kemik parçacıkları, bu tür örneklere uygulanan DNA analizlerinde 11 Eylül olaylarıyla önemli deneyimler elde etmiş New York Adli Tabipliği'ne gönderildi.

Bağırsaktaki kalabar baklası ve polenler

Adem'in bağırsağındaki garip bitki kalıntısını, Kew Garden Kraliyet Botanik Bahçeleri'nde görevli bir botanikçi inceledi ve kalabar baklasına *(physostigma venenosum)* ait olduğunu bildirdi. Adem'in bu baklayı ölümünden 48 saat önce yutmuş olabileceği saptandı.[26]

Adem'in bağırsağındaki polenleri ise, Londra Üniversitesi'nden polen uzmanı Nickolas Branch inceledi. Bunların "botanik parmak izi"nin Kuzeybatı Avrupa ve İngiltere'de yetişen, Afrika'da bulunmayan otlara uyduğunu bildirdi. Böylelikle çocuğun ölmeden en az üç gün önce İngiltere'ye getirildiği anlaşıldı.

Avrupa polisi faka bastı

Temmuz 2002'de Glasgow'da, Nijeryalı Joyce Osagiede tutuklandı. Joyce, ritüel cinayetler işleyen Yoruban Tarikatı mensuplarından kaçtığını, kocasının bir *balawo* olduğunu iddia etti. Adem soruşturmasının başlamasından bu yana, Avrupa genelinde, akrabası olabileceği düşüncesiyle yargıyla karşı karşıya gelen her Afrikalıya DNA analizi yapılıyordu. Joyce Osagiede ile Adem arasında bir kan akrabalığı bulunamadı.

Polis, kadının evinde içi tavuk tüyleri dolu viski şişeleri ve Adem'in üzerindeki şortla aynı beden, aynı markada turuncu şortlar buldu. Şortlar Almanya'daki bir mağaza zinciri için Çin'de ve sadece 120 tane üretilmişti. Kadının yakınlarını izleyen polis, 2003 yazında Kingsley Ojo adlı başka bir Nijeryalıyı tutukladı. Ojo'nun evinde kara büyü malzemeleri bulundu, ancak hiçbirinde insana ait bir bulaşığa, bu arada Adem'in DNA'sına rastlanmadı.

Aynı tarihlerde, Almanya'nın insan kaçakçılığından aradığı, Joyce Osagiede'nin kocası 37 yaşındaki Nijeryalı Sam Onogigovie, Dublin'de yakalandı. DNA analizi yapıldı. Adem'in babası ya da yakın bir akrabası değildi. Hemen ardından 21 Nijeryalı kaçak tutuklandı. Yasadışı işlerde çalışan, kimi zaman fahişelikle geçinen bu erkeklerin, Afrika'dan Avrupa'ya büyük çapta insan kaçakçılığı yapan bir örgüt için çalıştıkları ortaya çıktı. Evlerinde *voodoo* ayinlerinde kullanılan malzemeler ele geçti. Ancak yapılan incelemelerde Adem cinayetiyle herhangi bir ilişki saptanamadı. Tamamı sınır dışı edildi. Adem cinayetiyle ilgileri olduğu ve hem Alman hem de İngiliz polisinin bağlantıyı bulamadığı, yıllar sonra anlaşılacaktı.

Nehirdeki mumlar başkası için

Adem'in küçük gövdesinin çıkartıldığı Thames Nehri defalarca arandı. Bunlardan birinde, içerisinde beyaz pamuklu bez parçasına sarılı, yarısı yanmış 7 mum olan bir çanta bulundu. Çarşaf üzerinde *Adekoye Jo Fola Adeoye* yazısı okunuyordu. Mumlara hâlâ *Fola Adeoye* sözcükleri kazınmıştı. Bunlar Yorubalılar arasında yaygın olarak kullanılan isimlerdi ve polis, Adem ile ilgili bir ipucu bulduğu umuduna kapıldı.

Ne yazık ki bağlantı kurulamadı. Adeoye, New York'ta yaşıyordu ve mumları Londra'da bulunan ailesi, 11 Eylül 2001 Dünya Ticaret Merkezi yıkımında ölmediği için Celestial Church of Christ Kilisesi'ndeki bir ayinde yakmış, geleneklere uyarak, çarşafa sarmış ve nehre atmıştı. Polis, anlatılanlara inanmak zorunda kaldı. Adem cinayetinin aydınlatılması için harcanan para akıl almaz boyutlara ulaşmıştı.

Afrikalı küçük cadılar Londra'da katledildi

2005 sonlarında Adem soruşturması hâlâ sürüyordu. Scotland Yard'ın Victoria Climbie Vakfı'na hazırlattığı rapor, sadece 2001 yazında, Adem ile birlikte 299 Afrika ve 1 Karayip kökenli çocuğun kaybolduğunu, her yıl bu sayıya binlercesinin eklendiğini öne sürdü. Bunların arasında, elbette ülkelerine geri dönenler vardı, ancak Afrikalı bazı dini

liderlerin, cadı olarak nitelediği çocukların, tıpkı yedi yaşındaki Abidjanlı Victoria Climbie gibi yakınları tarafından öldürüldüğü iddia edildi.

Raporda, 10 pound karşılığında temin edilen Afrikalı erkek çocukların, köktendinci Hıristiyan tarikatlar tarafından Londra kiliselerinde kurban edildiği de yer aldı. Bu iddialar, doğal olarak İngiltere'de yaşayan Afrikalı din adamları ve sayıları 1 milyonu bulan Afrika kökenliler arasında tepkiyle karşılandı. İngiliz polisi ırkçılık ve ayrımcılıkla itham edildi.

Londra'nın ortasındaki ünlü köprüden geçen dikkatli bir yayanın, tesadüfen gördüğü turuncu şortlu, kafasız, kolsuz, bacaksız küçücük siyah gövde, XXI. yüzyılda Avrupa'nın ortasında nehirler tanrıçasına adanarak ölenlerden herhalde sadece biriydi. Aradan beş yıl geçti. Tam da kamuoyu ve basın, olaya karşı ilgisini kaybetmişti ki yeni gelişmeler oldu.

Çocuğun adı Ikpomwosa, ama katil hâlâ ortada yok

2010 yılında Nijerya polisi, İngiltere'deki meslektaşlarını arayarak, yıllar önce sınır dışı ettikleri Joyce Osagiede adlı kadın ve ağabeyi Victor ile yeniden görüştüklerini bildirdiler. Kadın, küçük Adem'in aslında evlatlık edindiği bir çocuk olduğunu itiraf etmiş, turuncu şortu kendisinin satın alarak giydirdiğini açıklamıştı. Çocuğu kimin kurban ettiğini biliyordu ama öldürüleceğinden korkarak konuşmak istememişti. Afrika kökenli bir kadın muhabir Joyce'la konuşmayı başardı ve anlatılanları filme kaydetti. İki çocuğu olan Joyce, Almanya'da yaşadığı sırada Adem'in sınır dışı

edilmesine karar verilen anne ve babasının çocuğu kendisine bırakıp gittiklerini, bir yıl kadar çocuğa baktıktan sonra onu Bawa adlı bir adama verdiğini, adamın da çocuğu Londra'ya götürdüğünü anlattı. Joyce, adamla yeniden temas kurduğunda çocuğu sorunca öldüğünü öğrendiğini itiraf etti. Böylelikle 2001'den bu yana sürmekte olan ve Londra'nın çözülememiş tek çocuk cinayetinin kurbanının adı öğrenilmiş oldu: Ikpomwosa.

Soruşturmayı yürüten 30 yıllık dedektif Will O'Reilly arada emekli oldu. Çocuğun adı belki artık var. Ama çocuk katili Bawa henüz bulunabilmiş değil. Belki işi O'Reilly'den devralanlar beklenmedik bir hamle yapar da adamı bulur, ben de sizi bir sonraki kitabımda gelişmelerden haberdar ederim.

Annenin âşığını doğrayan makas kızlar

***Kanıt*'ın "Akrebin Peşinde" adlı bölümündeki kesik elli cesedin izotop imzası sayesinde Türkiye'ye nereden geldiğinin bulunması öylesine ilgi çekti ki, benzeri tekniği kullanarak kimliği belirlenen bir başka cinayeti aktarmam gerektiğini düşündüm.**

2005 yılının Mart ayıydı. Dublin'in kuzeyindeki Ballybough'tan geçmekte olan kanalın kıyısında oynamakta olan birkaç okul çocuğu, suda yüzen bir bacak gördüler. Ayakkabısı yoktu, ama çorabı hâlâ ayağındaydı.

Uzun uğraşlardan sonra adamın kolları, ikiye bölünmüş bedeni, dizinden kesik diğer bacağının her iki parçası bulundu da, başı ve penisini bir daha gören olmadı. Besbelli katiller, kimliğini gizleyebilmek için bir hayli gayret etmişti.

Başı ve penisi eksik adam

Kurban, 35-40 yaşlarında bir erkekti. Cildinin rengini oluşturan pigmentler dahi yıkıma uğradığından, derisinin neredeyse tamamı beyazdı. Adli tıp uzmanları yaptıkları

otopside, hâlâ siyahi bir deri parçasına ve pubik kıllarının özelliklerine bakarak, adamın Afrikalı, Afro-Karayipli ya da Afro-Amerika kökenli olduğuna karar verdiler. Garda polisinin elinde, adamın adı, kimliği, geçmişi, kökeniyle ilgili bundan başka hiçbir bilgi yoktu. Onun eşgalinde kayıp bildiriminde bulunan da olmamıştı. Doktorlara göre adam, en az 10 gün önce öldürülüp parçalanmış ve suya atılmıştı.

Omuzdan kesik kollarından parmak izi elde edilmekle birlikte, ülkenin ve Interpol'ün veri tabanlarında karşılığı bulunmadı. İrlanda'ya giriş yapmış her yabancının parmak iziyle karşılaştırmayı düşündüler. Ama bu izler kartotekslerde tutulup bilgisayar ortamına aktarılmadığından, dolayısıyla gözle karşılaştırma binlerce saatlik insan emeği gerektireceğinden vazgeçtiler. İyi ki vazgeçtiler, çünkü kurbanın kimliği ortaya çıktığında, sınır kapılarında zorunlu parmak izi alımından önce İrlanda'ya giriş yaptığı, dolayısıyla zaten parmak izlerinin alınmadığı anlaşılacaktı.

İzotop imzası Afrika Boynuzu'nu işaret etti

Tek çareleri, Belfast Queen's Üniversitesi Çevre Mühendisliği Araştırma Merkezi, Çevresel Adli Bilimler ve Halk Sağlığı Laboratuvarı'na başvurmaktı.

İrlanda polis teşkilatı Garda'nın bir dedektifi, Michael J. Smyth, burada çalışan iki akademisyenin, Wolfram Meier-Augenstein ve Isla Fraser'in kararlı izotop analizi yaparak kimliklendirmeye yardımcı olduklarını duymuştu. Adı geçen uzmanlar, adamın bacak kemiklerinin izotop imzasından altı-

sekiz yıl önce ekvator yakınlarındaki sıcak bir kıyı ülkesinden Dublin'e geldiğini buldular. Karmaşık hesaplar sonucunda olasılıkları azalttılar ve Afrika Boynuzu civarında karar kıldılar. Bu durumda adam, Etiyopya, Somali, Kenya, Eritre, Uganda ya da Sudan'ın doğu kıyısından göç etmişti.

Bu veri, polisin işini bir hayli kolaylaştırdı. Çünkü söz konusu ülkelerden gelmiş 20 kadar kişiden DNA analizi için örnek almak istiyor, ancak makûl şüphesi olmadığından bir türlü savcılık iznini kopartamıyordu. Üniversiteden gelen sonuç, elini güçlendirmiş olsa da izni alamadı. Ta ki, bir televizyon programı işe el atıncaya kadar.

Katili televizyon programı buldu

Konu, İngiltere'de yayımlanan bir TV programının ilgisini çekti.[27] Çocukların oynadığı ve bacağı gördükleri yerde çekilen canlandırmanın yanı sıra, adamın gelmiş olabileceği altı ülkeyi sıraladılar ve üzerindeki tişörtün fotoğrafını yayımladılar. Bu giysiyi evvelce görmüş olana çok yüksek bir ödül vaat ettiler. Kısa bir zaman sonra, programı arayan ve ismi gizli tutulan Somali'li biri, giysinin Kenyalı göçmen Farah Swaleh Noor'a ait olabileceğini, cinayetin büyük bir olasılıkla Mulhall soyadlı üç kadınla bağlantısı bulunduğunu bildirdi. Polis, kadınların peşine düşünce sadece Kenyalıyı öldüren ve daha sonraları "Makas Kızlar" adıyla anılacak canilere değil, tüyler ürperten başka gerçeklere de ulaştı.

Kadınları yakan kız kardeş

Mulhall ailesinin fertleri 2005 Ağustosu'nda tutuklandı. Üçü kız, üçü erkek altı çocuk sahibi John ve Kathleen Mulhall'in evliliği, kadının sürekli dayak yemesi nedeniyle sarsılmış, John çocuklardan bazılarını alarak evi terk ettiğinde karısı, Farah Swaleh Noor ile ilişki kurmuştu. Kenyalı göçmenin de kadını dövdüğü, herkesin bildiği bir durumdu. Anne Kathleen ile kızları Linda (sorguya çekildiğinde dört çocuklu, 30 yaşında, okuldan terk, işsiz, kocasından ayrıldıktan sonra birlikte yaşadığı erkeğin çocuklarını istismar ettiği, alkol ve eroin bağımlısı eski bir hükümlüydü) ile Charlotte (23 yaşında, o da ablası gibi alkol ve madde bağımlısı, evvelce ufak tefek bazı hırsızlık ve mülke zarar suçlarından hüküm giymiş, halen seks işçiliği ile geçinmekte olan bir kadındı) cinayetle kesinlikle ilgili olmadıklarında ısrar ettiler.

Birkaç hafta sonra Linda, polisi arayarak cinayetle ilgili bilgisini paylaşmak istedi. Bunun üzerine polis, anne ve iki kızının Ballybough'ta oturduğu evi aradı. Buldukları kan izlerini, sudan çıkan adamınkiyle karşılaştırdılar. DNA profili tuttunca, kurbanın adını da kesinleştirdiler: Kenyalı göçmen Farah Swaleh Noor. Adamın başına bu evde bir şeylerin geldiği muhakkaktı.

Linda'nın itirafından sonra anne Kathleen, İskoçya'dan kaçtı ve ancak üç yıl sonra İngiltere'de yakalandı.

Kız kardeşe sarktı, sonu geldi

20 Mart 2005 bir tatil günüydü. Linda, Charlotte, anne Kathleen ve annenin sevgilisi Farah Swaleh Noor, birlikte Dublin'in merkezine indiler, satın aldıkları bir şişe votkayla Coca-Cola'yı karıştırarak, bir yandan içip, bir yandan arka sokaklarda gezindiler. Akşama doğru bir yandan yollarda gezindiler, bir yandan içtiler. Kadınlar, ara sıra bir *ecstasy* tableti yutmaktaydı. Güneş batıp da eve döndüklerinde, Kathleen, o saate kadar kullanmamakta direndiği için tepesini attıran sevgilisinin içki bardağına gizlice birkaç ezik ecstasy tableti attı. Böylelikle herkesi "aynı kafaya" getirmeyi umdu.

Linda ve Noor, iki kişilik kanepede oturmakta, Charlotte da, kanepenin kolçağına ilişmişti ki Noor, Linda'nın göğüslerine dokunmaya, kulağına aşk sözcükleri fısıldamaya başladı. Kız, kalkıp gitmek istediğinde beline sarılıp engellemeye çalıştı. Bu durumu gören anne Kathleen sinirlendi ve adama küfür etmeye başladı. Bir ara kendini kaybetti ve "Onu benim için öldürün!" diye haykırmaya başladı. Charlotte eline geçirdiği bir maket bıçağıyla adamın üzerine çullandı. Adam, bıçak boğazına saplandığı anda yere düştü. Adamı bıçaklamayı sürdürürken, bu kez Linda, bulduğu çekiçle adamın başına defalarca vurdu. Anneleri, olan biteni sadece seyrediyordu.

Banyodaki kanlı saatler

İki kız kardeş adamın cansız bedenini banyoya sürüklediler. Başını, kollarını, penisini bir mutfak bıçağı ve çekiç kullanarak ayırdılar. Kan akışını engellemek üzere bacaklarını havlulara sardılar. Parçalama işi saatlerce sürdü, daha sonra beden parçalarını plastik torbalara doldurdular, azar azar bir

spor çantası içinde, üstelik otobüse binerek birkaç kez su kanalına gittiler. Kimliğinin anlaşılamaması için başını suya atmamaya karar verdiler. Spor çantasındaki başla birlikte bir alışveriş merkezinden geçip Tymon Park'ına geldiler, Charlotte'un bıçakla kazdığı çukura gömüp eve döndüler. Kathleen bıçakla çekici yakınlardaki bir köprüden aşağıya attı. 10 gün kadar sonra Linda parka döndü, kafatasını bulunduğu yerden çıkardı. Çekiçle parçaladıktan sonra kent dışındaki bir tarlaya götürüp gömdü. Kız kardeşler medyada her zaman, Amerikalı pop grubuna atfen "Scissors Sisters" (Makas Kızlar olarak anıldı. "Kusursuz cinayet olmaz" deyip, duruyorum. Adamı soyarak parçalasalardı, üzerindeki tişörtü TV ekranından görüp tanıyan Somalili ortaya çıkmayacak ve muhtemelen Kenyalı Noor'un katilini bulmak çok daha uzun bir zaman alacaktı.

2006 Ekimi'nde Charlotte, cinayetten ömür boyu hapse, tahrik indiriminden yararlanan Linda 15 yıla mahkûm oldu. 2008 Şubatı'nda İrlanda'ya dönen anne, Mayıs 2009'da beş yıla mahkûm oldu. Yıllar önce evi, çocuklardan birkaçını alıp terk eden ve Kenyalı'nın öldürülmesiyle hiçbir bağlantısı kurulmayan baba John Mulhall, kızları Linda ve Charlotte'un cinayetle suçlandığını öğrendiği gün, Phoenix Parkı'ta kendini astı.

Farah Swaleh Noor katledildiğinde 38 yaşındaydı. İrlanda'ya 1996 sonlarında gelmiş, kendini Somalili Sheilila Salim olarak tanıtmış, ailesinin Mogadişu'da öldüğünü beyan etmişti. Açılan soruşturmada, Kenyalı olmasının yanı sıra, ailesinin yaşadığı ortaya çıkınca, Adalet Bakanlığı sınır dışı edilmesini istemiş, ancak adam, İrlanda'da doğan çocukları

olduğunu belirterek vatandaşlık başvurusu yapınca, isteği kabul edilmişti. Kenyalının sicili pek temiz değildi, madde kullanma, tehdit, istismar, saldırı, hatta 16 yaşında zekâ özürlü Çinli bir kıza, ayrıca başka iki kadına tecavüz etmek gibi suçlardan sekiz kez hüküm giymiş, ancak hiç hapis yatmamıştı. Sınır dışı edilmemek için kullandığı çocuklar, işte bu tecavüzlerin meyvesiydi.

Ecstasy ve sexstasy

Farah cinayetinden ders alınacak çok şey var elbette. Kanımca vahşeti değişik noktalarda engellemek mümkündü. Ama en önemlisi, kadınların ecstasy kullanması ve annenin sevgilisinin içkisine gizlice ecstasy karıştırması diye düşünüyorum. Bunu yapmasalardı, Farah yanında oturan kıza sarkıntılık etmez, şimdi hayatta olur, kadınlar hapse düşmez, acılı baba da intihar etmezdi. Nedenini kısaca özetleyeyim:

Ecstasy'nin etkilerinden biri, duygu ve dokunuşlardan normalden daha fazla zevk almaktır. Bu fiziksel duyarlılık seks yapma ihtiyacını artırır. Bu yüzden kimileri, ecstasy'yi bir afrodizyak, hatta tecavüzü kolaylaştıran bir kimyasal olarak kullanır. Ecstasy (MDMA), bir yandan cinsel arzuyu kamçılar, ama, cinsel performansı negatif etkiler. Erkekler sertleşme sorunu, kadın ve erkekler orgazma ulaşma güçlüğü yaşarlar.

Bu yüzden ecstasy ile Viagra'yı birlikte kullananların sayısı, özellikle eşcinseller arasında giderek artıyor. Ayrı ayrı tüketilmelerinden çok daha güçlü bir sonuç alındığından

Sexstasy adı verilen bu kombinasyon sayesinde, ecstasy'nin cinsel performansı azaltan etkisi ortadan kaldırılıyor. Karışımın pek çok yan etkisi var. En iyi bilineni "priapizm," yani dört saate kadar sürebilen ve kalıcı kusurlara yol açan sertleşme.

Hindistan'daki uzun günlerim

Merkezi İstihbarat Bürosu CBI'den (Central Bureau of Investigation) gelen davet mektubunu okuyup eklerine göz gezdirdiğimde heyecanlanmadım desem yalan olur. İki-üç güne varmadan ufak bir valiz, ama kalınca bir dosyayla Türk Hava Yolları'nın Yeni Delhi uçağındaki koltuğuma yerleşirken, ne zaman geri döneceğime dair en ufak bir fikrim yoktu. Benim Nithari cinayetlerine ilgim, 2007 baharında böyle başladı, hâlâ sürüyor. Aradan geçen bunca yıla ve faillerden birinin dört kez idam cezasına çarptırılmış olmasına rağmen yargılama sürüyor. Çünkü cinayetlerin karanlıkta kalan pek çok yönü var.

Hindistan ve Nepal, benim kuşağımın gidilmesi "olmazsa olmaz" iki ülkesiydi. Bir zamanların sadece turistik amaçlı ziyaretlerine, son 10-15 yılda mesleki olanlar eklendi. Böylelikle her iki ülkeyi çok farklı pencerelerden görme fırsatı buldum. Doğan Kitap'ın yayıkladığı *Karanlığa Yolculuk*'ta yer alan "Terör Kokusu" başlıklı denemem, Hindistan'ın 70 milyon nüfuslu Andra Pradeş eyaletinin Begumpet Havaalanı'nda beni karşılayan irtibat görevlisi müfettiş Mohan Raja ile başlayan Haydarabad gözlemlerimi

ve bu büyük ülkedeki terörle mücadeleyi aktarıyordu. Bu kez anlatacaklarım, kısacık ömürleri Delhi yakınlarındaki bir su kanalında son bulan 20 kadar çocuğun cinayet soruşturmasıyla ilgili. Zaten 2007 baharında palas pandıras kendimi Yeni Delhi uçağında bulmamın nedeni de, gerek su kanalı, gerekse çevresinden toplanan delillerin, DNA analizlerinin gündeme gelmiş olması. Önce sondan, 16 Aralık 2011'de yaşanan gelişmelerden başlıyayım. Sonra içinde pedofiliden kanibalizme, her türlü melanetin bulunduğu kanlı bir korku filmini, ağır ağır geri saracağım.

Önce küçük kızlar kayboldu

16 Aralık 2011'de Hindistan'ın kuzeyindeki 200 milyonluk Uttar Pradeş eyaletinin Gaziabad'daki özel mahkemesinin yargıcı Shyam Lal, bir hayli sinirliydi. Sunulan deliller, sanık sandalyesinde oturan Surender Koli'yi, yine Choti Payal cinayetinden idama mahkûm etmeye yetmedi. Shyam Lal, giderek sinirlendiği savcıya, 19 Aralık 2011'e kadar süre verdi. Aslında Surender Koli, şimdiye dek dört küçük kızı öldürmekten idama mahkûm edildi bile. Hatta 13 Şubat 2010'da, uşak Koli'nin yanı sıra, patronu zengin işadamı Moninder Singh Pandher de idam cezasına çarptırılmıştı ama, Allahabad Yüksek Mahkemesi aynı yılın 10 Eylülü'nde temyiz başvurusunu kabul edip kararı bozduğundan, kabak şimdilik sadece uşağın başında patlamışa benziyor.

Aslında her şey, eyaletin yüksek endüstri bölgesi Noida'nın (New Okhla Industrial Development Authority), başkent Delhi'ye 20 kilometre kadar uzaklıktaki küçük bir

kasabasında, Nithari'de başlamıştı. Cinayetlerin kimi zaman Noida Katliamı, kimi zaman Nithari Seri Cinayetleri olarak adlandırılmasının nedeni bu.

2006 sonlarıydı. Nitharili Jhabbu Lal'in, 10 yaşındaki kızı Jyoti, Pappu Lal'in de sekiz yaşındaki kızı Rachana tam 22 aydır kayıptı. Her iki baba defalarca polise başvurmuş, bir türlü ilgi görmemişlerdi. "Delhi'ye kaçmıştır, döner gelir" diye oyalanmaktan bıkmış, polislerin sadece zenginlere hizmet ettiğinden yakınarak Bay S. C. Mishra'ya başvurmuşlardı. Mishra, bölgelerindeki Vatandaşın İyiliği Birliği'nin (Resident Welfare Association, RWA) önceki başkanıydı.[28]

Kanalizasyon neden tıkalı?

Jhabbu ve Pappu, mahallelinin, "Bir de şu yol kenarında akan pis su kanallarına bir baksanız. Sanki tıkanmış gibiler" şeklindeki önerisine, ne kadar tüyler ürpertici olsa da kulak astılar, Mishra'nın görevlendirdiği gönüllülerle birlikte, belediyenin aylardır temizlemediği kanalları, çıplak elleriyle taramaya başladılar.

29 Aralık 2006 sabahı, saat 9.30 sularında Jhabbu'nun eli yumuşak bir cisme değdi. Çıkarıp baktı, bu çoktan çürümüş küçük bir eldi. Mishra, çocukların kayıp bildiriminde bulunulan 20. Sektör polis karakolunun amiri B. P. Singh Yadav'ı aradı. Resmi üniformalılar geldiğine, kanaldan çıkarılan kemiklerin sayısı sayılamayacak kadar çoktu.

"Çocukların kalıntılarını önce kim buldu?" meselesi, Hindistan'ı aylarca meşgul etti. Vatandaşlar "Biz bulduk" derken, polisler, "Bunlar yalan söylüyor. Biz Surender Koli'den şüphelendik, onu konuşturduktan sonra gelip kanalları aradık, kemikleri biz bulduk" deyip durdular. Köylülerin yalan söylemediği ortaya çıkacak, görevi ihmali nedeniyle açılan soruşturma sonunda, aralarında yüksek rütbeliler de bulunan çok sayıda polis açığa alınacaktı.

Aslında Surender Koli ve yanında çalıştığı, zengin işadamı Moninder Singh Pandher'in bu işte parmağı olduğundan şüphelenen de yine Nithari köylüleriydi. Çünkü kemikler, işadamının buradaki ikinci evinin hemen arkasında bulunan, belediyeye ait su deposunun tahliye kanalından çıkmıştı.

Kanaldan 15 küçük kafatası çıktı

Kayıp çocuğunun fotoğrafını eline alan Hintliler, Nithari'ye akın ettiler. Varanasi'den Nithari'ye uzanan 800 kilometre yolda binlerce kişi yürüdü, çocuk cinayetlerini aydınlatamayan polisi protesto etti. Bugüne değin, kayıp çocuklar için gerçekleştirilen en uzun yürüyüştü bu. Ülkenin gündemi bir anda değişti. Herkes Nithari'deki ölü çocukların kaç tane ve kim olduğunu, onları kimin, neden öldürüp, parçalayıp, kanala attığını merak ediyordu. Kısa bir süre sonra bulunan kafataslarının sayısı 15'e ulaştı. Polis, işadamı ile uşağını tutukladı, evi mühürledi, kanaldan çıkan kemikleri kimliklendirmek üzere CBI'nin laboratuvarına gönderdi.

Başlangıçta cinayetlerin bir organ mafyasının işi olduğu sanıldı. Hatta bu gerekçeyle daha önceki yıllarda gözaltına alınmış Dr. Navin Choudhary'nin muayenehanesi, evi ve hastanesi arandı, ancak herhangi bir ipucuna ulaşılmadı. Bunun üzerine, aralarından sadece biri, "Payal" adlı 20 yaşlarındaki kız hariç, hepsi 18'inden küçük 20 kadar çocuğun, işadamının evinde ırzına geçildiği, öldürülüp parçalanarak su kanalına atıldığı tahmin edildi. Ama sadece tahmin. Ellerinde henüz işadamıyla uşağını suçlayacak somut bir delil yoktu.

İşte ben, gecenin ilerleyen bir vakti, Delhi'deki, dışarı bakan tek penceresi tuvalette olan otel odasından içeri girerken durum buydu. Ertesi sabah beni almaya gelenler arasındaki bir kadın polis "Burayı nereden buldunuz, Dr. Atasoy?" diye sorduğunda, Türk Büyükelçiliği'ndeki Hintli bir sekreter hanımın tavsiyesine uyduğumu söyleyecektim. Polisin neden gülümsediğine önce pek anlam veremedim. Haftada bir narkotik polisinin bastığı ve genellikle Afrikalı olan müşterilerin uyuşturucu işinde olduklarını öğrenince ben de çok güldüm. Tam da Birleşmiş Milletler Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Kurulu'nun bir üyesine uygun bir oteldi, doğrusu (!).

Kim doğru söyler, kim yalan?

İçişleri Bakanlığı'na bağlı, Gandhinagar'daki Gujarat Eyaleti Adli Bilimler Müdürlüğü, ben ziyaret ettiğimde artık yeni binasında hizmet vermekteydi. 1974'te Ahmedabad'ta kurulmuş olan laboratuvarlar, 2003'te buraya taşınmıştı.

Ahmedabad, artık Junagadh, Surat ve Vadodara ile birlikte bir bölge laboratuvarı olarak çalışıyor.[29] Bu organizasyon, yıllardır şüphelilerin, görgü tanıklarının, birini itham edenlerin, ayrıca suç mağdurlarının beyin haritalarının ve poligraf testlerinin yapıldığı, farklı psikolojik testlerden geçirildiği, narko-analiz ve hipnozun uygulandığı bir merkez.

Ülke genelindeki adli bilim hizmetlerinin bağlı bulunduğu Yeni Delhi'deki genel müdürlük, Gujarat'ı bu açıdan bir eğitim merkezi olarak kullanıyor ve Hindistan'ın diğer eyaletlerinde adli psikoloji konusunda eğitim görecekleri buraya gönderiyor. Gujarat tesislerinin bir diğer çok önemli özelliği, kendi binalarına 2013'te taşınacak olan ve kuruluş aşamasında danışmanlık yaptığım Gujarat Adli Bilimler Üniversitesi ile yakın işbirliği. Üniversitenin en üst yöneticisi, bizim alışık olduğumuz gibi bir akademisyen değil, İçişleri Bakanlığı'nın atadığı bir polis. Halen, Dr. J. M. Vyas, bu görevi yürütüyor. Vyas'ı uzun yıllardır tanıyorum. Olay yeri inceleme konusunda polis teşkilatına kazandırdıkları nedeniyle madalyaları olan, değişik üniversitelerin ödülleriyle onurlandırılmış, bir de benim doğrudan ilgi alanım olan bir konuda, uyuşturucu madde imalatında kullanılan öncül maddelerin tanınabilmesi için ilgili personelin eğitimine büyük çaba sarf etmiş bir meslektaşım.

Tekrar konumuza dönecek olursak; Hintli uzmanların uyguladığı beyin haritaları, poligraf testleri, narko-analiz ve hipnozun amacı, ifade verenin doğru söyleyip söylemediğini anlayabilmek. Nitekim, Nithari Cinayetleri'nden sorumlu tutulan işadamı ile uşağı da 4 Ocak 2007'de Gujarat'a getirildi. Önce beyin haritaları çıkartıldı, sonra yalan

makinesine bağlandılar. Beş gün sonra da narko-analize tabii tutuldular.

Şu beyni haritalayalım

Beyin haritaları, nörobilimin araştırma ve klinik uygulama alanlarından biridir. Beyne ait görüntülerin ve verilerin eldesinde, yapısal ve işlevsel manyetik rezonans görüntüleme (MRI), 128 elektrod bağlanarak çekilen EEG, pozitron emisyon tomografisi gibi, cerrahi nitelikte olmayan teknikler kullanılır. Böylelikle beynin anatomisi, fizyolojisi, kan dolaşımı ve işlevleriyle ilgili haritalar elde edilir. Halen bellek, öğrenme, yaşlanma, uyuşturucuların etkisi, şizofreni, otizm ve depresyonun etki mekanizması, beyin haritalarıyla açıklanmaya çalışılıyor.

2000 yılında Pennsylvania Üniversitesi'nden psikiyatr Daniel Langleben, işlevsel MRI tekniğini kullanarak, yalan söylendiğinde beynin *anterior cingulate cortex* bölgesindeki oksijen tüketiminin arttığını gösterdi. Harvard'dan Psikolog Stephen Kosslyn gibi araştırmacılar, beyin haritalarının terörle mücadelede kullanılmasının sakıncalarını sıralasalar da, beyin haritaları özellikle istihbarat teşkilatlarının umut bağladığı bir veri haline dönüştü.

Hindistan'ın Merkezi İstihbarat Teşkilatı ve ülkenin dört bir yanındaki polisler, gerekli gördüklerinde mahkeme kararı alarak, Adli Bilimler Genel Müdürlüğü'nün bir laboratuvarında, şüphelileri sorgularken bir yandan da beyin

haritalarını çıkarıp durdular. Tıpkı Nithari Cinayetleri soruşturmasında yaptıkları gibi.

Bu uygulamaya öylesine bel bağlamışlardı ki, uzman açığını kapatabilmek amacıyla, Hindistan dışında da uygulayıcı arayışına girmişlerdi. Ben, Yeni Delhi'ye ayak bastığımda beyin haritaları alanında bilimsel araştırma yapmak isteyen psikolog ve fizyologlara, sorgulara katılmak şartıyla ayda 20 bin rupi (590) maaş ödüyorlardı.

Teröristlere sihirli iksir verelim

Zaman zaman ülkemizde de gündeme gelen, "Biraz sihirli iksir verelim, doğruyu söyletelim" gayretlerinin arkasında narko-analiz denen bir yöntem var. Narko-analiz, belli bir kimyasal maddenin, bir başka deyişle "gerçeklik serumu"nun, damar içi yolla verilmesiyle şüphelinin trans durumuna geçirilmesi ya da hipnoz oluşturulmasına dayanıyor. Bilinç değişikliği yapan sedadif ya da hipnotikler arasında alkol, skopolamin, 3-kinüklidinilbenzilat ve temazepam sayılabilir. Sodyum pentotal adıyla bilinen sodyum tiyopental ve amobarbital, yani sodyum amital de bu amaçla kullanılan değişik barbitüratlardır. İstenen duruma ulaşıldığında, şüpheliye işlediği varsayılan suçla ilgili sorular yöneltilir.

Esasen, damar içi ilaç enjeksiyonu, özellikle damar içi sodyum amital kullanılarak elde edilen bilgiye pek güvenilemeyeceği de defalarca kanıtlandı. Sorgulananların, gerçekle hayali birbirine karıştırarak konuştuğu, yalan söylemeyi sürdürdüğü pek çok olay var. Narko-analizi

Amerikalılar ve Ruslar uygulamış olmakla birlikte, bu işe en çok emek sarf etmiş ve verileri duruşma salonlarına taşımış olan, Hintliler.

Gerçeklik serumu uygulamasındaki deneyimi ile ünlü, son yedi sekiz yılda en az 200 kişiye şahsen uygulamış Bangalore Laboratuvarı'nın müdürü Dr. B.M. Mohan'a göre, narko-analizler ülke genelinde aynı standartlarda yapılıyor ve başarı oranı yaklaşık yüzde 98. Faydasını gördükleri sorgu sayısı pek çok. Örneğin narko-analiz uygulaması öncesi, sadece lojistik destek sağladığını belirten pek çok terörist, analiz sırasında, bu maddeleri hangi ülkelerden ne şekilde Hindistan'a soktuğunu açıklamış, böylelikle sadece uygulamacı değil, planlayıcı oldukları anlaşılmıştı.

Çocukları yiyen bir pedofil mi?

Narko-analiz sırasında Surender Koli "Telefon ettim, çikolata vereceğim dedim, geldiğinde bezle boğdum, tecavüz etmeye çalıştım, beceremedim, sadece benim kullandığım banyoya götürdüm, mutfaktan bıçak alıp parçaladım, ayrı ayrı naylon çöp poşetlerine koydum ve evin arkasına attım, patronumun olan bitenden haberi yok" diyerek işadamını akladı.

Soruşturmanın ciddiyetsizliğinden yana şikâyetler giderek arttı. Adalet sisteminin zenginleri kayırdığı dedikoduları üzerine Yeni Delhi CBI merkezinden bir grup polis, 11 Ocak 2007'de Gujarat'a geldi ve uşakla patronu alıp götürdüler. Elde edilen bilgiler doğrultusunda araştırmalara devam edildi

ve kâbus evin civarındaki kanalizasyon kanallarında öldürülen çocuklara ait olduğu düşünülen giysi parçalarının yanı sıra, kemik, bacak ve gövde parçaları, daha önemlisi üç kafatası buldular.

Kötü kız layığını buldu

Yeni Delhi'nin Lodhi Caddesi üzerindeki hükümet binalarının bulunduğu kompleksin 4. blokunda yer alan Merkez Adli Bilimler Laboratuvarı, 1968'de kurulmuştur. Ülkemizdeki polis kriminal daire başkanlığının işlevini üstlenen bu büyük laboratuvarın 10 kadar alt birimi bulunur.

Dr. Mohapatra, "İşte Nithari delilleri" dediğinde kalbimin nasıl attığını tarif edemem. İçki şişeleri, silahlar, mermiler, cep telefonları, fotoğraf albümleri, giysiler ve tabii torbalar dolusu biyolojik materyal.

Günlerdir işadamı Pandher'i "pedofil cani", "et yiyen katil", "paran seni kurtaramayacak" manşetleriyle dur durak bilmez şekilde suçlayan, buna karşılık narko-analizde "katil benim, patronun haberi yok" dediği için Koli'yi zavallı, fakir, savunmasız bir uşak olarak gösteren, işverenine sadakatini göklere çıkaran gazete ve televizyonların haklı olup olmadığını, bu deliller gösterecekti.

Ayrıca medyanın, sürekli ölen çocuklardan söz ederek, 18'inden büyük tek kurban "Payal"e neredeyse hiç değinmemesi, yer aldığı az sayıdaki haberin ise, "kötü kız layığını buldu" şeklinde yorumlara yol açacak biçimde

kaleme alınması beni çok rahatsız etmişti. CBI olay yeri inceleme birimlerinin topladıkları arasında Payal'e ait beden parçalarının bulunmasını umuyordum. Nodia Devlet Hastanesi adli tıp uzmanları, inceledikleri 17 kafatasından 11'inin küçük kız çocuklarına ait olduğunu saptamıştı. Bedenlerin tamamının aynı teknikle ve "kasap titizliğinde" üçe ayrıldığını belirtmişlerdi. Satır aralarında, katilin, en azından cesetleri parçalayanın, aynı kişi olduğunu okumak mümkündü.

Kurban yakınları, tüm sorumluluğu uşak üzerine atan bu rapora kuvvetle itiraz ettiler. Bulunan kafatası ve kemiklerin tam olarak kime ait olduğu ancak DNA analizleri tamamlandıktan sonra açıklık kazanacaktı ve o noktaya gelinmesi için daha aylar vardı. Gerçi CBI merkez laboratuvarı, bugün ISO/IEC 17025 akreditasyonuna sahip, sonuçları uluslararası kabul görmüş bir hale geldi ama, o tarihte DNA laboratuvarı daha yeni kuruluyordu. Nithari delillerini çalışmaya cesaret edemediler ve Haydarabad'daki Bilim ve Teknoloji Bakanlığı'nın DNA Parmak izi ve Tanı laboratuvarlarına gönderdiler. Benim, delillerin peşi sıra kendimi Haydarabad'da bulmamın nedeni budur.

Kabak, olay yeri incelemenin başına patladı

22 Şubat 2009'da uşakla patron, 14 yaşındaki Rimpa Haldar'ı öldürmekten suçlu bulununca, CBI kötü duruma düştü. Çünkü, patronun suçlu olduğuna dair savcılığa herhangi bir delil sunmamışlardı. Buna rağmen her iki adam, idama mahkûm edildi. Bu gelişmeden hoşnut olan halkın

memnuniyeti Eylül'e kadar sürdü. Çünkü, daha önce de belirttiğim gibi, Allahabad Yüksek Mahkemesi, yeterli delil bulunmaması nedeniyle patron Pandher'in idam cezasını onaylamadı.

4 Mayıs 2010'da bu kez sadece uşak Koli, yedi yaşındaki Arti Prasad'ın ölümünden sorumlu tutuldu ve ikinci kez idam cezası aldı. 27 Eylül'de, yine sadece uşak, dokuz yaşındaki Rachana Lal'i öldürmekten idama mahkûm edildi.

22 Aralık'ta ise, 12 yaşındaki Deepali Sarkar'ın ölümünden, dördüncü kez idam cezası aldı. İlki dışında, patronun suçlanıp hüküm giymediğini gören halkın huzursuzluğu giderek artıyor, uşağın idama çarptırıldığı karar günleri mahkeme binasının dışında binlerce nümayişçi toplanarak, giderek soysuzlaşan Hint adalet sisteminin sadece fakirleri cezalandırmasını protesto ediyordu.

2011 yılı Şubatı'nda Yüksek Mahkeme, kalan diğer kurbanları kimin öldürdüğü kesinleşinceye dek, Koli'nin idamını askıya aldı.

5 Mayıs 2011'de, Koli ve Pandher, elleri kelepçeli olarak yine duruşma salonundaydılar ve Biyoloji Bölüm Başkanı Dr. Mohapatra, yine Yargıç Shyam Lal'e hitap etmekteydi. "Teslim alınan giysiler üzerinde semen lekesi, 13 bıçakta kan lekesi bulamadık" dedi. Bu deliller, yukarıda sözünü ettiğim, bana gösterilenlerden farklıydı. Daha sonra, Komiser Anil Pratap Singh'in şüphelilerin oturduğu evden topladıklarıydı. Aradan geçen bunca zamana rağmen, patronun bu işin neresinde olduğunu kanıtlamak yine mümkün olamadı. Uşakla patron, geldikleri gibi cezaevine geri gönderildiler.

Bu satırları kaleme aldığım sırada, 14 yaşındaki Choti Payal'in katilinin Koli olup olmadığı karara bağlanacaktı. 16 Aralık 2011 günü duruşma salonunda artık patron yoktu, sadece uşak vardı. Yargıç Shyam Lal, delillerin yetersizliğini öne sürdü ve onu beşinci kez idama mahkûm edemedi. Kimileri, uşakla patronun öldürdükleri çocukları pişirip, kimileri çiğ çiğ yediğine inanan bina dışındakiler bu kez, doğru dürüst delil toplayamamış CBI aleyhine sloganlar attılar.

Haydarabad'da babalık testi kuyruğu

Gelelim Haydarabad'daki DNA laboratuvarına. Ben, dünya üzerinde buna benzer ikinci bir laboratuvar olduğunu sanmıyorum. Nehru ve Nizam Şah anacaddelerinin kesiştiği kavşağa yakın, kalabalık, gürültülü ve bir hayli pis ve dar sokaklardan geçilerek ulaşılan, oldukça eski ya da cephe boyası kalktığından eski görünen, iki üç katlı bir binaydı.

Giriş kapısının üzerindeki tesisin adı İngilizce olduğundan nereye getirildiğimi anlamıştım da, dar ve alçak yan kapının üzerindeki yazıyı okuyamamıştım. Banka gişesi gibi bir pencerenin önünde rengârenk sariler içinde en az 100 kadın kuyruk olmuştu. Ülkenin en ünlü ve en gelişmiş DNA laboratuvarının önünde sivillerin ne işi var, diye düşündüm bir an. Sonra bana eşlik eden İçişleri Bakanlığı'ndan Müfettiş Mohan Raja'ya sordum. "Babalık tayini sonuçları için bekliyorlar" dedi. Meğer, laboratuvar bu hizmeti de vermekteymiş. Kuyruktakiler, gayri meşru ilişkiden doğan çocuklarını biyolojik babanın nüfusunda kaydettirebilmek

amacıyla DNA analizine dayalı bilirkişi raporu için buradaymış. Her neyse.

Binanın içi ile dışı öylesine farklıydı ki gözlerime inanamadım. Aralarından sadece bir kişinin geçebildiği, karşıdan gelen olursa yol vermek zorunda kaldığınız yakınlıktaki tezgâhların üzeri, kimyasal madde, tüp, pipet ve en ileri teknolojinin üretimi cihazlarla görünmez haldeydi. Bir bölümünün, tezlerini çalışan genç akademisyenler olduğunu sonradan öğrendiğim beyaz gömlekli sayısız genç insan, arı gibi çalışıyordu. Laboratuvar, Hindistan'ın 1 milyarı çoktan aşmış nüfusunda her iki kişiden birinin 25 yaşın altında oluşunun en güzel örneklerinden biriydi.

Moleküler Genetik Bölümü Yöneticisi Dr. Nagaraju ile çok uzun saatler boyunca aklımıza ne gelirse, Basmati pirincini sahtelerinden ayırabilme yöntemlerine kadar, her şeyi konuştuk. Tabii, Nithari delillerini de. Delillerin iyi toplanmadığından yakınıyordu. Tıpkı, olay yerinden gönderilen biyolojik örnekleri çalışmakla yükümlü her kriminalist gibi. Hangimiz doğru dürüst sonuç alamadığımızda suçu paketlemeye, delil teslim zincirinin kopukluğuna, örneklerin çok sıcak ya da çok soğukta tutulduğuna atmayız ki.

Haydarabad'dan bir hafta sonra ayrıldım, tekrar Delhi'deki merkeze dönerek gözlemlerimi aktardım. Henüz 2007 ortalarıydı, yapılacak çok şey olduğunu söyledim, nitekim öyle de oldu. 2012'ye adım atarken, Nithari hâlâ büyük bir soru işareti. Bu arada, Delhi'deki CBI laboratuvarı DNA analizlerini en az Haydarabad kadar iyi yapmaya başladı. Polis, farklı bir bakanlığın laboratuvarlarını kullanma

zahmetinden kurtuldu, ancak geçen yıllarda daha ilginç bir gelişme yaşandı. Yıllardır ifadelerin doğruluğunu sınadıkları, bu arada uşak Koli'nin "Ben yaptım", patron Pandher'in "Kesinlikle ilgim yok" söylemlerinin doğruluğuna da kanaat getirdikleri, hatta 20'ye yakın çocuğun cinayet davasındaki kararları dayandırdıkları yalan makinesi, gerçeklik serumu, beyin haritalaması gibi teknikler, bir anda tarihe karıştı.

Hindistan'a düşen bomba

2008'in Ocak ayından itibaren Hintli bir dizi akademisyen, narko-analiz, beyin haritalama ve gerçeklik serumu uygulamalarından rahatsızlığını açık açık dillendirmeye başladı. Konu, mahkemelere taşındı. Ve 2010 ortalarında bir gün, Hindistan hiç beklemediği bir kararla karşılaştı. Yargıç K. G. Balakrishnan, kişinin rızası olmadan, bu tekniklerle alınan ifadeler sayesinde ulaşılan bilgilerin delil olarak kullanılamayacağına, uygulamanın Anayasa'nın 21. maddesine aykırı olduğuna karar verdiklerini açıkladı. Bununla birlikte, kişinin rızası olmadan sağlanan bilginin soruşturmayı yönlendirmekte kullanılabileceğini de eklemeyi ihmal etmedi. Yalan makinesine bağlamanın da ancak Ulusal İnsan Hakları Komisyonu'nun yayımladığı yönergeler doğrultusunda yapıldığında geçerli olabileceğini belirtti.

Başta organize suç, terör ve cinayet davalarında görevli polisler olmak üzere, suçları aydınlatmaya ve önlemeye çalışanlar neye uğradıklarını şaşırdılar. Çünkü, Gujarat'ta bir yeraltı örgütünün lideri olmakla suçlanan Bayan Santokben Sharmanbhai Jadeja'dan tutun da Tamil Film yapımcısı K.

Venkateswara Rao'ya, sahte pul basmaktan yargılanan Dilip Kamath'a kadar sayısız davada alınan ikrarlar, hep böylesi teknikler kullanılarak elde edilmişti. Tabii Nithari cinayet soruşturmasındaki uşak Koli'nin, "Ben kestim, ben pişirdim, ben yedim" şeklinde özetlenecek ikrarı da.

Bundan beş altı yıl önce "Şu sıralar Hint polisinin eline düşerseniz eğer, önce yalan makinesine bağlanacağınızı, gerekirse damarınıza bir madde verildikten sonra sorgulanacağınızı, ayrıca beyninizin haritasının çıkartılacağını unutmayın" derdim. Şimdi "Dikkat edin, karakolda size imzalatılan kâğıtları iyice okuyup anlamaya çalışın. Farkında olmadan bu tür sorgu tekniklerine rıza gösteriyor olabilirsiniz" demekle yetiniyorum.

Hindistan'ın kayıp çocukları

2011 yılı Aralık ayının ilk haftasında, kayıp çocuklara odaklanan Hindistan'ın sivil toplum örgütlerinden Bachpan Bachao Andolan (BBA), ülkenin 640 idari bölgesinden 392'sini kapsayan, Ocak 2008 ile Ocak 2010 arasında yürüttükleri son araştırmasını yayımladı. Saat başı 11 çocuğun kaybolduğunu, bunlardan en az dördünün bir daha bulunmadığını, zorla çalıştırıldıklarını, genelevlere düştüklerini, dilendirilerek istismar edildiklerini, hatta çocuk asker olarak çatışma bölgelerine satıldıklarını bildirdi.

Kayıp çocukların genellikle fakir ailelerden geldiğini belirten rapor, polisi ve diğer güvenlik güçlerini kayıp çocuklar meselesine ilgi duymamak ve yeterli kaynak

ayırmamakla suçladı. Nithari felaketinin yaşanmasını da yine polisin kayıtsızlığına bağladı. Örgüt, Hindistan'da yılda yaklaşık 96 bin çocuğun kaybolduğunu, pek çok ailenin polise bildirimde bulunmaması nedeniyle, bu sayının çok daha yüksek olduğunu ileri sürüyor.

Latife Laşal'ın suçu ne?

31 Ağustos 1986 sabahı Londra'nın 40 kilometre kadar güneyindeki ormanlık arazide devriye gezen bir güvenlik elemanı, üzeri toprak ve çalı çırpıyla örtülü tümseği görünce biraz eşeledi. Doğrusu aklına hiç de iyi şeyler gelmedi. Haklıydı. Mavi bir perdeyle kadın sabahlığına sarılı, iyice ufalanmış, başı, bacak ve kolları olmayan beden parçalarıydı bulduğu. Az ötedeki ikinci gömüden bacak ve kollar çıktı, elleri yoktu, bir de kurbanın başı ortalıkta görünmüyordu. İlk incelemelerde cesedin yetişkin bir kadına ait olduğu anlaşıldı. Öldürüleli üç aydan fazla olmamıştı.

"Yirmilerinin ortasındaymış" dedi patoloji uzmanı Michael Heath. Gerçi doktor, bu öykünün sonunda aktaracağım bazı yanlış bilirkişi raporları yüzünden, masumları demir parmaklıklar arkasına gönderdiği için, 20 yıl kadar sonra mesleğini bırakmak zorunda kalacaktı ama olsun. Kafasız kadının otopsisindeki bulguları doğruydu. "Kadının cildi Akdenizlilerin özelliklerini taşıyor. Kan grubu 0, boyu 1,60, en az bir kez doğum yapmış, karnındaki yara izi bir cerrahi müdahalenin sonucu, boğazı bıçakla kesilmiş, bedeninde çok sayıda kesici alet yarası bulunuyor, kalbi ve akciğerleri dışındaki iç organları kayıp. Kalçasında mavi bir halıya ait

olduğunu düşündüğüm tek bir lif buldum. Belki işe yarar diye sakladım." Gerçi bir işe yaramayacaktı ama, doktorun o gün yapabileceği en iyi şeylerden biri, buydu.

Kadının başının ve ellerinin ortalıkta olmaması, kimliğinin belirlenmesini ciddi biçimde zora soktu. Zaten öldürenin amacı da buydu. O sıralar polisin elinde bulunan binlerce kayıp kadın bildirimi arasında yapılan elemede, aday sayısı 10'a kadar indirildi ama, parçaları bulunan kadın, bunlardan hiçbiri çıkmadı.

İki karılı Kasım

Polis herhangi bir ipucu elde edebilmek amacıyla televizyon ekranlarını kullandı. "Postacılara, kuryelere sesleniyoruz" dedi. "Şu gördüğünüz mavi renkli perde kumaşını teslim ettiğiniz bir adres varsa, lütfen bizi arayın." Oturup beklemeye başladılar ve kumaşın doğrudan dükkândan teslim alınmamış olmasına dua ettiler.

İzleyen günlerde çok garip bir şey oldu. Fas asıllı, Kasım Laşal evinin yakınlarındaki karakola başvurdu. "Şu kaynanamdan bıktım" dedi. "Durmaksızın telefon edip taciz ediyor. Latife nerede, diye sorup duruyor. Halbuki Latife, Fas'a döndü." "Latife de kim?" diye sordular. "İkinci karım" dedi.

Faslı Kasım'ın biri resmi, diğeri imam nikâhlı iki karısı vardı. Kasım, ilk eşi Fatma ve çocuklarıyla birlikte oturmaktaydı. 26 yaşındaki Latife de küçük oğluyla hemen

yakınlardaki bir başka evde. "Latife'yle geçinemiyorduk, ayrılmaya karar verdik, o da 18 Ağustos'ta Fas'a döndü. Uçak biletini nakit parayla almış, oğlumuzu da getirip bize bıraktı, gideceği günün sabahında posta kutumda bir zarf buldum. İçinde de Latife'nin sokak kapısının anahtarını." Anlattıkları hiç de mantığa ters değildi. Ta ki polis, uçak bileti satan acenteleri tek tek gezip Latife Laşal adına bilet satan olmadığını anlayıncaya kadar. Ayrıca 18 Ağustos'ta Londra'dan kalkan uçakların yolcu listelerinde bu adda biri yoktu. Sorguladıkları komşulardan bazıları "Latife Fas'a gitti", bazıları "Latife Fransa'ya gitti" deyince içlerine iyiden iyiye kurt düştü. Bu Kasım muhakkak bir şeyler çeviriyordu, ama ne?

Az akıllı polisler kan grubu peşinde

Makûl şüphelerini kabul eden mahkeme, polise Kasım Laşal'in evini arama izni verdi. Banyonun, küvet dahil tamamen değiştirilmiş olduğunu gördüler görmesine de, yerdeki ahşap parke ve duvardaki bazı fayansların derz çizgisinde göze çarpan birkaç küçük lekenin kan, üstelik insan kanı olduğunu saptamaları fazla uzun sürmedi. Banyodan elde ettikleri 100'ün üzerinde kurumuş kan artığının tamamının kan grubu "O"dı. Yani ormandaki parçalanmış cesedin grubundan. O tarihte DNA analizleri henüz İngiliz polisinin dahi günlük uygulamaları arasında değildi. Ayrıca, çok da pahalıydı. Şimdilik buna lüzum görmeyip daha basit ve ucuz yöntemlerle yollarına devam etmeye karar verdiler. Fas'taki İngiliz Büyükelçiliği'ni aradılar, Fas polisiyle işbirliği yaparak Latife'nin anne ve

babasından kan aldırdılar. (Bana kalırsa biraz daha ucuza mal etmeleri mümkündü. Latife'nin küçük oğluyla, biyolojik babası Kasım'dan da kan alarak inceleyebilir, ormandaki kadının kan grubuyla karşılaştırarak fikir edinebilirlerdi ya, her neyse.)

Perde, mektup faydasız, yara harika

Ama polisin önünü aydınlatan Latife'nin bir fotoğrafı oldu. Kadın, mavi bir perdenin önünde durmaktaydı. Kadının boyunu ölçmüşlerdi, buradan perde boyunu hesapladılar. Tam da ceset parçalarının sarılı olduğu mavi perdeyle aynı boydaydı. Üstelik, dikişleri, pililerinin, yani kat yerlerinin eni de uyuşuyordu. Polisin kuşkusu yoktu. İki perdenin bu kadar benzemesi bir tesadüf olamazdı.

Latife'nin, Fas'taki ailesine yazmış olduğu 18 Ağustos tarihli bir mektup çıktı ortaya. Arapça olduğundan incelemeyi yapacak bilirkişi bulamadılar, bu konuda deneyimli bir Fransız uzmana gönderdiler. Belge inceleme uzmanı yazıdaki herhangi bir sahteciliği kanıtlayamayınca, İngiliz polisi kâğıdın üzerindeki parmak izlerini incelemeye kalktı. Özellikle kat yerlerini araştırdı ve sadece bir kişinin tek bir başparmağının izine rastladı. Kim olduğunu sanırım tahmin etmişsinizdir: Kasım Laşal. Ama bu delil, onu suçlamaya kesinlikle yetmezdi. Latife'nin Sri Lanka'da bir ameliyat geçirdiğini öğrendiler. Otopside çekilen yara fotoğraflarını cerraha gönderdiler ve "Bu benim ameliyatta yaptığım yara izidir" cevabı gelince, polis derin bir nefes aldı ve Kasım ile karısı Fatma'yı, Latife'yi öldürmekten tutukladı.

Kurban niyetine kestiler

Polis, karıkocanın, Latife'yi Kurban Bayramı'nın ilk akşamı yemeğe davet ettiklerinde öldürdüğüne inanıyordu. Hatta bir komşu, gecenin bir vakti, Kasım'ın elindeki büyük torbaları kiralık aracının bagajına yerleştirdiğini bile görmüştü. Ama bu delillerle bir türlü savcıyı ikna edemediler. Kasım'la Fatma'yı salıvermek zorunda kaldılar. Aradan bir yıldan fazla zaman geçti. 1987 Ekimi'nde bir mucize gerçekleşti. İngiltere'nin güneyini binlerce ağacı yerinden sökecek kadar şiddetli bir fırtına vurdu. Kasım Laşal'ın işyerinin yakınlarındaki çukurluk bir arsaya sel sularının getirdiği pisliği temizlemeye kalkışan işçi, bir kafatası gördü.

Dr. Bernard Sims, Latife'nin çok önceleri Fas'ta çekilmiş diş röntgenlerini, kafatasındaki dişlerle karşılaştırdı ama, bir sonuca varamadı. Tam ümitlerini kaybetmişlerdi ki soruşturmayı yürütenler, kadının kocasından dayak yediği bir gün, evlerinin yakınlarındaki hastanede kafa röntgeninin çekildiğini tespit ettiler. Dr. Sims, bu kez röntgen filmi ile kafatasının kemiklerini karşılaştırdı. Her kemiği ve kemik aralıklarını inceden inceye ölçtü ve bir mucize daha gerçekleşti. Kafatasının frontal sinüslerinin şekli ile Latife'nin röntgen filmi tam bir uyum içindeydi. 24 Mart 1988'de Kasım Laşal ömür boyu hapse mahkûm edildi. Fatma da, delilleri yok etmekten 18 aya.

Eğer, ekimdeki fırtına olmasa, Latife'nin ölümü, neredeyse kusursuz bir cinayet olarak tarihe geçecekti.

Adaleti yanıltan bir adli tabip

Şimdi gelelim, Latife'nin otopsisini yapan şu doktora, yani patoloji uzmanı Michael Heath'e. Sadece bir patoloji ya da adli tıp uzmanının raporuna dayanarak hüküm verilmesi ender bir olaydır. Genellikle soruşturmanın diğer safhalarında ulaşılan deliller ve tanık ifadeleri bu raporlardaki bilgiyle "pekiştirilir". 19 yıl boyunca, İngiltere İçişleri Bakanlığı'nın patologu olarak yüzlerce otopsiye girmiş Dr. Michael Heath için de hayat böyle bir şeydi. Otopsi bulgularından sadece çok az bir bölümü, hükme dayanak teşkil eden tek delil olarak kullanıldı. Onu 2006'da istifaya götüren ve şimdilerde ciddi soruşturmalar geçirmesine yol açan, işte bu "çok ender" raporlarından birkaçıdır.

Uyuyan kadını, boğduğunu sandı

2002 Kasım ayında 38 yaşındaki Steven Puaca, aynı yatak odasını değil ama aynı evi paylaştığı 55 yaşındaki uyuşturucu bağımlısı ve daha önce birkaç kez ilaç doz aşımından hastanelik olmuş Bayan Jacqueline Tindsley'yi, aynı yılın Mart ayında öldürmekten suçlu bulunarak ömür boyu hapse mahkûm edildi. Yargılama sırasındaki en önemli tartışma, kadının ölüm nedeniydi. 1 Mart 2002 Cuma günü sabah saat 6.41'de Puaca polis imdat hattını aramış ve eve bir ambulans gönderilmesini istemişti. 6.49'da gelen sağlık görevlileri, yataktaki kadının ölmüş olduğunu saptamış ve ölü sertliğinin kısmen geliştiğini kaydetmişti.

Savcılık iddianamesinde, Puaca'nın bir gece önce kadının başını yastığa bastırarak onu soluksuz bıraktığı, böylece havasızlıktan boğduğu kaydedildi. Puaca ise polise verdiği ifadede, 28 Şubat akşamüstü eve içkili geldiğini, uyku ilacı alıp uyuduğunu, 21.30 sularında kalkıp tuvalete gittiğini, o sırada Bayan Jacqueline Tindsley'yin odasında uyuduğunu, hatta horladığını duyduğunu, sabah 6.40'ta yeniden bulunduğu odaya gittiğinde ölmüş olduğunu gördüğünü söyledi.

Ölüm nedenini açıklayabilecek tek veri, hem olay yerine keşfe giden hem de otopsiyi yapan Dr. Michael Heath'in raporuydu. Doktor, kadının kanında çok miktarda farklı ilaçların yanı sıra bir de yasadışı uyarıcının bulunduğunu kaydeden toksikoloji raporunu neredeyse tamamen göz ardı ederek, kadının yüzünün yastığa bastırılarak boğulduğunu iddia etti. Kadının boynundaki bir kas yırtığının, kendisini kurtarmaya çalışırken oluştuğunu ileri sürdü ama, havasızlıktan boğulmanın diğer belirtilerinin var olup olmadığını belirtmedi. Ayrıca bir otopside mutlaka yapılması gereken histopatolojik incelemeye de başvurulmamıştı.

Ama savcı "Puaca ile Bayan Jacqueline Tindsley'yin sürekli kavga ettiğini, hatta Puaca'nın kadına şiddet gösterdiğini bilmeyen yok. Eğer o gece Bayan Tindsley boğularak öldürülmüşse, bunu Puaca'dan başka yapabilecek kimse de yok" dedi. Bu senaryo, jürinin aklına yattı.

Ancak Puaca'nın avukatları, temyiz başvurularına ekledikleri beş ayrı patoloji uzmanından alınmış bilirkişi raporu ile bunun tam aksini savundu. Yani kadının boğularak değil, ilaç doz aşımından öldüğünü. Puaca, yeniden

yargılandı. Dört yıla yakın bir süre kaldığı cezaevinden salıverildi. Patolog Dr. Heath uzun boylu soruşturmalardan geçti, nihayetinde yirmi yıldır üstlendiği görevi bırakmak zorunda kaldı. Ama talihsizlikler peşini bırakmadı. Çünkü şimdi, onun verdiği rapora dayalı olarak hüküm giyen başka kişiler, "Doktor Heath, Jacqueline Tindley'yin otopsisinde hata yapmışsa, benim öldürmekle suçlandığım kişinin otopsisinde de hata yapmış olabilir" demeye başladılar.

Merdivenden düşeni, dövüldü sandı

Nitekim, yine 2002 yılında Dr. Michael Heath, otopsisini yaptığı 56 yaşındaki Bayan Mary Anne Moore'un dövülerek öldürüldüğü sonucuna varınca, Savcı, Kenneth Fraser'i cinayetle suçladı. Duruşmalar sırasında mahkeme dosyasına giren üç ünlü patoloji uzmanının karşı raporu ise, bulguların merdivenden düşme ile uyumlu olduğu yönündeydi. Bunun üzerine Fraser, beraat etti.

Oluşturulan bir inceleme heyeti, Dr. Michael Heath'in rapor verdiği tüm yargılamaları mercek altına aldı ve sadece onun raporuna dayanılarak hüküm verilmiş yirmi kadarını ayıkladı. Şimdilerde bu kişilerin adli dosyaları inceleniyor. Gerekli görülürse, yeniden yargılanacak ve belki de haksız yere mahkûm edildikleri ortaya çıkacak.

IMF başkanının 12 dakikalık rezilliği

Sofitel Oteli'nin 28. katındaki, gecesine 3 bin dolar ödenen, 2806 numaralı süitte iki gündür kalan adamın acelesi vardı. Bir an önce yola çıkıp Paris uçağına yetişmeliydi. Ertesi gün, Almanya Başbakanı Angela Merkel ile randevusu vardı. Üç beş saat sonra cinsel saldırıyla suçlanarak bir New York nezarethanesine konacağını öngörmesi mümkün değildi.

Polisiye film gibi

New York Polis Departmanı Özel Mağdurlar Timi için, 2011 Mayısı'nın ikinci hafta sonu diğerlerinden pek farklı değildi. Kent genelindeki 190 özel eğitimli soruşturmacı, her hafta sonunda olduğu gibi, 30'a yakın yeni olayla karşılaştı, kentin beş bölgesinde oradan oraya koşup her yaştan mağdurun şikâyetini dinledi. Harlem'in doğusunda 10 yaşında bir kız, yirmilerindeki yeğeninin cinsel saldırısına uğramıştı; Brooklyn'in Sunset Park'ında bir amca, dört yaşındaki yeğeninin pantolonunu indirmişti.

Ancak aralarından biri vardı ki, yılda 6 bin cinsel içerikli saldırıyla uğraşan timi hayli sıkıntıya soktu. Bir Manhattan

otelinde kat hizmetlisi olarak çalışan Bayan Nafissatou Diallo, müşterilerden birinin kendisine tecavüze kalkışmasından şikâyetçiydi. Adam, pek sıradan biri değildi. Adı, Dominique Strauss-Kahn'dı ve Kahn, o sıralar Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) başkanı olmanın yanı sıra, Fransa'nın yaklaşan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde sosyalistlerin adayıydı.

Bay Dominique Strauss-Kahn, (bundan böyle kısaca DSK) 14 Mayıs 2011 günü, New York Kennedy Uluslararası Havaalanı'nda, Air France'ın Paris jeti kalkmadan hemen önce, tutuklandı. Üstelik uçağın içinde. Kimileri bu tutuklama biçimini televizyonlardaki *CSI* ya da *Law&Order: Special Victims Unit*'teki sahnelere benzetebilir. Ama arada çok önemli bir fark var.

Bu bir dizi olsaydı, DSK'yı tutuklayanlar, dizinin kahramanları, yani soruşturmayı yürüten, delil toplayan, aynı zamanda kriminal laboratuvarda çalışanlar olabilirdi. Halbuki gerçekte, uçağa girenler, New York Liman Otoritesi'nin üç dedektifiydi.

Strauss-Kahn, Manhattan'da kaldığı Sofitel Oteli'nden öğlene doğru ayrılmış, havaalanına geldiğinde cep telefonunu otelde unuttuğunu fark etmiş ve resepsiyonu aramıştı. Zaten, ülkeyi terk etmekte olduğu da böyle anlaşıldı. Dedektifler, anılan şahsı Manhattan'daki South Midtown polis merkezine, onlar da Özel Mağdurlar Timi'ne teslim ettiler. İzleyen aylarda, pişmiş tavuğun başına gelmeyecek işlerle uğraşmak zorunda kalacak DSK'nın öyküsüne az sonra devam edeceğim. Ama önce şu Özel Mağdurlar Timi'nden söz edeyim.

Özel Mağdurlar Timi

Amerika'nın bu adı taşıyan ilk polis timi, 70'lerin başında Los Angeles'ta kuruldu. Birkaç ay sonra New York onu izledi. Zaten Amerika'da bu, neredeyse bir gelenektir. New York polisi yeni bir uygulamaya başlarsa, fazla zaman geçmeden Los Angeles onu izler; Los Angeles başlarsa, hiç kuşkunuz olmasın en fazla bir yıl içinde New York uygulamaya geçer.

New York Özel Mağdurlar Timi, 25 yıl kadar Manhattan'daki her cinsel saldırı soruşturmasının başsavcısı Bayan Fairstein ile birlikte, sayısız olayın failini bulup adalete teslim etti. Açık söylemek gerekirse, cinsel saldırıları yargıya taşımak zordur. Mağdurlar öylesine psikolojik bunalımdadır ki, olayın ayrıntılarını doğru dürüst aktaramaz, saldırganı tarif edemez. Üstelik kanıtların toplanmasında da genellikle gecikilmiş olur. Cinsel saldırıları soruşturacak özel bir birim oluşturulması gerektiği fikri de zaten bu yüzden çıkmıştır.

Şimdilerde New York'un her bölgesinde bir tim var. Kimileri sadece çocuk mağdurların yer aldığı olaylarla ilgileniyor. Kimi birim, evvelce cinsel saldırıdan hüküm giymiş olanları izlemekle görevli, kimileri suç işlediği halde "cinsel suç failleri veritabanına" kaydını yaptırmamış olanlarla uğraşıyor. Timde çalışanlar, farklı bir eğitimden geçiyor. Örneğin DNA delillerinin nasıl toplanacağı, travma geçirmiş mağdurun ifadesinin nasıl alınacağı, olay yerlerinin nasıl korunacağı, ırza geçen ya da diğer cinsel saldırılara girişenlerin psikolojisi gibi alanlar bunlar. Her ne kadar mağdurun muayenesi hemşireler tarafından yapılsa da

dedektiflerin bu konuyu da iyi bilmesi gerekiyor. Çocuk istismarı ve cinsel taciz, elbette "olmazsa olmaz"lar arasında.

Polis neden her şeyi bilmeli?

Tabii, saldırıya uğramış olanın giysilerini göz ardı etmemeli. Hele fail, sadece mağdurun kolunu sıkıca tutmuş olsa dahi, çıplak beden ya da giysi üzerinde DNA'sını bulabileceğimiz şu günlerde, polislerin eskiye göre çok farklı bilgilerle donatılması gerekiyor. Saldırının kanıtlanması için, vücudun ilgili bölgelerinden, örneğin vajina ve anüsten biyolojik örnek toplanması da ayrı bir uzmanlık alanıdır. Bu işi yapan polisler değil, "cinsel saldırı hemşiresi" adı verilen, sertifikalı sağlık mensupları olsa da, soruşturmayı yürüten polislerin, işlemi gayet iyi bilmesi, böylelikle hata payının azaltması istenir. En azından daha sonra "deliller doğru dürüst toplanmamış", "delil teslim zinciri kopmuş" ya da "kontaminasyon olmuş" gibi gerekçelere sığınarak başarısızlıklarını ört-bas edemezler.

Kısacası, mağdurun saçının telinden ayağının tırnağına kadar muayene edilmesi uzman ellerine bırakılmış olsa da, Özel Tim'in her bireyi, işlemin her basamağı hakkında iyice bilgi sahibidir.

New York'un 18 hastanesinde, bir cinsel saldırıyı her yönüyle değerlendirecek ekipler bulunur. En azından 2012 başlarında sayıları 18'di. Siz bu satırları okuduğunuzda en az ikiye katlanacağı muhakkak. Çünkü, diğer tüm suçlarda azalma olsa da, bu tip suçlarda ne yazık ki, önleme tedbirleri

pek işe yaramıyor. Polisle yakın işbirliği içindeki bu ekiplerde, hem mağdurla görüşecek uzman psikolog ve psikiyatrlar, hem de delilleri toplayacak hemşire ve hekimler görevli. Artık o güneşli 14 Mayıs 2011 sabahına, New York'taki ünlü Parisliye, yani IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn'a dönebiliriz.

Sofitel Oteli, oda 2806'da ne oldu?

Sofitel Oteli'nin 28. katındaki, gecesine 3 bin dolar ödenen, 2806 numaralı süitte iki gündür kalan adamın acelesi vardı. Bir an önce yola çıkıp Paris uçağına yetişmeliydi. Ertesi gün, Almanya Başbakanı Angela Merkel ile randevusu vardı. Üç beş saat sonra cinsel saldırıyla suçlanarak bir New York nezarethanesine konacağını öngörmesi mümkün değildi.

Yanındaki Blackberry telefonlardan biriyle sorunlar yaşadığının farkındaydı. IMF Blackberry'si şeklinde adlandırdığı bu telefonu, gerek kişisel, gerekse IMF'teki işiyle ilgili SMS ve e-postaları alıp göndermek için kullanmaktaydı. Yakın arkadaşlarına göre DSK, o sabah Paris'teki bir kadın arkadaşından bir mesaj almıştı. Kadın, geçici olarak Sarkozy'nin merkez-sağ partisinde çalışmaktaydı ve cumhurbaşkanlığıyla ilgili seçim anketlerinde, Sarkozy'den daha fazla oy alan DSK'yı, tedbirli olması için uyarmaktaydı. Kadın, karısı Anne Sinclair'e gönderdiği bir mesajın, parti merkezince okunduğunu belirtiyordu. Eğer DSK, karısına yazdığı mesajı IBM Blackberry'sinden göndermişse, bu cihazın Sarkozy'nin partisi tarafından izlendiği açıktı. Zaten daha önce Fransız diplomatlardan biri, başının bir skandalla

derde girmesini isteyenler olduğunu söylemişti. Dolayısıyla DSK, cep telefonunun kesinlikle Sarkozy'nin adamlarınca takibe alındığa inandı.

O sabah tam 10.07'de, Paris'te bulunan karısını IBM Blackberry'siyle aradı. Altı dakika kadar süren konuşma sırasında, büyük bir sorunu olduğunu söyledi. Aile dostu Stéphane Fouks'u aramasını, Blackberry'si ile iPad'inin izlenip izlenmediğini araştırmasını istedi. "Önce Camille ile öğle yemeği yiyeceğiz, bana yeni erkek arkadaşını tanıştırmak istiyor. Sonra 16.40 Paris uçağına yetişmek üzere havaalanına gideceğim." Camille, DSK'nın Columbia Üniversitesi'nde okuyan 26 yaşındaki kızıydı.

Valizlerini saat 12.00'ye varmadan topladı, oda kapısına yakın bir yere koydu, duş almak üzere banyoya girdi, işini bitirince çıktı. İşte başına ne geldiyse, o zaman geldi.

Banyodan çıktı, gözü döndü

Saat 12.06 ile 12.07 arasındaki bir noktada, kat temizlikçisi Nafissatou Diallo, 2806 numaralı odaya, yani DSK'nın kaldığı süite girdi. (Bunu, DSK'nın avukatlarına verilen otelin elektronik anahtar kayıtlarından biliyoruz.) Normalde temizlikçiler, müşteri odadayken içeriye girmez. DSK'ya göre valizleri, oda kapısı açıldığında başlayan koridorun üzerindeydiler. Dolayısıyla kadın içeri girdiğinde onları görmüş ve misafirin hâlâ içeride olduğunu algılamış olması gerekir. "Banyodan çıplak olarak çıktığımda, koridorda kadınla karşılaştım" diye anlatacaktı savcıya. Halbuki kadın,

"Banyodan değil, yatak odasından çıplak olarak çıktı" demişti.

Telefon kayıtlarına göre DSK, 12.13'te kızı Camille ile cep telefonundan 16 saniye konuştu. "Yemeğe biraz gecikeceğim" dedi. 12.28'de, yani 15 dakika sonra otelin giriş katındaki kameraların önünden geçti, sokağa çıktı. Bu arada giyinmiş, siyah yağmurluğunu üzerine geçirmiş, küçük valizi ve cep telefonları ile iPad'inin bulunduğu el çantasını almış, asansörü çağırmış ve 28. kattan aşağıya inmiş olmalı. Bütün bunların beş altı dakikadan daha az bir sürede yapılması mümkün olmadığına göre, arada hizmetçinin odaya girdiği 12.06 ile DSK'nın odadan çıkması arasında, 13 dakika kalıyor. Bu 13 dakika içerisinde, DSK'nın eline cep telefonunu aldığı, 12.13'te kızı Camille'i aradığı ve 16 saniye konuştuğunu da hatırlatalım. Dolayısıyla geriye 12 dakika kalıyor. Bu hesapla kafanızı neden şişirdiğimi hemen anlatayım.

Hizmetçi kadın odaya neden girdi?

DSK'nın Sofitel Oteli'ndeki odasına saat 12.06-12.07 arasında giren ve tam ne zaman çıktığı bilinmeyen hizmetçinin, temizlikçi kadının 12.26'da aynı kattaki bir başka süite, 2820'ye girdiğini biliyoruz. Halbuki bu odayı sabahın erken saatlerinde iki kez açmış ve gerekli temizliği bitirmişti. Bundan bir iki dakika sonra koridorda temizlikçilerin şefiyle karşılaşan Nafissatou Diallo, müşterilerden birinin taciziyle karşılaşıldığında ne yapılması gerektiğini sordu. Biraz sıkıştırılınca, 2806'daki yaşlıca adamın tacizine uğradığını anlattı. Şef, kadını, tüm personelden sorumlu Renata

Markozani'ye götürdü. 12.52'de Diallo ile Markozani, otelin 45. Cadde girişinin hemen yanındaki güvenlik biriminden içeri girdiler.

Times Meydanı yakınlarındaki otele ilk gelen üniformalılar, Manhattan'ın Midtown South bölgesinin sorumluluğunu taşıyan polislerdi. Yeri gelmişken bu bölgedeki suç önleme faaliyetleriyle ilgili birkaç söz söylemek istiyorum.

DeQuatro'nun dedektifleri mucizeler yaratıyor

Birleşmiş Milletler Başkanı Kofi Annan ile görüşmeye gittiğim 2010'da, adı geçen birimi ziyaret etme fırsatını bulmuştum. Müfettiş James McCarthy terfi etmiş, yerine John Jay Ceza Adaleti bölümünden mezun Müfettiş Dennis DeQuatro atanmıştı. Kentin bu en hareketli bölgesindeki toplam suç sayısı, 1990'da 22 bin dolayındayken, yüzde 83 oranında azaltılarak, 2010'da 3 bine çekilmişti.

Gasp olayları, 4200'den 168'e, hırsızlık 3500'den 356'ya inmişti. Yoğun biçimde üniformalı devriye sayısını artırmalarının yanı sıra, suç haritalarından alabildiğince yararlandıklarını görmek sevindiriciydi. Halkla ilişkiler, toplum merkezli polislik, suç önleme, aile içi şiddet ve gençlik polisi ayrı birimler halinde çalışıyordu. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü'ndeki Suç önleme Stratejileri derslerimde altını kalınca çizdiğim bazı önlemlerin, alanda uygulandığında ne kadar başarılı olduğunu bir kere daha kanıtlamışlardı.

İşte, Dennis DeQuatro'nun dedektifleri önce Sofitel'in güvenlik sorumlusuyla görüştüler, 14 Mayıs 2011 sabahı neler olup bittiğini sordular. İşin içinde bir kat temizlikçisi kadının olduğunu öğrenince, dosyayı Özel Mağdurlar Timi'ne devrettiler. Time bağlı polisler de otele tam 14.05'te giriş yaptı. Üç yıldır otelde çalışan 36 yaşındaki Gineli kadına saat 14.30'da DSK'nın bir fotoğrafını gösterdiler. "Evet, oydu" dedi.

Aşk dakikalarını anlattı

Bir saat kadar sonra polis Diallo'yu St. Luke's Hastanesi'ne muayeneye götürdü. Orada, DSK'nın kendisini yatak odasına sürüklediğini, anal ve vajinal yoldan tecavüze kalkıştığını, daha sonra iki kez oral seks yapmak zorunda kaldığını, ardından koşarak kaçtığını ve koridorda şefle karşılaştığında her şeyi anlattığını söyledi. Bütün bu seks sahnelerinin yaşanması, için DSK'nın 12 dakikası vardı.

Bu süre zarfında, DSK ile hizmetçi arasında geçenleri ikisinin dışında kimsenin bilmesi mümkün değil. Ama, banyo kapısının koridora bakan pervazından elde edilen sürüntünün DNA analizinde, kadının tükürüğü ile karışık DSK'nın semen sıvısı bulunduğuna göre, oral seks yapıldığı muhakkak. Zaten New York savcısı da bunu "Pek telaşlı bir karşılaşma" olarak nitelendirdi. Benzer şekilde, bu delil karşısında DSK'nın avukatları, oral seks yaptığını kabul ettiler, ama bunun kesinlikle kadının rızasıyla gerçekleştiğini iddia ettiler.

Saat 12.28'de otel kameralarının önünden geçerek sokağa çıkan DSK, 6. Cadde üzerinde, 51. ile 52. sokaklar arasındaki McCormick & Schmick's Lokantası'nın kameralarında yakalandığında, saat 12.54'tü. Kızı ve tanıştırmak istediği erkek arkadaşıyla hızlı bir yemek yedi. Kameralara göre, 14.15'te lokantadan ayrıldı ve bir taksiye binerek havaalanına doğru yola çıktı.

Blackberry telefon nerede?

Sadece birkaç kilometre yol gitmişlerdi ki IMF Blackberry'sinin yanında olmadığını fark etti. Paris'teki arkadaşına izlenip izlenmediğini araştırmasını rica ettiği telefondu bu. Tam 14.16'da kızını aradı. "Telefonumu lokantada unutmuş olmalıyım, lütfen geri dönüp bir bakar mısın?" dedi. Kız içeri girdi, lokanta kameralarına göre masanın altına varıncaya dek kayıp telefonu aradı. 14.28'de babasına bir SMS gönderdi. "Bulamadım." DSK, havaalanına doğru yola devam etti.

Saat 15.01'de DSK havaalanına yaklaşmaktaydı. Cep telefonunu hâlâ bulmaya çalışıyordu. Bilmediği –Blackberry firma kayıtlarına göre–telefonun saat 12.51'de kesinlikle sinyal vermeyecek biçimde kapatıldığı idi. Kapatanın, bu işlerden anlayan biri olduğu muhakkaktı. Çünkü bir Blackberry normal şekilde kapatıldığında dahi sinyal gönderir. Böylelikle nerede olduğu saptanır.

Saat 15.29'da, muhtemelen otelde olanlardan haberi yoktu ki taksiden Sofitel'i arayarak telefonunu bulmalarını istedi.

"Ben Dominique Strauss-Kahn" dedi. "2806 numaralı odada kalıyordum. Sanırım telefonumu orada unuttum. Bir baktırır mısınız?" "Bize bir numara verin" dediler. "Odayı aratır, size geri döneriz."

Kandırıp tutukladılar

13 dakika sonra otelden aradılar. Resepsiyon memuruyla konuştu, tabii polis dedektifi John Mongiello'nun memurun hemen yanı başında durduğunu bilmeden. Personel, telefonunu bulduklarını, nerede olduğunu söylerse oraya ulaştıracaklarını söyledi. Aslında telefonu bulmuş filan değillerdi. Zaten IBM Blackberry şu satırların yazıldığı 2012'nin ilk günleri itibariyle hâlâ bulunabilmiş değil. "JFK Havaalanı'ndayım" dedi, "uçağım 16.26'da kalkıyor, sanırım yetiştiremezsiniz." "Yok, yok" dediler, "yetiştiririz, siz merak etmeyin." "Peki o zaman" diye cevap verdi DSK, "Air France terminalindeyim. 4. kapı, uçuş numarası 23." Alan güvenliğinden sorumlu bir polis, tam 16.45'te uçağa bindi ve IMF başkanını gözaltına aldı.

Bu arada, Özel Tim dedektifleri, Bayan Nafissatou Diallo'yu St. Luke's Roosevelt Hastanesi'ndeki merkeze götürmüşlerdi. Toplanan delillerin bazıları hastane içinde çalışıldı, örneğin kadının idrarında herhangi bir ilaç ya da maddenin araştırılması gibi. Önemlice bir bölümü de DNA analizi için polis laboratuvarına götürüldü. DNA sonuçlarını merakla bekleyen kamuoyunu yatıştırmak zor, hatta imkânsızdı. *CSI* ya da benzeri polisiyeleri izleyen her Amerikalı, DNA sonuçlarının en fazla bir iki saat içinde

çıkacağına öylesine inanmıştı ki polis laboratuvarlarının gerçeğiyle karşılaşınca pek şaşırdılar. "En az sekiz gün, belki de daha uzun sürer" demişlerdi. İşte "*CSI* Sendromu", ya da "*CSI* Enfeksiyonu" dediğimiz olay.

Dizilere konu bir polis birimi

Aslına bakarsanız Özel Mağdurlar Timi dedektifleri, dizilerdeki (örneğin, tüm zamanların en iyi 50 TV dizisi arasında gösterilen *Law & Order: Special Victims Unit*) gibi işlerini herkesin gözü önünde değil, sessiz mekânlarda, polis nezarethanesinde, hastane acillerinde yürütürler. Hepsi, mesleklerine çok sıkı bağlı olmakla birlikte, çözmeye çalıştıkları olayın üzerinden ünlü olmayı da pek hedeflediklerini sanmıyorum. İşleri karmaşık ve zordur, ama sonuçları hem mağdur hem de saldırgan açısından büyük önem taşır. Karşılaştıkları kimi olaylar manşetlerde günlerce yer almış, ana haber bültenlerinde ilk sırayı korumuştur.

Örneğin, "Preppie Canisi" Robert Emmet Chambers, Jr.'ın, 18 yaşındaki Jennifer Levin'e 26 Ağustos 1986 sabahı güneşin ilk ışıklarıyla birlikte Central Park'ta tecavüz edip öldürmesi; iki yıl sonra aynı parkta bu kez "Central Park Koşucusu" adıyla bilinen 28 yaşındaki Trisha Meili'in cinsel saldırıya uğraması; 2006'da, New York'un gece hayatını ciddi biçimde sekteye uğratan, bar güvenlik görevlisi Darryl Littlejohn'un, üniversite öğrencisi Imette Carmella St. Guillen'in acımasızca dövdükten ve ırzına geçtikten sonra başına naylon poşet geçirerek havasızlıktan öldürmesi gibi.

Ama, Özel Mağdurlar Timi'nin aydınlattığı binlerce tecavüz ve buna bağlı cinayetlerden kamuoyunun pek haberi olmaz.

Tim, sadece her yaştakilere cinsel saldırı ve buna teşebbüsleri soruşturmakla görevli olup cinayet, gasp ya da çocuk pornografisiyle ilgilenmez. Ancak bunlarla bağlantılı bir cinsel saldırı varsa, özel tim soruşturmaya destek verir. Çocuk pornografisi ise, New York polis teşkilatının bir başka özel biriminin (NYPD Vice Enforcement Sexual Exploitation of Children Unit) sorumluluğu altındadır.

Paranın babası sandalye üstünde

IMF Başkanı Strauss-Kahn 14 Mayıs gecesini, Doğu 123. Cadde'deki bir polis merkezinde, bir sandalyenin üzerinde, kendine sunulan yiyecekleri reddederek ve genellikle bir ayağını, diğerinin üzerine atarak geçirdi. İki gün sonra da IMF başkanlığından istifa etti.

19 Mayıs 2011'de DSK, 1 milyon dolar kefalet karşılığında, ev hapsine mahkûm oldu. İzleyen bir ay içinde büyük jüri, onu yedi kez tecavüz teşebbüsü, cinsel saldırı, alıkoymadan suçlu buldu.

Ancak, kadının anlattıklarında ciddi çelişkiler bulan savcı, anavatanı Gine'den Amerika'ya iltica başvurusunda, ülkesinde kendisine tecavüz eden bir çetenin tehditlerinden korkarak bu ülkede yaşamak istediğine dair beyanlarının da yalan olduğunu ortaya çıkardığında, üstelik kadının olayın hemen ertesinde bir başka Gineliyi arayarak "Adam çok zengin,

istediğimizi alırız" şeklindeki SMS'lerini de bulunca DSK, delil yetmezliğinden aklandı. Strauss-Kahn dosyası kapandığında, takvimler 23 Ağustos 2011'i gösteriyordu.

Strauss-Kahn Paris'e 3 Eylül 2011'de döndü. 9 Eylül'de kat hizmetlisi Diallo, onu bu kez cinsel saldırıdan mahkemeye verdi. 18 Eylül'de, televizyon kameralarının önüne çıkan DSK, kadının yalan söylediğini, New York'taki cinsel ilişkiye kendi muhakeme hatası ve ahlaksızca davranışının neden olduğunu, ama bir zorlamanın kesinlikle olmadığını açıkladı ve bundan sonra cumhurbaşkanlığı seçimlerine adaylığının mümkün olmadığını ekledi.

Sonuçta, hayatı başarılarla dolu, küresel ekonominin en güçlü adamı 62 yaşındaki Dominique Strauss-Kahn'ın ömründen sadece 103 gün gitmedi. Dünya, Sarkozy'den daha farklı, ama her Akdenizli gibi oldukça çapkın birini, Fransa cumhurbaşkanı olarak görme şansını da yitirmiş oldu.

Seks kulübünden Berlusconi ve DSK'ya yasak

Strauss-Kahn'ın başı dertten kurtulmuyor. Paris gece hayatının efsanevi adresi, aşırı lüks seks kulübü "Les Chandelles" New York'ta yaşananları fırsat bildi, kendi isteğiyle mi, yoksa bazı "üst makamlardaki"lerin ricasıyla mı bilinmez, Dominique Strauss-Kahn'a kapılarını kapadı. 1. Cadde Thérèse-Paris 75001 adresindeki gece kulübüne, dünyanın önde gelen politikacıları, işadamları ve sporcuları eşleriyle kabul ediliyor. İsterlerse eş değişimine gidebiliyorlar. Kısa kollu gömlek, spor ayakkabı, beyaz çorapla girilemeyen

mekânın sahibi Bayan Valerie Herve, DSK'nın yanında getirdiği ya da kulüpte karşılaşıp beraber olduğu kadınlara karşı "içgüdülerini doyurmak için şiddete başvurduğu ve tacize varacak şekilde ısrarcı olduğu" için giriş yasağı koydu.

"Les Chandelles"e giremeyen sadece DSK değil, listede yer alan bir diğer çapkın, Eski İtalya Başbakanı Silvio Berlusconi. 72 yaşındaki Berlusconi tek başına gelen erkeklerin alınmadığı kulübe, hayat kadınlarını getirdiğinden artık içeri alınmıyor.

Bu arada, Amerikalı Yönetmen Abel Ferrara'nın, IMF başkanının New York'ta yaşadıklarını senaryolaştırdığını, başrolde Fransız sinemasının yıldızı Gerard Depardieu'yü oynatmayı planladığını belirtmeden geçmeyelim.

Onun güzel yüzünde, ölüm bile güzel

Doktor hepsinin en mahrem yerlerini görmüştü. Marilyn Monroe, Natalie Wood, William Holden, Sharon Tate. O, yıldızların doktoruydu. Tek sorun, yıldızların ölü olmasıydı.

Ölü yıldızların doktoru Thomas Noguchi'yle ilk kez 70'lerin sonunda Avrupa'daki bir kongrede karşılaştım. Gerçekten parmakları, anlatıldığı kadar inceydi. Babamınkilerin neredeyse yarısı kadar. Noguchi'nin parmaklarıyla babamınkileri neden karşılaştırdığımı belki bilmezsiniz. Babam Prof. Dr. Şemsi Gök de, onun gibi bir adli tıp uzmanıydı da ondan.

Yıllar içinde onun hakkında anlatılan ve yazılan iyi ve kötülerin yanı sıra, onun kendi yaşamı hakkında yazdığı ve anlattıklarını büyük bir ilgiyle izledim. Tek kelime İngilizce bilmeyen Tokyo Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu bu adam, 10 yıl gibi kısa bir sürede, dünyanın en ünlü adli tabipleri arasına girmişti. Şimdi seksenlerinde olan Noguchi'yi kıskananlar, bu ününü kendi becerisine değil de, soğuk mermerin üzerine yatırılanların ününe bağlar. Bir ölünün şans getirmesinden söz etmem size garip gelebilir, ama Los Angeles Adli Tabipliği'nde asistan olarak çalışmaya başladığı ilk gün, yani 4 Ağustos 1960 Pazar günü olanlar şans değil de

nedir? Düşünün ki, ilk iş gününüzde olanları ömür boyu anlatacak ve her anlatışınızda, her yaştan, her milletten, her meslekten bir sürü kişi sizi merakla dinleyecek. Buna şans denmez de ne denir?

Gazetecilerin fazlalığını usulden sandı

O sabah binaya girerken etraftaki gazetecilerin fazlalığı dikkatini çekmiş, "Burası Amerika, herhalde usul böyle" diye düşünmüştü. Yanına gelen bir teknisyen "Şef, genç kadının otopsisine sizin girmenizi istiyor. Sekiz saat kadar önce Brentwood'daki küçük bir evde bulunmuş, muhtemelen fazla ilaç almış" dediğinde biraz şaşırmıştı. Adamın "Şef" dediği Dr. Theodore Curphey'yin o gün binada olduğu halde, neden otopsiye girmediğini anlamamıştı. Şimdi Noguchi'ye sorsanız, hâlâ anlayabilmiş değil. Polisin olay yeri tutanağında, kadının 1 metre 64 santim boyunda ve 63 kilo ağırlığında olduğu kayıtlıydı. Cesedin yanında, aralarında boş bir Nembutal kutusunun yanı sıra, bir sürü değişik ilaç bulunmuştu. Kadının adını okudu, hiçbir anlam veremedi. Çok sonraları biri gelip kulağına herkesçe bilinen adını fısıldadı. Doktor "Ne tesadüf" diye geçirdi aklından "adı da, soyadı da onunkiyle aynı." Otopsi masasına yanaşıp, örtüyü kaldırdı, kadının yüzüne baktı. Gözlerine inanamadı. Bu, gerçekten oydu. Marilyn Monroe.

Dr. Noguchi'yle her tanışan "Marilyn Monroe'nun ölüsü nasıldı?" diye sormaktan kendini alamaz. Nitekim, ben de öyle yapmıştım. Verdiği yanıtı, herkese verdiğini biliyorum. "Eğer bu ölümse, ölümden korkmamalı. Güzel yüzünde, ölüm

bile güzeldi." Sonraları bunun bir Latin şairin sözleri olduğunu öğrenecektim.

Noguchi, o gün hissettiklerine *Coroner* adlı biyografisinde de yer verdi. Aslında büyük bir içtenlikle kaleme aldığı satırlar, özellikle feminist akım yazarlarının eleştiri oklarına hedef oldu. Williams College Siyaset ve Kadın Araştırmaları Enstitüsü öğretim üyelerinden S. Paige Baty gibi, doktorun otopsi masasında yatan ölüyü bir cinsel meta olarak gördüğünü, politika malzemesi yaptığını, ünlü birinin otopsisi üzerinden ün kazanmaya çalışan biri olduğunu yazanlar da çıktı.

Marilyn Monroe otopsi masasında

Noguchi eline bir büyüteç aldı ve her otopsi masasının başındaki doktor gibi, cansız bedeni santim santim tepeden tırnağa incelemeye başladı ve her doktor gibi, mermer masada yatanın bir cinayet kurbanı olabileceğini aklından çıkarmadı. Aradığı bir iğne deliğiydi, bir çürük, bir darp izi, bir kırık. Aslında ne aradığını tam olarak kendi de biliyor sayılmazdı. "Normal" olmayan en küçük ayrıntıyı atlamamak için dikkat kesilmiş, tüm enerjisini gözlerine toplamış, bakıyordu sadece.

Noguchi, herhangi bir iğne deliğine rastlamadı. Monroe'nun sol kalçasındaki küçük çürüğün rengi kırmızı-maviydi. Bu da pek eski bir çürük olmadığının işeretiydi. "26 yaşında, iyi beslenmiş, beyaz bir kadın, sarı boyalı saç, sol kalça ve sırt sol alt kısımda hafif ekimotik alan" diye yazdı dış muayene

tutanağına ve onyıllar boyunca tartışılacak, her türlü komplo teorileri üretilecek otopsiye geçti.

Genç kadının midesinde herhangi bir ilaç kalıntısı bulamadı. Mide çeperini boyaması gereken, Nembutal kapsüllerinin sarı rengine de rastlamadı. Tek bulgu, süt şeklindeki, içinde herhangi bir gıda kalıntısı bulunmayan mide suyuydu. Birkaç tüp kan ve kavanozlara yerleştirdiği iç organ parçalarını toksikoloji laboratuvarına gönderen Noguchi'nin artık laboratuvar sonuçlarını beklemekten başka yapacak bir şeyi kalmamıştı.

İntihar mı, cinayet mi?

Raporlar, 10 saat kadar sonra eline ulaştı. Kanında yüzde 8 miligram kloralhidrat bulunmuştu, yani bir başka uyku ilacı. Karaciğerinde ise yüzde 13 miligram pentobarbital. Her ikisi ölüm dozunun bir hayli üzerindeydi. Aslında sadece karaciğerin çalışılmış olması ve diğer iç organlarda toksikolojik analiz yapılmamış olması dikkatini çekmedi. Sonraki yıllarda, ünlü aktristin ölümüyle ilgili spekülasyonlar arttığında, hep bunu hatırlayacak ve diğer organların incelenmesine ısrar etmediği için kendini suçlayacaktı.

Ben, kendisini Monroe'nun otopsisinin üzerinden 20 yıl kadar sonra gördüğümde, hâlâ bu eksikten söz ediyordu. "Çok gençtim ve deneyimsizdim" dedi, "toksikoloji laboratuvarını eleştirecek cesareti kendimde bulamadım. Bana düşman olmalarını istemedim." Bu cümle bana yine babamı hatırlatmıştı. Adli Tıp Kurumu Kimya Laboratuvarlarını

yönetirken vermiş olduğumuz toksikoloji raporlarını defalarca geri çevirmiş, "şunu da arayın, bunu da arayın, böbreği de çalışın, akciğeri de çalışın" diye ısrar etmişti.

Aynı gün, Noguchi'nin şefi Dr. Curphey bir basın toplantısıyla, Monroe'nun intihar ettiğini açıkladı. Noguchi, bu sonuca itiraz etmedi. Ama birkaç hafta sonra toksikoloji laboratuvarına giderek, iç organların yeniden incelenmesini istediğinde, dosya kapandığından örneklerin imha edildiği cevabını aldı. Doktor, başına gelecekleri az çok tahmin etmişti. Günün birinde birilerinin çıkıp, "Monroe intihar etmedi, öldürüldü" diyeceğinden adı kadar emindi. Nitekim, öyle de oldu. "Organları atmaları felaketti" diye anlattı. "Aslında, felaket değil, rezaletti, utanç verici bir durumdu. Gerçi kasten yapıldığına ihtimal vermek istemiyorum ama, sorumlusu ben olmadığım halde, ölünceye dek bu hatayı sırtımda taşıyacağıma emindim."

Noguchi'nin otopsi raporu yayımlandığında pek çok eleştiri ile karşılaştı. Gazeteci Anthony Scaduto'nun "Hayatımda rastladığım en garip otopsi raporuydu" şeklindeki ifadesi, dilden dile dolaştı.[30] Bir başka gazeteci Norman Mailer, 1973'te yayımladığı *Marilyn* adlı biyografide, Noguchi'nin otopsi bulgularını örtbas etme ve cinayeti intiharmış gibi gösterme gayretlerine yer verdi, genç kadının Başkan Kennedy'nin kardeşi, Adalet Bakanı Robert F. Kennedy ile aşk ilişkisi yüzünden FBI ve/veya CIA tarafından öldürüldüğünü iddia etti.[31]

Otopsiyi neden Noguchi'ye yaptırdılar?

Seksenini çoktan aşmış Noguchi, bu satırlar kaleme alındığında yaşamını Los Angeles'taki evinde sürdürmekteydi ve bütün dedikodulara rağmen, Monroe'nun öldürülmeyip intihar ettiğini belirten ilk raporunun arkasındaydı. Aradan geçen onyıllarda yaptığı gibi, ileri sürülen karşı görüşleri tek tek çürütmekten bıkmamıştı. "Midede ilaç kalıntısı bulamamış olmamın bir garipliği yok. İlaçlar hızla çözünmüş olabilir. Ayrıca, uyku ilacı alanlar, Nembutal ile kloralhidratı birlikte kullanmaz diye bir kural yok. Midesinde ilaç bulunamamış olması da bunları yutmadığını kanıtlamaz, midesi boş olduğundan, kan dolaşımına hızlı bir şekilde geçmiş olabilirler."

Doktor Noguchi, mide çeperinde Nembutal sarısının bulunmamasını ya da kalçasındaki çürüğü izah edemese de, bunların gerçekten fazla bir önemi yok. Ama doktor, ne genç kadının ölüm saati, ne vücuduna bunca uyku ilacının hangi yolla girdiği, ne de ölümden sonra çevrilip çevrilmediği sorularına yanıt bulabiliyor. Zaten bu nedenle otopsi raporunun altına kendi kalemiyle kesin ölüm nedeninin yanına "muhtemelen" diye not düşmüştü. Açıkça dillendirmese de, Monroe'nun mezarının açılarak yeniden incelenmesine sıcak bakıyor. Kanımca esas sorun otopside değil, bu yüzden ömrünün son baharındaki doktoru daha fazla sıkıştırmanın bir anlamı yok. Sorun, olay yeri incelemede. Burada yapılan eksiklik ve garipliklerin ayrıntılarına, Doğan Kitap'ın yayımladığı *Labirent* adlı kitabımdaki "Yıldızın Karanlık Ölümü"nde yer vermiştim.

Los Angeles Adli Tabipliği'nin Şefi Dr. Curphey, o sabah neden Marilyn Monroe'nun otopsisine girmedi de, bu kadar

ünlü, üstelik gerek başkan gerekse adalet bakanı ile ilişkisi gayet iyi bilinen bir kadının cenazesini, Amerika'ya yeni gelmiş, işe o gün başlamış, deneyimsiz Dr. Noguchi'nin eline teslim etti? Kanımca, cevaplanması gereken en önemli soru bu. Noguchi'nin kendisi, aynı soruyu bunca yıl içinde defalarca sormuş olmasına rağmen, tatmin edici bir yanıt alabilmiş değil. Gazetecileri de her seferinde "Belki, iyi bir iş yapabileceğimi tahmin etti" diyerek oyalayıp durdu.

Robert F. Kennedy kim vurduya mı gitti?

Doktor Noguchi, 1967 ile 1982 arasında Los Angeles Adli Tıp Merkezi'nin başkanlığını üstlendi ve ister istemez Hollywood tarihinin cinayetlerle dolu bu en karanlık döneminde, ağzından çıkan her sözcüğün manşetlere taşındığı büyük bir şöhretin sahibi oldu. Monroe'nun ölümünden altı yıl kadar sonra, âşığı olduğu iddia edilen Adalet Bakanı Robert F. Kennedy bir suikaste kurban gitti. "Kennedy vuruldu" dediklerinde, kalbimin duracağını sandım, hayatımda beni en çok sarsan olay buydu" diye anlattı Noguchi. Ancak bu kez çok daha deneyimliydi. Ağabeyi Başkan John F. Kennedy'nin otopsisinde yapılan hataları biliyordu. Robert ölürse, benzeri hataların tekrarlanmaması ve bir aksiliğin çıkmaması için her türlü önlemi alacaktı.

5 Haziran 1968 akşam 8.30 sularında doktoru telefonla aradılar. Senatör Robert Kennedy'nin vurulmasının üzerinden 22 saat geçmişti. "Beyin dalgaları sustu" dediler, "size naklediyoruz." Cenazeyi görür görmez, saçlarının tıraş edilmiş olduğu dikkatini çekti. Ameliyat öncesinde

cerrahların tıraş etmiş olduğundan kuşkusu yoktu. Yine de "Saçları istiyorum" dedi. Çorbadan ağzı öylesine yanmıştı ki, yoğurdu üfleyerek yemeğe niyetliydi. "Neme lazım, günün birinde saçlarda neden toksik madde aratmadın diye üzerime gelirler." Otopsi masasındaki Robert Kennedy'nin yüzünü bir havluyla kapatıp, bedenini incelemeye başlaması etrafındakilerin tuhafına gitmişti. "Ona öylesine hayrandım ki, bu ülkenin başkanı olacağına da çok inanmıştım. Yüzünü görerek otopsi yapmaya dayanamadım." Kurşunlardan biri koltukaltını sıyırıp geçmişti, bir diğeri omuriliğine saplanmış, asıl ölümcül olanı sağ kulağının hemen yanından kafatasına girip parçalanmıştı.

Otopsinin ertesi günü Los Angeles Kriminal Laboratuvarı'ndan arayan bir uzman, tıraş edilmiş saçlarda barut artığı bulduklarını bildirdi. "Aklımı oynatıyorum sandım" dedi doktor. "Görgü tanıklarının tamamı, suikastçı Sirhan Sirhan'ın, senatöre birkaç metre uzaktan ateş ettiğini söylemişti. Saçtaki barut artığı, çok daha yakın mesafeden ateş ettiğinin, dolayısıyla yanıldıklarının kanıtıydı." Noguchi, yedi domuz kulağı bularak polis akademisinin yolunu tuttu. Farklı uzaklıklardan, Sirhan'ın kullandığına benzer bir silahla ateş edilmesini ve domuz kulaklarındaki atış artıklarının incelenmesini istedi. Yaptığı hesaplara göre ya Sirhan, senatöre sadece yedi sekiz santim uzaktan ateş etmişti ve tüm görgü tanıkları yanılıyordu ya da Sirhan'dan başka ateş eden biri daha vardı. Bugün dahi Doktor Noguchi, gerçekte ne olduğundan emin değil.[32] Aslında sadece o değil, hiçbirimiz gerçekte ne olduğunu bilmiyoruz.

Kanla imzalanan cinayetler

Bir yıl kadar sonra, bu kez 9 Ağustos 1969'da Doktor Noguchi hayatında yeni bir dönüm noktası yaşadı. Los Angeles'ın Bel Air bölgesindeki 10050 Cielo Drive adresinde üç ceset bulunmuştu. Bunlardan biri aktris Sharon Tate'ti. Erkek kurban Voyteck Frykowski, 51 kez bıçaklanmış, 13 kez künt bir cisimle darp edilmiş ve iki kez kurşunlanmıştı. "Ben hayatımda böylesine vahşice işlenmiş bir cinayet görmedim" demişti doktor. Olay yerine gittiğinde, kapı eşiğinde kanla yazılmış bir sözcük vardı: "Domuz". Los Angeles polisi, saldırının uyuşturucu bağlantılı olduğunu düşündü. Mafya usulü bir infazdan şüphelendi. Doktor Noguchi'nin senaryosu ise farklıydı. "Bana kalırsa mafya çabuk öldürür. Halbuki bu cinayetlerden iki saat kadar sonra saldırganlar hâlâ evde dolaşıyorlarmış" diye bir açıklamada bulundu. "Erkek kurbanın öldükten sonra bile bıçaklanmaya devam edilmesi, saldırganların amfetamin etkisi altında olabileceğini düşündürdü. Bana kalırsa bu, sahte bir tarikatın işiydi. Eğer yakalanamazlarsa, benzeri cinayetlere devam edeceklerine emindim."

Nitekim ertesi gün, Los Angeles'ın bu kez Los Feliz bölgesinde Leno ve Rosemary La Bianca çiftinin cesetleri bulundu. Her ikisi defalarca bıçaklanmıştı. Buzdolaplarının üzerinde kanla yazılı "Helter Skelter" sözcükleri okunuyordu. Her iki olay yerinin benzerliğine ve cinayetlerin işleniş biçimlerine bakılırsa, failler aynıydı ama, Los Angeles polisi her iki olayın birbiriyle ilgisi olmadığını söylüyordu. Gerek Doktor Noguchi gerekse psikiyatrist Dr. Frederick Hacker,

aynı ellerden çıktıklarına emindi. 16 Ağustos'ta Charles Manson adlı biri, oto hırsızlığı çete soruşturması kapsamında tutuklandı, ancak delil yetersizliğinden serbest bırakıldı. Halbuki kanlı cinayetlerin azmettiricisi oydu ve polis ondan henüz şüphelenmiyordu. Manson, ekim sonunda yakalandı. Doktor ve psikiyatrın görüşü doğru çıkmıştı, adam, 60'larda Kaliforniya'yı sarsan Manson ailesi adlı garip bir tarikatın uyuşturucu etkisinde suç işleyen ve işleten lideriydi.[33]

30 yıl sonra Natalie Wood soruşturması

Noguchi'nin masasındaki ünlülerin ardı arkası kesilmiyordu. 1970'te eroin doz aşımından ölen Janis Joplin'i, 1981'de boğularak ölen Natalie Wood izledi. Asıl adı Natalia Nikolaevna Zacharenko olan Rus kökenli Natalie Wood, *Miracle on 34th Street (34. Cadde'de Mucize)*, *Splendor in the Grass (Aşk Bahçesi)*, *Rebel Without a Cause (Asi Gençlik)* ve *West Side Story (Batı Yakasının Hikâyesi)* adlı filmlerde rol almış ünlü bir oyuncuydu. Daha 25 yaşına basmadan üç kez Oscar Ödülü'ne aday gösterilmişti.

Güzel kadın, 43 yaşında, Christopher Walken ile birlikte oynadığı son filmi *Brainstorm*'un çekimleri sırasında, Santa Catalina Adası yakınlarında boğuldu. Ölümü kayıtlara, kaza olarak geçti ama, tam 30 yıl sonra 2011 sonlarında Los Angeles polisi dosyayı yeniden açtı.

Ortaya bazı görgü tanıkları çıkarak Natalie Wood'un kazaen değil, kasten boğulduğunu iddia etmişti. Polis, cinayet olasılığını göz önüne alacak biçimde soruşturmayı yeniden

başlatmış olsa da henüz ilk sonucu değiştirecek nitelikte bir kanıta ulaşamadı.

William Holden 911'i neden aramadı?

Doktor Noguchi, *Sunset Boulevard (Suset Bulvarı)*, *The Bridge on the River Kwai (Kwai Köprüsü)* gibi unutulmaz filmlerin, unutulmaz aktörü William Holden'i de en son gören kişi. Noguchi'nin otopsi raporunda, Holden'in 12 Kasım 1981 gecesi Santa Monica'daki apartman dairesinde tek başına olduğu, fazla miktarda içtiği, bir kilime basarak kaydığı, başını yatağın kenarındaki ahşap masaya çarptığı ve iç kanamadan öldüğü kayıtlı. Evde bir başkası olsaydı ya da eli telefona gidebilseydi muhtemelen yaşardı. Halbuki, otopsi raporunda başını vurduktan en az yarım saat sonrasına dek bilincinin yerinde olduğu kayıtlı.

Belki, travmanın önemini intikal edemedi, belki de telefona çok uzaktaydı. Ne yazık ki cenazesi ancak dört gün sonra bulunabildi. Vasiyeti üzerine cenaze töreni yapılmadı, kiliseye götürülmedi. Holden, yakılmak istediğini ve küllerinin Pasifik Okyanusu'na sepiştirilmesini istemişti, son arzusu yerine getirildi.

Damara verilen eroin-kokain topu

Noguchi'nin masasına –tabii ancak ölü olarak– yatan bir diğer ünlü John Belushi'dir. 5 Mart 1982 günü Amerikalı

komedyen, aktör, müzisyen, NBC televizyon kanalının Saturday Night Live adlı komedisinin oyuncusu James "Jim" Belushi'nin ağabeyi John, Hollywood'un ünlü Sunset Bulvarı üzerindeki 8221 numaralı adreste, Paris dışlarındaki aynı adlı şatoya benzer biçimde 1929'da inşa edilmiş beş yıldızlı Chateau Marmont Oteli'nin 3 numaralı bungalovunda ölü bulundu. John, o sabah otel menajeri Bernie Brillstein'dan 1500 dolar almış ve özel olarak imal edilen bir gitarı teslim almak üzere Guitar Center'e gideceğini söylemişti. Belushi gitar yerine, davul setine bir ayak pedalı satın aldı, paranın geri kalanıyla da, gece bitmeden onu öldürecek kadar eroin ve kokain. Yaşamının bu son gününde Guitar Center'e Kanadalı Catherine Smith ile birlikte gitmişti. O Catherine ki, sıradan bir şarkıcı, aynı zamanda uyuşturucu satıcısıydı. O Catherine ki, otele döndüklerinde eroinle kokaini birbirine karıştıracak ve Belushi'nin damarına verecekti.

Ama daha öncesi de vardı. Guitar Center'den çıktıktan sonra Roxy Bar'ın üzerindeki On the Rox adlı bara gitmiş ve içmeye başlamıştı. Rainbow Bar & Grill Lokantası'ndaki bir kâse mercimek çorbasından sonra da oteldeki küçük ve bağımsız bungalovlarına döndüler. Bir saat kadar sonra Robin Williams ve Robert DeNiro onlara katıldı. Dostlar ayrılmadan biraz daha içti, onlar gittikten sonra da, Catherine o malum iğneyi yaptı. Uyuduğunu gören Catherine bir süreliğine dışarı çıktı. Otelde yankılanan çığlıklarla geri döndü. Belushi'nin arkadaşlarından Bill Wallace, çıplak cesedini bulmuştu. Hep birlikte onu hayata döndürmeye çalışsalar da başarılı olamadılar. Aranacak tek biri vardı artık: Doktor Thomas Noguchi. Noguchi ve patolog Dr. Ryan Norris, 33 yaşındaki adamın, uyuşturucu doz aşımına bağlı olarak öldüğünü ilan

ettiler. Polis, Catherine'i sorguladıktan sonra serbest bıraktı. Ama kadın, *National Enquirer* dergisinin bir muhabirine, Belushi'ye eroin-kokain karışımını kendisinin enjekte ettiğini anlatınca tutuklanıp 15 ay hapis yattıktan sonra Kanada'ya sınır dışı edildi.

Çok konuştu, krallığı bitti

Bizim çevremizde "Thomas Noguchi, ne çektiyse çenesinden çekti" denir. Özellikle William Holden ve Natalie Wood'un ölümlerinden sonra verdiği beyanatlar öylesine çelişkilerle dolu, öylesine polisin olay yeri inceleme ve cinayet masası soruşturmacılarını suçlar nitelikteydi ki, 1982'de görevi bırakmak zorunda kaldı. Daha sonra bir dizi soruşturmadan geçti, canı bir hayli sıkıldı. Los Angeles'ın baş adli tabibi olmak, krallıktan farksızdır. Tacının dikenli olduğu ise hiç tartışılmaz. 1882'de kurulan teşkilatın başına kim geldiyse, az ya da çok dertle karşılaşmıştır. Ne de olsa yıldızların dünyasına meraklı çok gazeteci bulunur. Ve gazetecinin olduğu yerde merak da, komplo teorisi de eksik olmaz.

Doktor Noguchi, Güney Kaliforniya Üniversitesi Patoloji Bölümü Başkanı olarak bir süre çalıştıktan sonra aynı üniversitenin Patolojik Anatomi Bölümü'ne yönetici olarak atandı. Profesör unvanını aldı, Amerikan Ulusal Adli Tıp Uzmanları Derneği'nin başkanlığını yaptı, 1999 yılında Japon İmparatoru tarafından adli bilimlere katkıları nedeniyle madalya ile onurlandırıldı, aynı yıl emekli oldu.

Otopsi bekleyen 300 cenaze

Aslında Dr. Kornblum'u işe alan Noguchi olmuştu. Kornblum, otopsi bekleyen 300 kadar cenazeyle karşı karşıya kalmış, alnının akıyla bu sayıyı hızla eritmeyi başarmıştı ama, Noguchi'nin ayrılmasından sonra onun koltuğuna oturduğu andan itibaren işler sarpa sardı. 1990 yılında geçirdiği soruşturmanın 300 sayfalık raporunda, otopsi salonunda sinek larvalarının bulunduğu, tahnitlenecek cenazelerin haftalarca bekletildiği, cenazelerin soğukta tutulmadığından çürüdüğü, yanında çalışan personelin cenaze levazımatçısıyla ortaklaşa yolsuzluklara bulaştığı, cenaze yakınlarına çifte faturaların çıkartılarak haksız kazanç sağlandığı kayıtlıydı. Kornblum, sekiz yıllık başkanlık deneyiminden sonra işten ayrılmak zorunda bırakıldı. Uzun bir hastalık sürecinden sonra, 2008'de 74 yaşında kaybettiğimiz Dr. Kornblum kuşkusuz iyi bir adli tıp uzmanıydı ama, iyi bir yönetici olamadığı muhakkak.

Yılda 150 bin dolar maaş ödenen Los Angeles baş adli tabipliğine J. Lawrence Cogan iki yıl kadar vekalet etti. 1992'de de on dört yıldır kurumda çalışan Madras Üniversitesi mezunu dünya yakışıklısı Dr. Lakshmanan Sathyavagiswaran atandı. Dr. Laksh'ı ilk gördüğümde, yanımda o tarihte henüz genç birer akademisyen olan Prof. Gökhan Oral, Prof. Nevzat Alkan, Doç. Neylan Ziyalar ve Dr. Cengiz Cinnioğlu vardı. O. J. Simpson'un katlettiği eski eşi ile âşığı olduğu iddia edilen genç garsonun otopsilerini yapmış, televizyonların neredeyse naklen verdiği yargılamalar sırasında tanık sandalyesine oturarak ününe ün katmış bir hekimin güvenini bedeninin her santimetrekaresinde

taşıyordu. Dr. Laksh, yıllar sonra bir başka ünlünün, Michael Jackson'un otopsisini yapacak ve kanındaki propofol miktarının ölümcül dozun üzerinde olduğunu söyleyerek, dünyayı yeniden yerinden oynatacaktı. Onun verdiği rapor üzerine, Michael Jackson'un doktoru Conrad Murray yargılandı ve 2011 Kasımı'nda dört yıl hapse mahkûm oldu. Aradan geçen 10 yıldan fazla sürede, Dr. Laksh'ın kendine güveni misliyle arttı, karşılaştığı stresle hep başa çıkmayı bildi, ama biz gördüğümüzde kapkara olan saçlarının şimdi bembeyaz olmasını engelleyemedi. Gelelim yeniden Dr. Noguchi'ye.

Dr. Noguchi, bu satırların kaleme alındığı 2012 yılı başlarında World Association for Medical Law (WAML-Dünya Tıp Hukuku Birliği) adlı kuruluşun başkanlığını yürütüyordu. Yardımcısı da, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Deontoloji Anabilim Dalı'nın Başkanı Profesör Berna Arda'ydı. Umarım o incecik parmaklarını birbirine kenetleyerek, yuvarlak çerçeveli gözlüklerinin ardındaki çekik gözlerindeki pırıltıyla daha çok uzun yıllar yaşar ve dünyanın dört bir yanından kendisini görmeye gelenlere, 50 yıl öncesinin o ilk günkü heyecanıyla, Marilyn Monroe'nun otopsi masasındaki güzelliğini anlatır ve ünlü Latin ozan Francesco Petrarca'nın dizelerine atıfta bulunur:

"Eğer bu ölümse, ölümden korkmamalı. Güzel yüzünde, ölüm bile güzeldi."

Bir adamla beş kadın

4 Şubat 1984'te Thomas Haynesworth 18 yaşındaydı. Geçmişinde bir kez dahi polisle karşı karşıya gelmişliği yoktu. Çok çalışarak ve biraz da şansının yaver gitmesiyle, önündeki uzun geleceğin başarılarını hiçbir şeyin gölgelemeyeceğine inananan, Amerikan rüyasının peşine düşmüş bir gençti. Ertesi gün, hayatı allak bullak oldu.

Günlerden pazardı. Thomas Haynesworth'un annesi, oğlunu Trio Market'e gönderdi. Biraz ekmek, biraz da tatlı patates alması için. Thomas markete giremedi, yol üzerinde bir kadın onu görmüş ve hemen polisi aramıştı. Tam marketten içeri adımını atıyordu ki "Bizimle karakola geleceksin" dedi iki memur. O pazar sabahı Thomas, annesinin pişirdiği patatesleri yiyemedi. Bir daha onun patateslerini yiyebilmesi için 27 yıl beklemesi gerekecekti. Dile kolay, haksız suçlamalar, tutuklamalar, cezaevi hücreleri ve acıyla geçecek tam 27 yıl.

Bir değil, tam beş kadına tecavüz ettiği iddiasıyla göz altına alındı. Beş kişi yerine, sadece bir kişiye bile tecavüz etmiş

olsa, ömrünün bundan sonraki en az 20 yılını demir parmaklıklar ardında geçireceği muhakkaktı.

Thomas, üç cinsel saldırıdan suçlu bulundu. Kızlara birinin saldırdığından hiç şüphe yoktu ve zaten zencilerin sıklıkla polisle başı derde girdiğinden, Thomas'ın masum olabileceği kimsenin aklına gelmedi. Thomas Haynesworth, 21 Mart 2011'de Greensville Cezaevi'nden çıktı. 46 yaşındaydı. 20'li ve 30'lu yaşlarının tamamını demir parmaklıklar arkasında geçirmişti. Üstelik boş yere.

Dindar tecavüzcü

3 Ocak 1984 sabahı saat 6.30 civarıydı. Henüz yirmilerindeki genç kadın, 5100 Salem Caddesi'ndeki kiliseye geldi. Buranın temizlik işlerinden ve gelen kimsesizlere yemek vermekle sorumluydu. Masasının üzerinde küçük bir not buldu. Müdürü, geç kalacağını yazmıştı. Tam çalışmaya başlayacaktı ki dış kapının açıldığını duydu. "Bu saatte kim olabilir ki?" diye düşündü ve sıraların arasındaki boşluktan kapıya doğru yürümeye başladı. O sırada sırtında küçük bir acı hissetti. Biri eldivenli eliyle sağ kolunu sert bir şekilde tuttu. "Hemen odana dönüyoruz" dedi boğuk bir ses. "Çantandakileri masanın üzerine boşaltacaksın." Genç kadın, meselenin sadece para ve kimlikleriyle sınırlı kalacağını düşünüp sevindi, nesi varsa masaya bıraktı. "Pantolonunu aşağıya indir" diye emretti adam. Kadın direnince bıçağını yüzüne dayadı. "Bana bak" dedi, "söylediklerimi yapmazsan seni öldürürüm." Ve yere çökmesini emretti. Kadın can korkusuyla adamın dediklerini yapmıştı. Tecavüzün bir

noktasında kapının zili çaldı. "Bekçi gelmiştir, kapıyı açmalıyım, git burdan" diyen kadına adamın verdiği cevap kısa ve netti. "İşim bitince giderim. Nerede oturduğunu biliyorum. Bir şey anlatırsan gelip seni bulur, bu sefer sağ komam." Birkaç dakika sonra kilisenin arka kapısından kaçmış ve kaybolmuştu.

"Sekiz-on dakika kadar sürdü" diye anlattı kadın, polise. "Sesini tanıyamam, görsem tanıyamam. Orta boylu, açık tenliydi." Bir ay kadar sonra dedektif Harding kadına bir dizi olası saldırganın fotoğrafını gösterdiğinde, kadın soldan üçüncüsünü seçti. "İşte bu o, bu o!" dedi. Adamın adı Thomas Haynesworth'tü. Mahkemede de teşhis edince, Thomas 12 Temmuz 1984'te 10 yıla mahkûm oldu. DNA analiziyle saldırganın Thomas değil, başka biri olduğunun anlaşılması için tam 25 yıl geçmesi gerekecekti.

Nazik tecavüzcü

30 Ocak 1984 günü akşamıydı. Henüz 18 yaşındaki genç kız, her günkü gibi, saat tam 20.30'da Henrico apartmanlarından çıktı, evine doğru yürümeye başladı. Köşeyi döndüğü anda kendisine doğru gelen bir adamla karşılaştı. Kaldırımın kenarına doğru yöneldi ve adamın yanından geçmesini bekledi. "Kaldırımın cadde tarafını lambalar aydınlatıyordu, duvar tarafı karanlıktı. Bu saatte etrafta gezinen bir sürü serseri olur, bu nedenle aydınlığa doğru yöneldim" diye anlatacaktı karakolda. "Saat kaç acaba?" diye sordu adam. Kız, cevap vermedi. İki kere daha sordu adam, kız, "Sekiz buçuk" dedi ve adımlarını sıklaştırarak yürümeye

başladı. "Dur" diye bağırdı adam arkasından, "Yavaşça bana doğru dön, yere bakarak yürü, yoksa vururum."

Kız arkasını döndü, silahı gördü ve adama doğru ilerlemeye başladı. Az sonra kız, yere diz çökmüş, adam fermuarını indirmişti bile. Birkaç dakikaya varmadan da adam kıza sarılmış, böğrüne silahı dayamış yürümekteydiler. Birilerinin yanından geçerken, "Seni vururum" diye tehdit edip duruyor, bu işi ilk kez yapmadığını, genellikle silah değil, bıçak kullandığını anlatıyordu. Adam, kızı Darbytown Manor ormanlarına götürdü, önce tekrar oral sekse zorladı, sonra yere yatmasını istedi. Kız "Üstüm kirlenir, burası çamur" dediğinde üzerindeki yağmurluğu çıkarıp yere serdi, kıza yatmasını emretti.

O sırada yakınlardan geçen iki erkek konuşulanları duyunca meraklanıp onlara doğru gelmeye başladılar. Adam, silahını çekip ayaklanınca kız önce gelenleri, sonra kendisini öldüreceğinden korkup adamın kolunu tuttu. "Boş ver" dedi, "elini kana bulamaya değmez." Sonra birlikte oradan ayrıldılar. Adam, kıza otobüs durağına kadar eşlik etti. Hatta elleri üşümesin diye eldivenlerini verdi. Ayrılırken "Benim kız arkadaşım olur musun?" diye sordu. Telefon numarasını aldı, veda ederken yanağından öptü. "Haftaya seni arar, eldivenlerimi geri alırım" dedi ve ayrıldılar. Kız, soluğu karakolda aldı. Polisleri ormana götürdü, her şeyi tek tek anlattı, "iki saat kadar birlikteydik" dedi.

Ertesi sabah 8.30 sularında adam, kıza telefon etti. "Bugün öğleden sonra iki'de, Williamsburg Sokağı'nda Trio'nun yerinde buluşalım" dedi. "Olur" dedi kız ve hemen dedektif Dorton'u arayarak bilgi verdi. Kız, yanında sivil giyimli bir

kadın polisle birlikte Trio'ya gitti. Etrafta bir sürü sivil polis daha vardı. Buluşma saati geldi, adam ortalıkta yoktu. Bir saat kadar oralarda oyalandılar, gelen giden olmadı.

"Benden biraz daha uzundu" diye tarif edecekti kız. 6 Şubat'ta dedektif Dorton'un gösterdiği fotoğraflar arasından, soldan üçüncüsünde karar kıldı. Tahmin edeceğiniz gibi bu Thomas Haynesworth'ün resmiydi. Kız, mahkemede biraz tereddüt etse de kararından şaşmadı. "Bana saldıran budur" diye Thomas'ı gösterdi. Jüri, Thomas'ı 36 yıla mahkûm etti.

Köpekle ninenin kurtardığı kız

1 Şubat 1984, sabah saat 6.30'da 18 yaşındaki kız işe gitmek üzere evden çıktı. Eşyalarını otomobiline yerleştirirken arkasında bir ses duydu. Elindeki silahı burnuna dayayan biri "Paraları ver!" diye bağırdı. "Bugün üzerimde hiç para yok. Maaşımı öğleden sora alacağım, yarın gelirsen veririm, ne olur bırak beni" diye yalvardı kız. "Beni sersem mi sandın! Seni bırakırsam polise gidersin" dedi adam ve sürdürdü: "Evde kim var?" Kızcağız, anneannesini korumak için her nedense yalan söyledi. "Kimse yok." "O zaman eve gidelim" dedi adam. Bunun üzerine kız "Otomobilimin parkta olduğunu gören komşular meraklanıp gelir" deyince adam, arabaya girdi, kıza sürmesini emretti. "Paran yoksa ağzın da mı yok?" diye sordu terbiyesizce. Kızın pek birşey anlamadığını fark edince, "Şu köşede dur, sana evvelce bilmediğin birçok şey öğreteceğim" dedi ve eve dönmekte ısrar etti.

"Evde hem köpek hem de ihtiyar anneannem var" dedi kız, belki bir işe yarar umuduyla. "Ses çıkarsa, her ikisini öldürürüm" dedi adam. Evde bir hayli kargaşa yaşandı, köpek havladı, anneanne olanları duydu, adam kendini dışarı zor attı. Kız kapıyı kilitler kilitlemez polisi aradı. Beş dakikaya varmadan oradaydılar.

"Yaklaşık 15 dakika birlikteydik" diye anlattı kız. "Orta boylu, koyu tenliydi." Richmond polis teşkilatından Dedektif Harding'in gösterdiği fotoğraflar arasından üçüncüsünü seçti. "Görür görmez tanıdım" diye anlattı mahkemede. "Ama diğer resimleri de görmek istedim. Olur a, belki yanılmışımdır diye. Ama, oydu, kesinlikle eminim." Gösterdiği dediği Thomas Haynesworth'tü ve jüri Thomas'ı, 28 yıla mahkûm etti.

Aynı şekildeki tecavüzler devam etti

11 Ekim 1984'te genç adam, son üç mahkûmiyetinin toplam 74 yıllık hapis cezasını çekmeye başladı. Diğer iki suçlamayla ilgili yeterli delil bulunamadığından takipsizlik kararı verildi. Tam 5 gün sonra 16 Ekim'de, Henrico Caddesi 7500 Numara'yla başlayan blok yakınlarında 27 yaşındaki bir kadın bıçakla yaralandı, kaçırıldı ve ırzına geçildi, 7 Kasım'da bir diğeri benzer şekilde saldırıya uğradı, 9 Kasım'da bir başkası.

Kasım sonlarında 15 yaşında bir kız, aralık ayının ilk haftasında aynı gün içinde, biri 15, diğeri 20'lerinde iki genç kız bu kez silah zoruyla kaçırıldı ve tecavüz edildi. 11 Aralık ve 13 Aralık'ta da benzer şekilde saldırıya uğrayan genç kızlar oldu.

14 Aralık'ta polis, radyolarda bir uyarı yayımlamaya başladı. Genç kız ve kadınlara dikkatli olması söyleniyordu. Kendisini "Kara Ninja" adıyla tanıtan bir saldırganın varlığından söz edilmekteydi ve ne yazık ki, bu saldırıların çok benzerleri yüzünden Thomas Haynesworth'ün birkaç ay önce mahkûm edildiği, aslında onları da "Kara Ninja"nın gerçekleştirmiş olabileceği kimsenin aklına gelmedi.

19 Aralık 1984 günü, kadınlara kendisini "Kara Ninja" olarak tanıtan Leon Davis, Jr. nihayet tutuklandı. Mart ile aralık arasındaki saldırılarla suçlandı. Yargılandı, 12 kez ömür boyu, artı yüz yıl hapse mahkûm oldu. Hiç kimse ona, Thomas Haynesworth'ün 76 yıla mahkûm edildiği saldırıları da işleyip işlemediğini sormadı.

Adalet masaya yatırılıyor

Aradan yıllar geçti. DNA analizleri gündelik işlemler haline geldi. Cinsel saldırılarda biyolojik delillerin peşine düşüldü. Ülke genelinde geriye yönelik olarak verilmiş mahkûmiyetlerin gözden geçirilmesini, elde biyolojik delil varsa mutlaka DNA analizi yapılarak saldırganın kesin kimliğinin belirlenmesini sağlayan yasalar çıktı. 14 Aralık 2005'te Virginia'nın 69. valisi, Demokrat Parti'li, (yani Başkan Barack Obama'nın partisi) Mark R. Warner, 1973 ile 1988 arasında haksız yere mahkûm edilmiş olanlar bulunup bulunmadığını saptamak amacıyla geniş çaplı bir inceleme başlattı. Ama Thomas Haynesworth'ün dosyasının ele alınması için daha dört yıl beklemesi gerekecekti.

Bu arada Vali Warner, Robin Lovitt'in idam cezasını, ömür boyu hapse çevirdi. Çünkü, 1999'da hüküm kesinleştikten sonra bir memur, delilleri imha etmişti. Bu yüzden Clayton Dicks adlı kişiyi öldürenin gerçekten Lovitt olup olmadığını ortaya çıkartmak artık mümkün değildi. Vali, delil imhasının idarenin bir hatası olduğunu ileri sürerek idam cezasını onaylamayacağını bildirdi. Valinin incelettiği davalar arasında, 19 yaşındaki görümcesinin ırzına geçip öldürmekten hüküm giymiş Roger Keith Coleman'ınki de vardı.

Coleman, idam cezasına çarptırılmış ve 1992'de cezası infaz edilmişti. Cezaevinde bulunduğu yıllar içinde, sürekli masum olduğunu ileri sürmüş, hatta *Time* dergisine kapak olmuştu. Vali, herhangi bir kuşkuya yer kalmaması için DNA analizlerinin Kanada'da yapılmasını istedi, Toronto Adli Bilimler Merkezi'nden 12 Ocak 2006'da gelen sonuçlar, Coleman'ın gerçekten görümcesini öldüren kişi olduğunu ortaya çıkardı. Virginia, doğru adamı infaz etmiş olmanın rahatlığıyla, derin bir nefes aldı.

Bütün kabahat tatlı patateslerde

Thomas Haynesworth'ün davasıyla ilgili DNA analizleri, 2009 martında sonuçlandı. Saldırganın DNA profili onunkini değil, zaten cezaevinde olan "Kara Ninja" Davis'inki ile örtüştü. 18 Eylül 2009'da Virginia Üst Mahkeme'si, Thomas Haynesworth'ün 3 Ocak 1984'teki cinsel saldırıdan sorumlu tutulamayacağına karar verdi. Ama, Thomas'ın serbest bırakılması mümkün değildi, çünkü cezasını çektiği başka suçlamalar da vardı.

17 Haziran 2009'da Thomas'ın yüzü yine gülüyordu. Heyecanlı bekleyişin bir aşaması daha geride kalmış, 21 Ocak 1984 saldırısında bırakılan spermin DNA profilinin de onunkini değil, Davis'in genetik özelliklerini tuttuğu anlaşılmıştı. Ancak diğer suçlamalarla ilgili biyolojik delil yoktu. Saldırıların gerçekleşme biçimi, "Kara Ninja"nın davranışlarına çok benziyordu. Bunun üzerine Thomas, 2010 sonbaharında iki kez yalan makinesine bağlandı, her ikisini de geçti. Nihayet, Virginia Başsavcısı Ken Cuccinelli, bizzat mahkemeye başvurarak Thomas Haynesworth'ün beraatini talep etti.

2011 Martı'nda Virginia Şartlı Tahliye Komisyonu, Vali McDonnell'in evvelce reddetmiş olduğu şartlı tahliye talebini yeniden ele aldıklarını, Thomas'ın serbest bırakılacağını, ancak hâlâ aydınlatılamamış iki suç isnadı yüzünden cinsel suçlu veritabanına kaydının yapılacağını bildirdi. Masum olduğu halde yaşamının neredeyse 30 yılını cezaevinde geçiren Thomas, üç gün sonra Greensville Cezaevi'nden salıverildi, ancak hâlâ özgür bir Amerikan vatandaşının haklarına sahip değildi. Başsavcı ve iki yardımcısının ortaklaşa imzaladığı temyiz dilekçesini görüşen mahkeme, 6 Aralık 2011'de, 6'ya 4 oyçokluğu ile Thomas'a yönelik bütün suçlamaların geri alınmasına, tüm haklarının iadesine ve cinsel suçlu veritabanından çıkartılmasına karar verdi.

Böylelikle tam 27 yıl süren kâbus sona erdi. 18 yaşındayken annesinin ricasını kırmayıp Trio Market'ten patates almaya gitmeseydi, yol üzerinde o kadınla karşılaşmayacak, kadın da onu kendisine saldıran "Kara Ninja" sanmayacaktı.

Kusursuz cinayet yoktur

Uzunca bir süredir, her pazartesi gecesi, bir yandan *Kanıt* adlı diziyi izlerken, diğer yandan sosyal medyada konuyla ilgili yazılanları takip ediyorum. Bunu yapmam çok doğal, çünkü dizinin bir parçasıyım. Ara sıra çıkıp birtakım bilgiler vermeye çalışıyor, kendimce hocalığımı sürdürüyorum. Elbette hedefim, bir yandan toplumun hak arama bilincini geliştirmek, diğer yandan bir cinayet soruşturmasında en küçük ayrıntının ne denli önemli olduğunun altını çizmek. Bu arada adli bilimlerin farklı alanlarında çalışanlar arasındaki işbirliğinin önemini de vurgulamaya gayret ediyorum. Basit gibi görünse de, bu iş bir hayli vaktimi alıyor, ama pek de keyif veriyor. Şu satırları kaleme aldığım 2012 başlarında 80 bölümü geride bıraktık, inşallah siz bu satırları okuduğunuzda hâlâ yayında oluruz.

80 bölümdür, diziyi –yoksa program mı desek, hâlâ bir karar verebilmiş değilim– kapatırken uzunca bir konuşma yapıyor, bir hayli karmaşık olan konuyu oldukça basite indirgeyerek özetliyor ve kanımca en ilginç kanıtın ne olduğunu söylüyorum ve 80 bölümdür hiç aksatmadan "Kusursuz cinayet yoktur!" diyorum.

Bu cümlenin sevgili Abdullah Oğuz'un fikri olduğunu ve her bölüm sonunda tekrarlanmasının iyi olacağını, daha ilk

bölümün çekimi başlamadan istediğini belirtmeden geçmeyeyim. İşte bu cümleyle ilgili olarak Twitter'da rastladığım bir "tweet" var ki, ne zaman hatırlasam gülüyorum. İçeriği biraz ayıp olduğundan tekrarlamayacağım, ama mealen şöyle: "Öyle kusursuz bir cinayet işleyeceğim ki sarışın teyze bile şaşacak!"

Tweet'i atanın kim olduğunu bilmiyorum. Ama bu yazı onun için. Bakarsınız günün birinde okur ve kusursuz bir cinayetin nasıl işlenebileceğini öğrenerek hepimizi şaşırtır.

Eğer sizin bu konuyla uzak yakın ilginiz yoksa, yani birini öldürmeyi kafaya takmadıysanız lütfen başka bir yerinden kitabı okumaya devam edin. Eğer bu satırları okuyan bir polis, savcı ya da adli bilimciyseniz yazdıklarımın sizi gülümsetmesini diliyorum. Ölümle, öldürmekle dalga geçmenin pek etik olmadığının farkındayım ama, bunca acı, ıstırap ve gözyaşıyla karşılaştığınız meslek yaşamını, biraz çekilir hale getirmekten başka hiçbir amacım bulunmadığını bilmenizi isterim.

Kusursuz cinayetin tarifi

Mademki kusursuz bir cinayetin nasıl işleneceğini konuşacağız, önce tanımını yapmamız, daha doğrusu bir tanımda anlaşmamız gerek. Kanımca kusursuz cinayet için, yakalanmayacak ve hapse düşmeyecek şekilde bir ya da birkaç kişiyi öldürmek gerekiyor. Bir başka deyişle, Amerikan TV dizisindeki "Dexter"vari biri olmalı. Tabii Michael C. Hall'ün oynadığı seri katil Dexter Morgan

karakterinin, Miami polis teşkilatında çalışan bir kan lekeleri uzmanı olduğunu unutmamalı. Bir başka deyişle, eğer bir kriminal laboratuvar çalışanı ya da cinayet masası polisi iseniz kusursuz cinayet işleyebilmek için yazacaklarımı okumanıza hiç ihtiyacınız yok. Ne garip ki, bir sürü doktor ve polis, işin püf noktalarını gayet iyi bildikleri halde, her nedense er ya da geç yakalanmışlardır.

Kusursuz cinayet, polisin doğru dürüst delil toplayamaması ya da otopsinin eksikliği, kriminal laboratuvar personelinin deneyimsizliği, teknik olanaklarının bulunmaması yüzünden aydınlatılamayan bir cinayet değildir. Zaten bu konuda ne kadar kalem oynatmış akademisyen varsa, hepsi kusursuz cinayetin zekâ ve beceri işi olduğunda fikir birliği eder. Öte yandan, bir cinayet ortaya çıkmışsa, onun kusursuz olamayacağını ileri sürenler de bulunur. Örneğin Kaliforniya Üniversitesi'nden Sosyoloji Profesörü Stefan Timmermans'a göre marifet cinayetin işlendiğinin dahi anlaşılamamasıdır. Dolayısıyla, cinayet varsa, kusur da vardır.

Bir motifiniz ve "modus operandi"niz olmamalı

Önce birini öldürmek için sağlam bir neden bulmaya çalışacağınızı tahmin ediyorum. Size mantıklı ya da mantıksız gelse de her katilin bir motifi vardır. Para, kıskançlık, intikam vs. vs. Ama hemen belirtmeliyim ki, katillerin birçoğu motif yüzünden yakalanır. Çünkü polisler, öncelikle kurbanın neden öldürülmüş olabileceğini bulmaya çalışır. Bunu bulunca da, katile bir adım yaklaşırlar. İşte bu yüzden tamamen yabancı birini ve kesinlikle nedensiz yere öldürmeniz gerekir.

Gerçekten de en zor çözülen cinayetler, kurbanın tanımadıkları tarafından işlenen ve motifin ne olduğu anlaşılamayanlardır.

Diyelim ki, yabancı birini hiç nedensiz öldürmeye karar verdiniz. Eğer kurban sayısını artıracaksanız, yani bir seri katile dönüşmeye niyetiniz varsa, orada bir durun. Çünkü her cinayette benzer teknikler kullanmaya başlayacaksınız, bir başka deyişle "modus operandi"niz oluşacak. İşte bu durum sizin için ciddi bir tehlike oluşturur, çünkü polisler benzer cinayetlerin aynı elden çıktığını hemen anlarlar. Dolayısıyla ilk kurbanınızı bıçaklayacaksanız, ikincisine örneğin radyoaktif bir madde yutturmanız gerekir ki şüphe çekmeyin. Radyoaktif dedim de, artık polisler onun kullanıldığını dahi bulabiliyor. Şu eski KGB ve onun uzantısı FSB ajanı Aleksander Litvinenko'nun Londra'daki ölümünü hatırlarsınız sanırım. 1 Aralık 2006'da yapılan otopsisini izleyen altı hafta içinde, İngiliz polisi hem polonyum-210 ile öldürüldüğünü bulmuş, hem de maddenin Londra'daki izini sürebilmişti.

Olay yerinde kanıt bırakmayın

Şimdi gelelim işin en önemli kısmına, olay yerinde bırakmamanız gereken kanıtlara. Çünkü bildiğiniz gibi, bir cinayet soruşturmasının en can alıcı noktası olay yeri incelemesidir ve dünyanın her ülkesi bu konuya deli gibi yatırım yapmakta, personel eğitmektedir. Hiç polisi bulunmayan bir ülkede tanımadığınız birini nedensiz yere öldürmeye kalkmanın da sizin için bir anlamı olacağını sanmıyorum. Çünkü böylesi akıldışı bir işe kalkışmanızın tek

nedeni, ne kadar zeki olduğunuzu polislere kanıtlamak değil mi? O zaman marifet, polisi iyi çalışan bir ülkede harekete geçmek. Zaten "kusursuz cinayet" de ancak o zaman gündeme gelir. Belki konuyu biraz dağıtacağım ama, aklıma gelmişken tarihin en iyi kusursuz cinayetlerinden iki örnek vermek istiyorum. Katillerden birini sadece Karındeşen Jack olarak tanıyoruz. Onu anlatmama sanırım gerek yok. Şimdilerde çoktan ölmüş olmalı. Diğeri ise Zodiak Katili olarak biliniyor. Aralık 1968 ile Ekim 1969 arasında yaşları 16 ile 29 arasında 30'a yakın kişiyi öldürdüğü sanılıyor. Belki o da öldü, belki başka bir suçtan cezaevinde, belki de sallanan koltuğuna oturmuş, okyanusu seyretmektedir. İlerleyen satırlarda başka kusursuz cinayetler işleyenlerden de söz edeceğim.

Az önce belirttiğim gibi, olay yerinde kanıt bırakmamanız gerekiyor. Eskiden bunu yapmak kolaydı. En önemli kanıt parmak iziydi. Eldiven takarak konuyu çözmek mümkündü. Ya da ayakkabı iziydi. Başkasının ayakkabısını giyerek –daha küçük numara rahatsızlık vereceğinden, genellikle birkaç numara daha büyük ayakkabı giyerlerdi– suç işlendiğinde, polisin katili bulma şansı azdı. Gerçi, Sherlock Holmes zamanında, yani 100 yıl öncesinde bile, katillerin daha büyük ayakkabı giyme olasılığı göz önünde tutulurdu ama olsun, yine de iz bırakmamak daha kolaydı. Şimdi işler bir hayli zorlaştı. DNA çıkalı mertlik bozuldu. Çünkü başınıza bone, elinize eldiven, ağzınıza maske, gözünüze gözlük, üzerinize tulum geçirmediğiniz takdirde, geride biyolojik delil bırakacağınız muhakkak. Astronot gibi giyinip, dikkat çekmeden ortalıkta dolaşmak ve birini öldürmek oldukça rahatsızlık verici ve zor ama, tek bir kıl, tükürük damlası ya

da kepekten DNA elde edilebildiğini düşünürseniz, başka çareniz yok.

Aman dikkat sinek sokmasın

Öldüreceğiniz kişinin üzerinize tükürüp kusması bir yana, parmağının ucuyla bile size değmesine izin vermeyin. Tabii siz de ona dokunmayın. Ağzınızı açıp tek kelime konuşmayın, hatta nefes bile alıp vermeyin. Heyecanlanıp idrarınızı kaçırmayın, sakız çiğnemeyin ve sakın acıkıp, susayıp bir şeyler yiyip içmeyin. Bir sürü katil hep bu yüzden yakayı ele vermiştir.

Olay yerindeki bitkilere, ot ve çiçeklere değmeyin, çamura, toprağa, kuma kesinlikle basmayın. Her ne olursa olsun evinde hayvan besleyen birini öldürmeye kalkmayın. Olay yerinde sizi ısıran, sokan, gagalayan, hatta değen herhangi bir canlı olursa onu hemen yakalayın ve yiyin. Yoksa DNA'nızı, dolayısıyla sizi bulmalarını engelleyemezsiniz. Aralık 2008'de, Finlandiya'nın Lapua kentinde çalınmış ve terk edilmiş araçtan delil toplayan memur Sakari Palomaeki, dolaşmakta olan karasineği kriminal laboratuvara göndermiş, sineğin kanından hırsızın DNA profili elde edilmiş ve adam bu sayede yakalanmıştı.

10 yıl kadar önce, 71 yaşındaki Avustralyalı kadının öldürüldüğü, Tasmanya ormanları yakınlarındaki evde yapılan olay yeri incelemesinde, dedektif Mick Johnston tek bir sülükten başka kanıt bulamadı. Sülüğün kanı incelendi ve katilin DNA profili saptandı, ama kim olduğu anlaşılamadı.

2008 sonlarında Peter Cannon, uyuşturucu satarken yakalandı. DNA profili veritabanına yüklendi, 2001 yılında yaşlı kadının evinde bulunan sülüğün kanındaki profili tuttuğu görüldü. Cannon, 21 yıla mahkûm oldu. Şimdi gelin de "Kusursuz cinayet yoktur" demeyin bakalım.

Nerede, nasıl, neyle karar verin

Elbette, olay yerinin neresi olacağı da çok önemli. Hedefinizi evinize çağırmayacak, otomobilinize almayacak ya da onun evine gitmeyip aracına binmeyecek kadar akıllı olduğunuzu varsayıyorum. Kısacası, olay yeriyle ne onun ne de sizin herhangi bir bağlantınız olmalı. Nasıl buluşulacağı da çözülmesi gereken bir mesele. Otomobile, otobüse, hele taksiye hiç binmeyin. Binerseniz taksi şoförünü de öldürmeniz gerekecek. En iyisi bisiklete binmek. Yukarıda anlattığım kıyafetle bisiklet sürerken dikkat çekmemeye gayret edin. Kesinlikle telefon etmeyin. Kimileri duman sinyali göndermenin işe yaradığını yazıyor ama, ben bunu da gayet tehlikeli bulurum. Dumanı görünce "Yangın var" diye bağıracak meraklı bir komşu –en azından bizim ülkemizde– mutlaka çıkacaktır.

Gelelim cinayet silahına. Kuşkusuz ilk akla gelen ve en popüler olanı bir buz çubuktur. Ne de olsa cinayet sonrası kendi kendini yok eder. Tıpkı *Görevimiz Tehlike*'deki teyp kasedi gibi. Biraz pratik yapmanız gerekecek. Çünkü hem buz çubuğunu imal etmek, hem olay yerine taşımak, hem de erimeden, kırılmadan birine saplayabilmek, üstelik ölümcül bir noktasına denk getirebilmek el çabukluğu ve beceri

gerektirir. Film ve dizilerde gördüklerinize pek itibar etmeyin, şimdiye kadar bunu başarabilmiş bir katil bilmiyorum, belki siz ilki olursunuz. Bu durumda tek çare çok uzaktan birini öldürmeye çalışmak. Örneğin düşünce gücüyle. İsterseniz bunun üzerinde biraz çalışın!

Cesedi ortadan kaldırın

Diyelim ki buraya kadar olan her şeyi kusursuzca becerdiniz. Şimdi sıra cesedi tanınmaz hale getirip ortadan kaldırmaya geldi. Basit gibi görünmekle birlikte, en zor olanı bu. En sık başvurulan çözüm ise, asit. İngiliz John George Haigh gazete okumayı bile günah sayan bir ailenin çocuğuydu. Eğitimini üstün başarılarla bitirdi. 1930'larda basit bir sahtecilikten ilk kez hapse düştüğünde, sülfat asidinin nimetlerini öğrendi. Hatta asite atılan sıçanların yarım saatte yok olup gittiğini kendi gözleriyle de gördü. Cezaevinden çıktığında, çalışarak bir yere varamayacağına çoktan karar vermişti. Zengin ve orta yaşlı kadınları baştan çıkartmaya, paraları bittikten sonra öldürmeye, cesetlerini sülfat asitli bidonlara atıp, oluşan çamuru bahçeye dökmeye başladı. Haigh'in son kurbanı dul Bayan Olivia Durand-Dencon'du. Kadının ortadan kaybolması üzerine, bazı sorular sormak üzere Haigh'in Londra'da Gloucester Sokağı 79 Numara'daki evine gönderilen polis memuru, yanına arkadaşı adli patolog Dr. Keith Simpson'u da aldı. Bahçede dolanan doktorun gözüne kiraz tanesi büyüklüğünde bir taş takıldı. Dikkatsiz birinin kolayca çakıltaşı sanacağı cisim, aslında bir safrakesesi taşıydı. Ertesi gün doktor ve ekibi, bahçeden 250 kilo kadar çamur topladı. İçerisinde insan yağı ve bir diş

protezi buldular. Hastane kayıtları incelendiğinde, Bayan Olivia Durand-Dencon'un safrakesesinde taş olduğu ve protez taktığı ortaya çıktı. Kadının cesedi bulunamamış olsa da, bu deliller, 6 Ağustos 1949'da Haigh'i, Londra'nın güneyindeki Wandsworth Cezaevi'nin darağacına götürmeye yetti.

Bu nedenle dikkat edin, eğer cesedi asitle ortadan kaldırmayı planlıyorsanız, safrakesesi ya da böbrektaşı olmadığından, protez takmadığından, ömründe hastaneye gidip tek bir röntgen filmi bile çektirmediğinden emin olmalısınız.

Bir diğer olasılık, 1980'lerin sonunda eski CIA ajanı Richard Crafts'ın bulduğu çözümdür ki, o da elektrikli testeredir. Richard, PANAM havayolu şirketinin bir hostesi olan karısını öldürmeyi kafasına koymuştu. Genç kadını öldürdükten sonra bir elektrikli testereyle tavla zarı büyüklüğünde parçalara ayırıp Newtown, Connecticut'taki evlerinin yakınındaki Zoa Gölü kenarına serpti. Böylelikle çakıltaşlarının arasındaki Helle Craft'ın beden parçalarını kimse fark etmeyecekti. Ama öyle olmadı. Kadının bedeninin sadece binde birini oluştursa da bir tutam saç, bir tek parmak kemiği, başparmağın tırnağı ve tek bir dişini bularak 1989 yılında emekli CIA ajanını 50 yıl hapse mahkûm ettiler. Nerede hata yaptı, diye sorarsanız eğer, bir değil, iki hatası var. İlki, eve yeni bir derin dondurucu almak, ikincisi testereyi göle atmak. Kıssadan hisse: Sakın cinayet öncesinde alışveriş yapmayın, hele buzdolabı ya da testere kesinlikle almayın.

Birkaç kusursuz cinayet

Bu kitapta yer alan "Zevkine Ölüm" başlıklı denememde de yer verdiğim, Kara Yıldızçiçeği (Black Dahlia) lakaplı, üç yaşında bir çocuğu olan Elizabeth Short'u, kimin tam orta yerinden ikiye böldüğü ve ağzını kulağına kadar keserek tanınmayacak ölçüde çirkinleştirip, parçalarını Los Angeles'ın Leimert Parkı'na attığı bilinmiyor. Ancak unutmayalım ki, cinayet 1947 yılının Ocak ayında işlenmişti ve bundan yarım asır öncesinin polisi bugünkü kadar teknolojik desteğe sahip değildi.

"Savaşçı" lakabıyla tanınan büyük kumarbaz ve inşaatçı Japon Akio Kashiwagi'yi, yine bir Ocak ayında, bu kez 1992'de, Fuji Dağı yakınlarındaki evinde bir Samuray kılıcıyla 150 parçaya ayıranın da kim olduğu henüz bilinmiyor.[34] Onu öldüren muhtemelen bir tetikçiydi. Azmettiren ise, muhtemelen bir kumarhane sahibi. Dipnotu okursanız kimden söz ettiğimi anlarsınız.

Aralık 1996'da, altı yaşındaki küçük güzellik kraliçesi JonBenét Patricia Ramsey'in ailesi, çocuğun kaçırıldığını ve merdivenlere bırakılan bir mektupta 118 bin dolar fidye istendiğini polise bildirdiler. Çevrede yapılan aramada herhangi bir ipucuna rastlanmayınca polis, ailenin oturduğu evi aramaya karar verdi ve kaçırma ihbarından tam sekiz saat sonra evin bodrum katında kızın cansız bedenini buldu. Künt bir cisimle başına vurulmuş ve boğulmuştu.

Annesi, babası ve dokuz yaşındaki ağabeyi yıllarca Colorado polisinin bir numaralı zanlıları olduğu halde, gelişen teknoloji yardımıyla 2003'te kızın elbisesi üzerinde bir yabancı erkeğe ait DNA bulunması, soruşturmanın yönünü

değiştirdi. Polis, aileden özür diledi. Çocuğun katilinin henüz bulunamamış olması, cinayeti "kusursuz" olarak nitelendirmemizi gerektiriyor. Ama dosyanın kapatılmamış olduğunu da belirtelim. Bakarsınız günün birinde katil Colorado'nun Gilpin bölgesindeki bir trafik kontrolüne takılır ve sadece alkolmetreye üflemekle kurtulacağını sanırken, 2007'den bu yana uygulandığı gibi kanı ve tükürük örneği de alınır, böylelikle DNA veritabanına giriverir.

Şimdilik kusursuz bir atlayış

Şimdi anlatacağım cinayet değil, ama ilginizi çekeceğini sanıyorum. 24 Kasım 1971'de Dan Cooper adını vererek 20 dolara tek yön uçak bileti satın alan takım elbiseli, kravatlı, güneş gözlüklü adam, Portland, Oregon'dan kalkan ve Seattle-Washington'a giden Northwest Orient 727 uçağına bindi. Uçak havalandıktan kısa bir süre sonra hostesten viski istedi ve bir sigara yaktı (o zamanlar uçakta sigara içilebiliyordu). Hostes viskiyi getirdiğinde ona bir kâğıt uzattı. Kâğıtta "Çantamda bomba var. Gerekirse kullanırım. Uçağı kaçırıyorum, gel yanıma otur" yazılıydı. Cooper, dört paraşüt ve 200 bin dolar karşılığında, Seattle'a indiklerinde 36 yolcunun gitmesine izin vereceğini söyleyince pilot, kuleyle konuştu, kule FBI'a haber verdi, FBI adamın söylediklerinin yapılmasını istedi.

Uçak indi, yolcular çıktı, uçak yeniden havalandı. Cooper, pilota Meksika'ya doğru, olabildiğince alçaktan uçmasını emretti ve Cascade Dağları'nın yamaçlarında uçağın kapısını

açarak, sırtında paraşüt, aşağıya süzülüverdi ve bir daha onu gören olmadı.

Aradan 40 yıl geçti, FBI 1000'e yakın zanlıyı sorguladı, bir yere varamadı. Gazetecilerin D. B. Cooper adını taktığı adam, Amerikan tarihinin çözülemememiş ilk ve son uçak kaçıranı olarak tarihe geçti. Ama hikâyenin devamı var.

2001'de, D. B. Cooper'ın atlamadan önce uçağın içinde bıraktığı kravatın üzerindeki metal klipsten DNA profili elde edildi, ancak kime ait olduğu anlaşılamadı. Bundan birkaç ay önce, yani 2011 sonlarına doğru çok ilginç bir gelişme yaşandı. Marla Cooper adlı bir kadın FBI'a başvurarak, paraşütle atlayan adamın, dayısı Lynn Doyle Cooper olduğunu söyledi.

Uçağın kaçırılmasının hemen ertesi günü, dayının yaralanmış şekilde evlerine geldiğini, trafik kazası geçirdiğini söylediğini, Şükran yemeğini birlikte yediklerini anlattı. Dayı, yemekten sonra ayrılmış ve 1999'da ölüm haberini alıncaya dek bir daha onu görmemişlerdi.

O tarihte sekiz yaşında olduğunu anlatan Marla, 40 yıllık bu aile sırrını daha fazla gizleyemeyeceğini belirttikten sonra, FBI ajanlarına, üzerinde dayısının parmak izi ve DNA'sının olduğunu düşündüğü bir de gitar penası verdi. Şu satırları kaleme alırken DNA sonuçları henüz çıkmamıştı.

Cooper'ın kusursuz atlayışı, uçakların içinde bir dizi güvenlik önlemlerinin alınmasına neden oldu. Hatta bazı uçaklara sivil polisler yerleştirildi. Buna rağmen 1972'de 30 kadar kişi para toplamak amacıyla uçak kaçırabildi. Kimileri

aynen Cooper'ı taklit ederek paraşütle atladı. Biri, Başkan Nixon'ı öldürmek üzere uçağı Beyaz Saray'a indirmeye kalkıştı, ama başaramadı. 1973'ten itibaren tüm yolcular ve bagajlar aranmaya başlandı.

Tek yumurta ikiziniz var mı?

Tek yumurta ikizlerinin DNA profili birbirinin aynıdır. En azından polislerin incelediği bölgelerde aynıdır. Bu yüzden, olay yerinde ya da cinayet silahı üzerinde ikizlerden birinin DNA'sı bulunursa, ikizlerden hangisinin suçu işlediğini anlamaları şimdilik mümkün değil. Yakın bir gelecekte buna "epigenetik" sayesinde bir çözüm bulunacak ama, henüz araştırma safhasında. Bu yüzden, eğer tek yumurta ikiziniz varsa, önümüzdeki bir iki yıl içinde istediğiniz kişiyi öldürebilir, suçu ikizinizin üzerine atabilirsiniz. O da kendisinin masum olduğunu söylerse, işin içinden çıkamayacaklarından iki ihtimal var: Ya her ikinizi serbest bırakırlar ya da her ikinizi hapsederler. Amerika, Almanya, Malezya ilkini yapıyor. Bizde ne yaparlar bilemem. 2009'da Berlin'in ünlü alış veriş mağazası KaDeWe'den 6,8 milyon dolar değerinde mücevheri çalanın tek yumurta ikizlerinden Lübnanlı Hasan mı, Abbas mı olduğu anlaşılamayınca, her ikisi serbest bırakılmıştı. 2005'te Houston'da genç kızı birlikte kaçıran tek yumurta ikizlerinden hangisinin tecavüz ettiği bulunamayınca, suçlu hapsedilememiş; 2009'da Malezya'da otomobildeki uyuşturucuyu ikizlerden Sathis'in mi, yoksa Sabariş'in mi kaçırdığı anlaşılamayınca, idam cezası verilememişti.

Kısacası, bir tek yumurta ikiziniz varsa, bundan yararlanabilirsiniz. Tabii, DNA'nın olay yerinde bırakılabilecek tek kanıt olduğunu düşünecek kadar akılsızsanız.

Su içinde cinayete ne dersiniz?

Her ikisi iyi birer yüzücü ve dalgıç olan Amerikalı karıkoca Swain'ler, 1999'da İngiltere'ye bağlı Virgin Adaları'ndan Tortola açıklarında, 25 metre derinlikteki bir gemi batığını incelemek üzere skuba dalışındaydılar. David o gün sudan tek başına çıktı, karısı Shelley Tyre gökyüzünü bir daha göremedi. Birkaç gün sonra cesedi karaya vurdu. Adada yapılan otopsiye göre ölüm nedeni havasızlıktan boğulmaydı.

Yerel polisin önce bir deniz kazası olarak kapattığı soruşturma, genç kadının ailesinin itirazı üzerine yeniden açıldı. Çünkü Shelley Tyre'ın maskesi yırtıktı, oksijen tüpünün hortumu kesikti, paletlerinden biri kuma gömülmüştü. Bilirkişiler bu bulguları, David'in karısına arkadan yanaştığı, maske ve tüpe zarar vermek suretiyle kadını öldürdüğü şeklinde yorumlandı. Savcı, David Swain'in dikkatle planladığı ve kusursuzca hayata geçirdiği cinayeti, karısınının 630 bin dolarlık hayat sigortasına konmak ve sevgilisiyle birlikte olmak amacıyla işlediğini iddia etti. Sonuçta bir jüri, 10 Kasım 2009'da, yani genç kadının ölümünden 10 yıl sonra, David'i karısını öldürmekten 25 yıl hapse ve 3,5 milyon dolar tazminata mahkûm etti.

Ancak David Swain, masum olduğunda ısrar etti. Avukatları adada otopsinin eksik yapıldığını, kadının kalp krizi ya da beyin kanamasından da ölmüş olabileceğini, Swain'i olaya bağlayan bir tek görgü tanığı olmadığını, DNA elde edilebilecek herhangi bir biyolojik delil de bulunmadığını ileri sürerek kararı temyize götürdüler. 29 Ekim 2011'de David Swain, yeniden özgürdü. Doğu Karayipler Yüksek Temyiz Mahkemesi, delil yetmezliğinden beraatine karar verdi. Gerçi David 12 Aralık 2011'de yeniden gazete manşetlerindeydi, ama bu kez cinayetten değil, alkollüyken yaptığı yasadışı U-dönüşü yüzünden.

Şimdi, David'in başarısından etkilenip Karayip Adaları'nda karınızı öldürmeye kalkmayın sakın. Polis müdürünü değiştirdiler. Bir de, sudan çıkan cesedin kalp krizinden mi, yoksa havasızlıktan boğularak mı öldüğünü artık anlayabiliyorlar.

Medyanın yarattığı katil

Polisle medyanın ilişkisi bu denli sıkı olmasaydı ve polis elindeki tüm verileri bir programcıyla paylaşıp, çekilen canlandırma sayesinde katili bulmaya çalışmasaydı, BBC'yi arayan 800 kişinin arasından birkaçı Colin Francis Stagg'dan söz etmeyecek ve polis, katili buldum hevesine kapılmayıp doğru dürüst delil toplayacaktı.

Wimbledon Common, Londra'nın güneybatısında yer alan 460 hektarlık bir açık alandır. Aslında buraya açık alan yerine, yeryüzündeki cennet demek daha doğru olur. Bisiklete ve ata binenler, koşan ve yürüyenler, çocuğunu, köpeğini gezdirmeye gelenler ya da sadece sevgilisinin elini tutmak isteyenler, yaprağın en yeşili, suyun en mavisi, çimin en tazesinin tadını çıkarır.

Parkta bir kadın cesedi

Roger McKern, Wimbledon Parkı'nın girdisini çıktısını iyi bilirdi. Yakınlardaki bir tiyatroda oyuncuydu ve yıllardır her sabah bisikletine biner, parkın içinden geçerek işe giderdi. 15 Temmuz 1992 günü sabah tam 10.30'da, çalılıkların hemen yakınında, keyifli bir şekilde çocuğuyla oynamakta olan kadını gördü. Düz, uzun saçlı, düzgün vücutlu, bir ara

modellik yapmış 23 yaşındaki Rachel Nickell, oğlu Alex ve köpeği Molly'yle sabah gezmesine çıkmıştı.

15 dakika kadar sonra aynı yerden emekli mimar Michael Murray geçti. Yerde yatan kadının önce güneşlendiğini sandı. Biraz daha yaklaşınca gözlerine inanamadı. Kadın güneşlenmiyordu, ölmüştü. Ölmüş demek yetersiz kalır. Defalarca bıçaklanmış (otopside 49 yara sayacaklardı), başı neredeyse bedeninden ayrılacak şekilde boynu kesilmiş, mavi kotu aşağıya indirilmiş, muhtemelen vahşice ırzına geçilmişti.

Korkunç bir sahneydi. Hele küçük çocuğun, annesinin kanlı bedeninin bir kolunu, bir bacağını tutarak "Uyan anne, lütfen uyan!" diye bağırıp ağlaması yürek parçalıyordu. Çok geçmeden çocuk Alex tamamen susacak ve iki gün boyunca hiç konuşmayacaktı. Alex, 18 yıl sonra, 2011 başlarında gazetecilerle ilk kez konuştu ve o gün gördüklerini anlattı. Gözlerinin önünde annesi bıçaklanan, tecavüz edilen iki yaşındaki çocuğu, uyku ilacıyla sakinleştirip ambulansa bindirdiler ve bir hastaneye götürdüler. Baba, çocuğun annesizliğe dayanamayacağını düşünüp hem onun hem kendisinin canına kıymak istedi. "Devam edebilecek misin?" diye sordu oğluna. "Evet" dedi çocuk, sanki babanın ne demek istediğini anlamışçasına. "Anlamıştım" diye anlattı Alex gazetecilere, "bunun üzerine beni alıp Fransa'ya götürdü. Kimsenin beni gösterip, 'Rachel Nickell'e tecavüz edilirken olanları gören oğlu' diyemediği yeni bir hayata başladık." Alex, şimdilerde hayata sıkıca tutunan, sevgilisi ve babasıyla mutlu bir yaşam süren, ünlü bir rock gitaristi olmayı hayal eden bir müzisyen. Ama o gün olanlar, uzun boylu ve zayıf adamın elinde tuttuğu bıçak, annesi yere düşerken açılan

çantası, etrafa yayılan banknotlar, adam koşarak uzaklaştıktan sonra onlardan birini alıp, sanki pansuman yaparcasına, kımıldamadan yatan annesinin alnına yapıştırması hep aklında. O dillerden düşmeyen, günlerce gazete manşetlerinde yer alan "Uyan anne, lütfen uyan!" diye bağırıp ağlamasını ise hatırlamıyor.

Beyaz gömlekli, mavi kotlu katil

Aslında Rachel, Wimbledon Parkı'nı yeni keşfetmişti. Balham yakınlarındaki parklarda çocuğunu ve köpeğini gezdirirken bir sürü serserinin tacizlerinden rahatsızlığını dile getirdiğinde, yan komşuları bir de Wimbledon'u denemesini önermişti. Genç anne, yaşamını sona erdirecek katiliyle karşılaşacağı o gün, metalik gri Volvo aracını parkın simgelerinden yel değirmeni yakınlarında park etmiş, oğlu ve köpeğiyle parkın içerilerine yürümeye başlamıştı. Rachel, böylesine güzel genç bir kadın değil de, parkta müşteri arayan bir seks işçisi olsaydı, gazete ve televizyonlar onun ölümüyle bu denli ilgilenmezlerdi. Üstelik ortada cinayetin ve tecavüzün her saniyesine tanık olan küçük bir çocuk da vardı. Küçük Alex ne hissetmiş, ne görmüştü acaba? Herkes bunu merak ediyordu. Tabii, cinayeti soruşturan polis de. Alex'in saldırgan hakkında verdiği bilgi, iki kelimeyle özetlenebilir: Erkek ve beyaz. Halbuki çok daha fazlasını görmüştü, ama bir türlü anlatmayı beceremedi.

Soruşturmayla görevlendirilen 54 polis memurunun elinde sadece iki görgü tanığı vardı. İlki, parkın içindeki Curling Köprüsü üzerinde şüpheli davranışları olan 20-30 yaşlarında,

kahverengi saçlı, 170-180 santim boyunda, beyaz gömlek, mavi kot giymiş birinden söz etti. Bir kadın görgü tanığı da, beyaz gömlekli, mavi kotlu gençten birinin çeşmelerden birinde elini yıkadığını fark etmişti ama yüzünü hatırlamıyordu. Her ikisinden çok farklı şeyler anlatan bir üçüncü tanık daha çıktı ortaya. Ona göre sabah 10.30 sularında, kadının öldürüldüğü yerin yakınlarında çok daha iriyarı ve uzun saçlı biri dolaşmaktaydı.

Ünlü kriminal profilci işbaşında

Katil ya çok dikkatli ya da çok şanslı olmalıydı ki, olay yerinde ondan kaynaklanan tek bir kıl, saç ya da life rastlamadılar. DNA profili elde edilebilecek en ufak bir biyolojik örnek bulamadılar. Tek yanı keskin olduğunu tahmin ettikleri cinayet silahı bıçağını da çok aradılar ama işe yaramadı. Soruşturmayı yöneten dedektif John Bassett'e göre, saldırının kapsamı ve niteliği göz önüne alındığında, katile ait en ufak bir delile ulaşılamaması hayret vericiydi. Bunun üzerine, dönemin en tartışmalı tekniğinden, "psikolojik profilleme"den medet umdu. O tarihte İngiltere'de psikolojik ya da diğer adıyla kriminal profilleme deyince, akla sadece tek bir isim gelirdi: Paul Britton.

Seri katillerin yakalanmasında işe yaradığı iddia edilen profilcilik, yani olay yeri ve mağdurun özelliklerinden yola çıkarak, katilin nasıl biri olacağına ilişkin varsayımda bulunmak, FBI'ın Davranış Bilimleri Birimi'nden emekli Douglas ve Ressler gibi polislerin hatıraları, *Kuzuların*

Sessizliği ve *Hannibal* gibi sinema filmleri, *Profiler* gibi TV dizileriyle pek ilgi çekmiş ve hayranlık uyandırmıştır.

Aslında tarihin bilinen ilk suçlu profilini oluşturan kişi, cerrah Thomas Bond'dur. Muhtemelen kendisini "Benim adım Bond, Thomas Bond!" diye tanıtıyordu. Dr. Bond, Londra polisine yardımcı olmak amacıyla, kısa aralıklarla öldürülen ve fail-i meçhul kalan beş fahişenin otopsi bulgularından yola çıkarak, katilin aynı kişi olduğunu öne sürmüştü. Ona göre saldırgan, güçlü kuvvetli, soğukkanlı, cesur, orta yaşlı, iyi giyimli, yalnız yaşayan, içine kapanık, işsiz, seks düşkünü ve akıl hastasıydı. Bulmaya çalıştığı erkek, Karındeşen Jack'tan başkası değildi. Profil, ne yazık ki Londra polisinin hiç işine yaramadı ve gerçek Karındeşen Jack, hiçbir zaman bulunamadı.

Belirli bir sistematiği ve bilimsel dayanağı olmamakla birlikte, suçluların olası profillerini 1930'lu yıllarda Almanlar, 1950'lerde Amerikalılar, aydınlatamadıkları ve aynı kişi tarafından işlendiğini düşündükleri cinayetlerde kullanmaya başladılar. Hele New Yorklu psikiyatr Arnold Brussel'in, 16 yılda kentin değişik yerlerinde bombalar patlatan kişiyle ilgili olarak "İriyarı birini arayın. Orta yaşlı. Slav göçmeni. Elektrik teknisyeni. Katolik. Bekâr. Connecticut'ta kardeşiyle birlikte oturuyor. Annesini seviyor. Babasından nefret ediyor. Onu bulduğunuzda üzerinde büyük bir olasılıkla düğmelerinin tamamı ilikli kruvaze ceket olacak" demesini dikkate alan polis, "Deli Bombacı" George Metesky'yi eliyle koymuş gibi bulunca, kriminal profilleme suçla mücadelenin sihirli bir silahı haline geldi. Polis bir gece yarısı Metesky'nin kapısını çaldığında, adamın üzerinde pijamaları vardı ve karakola

gitmek için giyindiğinde, kruvaze ceketinin tüm düğmelerini iliklemişti!

Profillemenin bilimsel bir dayanağı hâlâ bulunmuyor. Göz kararı, el yordamıyla polise yardımcı olmaya çalışanlar kimi zaman öylesine ilgisiz kişileri tanımlıyor ki polisin olayı çözeceği varken, vakit kaybetmesine, yanlış kişilerin peşine düşmesine neden oldu ve oluyor.

Bekâr, içine kapanık ve cinsel sorunları var

Emekli polis Paul Britton, Bayan Rachel Nickell cinayetinin soruşturmasını yürüten Dedektif John Bassett'in isteği üzerine olay yerini ziyaret etti, psikolojik profilleme hakkında o güne kadar yazılıp çizilmiş her şeyi dikkatlice okudu, birkaç hesap yaptı ve sonunda şöyle bir sonuca ulaştı:

"Saldırganın zekâsı ve eğitimi ortalamanın üzerinde değil. Eğer bulabilmişse, büyük bir olasılıkla fazla beceri istemeyen bir işte çalışıyor. Halen bekâr, yalnız yaşıyor ve fazla sosyal ilişkide bulunmuyor. Belki de kendi ailesiyle küçük bir apartman dairesi ya da evde oturuyor. Garip hobileri ve ilgi alanları var. Örneğin Uzakdoğu yakın dövüş sanatları ya da fotoğrafçılık gibi. Wimbledon Parkı'na yürüyüş mesafesinde oturuyor ve çevreyi iyi biliyor. Sanırım otomobili yok ya da en azından şimdilik kullanmıyor."

Paul Britton'un verdiği tarifi sanırım herkes düşünebilirdi. Düzgün bir işi olan, iyi eğitimli, evli bir erkeğin, park köşelerinde bir kadını bıçaklayıp tecavüz etmesi doğal olarak

pek olabilir bir şey değildi. İşte bu yüzden psikolojik profillemenin buraya kadar olan kısmı, toplumun ruh hastalıkları hekimlerince bile kabul edildi. Ancak Paul Britton'un, saldırganın kişiliğiyle ilgili varsayımları ciddi eleştirilerle karşılaştı. Çünkü "Elimdeki verileri incelediğimde, saldırganın cinsel sapmaları ve kişilik bozuklukları olan bir hasta olduğunu düşünüyorum" diye eklemişti. "Nüfus içinde bu gibi hasta kişilerin sayısı fazla değildir." Bir başka deyişle, Wimbledon yakınlarında oturan mahallelerde bekâr, içine kapanık, düzenli ve normal bir cinsel ilişkisi olmayan bir adam arayın. Katil mutlaka odur, diyordu.

Katili televizyonla aradılar, birini buldular

Britton'un profillemesine karşı çıkan uzmanlardan biri, daha önceki satırlarımda sözünü ettiğim, FBI'ın Davranış Bilimleri Birimi'nden emekli Robert K. Ressler oldu. Ressler, o tarihte bir rastlantı eseri Londra'daydı ve dosyayla ilgili bazı ayrıntılara ulaşmıştı. Onun saldırgan profili büyük ölçüde Britton'unkiyle örtüşüyordu ama, adamın bekâr, tek başına ya da anne babasıyla küçük bir apartmanda yaşadığı meselesine kesinlikle katılmadığı gibi, bu tip insanlara toplumda çok ender rastlandığı görüşüne de karşıydı. "Bu soruşturmada karşımıza çıkan normalden farklı davranış, ileri sürüldüğü gibi ender karşılaşılan bir durum değil. Toplumda çok sayıda içe kapanık, iktidarsız, kendine güvensiz, kadınlarla sağlıklı ilişkiye giremeyen genç erkek var" diyerek polisin dikkatini çekmeye çalıştıysa da başarılı olamadı. Dedektif John Bassett

ve adamları, Paul Britton'un tarifine uygun adamı köşe bucak aramaya başladılar.

O tarihte BBC televizyonunda *Crimewatch* adlı bir program yayımlanmaktaydı. (Program hâlâ yayımlanıyor.) Polisle sıkı işbirliğinde yürütülen *Crimewatch*'ta, her ay katili bulunamayan bir cinayetin canlandırması yayınlanıyor. Canlandırma, olayın gerçekleştiği yerde, mağdura ve görgü tanıklarının anlattıklarına dayanılarak, faile olabildiğince benzeyen oyuncular kullanılarak çekiliyor. İzleyicilerden, hatırladıkları herhangi bir şey varsa belli bir telefonu araması isteniyor ve katilin bulunması yönünde ipucu sağlayanların ödüllendirileceği vaat ediliyor. Telefonları yanıtlayanlar, TV programcıları değil, polisler.

İşte, dedektif Bassett de, Rachel Nickell cinayetine dair herhangi bir ipucu yakalayabilmek amacıyla, BBC'ye başvurdu. Görgü tanıklarının tarif ettiği kişilerin bilgisayarda çizilmiş robot resimleri kullanılarak cinayet hakkında bilgi verildi. Program yayımladıktan kısa bir süre içinde 800 kadar kişi polisi aradı ve gerek olay sabahı, gerekse katille ilgili varsayımlarını paylaştı. Bunların arasından beşi aynı adamın adını verdi: Colin Francis Stagg.

Hıristiyanlar, geri durun. Burada bir Pagan yaşamakta

Colin Francis Stagg, park civarında tek başına yaşayan 29 yaşında biriydi. Polisin cinayet sabahı bilgisine başvurduklarının arasındaydı. Pek telaşlı davranışlar

sergilemiş, çok konuşmuş; cinayetle ilgili durmadan bir şeyler anlatmıştı. Aslında söylediklerinin arasında, o sabah polisin dinlediği tanıkların bildiklerinden fazlası da yoktu. Dedektifler, Colin Stagg'ın evini ziyarete gittiklerinde, kapının üzerinde asılı bir yazı ilgilerini çekti. "Hıristiyanlar, geri durun. Burada bir Pagan yaşamakta." İçeride çok sayıda pornografik dergi, satanizmle ilgili birtakım yazılar, mumlar, büyü sembolleri, ölü ve ölüme dair kitaplar buldular. Gözlerine inanamadılar. Geldikleri ev, tam da Paul Britton'un verdiği psikolojik profillemeye uyan birinin eviydi.

Stagg o gün, yani 19 Eylül 1992'de sorgulanmak üzere Wibbledon polis karakoluna götürüldü. Doğrusu parka düşkünlüğünü hiç saklamadı, hemen her gün oraya gittiğini anlattı. Parkın her köşe bucağını biliyordu, neredeyse her ağacı, her tepeciği hakkında bilgisi vardı. İrili ufaklı her köprüsünün haritalarda yer alan adını bile hatırlıyordu. Üstelik cinayet sabahı parka da gitmişti. Fazla kalmadığını, sadece köpeğine ihtiyacını giderecek küçük bir tur attırdığını anlattı. Zaten, başı ağrımaya başlamış, fazla durmadan eve dönmüş, televizyonun karşısında uyuyakalmıştı. Evin üzerinde dolaşan helikopterin gürültüsüne uyanmış, dışarı çıkıp mahalleliye ne olduğunu sormuş, böylelikle cinayetten haberi olmuştu. Kimse ona inanmadı.

Polisler Colin Stagg'ın özel yaşamıyla ilgili bilgi edindiklerinde, kuşkuları daha da arttı. "Bakirim" dedi. "Bugüne değin bir kadınla ilişkiye giremedim. Onların karşısında sertleşme sorunu yaşıyorum." Anlattıkları, tam da aradıkları adamı yansıtıyordu sanki. "Kesinlikle ben öldürmedim. Parkta elimi yıkamadım. Zaten yıkamam da,

oranın suları kirlidir." Konuştukça batıyordu. Cinayetten birkaç gün sonra parka gittiğinde, çırılçıplak soyunup güneşlenmeye kalkışmış, onu bu halde gören bir kadın, polise şikâyette bulunmuş, cinsel organını kendisine göstermek için soyunduğunu anlatmıştı. "Soyunup güneşlendiğim doğrudur, ama kesinlikle kadına bir tarafımı göstermek için değil" diye kendini savunmak istemiş olsa da, ahlaksızca davranışlardan 200 pound para cezasına mahkûm oldu. Adliyeden çıkarken onu bekleyen gazetecilere birtakım açık saçık hareketler yapması, küfürler etmesi, polisin kuşkusunu daha da arttırdı. Kadının katili bu heriften başkası olamazdı.

Dedektif Keith Pedder'in talebi üzerine, polisin Colin Stagg sorgusunun band kayıtları kriminal profilci Paul Britton'a dinletildi. Dedektifin amacı, Britton'un fikrini almak, böylelikle savcıya sunacağı kendi görüşünün, bir uzman tarafından desteğini almaktı. Nitekim öyle oldu. "Eğer evli ve bir çocuğu olduğunu söyleseydi, katilimiz o olamazdı. Belirli bir zekâ ve eğitim gerektiren uzun süreli bir işi olduğunu söyleseydi, yine katilimiz olamazdı. Bir kadınla uzun soluklu sağlıklı cinsel ilişkisi olduğunu söyleseydi, yine katilimiz olamazdı. Bütün bunlar, onu aklamaya yetecekti. Ama görüyorsunuz ki, yaşam biçimi ve davranışları Bayan Rachel Nickell'i acımasızca katleden erkeğinkiyle tam bir uyum içinde."

"Yalnız Kalpler"de sevgili arayan kadın

Ne gariptir ki Julie Pines adlı bir kadın çıktı ortaya. İki yıl önce gazetenin birindeki "Yalnız Kalpler" köşesine verdiği

ilana, Colin Stagg'ın cevap yazdığını anlattı ve hâlâ sakladığı mektubu polise teslim etti. "Çırılçıplak parkta güneşlenmek ve cinsel organımı oradan geçen kadınlara göstermek, ardından kendimi tatmin etmek istiyorum" diye yazılıydı mektupta. Polis aradığı katilin Colin olduğundan emindi, ama savcıyı memnun edecek ve iddianamesinde kullanacak somut bir delile ulaşamadığından bir türlü tutuklayamıyordu. Bunun üzerine, Colin Stagg'ı tuzağa düşürecek acımasız bir plan yaptılar ve kriminal profilci Britton'un desteğiyle Ezdell Operasyonu'nu başlattılar.

Londra'nın Metropolitan Polisi Özel Operasyon Grubu SO10'un bir kadın polisi, Lizzie James sahte adını kullanarak Colin'e bir mektup yazdı ve adresini iki yıl önce "Yalnız Kapler" köşesi sayesinde tanıştığı Julie Pines'ten aldığını belirtti. Kadın polis, aylarca Colin'le telefonda görüştü, karşılıklı yazışarak cinsel fantezilerini paylaştı. Sonunda onu doğum gününde, yani cinayetten yedi ay kadar sonra, 20 Mayıs 1993'te Hyde Park'ta piknik için buluşmaya ve yüz yüze görüşmeye ikna etti.

Çıkabilecek herhangi bir olumsuzluğu önlemek üzere çok sayıda sivil polis, onlardan çok önce buluşma yerine gelmişti bile. Kadın polisin üzerine de ses alma cihazları yerleştirdiler. Aniden başlayan yağmur nedeniyle Colin yakınlardaki bir kafeye gitmeyi önerince kadın kabul etti. "Şimdi seninle yüz yüze olduğumuza göre, içimdeki duyguları açabilirim" diye söze başladı kadın. "Bir anneyle bebeğinin ölümüne tanık oldum. Duyduğum heyecan tarifsiz. Benzer duyguları paylaşan, hele elini kana bulamış bir erkeğe kendimi teslim etmeye hazırım."

Eğer katilsen, senin olurum

Colin aklını yitirecek ölçüde heyecanlanmıştı. Hayatında ilk kez, çekici bir kadın kendisine yatma teklif ediyordu. Otuzuncu yaşına basarken, nihayet bekâretinden kurtulacak bir fırsatla karşılaşmıştı. Tek yapacağı, ona öldürmekten hoşlanacağını itiraf etmekti. Ama Colin bir türlü bunu yapamadı. Kadının "Keşke şu parktaki Rachel Nickell'i sen öldürmüş olsaydın. En azından keşke öldürmeyi düşünseydin" diye ısrar ettikçe, ağzında bir sürü şey geveliyor, ama bir türlü "Evet, keşke" diyemiyordu. Bir saat kadar süren bu garip muhabbet ve ikna turlarından sonra, Colin gitmek üzere ayağa kalktı ve gitmeden gizli kadın polisin eline bir mektup tutuşturdu.

Mektupta bazı hayallerine yer vermişti. Kendisiyle birlikte olan başka bir erkeğin yaptıklarından, gerçekmiş gibi söz etmekteydi. Kanlı bir bıçak, cinsel obje gibi tarif edilmekte, parkta bir genç kadının bıçak tehdidiyle tecavüzü tasvir edilmekteydi. Polis Müfettişi Pedder'in eline bundan büyük fırsat geçemezdi. Gerçi adam, ağzıyla itiraf etmese de, cinsel içerikli cinayet fantezilerini kâğıda dökmüştü ya, bu ona yeter de artardı bile.

"Tam da sizin anlattığınız gibi" diyecekti profilciye. "Sanki onu kendisinden bile daha fazla tanıyor gibisiniz" "Yok canım" diye yanıtladı profilci. "Onu değil ama cinsel sapmaları olanları iyi tanıyorum ve bu gibilerin sayısı çok azdır." Heyecanla "Ne kadar az? Mesela Wimbledon Parkı civarında kaç kişi olabilir?" diye soracaktı Pedder. "İkiden

fazla olamaz" dedi profilci ve polis katili bulduğundan giderek daha fazla emin oldu.

Colin'in davranışları tam da polisin öngördüğü biçimde gelişti. Lizzie James sandığı SO10'un gizli polisine mektuplar döşenmeyi sürdürdü ve nihayet kadının daha fazla hoşuna gidebilmek amacıyla bir cinayet "icat" etti. "Gerçi Wimbledon Parkı'ndaki kadını ben öldürmedim ama, New Forest'te bıçak zoruyla bir kıza tecavüz ettim, daha sonra boğarak öldürdüm" diye yazdı. Daha sonraki telefon konuşmalarında, aynı hikâyeyi geliştirdikçe geliştirdi. "Bir sonraki buluşmamızda benim eve gel, hafta sonunu birlikte geçirir, Wimbledon'a da gideriz." Kadının derdi ise ağzından Rachel Nickell cinayetinin itirafını almaktı. Ne kadar uğraşsa da, Colin bir türlü bunu kabullenmiyordu. Sonunda kadın, "Hiç heveslenme" dedi. "Eğer onu öldürmemişsen seninle kesinlikle yatmam."

Colin, bu tehdide dahi dayandı ve hiçbir şekilde Rachel'i kendisinin öldürdüğünü kabul etmedi. Gizli polisin yaptıkları, çok sonraları adli psikiyatrlar tarafından öğrenildiğinde, çok eleştirildi. Bunun bir beyin yıkama olduğu söylendi. Ama o günlerin gelmesine daha çok vardı. Şimdilik polisin içindeki birkaç kişi ve SO10'un kadın ajanı dışında kimse Colin'e yapılanları bilmiyordu.

Ellerini dua edercesine birleştirdi

Kadın polisle zavallı adamın parkta buluştukları günlerden birinde, Colin yere yatarak Rachel'in ölüsünün nasıl

bulunduğunu tarif etti. "Bacakları böyle açıktı, kollarını şu şekilde başının üzerine kaldırmıştı. Avuç içleri birbirine yapışıktı, tıpkı dua eder gibi." "Bu kadar ayrıntıyı nereden biliyorsun?" diye sordu kadın. "Polisin bana gösterdiği olay yeri fotoğrafından hatırlıyorum." "Hayır" dedi dedektifler, "ona gösterilen fotoğrafta bu ayrıntılar yoktu, cesedi görmeden bunları anlatamaz."

Zaten soruşturmanın maliyeti 1 milyon poundu aşmak üzereydi. Daha fazla bekleyemediler ve 17 Ağustos 1993'te Colin Stagg, Rachel Nickell'i öldürmekten tutuklandı. Polisin içi rahattı, ifadesi alınırken odaya giren sözde sevgili Lizzie James, gerçek kimliğini açıklayıp kendisine kurulan düzeneği açıkladığında bile oturma pozisyonunu değiştirmemiş, göğsünde kavuşturduğu ellerini açmamış, birini diğerinin üzerine attığı bacağını dahi indirecek ölçüde heyecanlanmamış ve buz gibi bir sesle "Yorum yok" demişti. Böylesi bir soğukkanlılık ancak acımasız bir katilde olabilirdi.

Colin Stagg mahkemeye 13 ay sonra ilk kez çıktı. Bu arada savunma avukatları olan biteni öğrenmiş ve dünyanın ileri gelen psikiyatri uzmanlarından polisin adama kurduğu tuzağı değerlendirmesini istemişlerdi. Bunlardan biri 30 yıllık mesleki deneyimi olan Dr. Eric Shepherd, teyp kasetlerini dinlediğinde "Akıl almaz bir pornografi" dedi. "Bütün bunları bir meslektaşımın düzenlediğini aklım almıyor." İngiltere'deki adli profillemenin öncülerinden Profesör David Canter, onun görüşüne katıldı: "Aslına bakarsanız şu kadın polis hakkında daha fazla şey öğrensek iyi olur. Bunları kendi kafasından mı uydurdu, yoksa onu bir yönlendiren mi oldu. Ama her iki halde de, asıl cinsel sapkınlığı olan Colin değil, kadın polis."

Giderek yalnızlaşan profilci Paul Britton, kendini savundu. "Edzell Operasyonu yasa ve yönetmeliklere uygun olarak yürütüldü. Gerek Scotland Yard, gerekse Kraliyet Savcılığı'nın her aşamadan haberi ve oluru vardı. Önemli olan zavallı bir kadını, iki yaşındaki oğlunun önünde defalarca bıçaklayan ve tecavüz eden zalimi bulmaktı."

Gizli polisle ikrara zorlama yasaya aykırı

Bu arada ilginç bir gelişme yaşandı. Mart 1994'te Leeds'te görülmekte olan bir davada, Keith Hall, 1992'de ortadan kaybolan ve ne ölüsü ne dirisi bulunabilen karısını öldürmekten yargılanıyordu. Dosyadaki deliller arasında ses kayıtları da vardı. Tıpkı Edzell Operasyonu'ndaki gibi bir gizli kadın polis adamla irtibata geçmiş, aşk mektupları yazmış, Keith Hall'ün karısını öldürdüğünü itiraf etmesi için bin dereden su getirmiş, nihayet bir telefon görüşmesinde "Seninle birlikte olamayız, karın her an çıkagelebilir" deyince, adam "Gelemez, çünkü onu boğdum, cesedini de yaktım" deyivermişti.

Yargıç, dosyaya giren itirafın elde ediliş biçimi, 1984 tarihli Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu'na aykırı olduğundan ve adamın karısını öldürdüğüne dair başkaca bir delil bulunmadığından beraatine karar verdi. Keith Hall davası ile Colin Stagg'in itirafının elde ediliş biçiminin benzerliği apaçık ortadaydı. Colin'in avukatı William Clegg, müvekkilinin dosyasından, hukuka aykırı biçimde elde edilen itirafın tıpkı Keith Hall davasındaki gibi çıkarılmasını talep etti.

Dava yargıcı Henry Ognall, beş gün beş gece boyunca, Colin Stagg iddianamesinin ekinde yer alan ve 700 sayfayı bulan mektuplaşma, telefon kaydı ve gizlice alınan ses kayıtlarının yazdırısını okudu ve savunmanın görüşlerine, yani cinsel sorunları olan bekâr bir erkeğin, onu baştan çıkartmaya çalışan bir kadının kurbanı olduğuna katıldı. Savcı John Nutting, elinde sağlam bir kanıt olmamasına rağmen "Unutmayın, iki avucunu başının üzerinde dua edermişçesine birleştirdiğinden söz etmiş. Cesedi görmeyen biri, sadece bir tek olay yeri fotoğrafına bakıp bu ayrıntıyı hatırlayamazdı" deyip durdu. Avukat ise "Kadın ellerini dua eder gibi birleştirmemişti, bir eliyle diğerinin bileğini tutmaktaydı. Ayrıca müvekkilim cinayetin işlendiği yeri bile tam olarak tarif edemediği gibi, sürekli Mitchell'in tecavüze uğradığını söylüyor. Halbuki otopsi bulgularına göre cinsel bir saldırı gerçekleşmemiş. Nitekim sperm de bulunamadığından DNA analizi de yapılamadı" şeklinde savundu.

Özel bilirkişi Klinik Psikolog Dr. Gisli Gudjonsson, Stagg'ı üç kez muayene etti ve Britton'un sözünü ettiği, karşı koyulamaz cinsel sapmaları bulunmadığı sonucuna vardı. Yargıç Henry Ognall uzunca bir süre düşündü, sonunda profilleme uzmanı Paul Britton'un mahkemede dinlenmemesine karar verdi. O gün savcı ve polis, işlerin kendileri aleyhine döneceğini anladılar. Nitekim öyle de oldu. 14 Eylül 1994'te, dilinin ve cinsel arzularının kurbanı Colin Stagg serbest bırakıldı. Kararı bildirirken yargıç "Bir cesedin ellerinin birleşik mi, ayrı mı olduğuna, ayrıca hile ve tuzakla alınmış itirafa dayanarak kimse mahkûm edilemez. Önüme böyle bir delil getirilmiş olmasından üzüntü duyuyorum, bunun sorumluları hesap verecek" dediği gibi, profillemeyi

yapan Paul Britton'u, polisin iplerini elinde tutan bir kuklacıya benzetti. Şu muhakkak ki, eğer emsal teşkil eden Keith Hall davası olmasaydı, Colin Stagg bugün büyük bir olasılıkla cinayetten içerideydi.

Polis zararlı çıktı, profilci sıyırdı

Müfettişler, polis teşkilatının Stagg'ın izlenmesine 3 milyon pound harcadığını ve bu sırada cinayeti çözebilecek önemli delilleri gözden kaçırdığını bildirdiler. Stagg, tutuklu olarak geçirdiği 14 ay karşılığında devletten 1 milyon pound tazminat istemeye karar verdi ve *Aslında Rachel'i Kim Öldürdü?* de dahil olmak üzere üç kitap yazdı. Bunların sonuncusu, gerçek katil, cinayeti itiraf etmek üzere hâkim karşısına çıkarıldığı gün piyasaya çıktı. Ama henüz gerçek katilin nasıl bulunduğunu size anlatmamın sırası değil.

Bu fiyaskodan en az zararla çıkan Paul Britton oldu. Her türlü mesuliyetten kurtulmasını bilmiş, "Ben soruşturmaları yönlendiremem. Ben sadece polise danışmanlık yaparım. Benden aldıkları bilgiyi nasıl kullanacakları, onların bileceği iş" diyerek işin içinden sıyrılmıştı. Polisteki itibarı hiç zarar görmediği gibi, 1997'de geçirdiği trafik kazası omuriliğine zarar verinceye dek defalarca olası katillerin profilini çıkarttı. Ama Colin Stagg'ın beddualari yakasından bir türlü düşmemiş olacak ki, 1999'da üyeliğinden ayrıldığı halde İngiliz Psikoloji Derneği 2000 yılında Paul Britton'un Edzell Operasyonu kapsamındaki sorumluluğunun belirlenmesi için soruşturma açtığını bildirdi. İki yıl sonra da, polisin

kendilerine yeterli bilgi ve belgeyi teslim etmediğini, dolayısıyla bir karara varamadıklarını bildirdiler.

"Lizzie James" sahte adlı kadın gizli polis, 1998'de teşkilattan erken emekliliğini istedi. Polis Vakfı'nın desteğiyle o da soruşturmanın kendisine verdiği zararların tazmin edilmesini istedi. Gerçek katil Stagg olmasa da, böylesine tehlikeli bir oyunun içine itilerek bir dizi psikolojik soruna yol açtığını kabul eden Metropolitan Polisi, 125 bin pound ödeyip konunun mahkemeye taşınmasını ve Colin Stagg'ın kadın polis aleyhine tanıklığını engelledi. Halk, devletin Nickell'in oğlu Alex'e bunun sadece beşte birini ödemiş olmasını günlerce dilinden düşürmedi.

İçişleri Bakanlığı, Stagg'a yapılan haksızlığı kabul etti ve 13 Ağustos 2008'de 706 bin pound tazminat ödedi. İngiliz polisi benzer operasyonlara devam etti. Rettendon Üçlü Cinayet davası kapsamında yürüttüğü Yüzyıl Operasyonu sırasında da şüphelendiklerinin ağzından itiraf cümleleri alabilmek amacıyla sahte adlı ajanlar kullandı. Elde ettikleri itiraflar yine mahkemece kabul edilmedi, yine yapılanların etikdışılığı ve yasalara aykırılığı tartışıldı.

Peki, aslında Rachel'i kim öldürdü, dersiniz. Şimdi sıra onu anlatmama geldi.

Polisleri değiştirdiler, katili buldular

Aradan yıllar geçti. Polis, Rachel'in katilini bir türlü bulamadı. Scotland Yard yeniden yapılandı. Gelenler eski

dosyaları teker teker açarak eldeki yeni olanaklarla katillerin peşine düştüler. Cinayetten 10 yıl sonra, 2002'de, gelişmiş DNA tekniklerini kullanmaya başlayan polis, emekli memurlardan ve halen görevdekilerden çekirdek bir ekip oluşturdu. Ekip, Londra'nın güneyinde kiralanan gizli bir ofiste çalışmaya başladı ve 15 Temmuz 1992 günü Wimbledon Parkı'nda işlenen cinayetle ilgili ne kadar ifade tutanağı varsa gözden geçirmeye ve daha sonra işlenmiş başkaca cinayetlerle benzerliği olup olmadığını araştırmaya başladı. Bıçaklı saldırıya uğrayan ve öldürülen kadınların otopsi tutanaklarını adli tıp uzmanlarına gösterdi ve Rachel Nickell'in bedenindeki yaralara uyanları ayıklamalarını istedi.

2003 Temmuzu'nda, Nickell'in elbiselerinin incelenmeye başlanmasının üzerinden tam 18 ay sonra, kriminal laboratuvar, bir erkek DNA'sına ulaştığını ve profilin, öldürülen kadının iki yaşındaki oğlu ya da kocasının DNA profiliyle örtüşmediğini bildirdi. Saflaştırılan DNA miktarı, herhangi bir şüpheliyle kesin karşılaştırmaya yetecek miktarda olmasa da, olayla ilgisi olmayanları dışlamaya imkân sağladı.

Aradan yine bir hayli süre geçti. 2006 Temmuzu'nda Scotland Yard, Broadmoor Hastanesi'nde tutulan cinsel saldırı hükümlüsü birini iki gün sorguladı. 10 yıldan fazla bir süredir yüksek güvenlikli bu hastanede tutulan 40 yaşındaki adam, paranoid şizofreni tanısı almıştı, ayrıca Asperger sendromluydu.[35] Robert Napper, Kasım 1993'te, Nickell cinayetinden 16 ay sonra, Samantha Bisset ile dört yaşındaki kızı Jazmine'i öldürmekten hüküm giymişti. Napper, önce 4 Aralık, ardından 20 Aralık 2007'de hâkim karşısına çıkarıldı.

Nickell cinayetiyle bir ilgisi olmadığını anlattı. Halbuki eldeki DNA delileri, Rachel Nickell'i öldürenin Napper olduğunu kanıtlıyordu. Nihayet 18 Aralık 2008'de Nickell'i öldürdüğüne karar verildi.

Cinayetler önlenebilirdi

Halbuki Robert Napper, Wimbledon cinayetinden sonra polisin sorguladıklarından biriydi. Görgü tanıklarının tarif ettiği şüpheliden daha uzun boylu olduğundan salıverilmişti. Üstelik Napper'in annesi cinayetten üç yıl önce polisi arayarak, oğlunun kendisine Plumstead Parkı'nda bir kadına tecavüz ettiğini söylediğini anlatmış olduğu halde, polis böyle bir saldırıdan haberdar olmadığı için işlem yapmamış, ihbar üzerine anne, oğluyla bütün ilişkisini kesmişti. Halbuki annenin polisi aramasından sekiz hafta önce, Plumstead Parkı'nda değil, ama ona yakın mahallelerin birinde, 30 yaşında bir kadın kendi evinde saldırıya uğramış, çocuklarının önünde tecavüz edilmişti. Polis, bu saldırıyla Napper arasındaki bağlantıyı bulabilmiş olsaydı ne Rachel Nickell ne de Samantha Bisset ve kızı ölürdü. İngiliz polisi bu ihmali yüzünden bir dizi teftişle karşılaştı, cinayetler sırasında görev başında olanların tamamı emekli olduğundan geriye yönelik herhangi bir işlem yapılmadı.

Eğer, polisle medya arasındaki ilişki bu denli yakın olmasaydı, kendi yöntemleriyle soruşturmayı sürdürmekten vazgeçerek, BBC'nin ünü günümüzde dahi devam eden çok başarılı *Crimewatch* programından hemen yararlanmaya kalkmayabilirdi. Elindeki iki görgü tanığının, 15 Temmuz

1992 günü sabah saatlerinde etrafta dolaştığını gördükleri beyaz gömlekli, mavi kotlu, kahverenkli saçlı adamın canlandırmada kullanılması, ayrıca kriminal profilleme gibi kolay yanılabilen bir yönteme alabildiğine güvenip, eski polis Paul Britton'un saldırganın kimliğiyle ilgili verdiği tarifi program yapımcılarıyla paylaşması, sanırım yaptıkları en büyük hata oldu.

Rachel Nickell cinayeti, İngiliz polis teşkilatında birçok şeyin masaya yatırılmasını sağladı. Scotland Yard gibi köklü bir teşkilatın yeniden yapılanmasını, kamuoyuna fazla yansımamış olmakla birlikte, birçok polisin erken emekli edilmesini beraberinde getirdi. Ayrıca gizli polislerin kullanılarak şüphelilerin değişik oyunlarla itirafa zorlanmasına da son verildi. Tabii bir de, polisin medyaya, soruşturmalara yardımcı olması amacıyla, gereğinden erken bir aşamada bilgi vermesi, ciddi biçimde sınırlandırıldı.

Uçak kazaları mı, yoksa kusursuz cinayetler mi?

Son 70-80 yılda, bir dizi uçak kazası hakkında üretilen komplo teorileri, tıpkı birer kâbus gibi üzerimize çöktü. Bunlardan bazıları, kanıtlar değerlendirildiğinde gerçekten birer kazaydı. Ama öyleleri var ki, terazinin kefesi cinayetten yana ağır bastı, hatta bazılarının sabotaj olduğu resmen kabul edilse bile faillerin kim olduğu anlaşılamadı.

Başkanı karısı mı öldürdü?

29 Mart 1959'da, Kamerun, Çad, Güney Sudan, Kongo Cumhuriyeti ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin (Zaire) çevrelediği Orta Afrika Cumhuriyeti'nin ilk başbakanı ve sekiz gün sonra yapılacak cumhurbaşkanı seçimlerinin tek adayı Barthelemy Boganda, başkent Bangui'nin 150 kilometre kadar batısında bir uçak kazasında öldü. Yanında bulunanlardan kurtulan olmadı. Kazanın nedeniyle ilgili resmi bir açıklama yapılmadı, sabotaj olduğuna dair kuşkular hâlâ sürüyor. 7 Mayıs 1959'da haftalık Fransız *l'Express* dergisi, uçağın enkazında patlayıcı madde bulunduğunu yazdı. Derginin bu sayısının Orta Afrika Cumhuriyeti'nde satışı yasaklandı. 1997'de yazar Brian Titley, Boganda'yı karısının

öldürmüş olabileceğini, Michelle'in amacının, boşanmayı engellemek ve kazadan çok kısa bir süre önce kocası için yaptırdığı büyük miktardaki hayat sigortasını tahsil etmek olduğunu ileri sürdü.

Hayat sigortasını eski mahkûm arkadaşı mı aldı?

43 yolcusuyla, Tampa-Florida'dan New Orleans'a gitmekte olan National Airlines havayolu şirketinin bir uçağı, 16 Kasım 1959 tarihinde Meksika Körfezi üzerinde kayboldu. 967 sayılı uçuşla yapılan son radar irtibatı saat 12.46'da gerçekleşmişti. Arama-kurtarma çalışmaları sayesinde, uçakla irtibatın sağlandığı son koordinatta birtakım metal ve ceset parçaları bulunmuş olmakla birlikte geri kalanlara hiçbir zaman ulaşılamadı. Şüpheler, yolculardan Wilham Taylor üzerinde yoğunlaştı. Taylor, cezaevinden arkadaşı eski mahkûm Robert Vernon Spears adına düzenlenmiş biletle uçağa binmişti. Spears'in, Taylor'u kandırarak, yanında bir bombayla uçağa binmesini sağladığı, böylece onun adına düzenlediği hayat sigortasını tahsil etmiş olduğu düşünülüyor. Spears, daha sonra Phoenix'te, Taylor adına tescil edilmiş bir aracı kullanırken tutuklandı. Ama her nasılsa kaçtı ve bir daha hiç görülmedi.

Adnan Menderes'in mucizevi kurtuluşu

Çimenlerin üzerinde onu gören hemşire Margareth: "Siz kimsiniz ve bu uçak hangi ülkeye ait?" diye sormuştu. Aldığı

cevap "Türkiye başbakanıyım. Uçaktakiler de benimle birlikte Londra'daki Kıbrıs görüşmelerine gelen Türk delegasyonudur" olmuştu. 17 Şubat 1959 günü Menderes'in içinde bulunduğu Vickers Viscount 793 tipi TC-SEV uçağı, Kıbrıs Cumhuriyeti'ni kuracak Londra Antlaşması için İngiltere'ye doğru giderken düştü. O gün Londra'nın Heatrow Havalimanı'na ineceklerdi. Kontrol kulesi aşırı sis yüzünden diğer bütün uçaklar gibi Türk uçağını da 25 kilometre kuzeyde bulunan Gatwick Havalimanı'na yönlendirdi.

Ancak uçağın kuleyle telsiz irtibatı kesildi ve yoğun sis nedeniyle saat 16.58'de aniden Londra yakınlardaki ormana çakıldı. 250 metre kadar sürüklendi, her iki kanadı koptu, taklalar atarak parçalandı. Üç bahçıvan kazayı gördü. Biri, bisikletiyle birkaç kilometre uzaklıktaki polis karakoluna gitti; diğerleri yardıma koştular. Uçağın gövdesine girip, koltuklarda baygın durumda yatan birkaç yolcuyu dışarı çıkardılar. Kazada Menderes'in ayağı uçağın yarılan tabanına sıkışmış, DP'li Sakarya Milletvekili Rıfat Kadızade onun dışarı çıkmasını sağlamıştı. Olay yerine gelen Tony Bailey isimli çiftçi ve hemşire eşi Margareth, o sırada Menderes'i takım elbisesi çamur ve kana bulanmış bir şekilde çalıların üzerinde otururken buldular. Kazada bakan ve milletvekillerinin de bulunduğu 14 kişi öldü.[36]

Dışişleri Bakanlığı Kâtibi Güner Türkmen ve Demokrat Parti Çanakkale Milletvekili Emin Kalafat'ın da aralarında bulunduğu altı yolcu ve mürettebatın yaralı olarak kurtulduğu kazada, yara almayan tek kişi ise Başbakan Adnan Menderes'tir.

Kıbrıs görüşmeleri aksamadı. Menderes, London Clinic'te, hasta yatağında Londra Antlaşması'nı imzaladı. Mart başında taburcu oldu. Türkiye'ye dönüşünde onu yüz binlerce kişi karşıladı. Bir yıl sonra 27 Mayıs 1960'taki askeri darbeyle devrildi ve 17 Eylül 1961'de askeri yönetimin kurduğu mahkeme tarafından iki bakanıyla beraber idam edildi.

BM genel sekreter yardımcısını kim infaz etti?

Birleşmiş Milletler Genel Sekreter Yardımcısı Dag Hammarskjöld, şimdiki Zambia, o tarihteki Kuzey Rodezya'daki Ndola yakınlarında, beraberindeki 15 kişiyle birlikte 18 Eylül 1961'deki bir uçak kazasında can verdi. Dan, iç karışıklıklarla çalkalanan Kongo'ya diplomatik bir ziyarette bulunmaktaydı ve olağanüstü güvenlik önlemleri alınmıştı. Uçağın Ndola yakınlarındaki bir tarlaya inmeye çalışırken pilotaj hatası yüzünden düştüğü bildirildi. Ancak görgü tanıkları bir bomba ya da füze saldırısından söz ettiler. 1998 Ağustosu'nda Güney Afrikalı Başpiskopos Desmond Tutu, yakın zaman önce ele geçen bazı mektuplaşmalara dayanarak, Dag Hammarskjöld'ü Güney Afrika istihbaratı, İngiltere'nin MI5'i ve ABD'nin CIA'inin ortaklaşa öldürdüğünün anlaşıldığını, tekerleklerden birine yerleştirilen bombanın, uçağın yere değmesi ile birlikte patladığını iddia etti. Temmuz 2005'te Norveçli General Björn Egge, *Aftenposten* gazetesi muhabirlerine verdiği röportajda, Dag Hammarskjöld'ün cesedinin fotoğrafları üzerinde tahrifat yapıldığını, Dan'ın başındaki kurşun giriş deliğinin silindiğini açıkladı.

THY-Uçuş: 981, gerçekten kazaydı

Olayı bilmeyen genç kuşaklar için aktarmak istediğim ve bizi çok yakından ilgilendiren bir uçak faciası var. 3 Mart 1974 tarihinde Türk Hava Yolları'na ait McDonnell Douglas DC-10 model, 981 uçuş sayılı Ankara yolcu uçağı, Paris-Londra seferini yaparken, Paris'in kuzeyindeki Ermenonville Ormanı'na çakıldı. 13'ü mürettebat ve 333'ü yolcu, 346 kişinin ölümüyle sonuçlanan felaketin, kaza olduğu şüphe götürmüyor. Çünkü Amerikan Douglas firması arka bagaj kapısındaki yapım hatasını kabul ederek, tüm DC-10 tipi uçaklarını kontrole aldı. Ne yazık ki bu kazadan iki yıl önce ABD Windsor'da American Airlines'a ait bir uçak da aynı nedenden büyük bir felaket atlatmış, Amerikan uçuş güvenliği yetkilileri DC-10 uçağının kargo kapağındaki sorunu tespit etmiş ve ilgili birimlere bildirmiş olduğu halde, firma THY'ye ait DC-10 uçağının kargo kapağını yenilememişti.

İki başkan, tek CIA

1968'den başlayarak Hükümet Başkanı ve Panama Devrimi Yüce Önderi olan General Omar Torrijos Herrera, 1 Ağustos 1981'de askeri bir teftiş turuna çıkmıştı ki, bulunduğu uçak havada patladı ve ormanlık bir bölgeye düştü. Torrijos yönetiminin ABD hükümetiyle müzakereleri, Panama'nın egemenliği ve ABD üslerinin kapatılmasını sağlamıştı. Ekim 1978 seçimlerinde başkanlığa adaylığını koymamakla birlikte Ulusal Muhafızlar'ın komutanlığını sürdürmüş, ülkenin

gerçek yöneticisi olarak kalmıştı. Radyolar, kazayı bir gün sonra bildirdi, askerler enkaza ancak bir hafta sonra ulaştılar. Panama Ulusal Ordusu'nun başına, dolayısıyla ülkenin yönetimine Florencio Flores geçti.

Torrijos'un ölümü, suikast olasılığını gündeme getirdi. Örneğin 1991 Mayısı'nda Miami'de görülen ön duruşma sırasında Manuel Noriega'nın avukatı Frank Rubino, "General Noriega'nın elinde hem kendisine hem de Bay Torrijos'a karşı ABD istihbaratının planladığı suikastın belgeleri var" dedi. Yakın zaman önce, işadamı John Perkins de kaleme aldığı biyografisinde CIA'in Torrijos'un uçağına bir bomba yerleştirdiğini yazdı. Suikastın nedeni olarak, daha geniş ve deniz seviyesinde yeni bir Panama Kanalı inşaatı için Torrijos'un Japon işadamı Shigeo Nagano önderliğinde bir heyetle yaptığı görüşmeleri gösterdi. Suikast için ileri sürülen bir diğer gerekçe, Torrijos'un ABD Başkanı Jimmy Carter ile başlattığı Panama Kanalı müzakerelerine, Carter'ın yerine seçilen yeni Başkan Ronald Reagan ile devam etmek istemeyişidir. Torrijos'un ölümünden birkaç ay önce Ekvador Başkanı Jaime Roldós Aguilera da aynı şekilde bir uçak kazasında can vermiş, onun da bir CIA suikastına kurban gittiği söylenmiştir.

Mozambik devlet başkanının karısı "cinayet" dedi

19 Ekim 1986 günü, Mozambik devlet başkanı, Güney Afri-

ka'nın ayrılıkçı siyaseti apartheid sisteminin başmuhalifi Samora Moisés Machel ile aralarında bakanlar ile devlet görevlileri bulunan 33 kişi, başkanlığın Tupolev Tu-134A-3 uçağı ile Zambia'daki uluslararası bir toplantıdan Mozambik'e dönmekteydiler. Hedefinin 65 kilometre batısında, Lebombo Dağları civarındaki Mbuzini'de düşen uçaktan sadece dokuz yolcu ile bir mürettebat kurtulabildi. Değişik ülkelerin temsilcilerinden oluşan bir soruşturma komisyonu, uçağın düşüşünü pilotaj hatasına bağlamakla birlikte, komisyonun Rus üyeleri buna karşı çıktılar ve Machel'in Güney Afrika istihbaratının suikastine kurban gittiğini ileri sürdüler. Uçağın düşmesinden 12 yıl sonra Güney Afrika'daki apartheid rejimi değişti, demokratik bir seçim yapıldı, işbaşına gelenler Machel'in ölümünü soruşturmak üzere kolları sıvadılar ama, pek bir yere varamadılar. Machel'in dul eşi, olayın kaza değil suikast olduğu iddiasından hiç vazgeçmedi, 1998'de Güney Afrika lideri Nelson Mandela ile evlendi.

2003 yılı Ocak ayında *Sowetan Sunday World* gazetesi, halen Baviaanspoort Cezaevi'nde 28 yıllık cezasını çekmekte olan apartheid dönemi kiralık katili Hans Louw'un, Machel suikastında yer aldığını itiraf ettiğini yazdı. Louw'un iddiasını önce 2003'te, daha sonra 2008'de iki kez inceleyen Güney Afrika polisinin özel soruşturma birimi "Akrepler" ise, suikast yönünde kanıt elde edemediğini açıkladılar.

General Ziya ül Hak'ın katil adayı çok

Pakistan'da, seçimle yönetime gelen Zülfikar Ali Bhutto'yu 1977'de askeri darbeyle deviren, iki yıl sonra Bhutto'yu idam eden ve şeriat ilan eden General Ziya ül Hak, 17 Ağustos 1988'de Bahawalpur'da gerçekleştirilen US M1 Abrams tank gösterisini izledikten sonra kurmayları, ABD Büyükelçisi Arnold Lewis Raphel ve bazı Amerikalı subaylarla birlikte, C-130 Hercules tipi bir uçağa bindi. Uçak, havalandıktan az sonra düştü, general ve büyükelçi dahil 31 kişi hayatını kaybetti. Görgü tanıkları, düzgün biçimde kalkıştan sonra uçağın, garip hareketlerle burunüstü yere çakıldığını anlattılar. FBI ajanları, olayın kaza olduğu sonucuna varsalar da, oluşturulan bir komisyon bir sabotaj olduğunu, uçak içine yayılan zehirli gazın yolcu ve mürettebatı etkisiz hale getirmesi yüzünden Mayday[37] tehlike sinyali verilemediğini bildirdi. Pek çok komplo teorisi üretildi ve CIA'den, Rusya'nın KGB'sine, İsrail'in Mossad'ı, Hindistan'ın RAW istihbarat teşkilatına hatta ayrılıkçı Şii Müslümanlara kadar pek çok organizasyon suikastla suçlandı. Ziya ül Hak'ın ölümünün ardından yapılan seçimleri, Zülfikar Ali Bhutto'nun kızı Benazir Bhutto açık farkla kazandı ve başbakan oldu.

İki kurşunla, 1 milyon ölü

6 Nisan 1994'te kimliği tespit edilemeyen keskin nişancılar, Ruanda'nın Kigali Havaalanı yakınlarında bir uçağı düşürdüler. Uçakta, 20 yıldır Ruanda'yı yöneten ve kendi etnik grubu Hutuları destekleyen Başkan Juvénal Habyarimana ile birlikte yine Hutu kabilesi mensubu Burundi Başkanı Cyprien Ntaryamira da bulunuyordu. Her ikisinin ölümüyle meydana gelen siyasi karışıklık, Ruanda'da

azınlıktaki Tutsilerin soykırımına, ayrıca Burundi'de iç savaş çıkmasına ve çoğu Tutsi 1 milyondan fazla insanın can kaybına neden oldu.

Amerikan TWA 800'ü havada patlatan ne?

17 Temmuz 1996 günü akşamı saat 10.19'da, New York'un JFK Havaalanı'ndan kalkan Trans World Airlines'ın 800 sayılı seferi, 12 dakika sonra patladı. 230 yolcuya ait beden parçaları okyanusa serpildi. 2000 yılı yazında, Ulusal Taşımacılık Güvenliği Komisyonu, başlangıçtaki terörist saldırı olasılığını ortadan kaldıran bir rapor yayımladı ve sorunun yakıt tankı yakınlarındaki bir elektrik devresinden kaynaklandığını bildirdi. Halbuki çok sayıda görgü tanığı, patlamanın hemen öncesinde, denizden uçağa doğru ilerleyen bir ışık huzmesi gördüklerini anlatmışlardı. Enkazın kriminal incelemesinde üç ayrı patlayıcı kalıntısına, PETN, RDX ve nitrogliserine rastlandı. Ama yetkililer, bir roket ya da misile ilişkin kanıt bulamadıklarını açıkladılar. Kimi komplo teorisyenleri TWA 800 seferinin teröristlerce düşürüldüğünü, kimileri Amerikan Deniz Kuvvetleri'nin yaptığı tatbikat atışları sırasında yerden havaya misillerden birinin hedefini şaşırdığını ileri sürdüler. Dosya resmen kapatıldı.

Münevver'in morgundaki hayalet

New York Adli Tabipliği 2007 Şubatı'nda, bazı birimlerini 1. Cadde'nin doğusundaki, 421 Doğu 26. Sokak adresine taşıdı. Morgdaki hayaletten ancak bu şekilde kurtulabileceklerini sanıyorlar, ama yanılıyorlar.

Office of Chief Medical Examiner, kısaca OCME'nin yeni adresinde sadece DNA analizlerinin yapılacağı adli biyoloji laboratuvarlarının yanı sıra, yönetim birimleri, ayrıca delillerin muhafaza edileceği emanet bölümü ile suçla ilgisi olduğu düşünülen araçların çekilerek incelenebileceği özel bir garaj bulunuyor. 1918'de kurulan New York Adli Tabipliği, ABD'nin bu amaçla oluşturulan ilk resmi kuruluşuydu. Aynı yıl, Manhattan'daki Bellevue Hastane'sinin içinde, OCME'ye bağlı olarak çalışacak, ülkenin ilk toksikoloji laboratuvarı da faaliyete geçti.

Bir lekenin kan olup olmadığı, kan ise insan kanı mı, hayvan kanı mı olduğu, insan kanı ise grubunu, bir lekenin idrar mı, sperm mi, tükürük mü olduğunu inceleyecek laboratuvarın açılması için tam 20 yıl beklemeleri gerekecekti. 1938'de aynı hastane içinde bu işleri yapacak ilk seroloji laboratuvarı açıldı. 1933'te New York Üniversite'sinde (NYU) ülkenin ilk Adli Tıp Kürsüsü eğitime

başladı. O tarihten itibaren OCME adli tabipleri, NYU akademisyenleri olarak da görev yaptılar.[38]

Hayalet avcısı usta ile çırağı

Bellevue Hastanesi, otopsilerin de yapıldığı yerdi. 1960'ta NYU Tıp Fakültesi'nin kendilerine sağladığı arazi üzerinde altı katlı bir bina inşa ettiler. Tıpkı 1960'ların sonlarında İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nün, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Kampüsü içerisinde Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu'nun inşaatı için yer sağlaması gibi. 1968'de NYU içinde, hem tıp hem de diş hekimliği fakültelerinden destek alan Adli Tıp Enstitüsü kuruldu. Tıpkı 1982'de İstanbul Üniversitesi'ne bağlı Adli Tıp Enstitüsü'nü kurduğumuz gibi. 1977'de enstitüye, 1954-1973 arası New York Adli Tabipliği'nin başkanlığını yapmış Milton Helpern'in adı verildi. İstanbul Üniversitesi Senatosu olarak, Adli Tıp Enstitüsü'nün adını Şemsi Gök Adli Bilimler Enstitüsü olarak değiştirme kararı almıştık ama, ad değişikliği, yasa değişikliği gerektirdiğinden, bir türlü başarılı olamadık.

Şimdi bunları neden yazdığımı ve New York ile İstanbul'u neden karşılaştırdığımı merak etmişsinizdir. Çünkü New York'un başına dert açan morgdaki hayalet, yıllar sonra İstanbul'da da görüldü de ondan. Ama önce hayalet avcılarından söz etmeliyim.

Kimya Fakültesi'ni bitirdikten sonra biyokimya yüksek lisansı ve doktorası yapan (aynen benim gibi) Robert C. Shaler, 1990 ile 2005 arasında New York Adli Tabipliği

Biyoloji Bölümü'nü yönetti. Yaşamında karşılaştığı en zorlu dönem, kuşkusuz 11 Eylül 2001 Dünya Ticaret Merkezi saldırısı sonrasında 2 753 masumun kalıntılarını kimliklendirerek sevdiklerine teslim etme çabalarıdır. Dr. Shaler, 2005 sonrasında hem Pennsylvania Üniversitesi'nde Biyokimya ve Moleküler Biyoloji profesörü olarak çalıştı, hem de adli bilimler bölümünün müdürlüğünü üstlendi. Bir danışmanlık şirketi kurdu, Lübnan dahil birçok yerde DNA laboratuvarları kurarak yılların bilgi ve deneyimini paylaştı. 1990'lardan beri bir kâbus gibi üzerine çöken hayaletlerin varlığını da.

Adli biyolog Lawrence Quarino, New York Adli Tabipliği Biyoloji Bölümü'nde, ustası Robert C. Shaler'in yanında 11 yıl çalıştı. Morgdaki hayaletlerin varlığını da ilk fark edip şefine söyleyen de, o oldu. New York Üniversitesi'nden doktorası, John Jay'den ceza adaleti yüksek lisans derecesini alan Quarino, üç yıl da New Jersey polis teşkilatında görev yaptıktan sonra Pennsylvania'ya taşındı. Şimdilerde doçent olarak Cedar Crest Koleji'ndeki adli bilimler lisans eğitiminin direktörlüğünü yapıyor.[39] Hayaletlerin esas avcısı Quarino'dur. Ama ne usta ne de çırağı, laboratuvarlarının 1. Cadde'nin doğusundaki yeni binaya taşınmasına tanık olabildiler.

Şimdi size iki davayı özetleyeceğim. Biri Amerika, diğeri Avustralya'dan. Ardından ilk hayalet avcılarından başlayarak, DNA analizlerinde kullanılan teknolojilerin giderek daha duyarlı olmasının, bir tek kıl, kepek ya da tükürük damlasından profil elde edilebilmesinin başımıza açtığı dertleri gözler önüne seren çalışmaları aktaracağım.

Son bölümde de, Münevver Karabulut cinayetine değinecek, hiç yorum yapmayıp, sadece Adli Tıp Kurumu Başkanı'nın gazetecilere verdiği beyanata yer vereceğim. Sonra sizi kendinizle baş başa bırakmaya niyetliyim. Eminim ki "Keşke" diyeceksiniz, "hayalet avcılarının 20 yıl önce başlayan uyarılarına bir kulak veren olsaydı da, hepimizin kafasını karıştıran ve acımasızca öldürülen genç kızı, neredeyse aynı aileden çok sayıda erkeğin cinsel saldırısının gerçekleştiği bir senaryonun içine yerleştiren, bu felaket yaşanmasaydı."

"Aynı havluyu kullandık" dedi, neredeyse kurtuluyordu

1999 yılı sonbaharında puslu bir sabahtı. 60 yaşındaki Dr. Dirk Greineder ile 31 yıllık eşi Mabel, köpeklerinden birini alarak Morses Pond Parkı'nda yürüyüşe çıktılar. Bir saate varmadan Dr. Greineder, yakınlardaki karakolun amiri, kadın polis Jill McDermott'a karısının cesedini göstermekteydi. "Köpeği, yolun biraz aşağı kısmındaki çeşmeye su içmesi için götürdüm, sonra geri döndük. Hayvan benim önümde koşuyordu, birden havlamaya başladı, yaklaştığımda Mabel'in yerde kanlar içinde yattığını gördüm. Gömleği yukarı sıyrılmış, pantolonu indirilmişti, nabzını tuttum, maalesef yaşamıyordu." Kadının önce başına künt bir cisimle vurulmuş, ardından bıçaklanmış ve boğazı kesilmişti.

Doktor, tanımadığı bir saldırganın, karısını öldürdüğünü söylüyordu. Muhtemelen yakın kasabalarda faili meçhul kalan iki kadın cinayetini işleyen de aynı kişiydi. Dirk

Greineder, Harvard Üniversitesi'nin bir öğretim üyesi, saygın ve çok iyi kazanan bir alerji uzmanıydı. Mabel'den üç çocuğu olmuş, her biri babaları gibi Yale Üniversitesi'nde okumuştu. Ama "iyi" doktorun, kimsenin bilmediği, telefon seksi, internet pornografisi ve fahişelerle otel kaçamaklarını kapsayan ikinci bir hayatı daha vardı. Dedektif Jill McDermott'un titiz soruşturması sonunda, Greineder'i tutuklatmaya yetecek kanıta ulaşıldı. Altı hafta süren ve ülkeyi hemen her gün meşgul eden yargılama sırasında, çocukları hep babalarının suçsuz olduğunu, ölen eşinin kız kardeşi ve yeğeni de katil olduğunu iddia ettiler. Mahkeme salonundaki jüri ise, sadece soğukkanlı bir cinayetin tüyler ürperten ayrıntılarını değil, komşuya güvenmemek gerektiğini de öğrendi.

Olay yerinin yakınlarında, cinayette kullanıldığı düşünülen bir çift eldivenle bir bıçak bulundu. Her ikisinin üzerinde, Dr. Dirk Greineder ile karısı Mabel'in birbirine karışmış DNA profilleri elde edildi. Doktor "Eldivene de, bıçağa da kesinlikle dokunmadım" dedi. O zaman nasıl olur da doktorun DNA'sı, eldivenin ve bıçağın üzerinde bulunurdu?

Doktor kendini –elbette işi bilenlerin yardımıyla– savundu ve bu durumu iki teoriyle açıkladı. Bir kere eldivenlerdeki DNA profili, kendi DNA'sının profiliyle tam olarak örtüşmemişti. Eldiven ve bıçaktaki DNA profilindeki bazı alellere, kendi DNA'sında rastlanmamıştı. Kriminal laboratuvar, "iki profil birbiriyle uyum içinde" derken, herkesi kandırıyordu. Laboratuvar bu durumu *"allelic drop out"* adını verdiğimiz teknik bir durumla açıklamaya çalıştı. Benim şimdi üzerinde durmak istediğim bu değil, doktorun ikinci

savunma stratejisi. "Benim DNA'm, eldivene 'üçüncül transfer' yoluyla bulaşmış olmalı" dedi. "Sabah karımla yüzümüzü yıkadıktan sonra, ikimiz aynı havluyu kullanmıştık. Havlunun üzerindeki DNA'm, bu yolla karımın yüzüne bulaşmış olmalı. Daha sonra eldivenli saldırgan karıma tokat attı, boğazını sıktı ve bıçakladı. Böylelikle benim DNA'm havludan karımın yüzüne, oradan eldivene, dolayısıyla bıçağa bulaştı."

Bu teoriye göre, eldiven ve bıçak üzerinde bulunan, ancak ne doktor ne de karısında bulunan DNA alelleri, gerçek katile aitti.

Geze geze giden DNA var

Doktor Greineder bu teorisini kanıtlamak ve kendi DNA'sının masumane bir yolla havludan karısının yüzüne, oradan eldivenle cinayet silahına bulaşabileceğini gösterebilmek amacıyla bir araştırma yaptırdı. Ventura, Kaliforniya'daki Technical Associates adlı özel bir şirkette çalışan adli bilimci Marc Taylor ve Elizabeth Johnson, savunma teorisindeki senaryoyu aynen uyguladı. Bir adam havluya yüzünü sildi, aynı havluyla bir kadın yüzünü sildi, sonra kadının yüzüne eldiven ile bıçak sürttüler. İnanamayacaksınız ama, eldiven ve bıçağın üzerinde, tıpkı Greineder'in iddia ettiği gibi, hem adamın hem de kadının DNA'sını buldular. Taylor'un mahkemede tanıklık etmesine ve bulgularını jüriye anlatmasına izin verildi. Greineder sonuçta, başka deliller sayesinde suçlu bulunup mahkûm edildi. En son 2010'da yaptığı temyiz başvurusu reddedildi,

halen ömür boyu hapis cezasını çekmekte ve cezaevlerindeki intiharları azaltmaya yönelik araştırmalar yapmakta. Greineder davasının, bizler için bir suçlunun cezasını bulmasının çok ötesinde bir anlamı var. Çünkü yapılan havlu deneyi, üçüncül kontaminasyonun dahi mümkün olduğunu (yüzden –havluya– başka birinin yüzüne – oradan eldivene ve cinayet silahına) ve günümüz DNA analizlerinde kullanılan teknolojinin bunu gösterecek ölçüde duyarlı olması nedeniyle, laboratuvarlardan çıkan her DNA sonucuna kuşku bulaştırmanın mümkün olduğunu kanıtladı.

Ama havlu deneyi kuşkusuz ne Dr. Greineder'in ne onun avukatlarının danıştığı DNA uzmanlarının icadıdır. Çünkü üç yıl kadar önce New York Adli Tabipliği'nde yaşanan kâbusu biliyorlardı, Los Angeles Polis Teşkilatı'nın Kriminal Laboratuvarı'nda O. J. Simpson davasının delilleri çalışılırken, tezgâhlar usulünce silinmediğinde olanları biliyorlardı ve hayaletler otopsi salonlarında, kriminal laboratuvarlarda dolaşıyorsa, olay yerinde de gezecekleri muhakkaktı. Greineder ve avukatları, teknolojinin tek bir ter damlasından dahi DNA elde edebildiğini bir türlü anlayamayan profesyonellerin akılsızlığından yararlandılar o kadar. Eğer olay yeri fotoğrafları incelendiğinde Dr. Greineder'in üstü başı kanlı, ama ellerinin temiz olduğu fark edilmeseydi, böylelikle "Karım yerde kanlar içinde yatıyordu, nabzına baktım, yaşayıp yaşamadığını kontrol ettim" derken yalan söylediğini, ellerinde eldiven olduğu için temiz kaldıklarını anlamasalardı ve eğer Greineder'in gizliden gizliye yürüttüğü ahlaksızca yaşamı ve bunu fark ettiği için karısından kurtulmak istediğine dair e-postaları bulmamış

olsalardı, bu savunma üzerine onu eldivenin ve bıçağın üzerindeki DNA'sıyla mahkûm edemezlerdi.

"DNA pijamaya bulaştı" dedi, kurtuldu

Nitekim, doktorun mahkûmiyetinden üç yıl sonra Avust-

ralya'nın Canberra'sında, benzer kontaminasyon savunmasını deneyenler başarılı oldular. 2 Ekim 2002'de, Ana Louise Hardwick yatak odasında ölü bulundu. Odasında yangın çıktığı, ancak yangından önce öldüğü saptandı. Burnunun üzerindeki deri soyulmuştu, ensesinin sol tarafında ciddi bir yara mevcuttu. Her iki bileğinin dış kısımlarında, biri iki, diğeri dört santim çapında çürükler bulunmaktaydı. Boğazı sıkılarak öldürülmüştü, ancak otopsiyi yapan patoloji uzmanı, çıplak elle mi, yoksa iple mi boğulduğunu ayırt edemedi. Steven Wayne Hillier, cinayetle suçlandı. Hillier ve Hardwick, 1987 ile 1999 arasında, 12 yıl süreyle birlikte yaşamışlar, iki çocukları olmuştu, 99'da ayrıldıklarında çocukların babada kalacağı konusunda anlaşmışlardı. 2002'de kadın mahkemeye başvurduğunda, aile mahkemesi çocukların annelerine verilmesini kararlaştırdı. Savcı, adamın çocuklarının velayetini alabilmek amacıyla, 30 Eylül ile 2 Ekim arasındaki bir noktada kadını öldürdüğünü iddia etti.

Olay yeri inceleme uzmanları, cesedin üzerindeki pijamadan seloteyple çok sayıda örnek alıp kriminal laboratuvara DNA incelemesi için gönderdiler. Bunlardan birinde, pijamanın sağ yakasından alınanda, kadının kendisi ve adama ait DNA karışımı bulundu. İncelemeleri yapan üç uzman mahkemede tanıklık ederek, DNA sonuçlarına ilişkin bilgi verdiler ve bulunan erkek DNA'sının kuşkuya yer bırakmayacak şekilde Steven Wayne Hillier'e ait olduğunu söylediler. Savcının tanıklığına başvurduğu iki DNA uzmanı da, benzer yönde açıklamalarda bulundu. Ancak savunma tarafının bilirkişisi Dr. McDonald, yakada elde edilen DNA profilinin Steven Wayne Hillier'in kendisinden mi, yoksa

babalarına dokunan çocuklardan birinin, daha sonra annesinin yakasını tuttuğu için mi transfer olduğunu bilemeyeceklerini söyledi.

Bunun üzerine pijamadan alınan örnekler yeniden incelendi ve bu kez ense kısmından alınanda, kadının kendisi ile başka bir erkeğin DNA karışımına rastlandı. Bilirkişi Bayan Ristevska, DNA'nın Steven Wayne Hillier'e ait olmadığının söylenemeyeceğini, bilirkişi Dr. Roberts ise karar verilemeyeceğini bildirdi. Buna karşılık savunma bilirkişisi Dr McDonald, karışımdaki DNA'nın Steven Wayne Hillier'e ait olduğunu kesin biçimde söylemenin mümkün olmadığını ileri sürdü. Steven Wayne Hillier, 2004'te karısını öldürmekten mahkûm oldu, ancak temyiz başvurusu kabul edilince yeniden yargılandı. Onu cinayetle ilişkilendiren sadece pijamanın sağ yakasındaki DNA'ydı ve DNA'nın yakaya nasıl gelmiş olabileceği tartışması öylesine dallanıp budaklandı ki, Yargıç Anthony Beskano, beraatine karar verdi. Bu satırlar kaleme alınırken, Canberralı iki çocuk annesi Ana Louise Hardwick'i kimin öldürdüğü hâlâ belli değildi.

Havadan değil, temastan bulaşıyor

New York'un otopsileri dört ayrı merkezde yapılmaktaydı: Manhattan, Queens, Brooklyn ve Bronx. Her birinin mimari yapısı birbirinin neredeyse aynıydı. Mekânın orta yerinde bir masa, yan tarafında tavandan asılı bir terazi, eviyeler, röntgen filmlerinin incelenmesi için ışıklı pano, not alınması için karatahta. Yan tarafta üzeri mermer birkaç tezgâh, çelik raflar,

metal dosya dolapları, çeker ocaklar, buzdolapları, derin dondurucular, aşağıya sarkan lambalar, vantilatörler, geri tarafta pencereler.

Otopsi salonuna biyoloji bölümünden teknisyenler girdiğinde çalışmakta olanlar pek bir şey anlamadı. "Çevreden örnek alacağız" dediler. "Bize göre burada çok ciddi kontaminasyon var." Cenazelerin başında ter dökenler, söylenenlerden bir şey anlamamış olsalar da, şef emretmişti bir kere, itiraz edemediler. Gelenler oraya burayı numaralayıp fotoğraflarını çektikten sonra, çantalarını açtılar, ucuna pamuk sarılı uzun çubuklar çıkardılar, numaraladıkları yerlere sürtüp örnek aldılar. Aynı gün kentin dört ayrı morguna, dört ayrı ekip girdi ve aynı işi yaptı. Biyoloji bölümünün adamları, izleyen günlerde ara sıra telefon edip, şurayı çamaşır suyuyla silin, burayı alkolle silin diye talimat verdiler. İki üç günde bir morga gelip yine bildikleri gibi örnek aldılar ve bu iş, beş hafta kadar sürdü. Sonuçlar tüyler ürperticiydi, en azından DNA analizi yapmak zorunda olanlar için. İncelenen her beş çubuktan birinin ucundaki pamukta (tam olarak yüzde 17,7'sinde), aslında hiçbir şey bulamamaları gerektiği halde, birilerinin DNA'sına rastlamışlardı. Kâh otopsi salonunda çalışan doktorlarla teknisyenlerin, kâh daha önce masaya yatırılan cesetlerin. Aynı yerden alınan örnekte bazen ikiden fazla kişinin DNA'sını bile buldukları oluyordu.

Geçen beş haftada tam 1001 otopsi yapan New Yorklu doktorlar "Biz her yeri siliyoruz, her otopsi için ayrı eldiven de kullanıyoruz" diye kendilerini savundular. "Mutlaka havadan bulaşıyordur. Ya da bulaşma sizin laboratuvarınızda oluyordur." Bunun üzerine biyolojiden gelenler, ucu pamuklu

çubukları tavandan sallandırdıkları iplerin ucuna astılar ve bunu dört ayrı morgun dördüne de uyguladılar. Aynı işlemleri, DNA analizlerini yaptıkları kendi laboratuvarlarında da gerçekleştirdiler. Neticede "Hayır" dediler, "havadan filan DNA bulaştığı yok. Doğrudan temas olmadığı takdirde DNA kontaminasyonu olmuyor. Ayrıca DNA transferi sadece otopsi salonunda gözleniyor, laboratuvarlar bu açıdan temiz."

Usta ile çırağı, yani Biyokimyacı Robert C. Shaler ile Adli Biyolog Lawrence Quarino 1997'de, yanlarına otopsi salonları ve kriminal laboratuvardan örnek toplayan ve DNA analizlerini gerçekleştirenleri de alarak, elde ettikleri sonuçları mesleğin değer verilen hakemli bir dergisinde yayımladılar.[40] Makaleyi okuyanlar, kimi zaman cesetlerin ya da giysilerinin üzerinde bulunan, bir hatta birkaç kadın ya da erkek saldırgandan kaynaklandığı sanılan DNA'ların neden izinin sürülemediğini anladılar. Cinayetlerle hiç ilgisi olmayan bu yabancıların DNA'sı, otopsi salonlarında kontaminasyon, yani bulaşmayla cesedin ya da giysilerinin üzerine transfer olmaktaydı.

New York morgunda hayaletlerin dolaştığını öğrenenler, "Bu New Yorklular zaten laubali kişilerdir. Bizim evde böyle rezaletler olmaz" demekle birlikte dayanamadılar, benzeri deneyleri kendi otopsi salonlarında, kendi kriminal laboratuvarlarında yinelediler.

Otopsi masasını temizledik sanıyorlar

Avustralya'nın Victoria Polis Kriminal Laboratuvarı'ndan Mariya Goray ve arkadaşları, adam öldürmekten yargılanan kişilerin kurbanın giysileri ya da cinayet silahı üzerinde DNA'sının bulunduğu, ancak zanlının "Ben kurbana dokunmadım, elimi bıçağa, tabancaya sürmedim, DNA'm oraya bir biçimde bulaşmış olmalı" şeklinde kendini savunduğu gerçek davalardan esinlendiler. Az önce aktardığım Canberralı Ana Louise Hardwick cinayetine benzer bir senaryo oluşturdular. Bir gönüllünün, bir dakika boyunca tuttuğu çocuk ceketi ile ahşap oyuncağı, Ana Louise Hardwick'in pijamasını temsil eden laboratuvar gömleğinin yakasına sürttüler. Yakada, gönüllünün DNA'sını buldular ve zanlı Steven Wayne Hillier'in "kontaminasyon savunmasında" haklı olduğunu kanıtladılar. Sonuçlar, 2012'nin ilk günü *Legal Medicine* adlı dergide yayımlandı.[41] Bir başka çalışmalarında Goray ve arkadaşları, olay yerinden laboratuvara sigara izmariti ve kanlı cinayet bıçağı gibi delillerin taşınması sırasında bir delilden diğerine, ya da delilin bir tarafından diğer tarafına DNA'nın ne kadar kolay transfer edilebildiğini gösterdiler. Bu çalışmanın bulgularını da *Forensic Science International* dergisinde yayımladılar.[42]

Temizlendiği zannedilen otopsi salonlarındaki kontaminasyon olasılığını sınamak amacıyla Almanya, Kiel'deki Schleswig-Holstein üniversite hastanesinden Thorsten Schwark ve arkadaşları, otopsi masasına yatırılan altı cenazenin omuz ve kalçalarının üzerinden ucu pamuklu çubukla örnek aldılar. Tabii her cenazeyi yerleştirmeden önce, otopsi masasını her zaman yaptıkları gibi temizlediler. Ne yazık ki cenazelerin dördünün üzerinde, bir önceki cenazenin DNA'sını, hatta iki cesette kendisinden önceki birden fazla

cesedin DNA'sını buldular. *Forensic Science International* dergisinde yayımlanan bulgular, insanı ürkütüyor.[43] Çünkü ceset üzerine daha önce otopsisi yapılanların DNA'sı bulaşırsa, gerçek saldırganın bıraktığı DNA maskelenebileceği gibi, DNA'lar birbiriyle karışacağından katilin profili ayırt edilemeyebilir ya da daha kötüsü, aslında bir önceki cenazeye ait olan DNA'nın katile ait olduğu sanılabilir ve gerekmediği takdirde (örneğin kalp krizinden ya da beyin kanamasından ölen biriyse) önceki cenazenin DNA profili bilinmeyeceğinden, hayali bir saldırganın peşine düşülerek gerçek suçlu elden kaçırılabilir.

Bundan 20 yıl kadar önce ortaya çıkan bu sorun, yıllar içinde tekrar tekrar gözlendi. Durumu bilenler ellerinden gelen önlemi almaya çalıştılar ama DNA kontaminasyonuna çözüm bulmak neredeyse olanaksız. Tek yapılacak iş, çok düşük miktarda DNA ile karşılaşan ve bundan tipleme yapabilen laboratuvar çalışanlarının, durumu raporlarına geçirmesi ve DNA'nın nasıl ve ne zaman inceledikleri örneğe geldiğini bilemeyeceklerini kaydetmeleri. Çünkü DNA'nın ikincil (örneğin otopsi masasındaki bir önceki cesetten bir sonrakine), hatta üçüncül transferi (babadan çocuğa, çocuktan annenin pijamasına) mümkün olduğundan ilgisiz kişiler suçlanabilir, hatta mahkûm edilebilir.

Şimdi gelelim, bizim ülkemizde olanlara ve kendi morgumuzdaki hayalete.

Sperm eldivenden bulaştı

Adli Tıp Kurumu Başkanı Doç. Dr. Haluk İnce, defalarca alıntılanan beyanatında, Münevver Karabulut'un otopsisiyle ilgili olarak "Bizim kontaminasyon (bulaşma) dediğimiz bir olay. Sperm, Münevver Karabulut'un otopsisiyle aynı anda otopsisi yapılan ve trafik kazasında hayatını kaybeden yan masadaki cesetten bulaşmış. Diğer otopsiyi yapan hekimin Münevver'in otopsisiyle ilgilenen teknisyenden 'şunun ucundan bir tutsana' tarzı yardım istemesi nedeniyle. O cesedin elbiselerini çıkaran teknisyen aynı eldivenle Münevver'in elbiselerini de çıkarmış. Ölümden hemen sonra gerçekleşen primer gevşeklik nedeniyle ortaya çıkan sperm o zaman bulaşmış. Milyonda birlik bir hata. Otopside yardımlaşma yoktur, herkes bir işle ilgilenmek zorunda" diye konuştu. "Hatadır, evet hatayı tartışmıyoruz. Ama hatanın kusur olarak değerlendirilmesi için zararın ortaya çıkması gerekir. Sosyal olarak ailenin üzüntüsü dışında zarar yoktur. Vicdanım rahat" demişti.

Eldiven değiştirmek yetmiyor

"1992'den beri burada hizmetli kadrosunda işe alınan, daha sonra kendini yetiştirerek otopsi teknisyenliği yapmaya başlayan 'çantadan yetişme' dediğimiz elemanlar var. Otopsiye aşçı mı giriyor, hayır; ama hizmetli mi giriyor, evet. Münevver'in otopsisini de daha sonra Mardin'de de birlikte çalıştığımız bu arkadaşlardan biri yapmış. İki kişiyle ilgili soruşturma sürüyor. Morg İhtisas Dairesi başkanımız soruşturmalarını yapıyor. Pazartesi günü sonucu bana bildirecek. Aynı gün zannediyorum Adalet Bakanlığı'ndan müfettişimiz de gelecek. Özellikle teknisyenimizin artık

çalışacağını zannetmiyorum. O koşullarda tekrar o görevde çalışmasını uygun görmüyorum. Ama sonuçta bir derstir; aynı hatayı bir daha yapmaz."

Haklıdır. O personel aynı hatayı bir daha yapmaz ve çalıştığı sürece her cenazeyi başka bir eldivenle tutar. Otopsi masasını, bıçak, bisturi gibi otopside kullanılan malzemeyi de her otopsi öncesinde mutlaka usulüne uygun bir şekilde temizler. Ama, 2005'te Portekiz'deki 21. Uluslararası Adli Genetik Derneği'nin kongresinde, transfer meselesinden en çok dili yanan Victoria polisinin kriminalistlerini dinleyen olmamışsa, başkaca transfer kaynaklarının bulunduğu ona öğretilmemiş olabilir.

Onlar, daha 1997'de parmak izinden DNA parmak izini bulabilenlerdi, şimdi de "touch DNA" diye adlandırılan olağanüstü duyarlı bir teknolojinin getirdiği sakıncaları sıralıyorlardı. "Dikkatli olun, otopsi salonunda kullandığınız her malzeme transfer kaynağı olabilir. Kalem, sandalye, büyüteç, özel dalga boyunda ışık yayan inceleme lambaları, eldivenlerin bulunduğu kutu, delil poşetlerinin dış yüzeyi, asit ve alkol içeren cam şişeler dahil olmak üzere, her yerde DNA kontaminasyonu var. Bunlara eldivenle dokunduğunuzda, DNA eldivene transfer oluyor, daha sonra da eldiveninizden dokunduğunuz cenazeye."[44]

Yüksek teknoloji insanın gözünü kör eder

Durumun vahametini sanırım anlatabildim. New York'tan İstanbul'a, Victoria'dan Kiel'e morglarda dolaşan hayaletler

olduğu kesin ve onlardan sadece eldiven değiştirerek ya da New York'un yaptığı gibi DNA analiz laboratuvarlarını farklı bir binaya taşımakla kurtulmak mümkün değil. "Peki, çözüm nedir?" diye sorarsanız şunları söyleyebilirim: Eğer bir laboratuvar çalışanıysanız, "touch DNA" düzeyinde, yani eser miktarda DNA ile karşılaştığınızda, kontaminasyon olabileceğini aklınıza getirin ve bu durumu raporlarınıza yansıtın. Eğer DNA analizlerinin yapıldığı birimin onay makamıysanız, böyle bir rapor önünüze geldiğinde, dosyanın içeriğine bakarak, sonuçlarının davayı nereye götüreceğini tahmin etmeye çalışın ve ondan sonra imzalayın. Çünkü ister biyolog olsun, ister kimyacı ya da fizikçi, tezgâhta çalışanların elinde üstün bir teknoloji varsa, onun ışığı, kimi zaman gözlerini kör edecek derecede parlaktır ve elektronik bir gereçten çıkan sonuçlara sonuna kadar inanmaya hazırdırlar.

Kara Büyücü ve diğerleri

Kriminal laboratuvarlar ve otopsi salonlarında olan bitenleri, film ve dizilerden öğrenenler, en ileri teknolojileri ve en güvenilir yöntemleri kullanan bilim insanlarının, her zaman delillerden gerçeğe ulaştıklarını ve failin bulunarak adalete teslim edildiğini sanabilirler. Ne yazık ki bu her zaman doğru değildir.

Bir kere, kriminal laboratuvar çalışanlarının önemli bir bölümü bilim insanı değildir. Parmak izi, bomba, yangın uzmanlığı için dünyanın hiçbir yerinde, herhangi bir üniversite bitirme zorunluluğu bulunmaz. Biyologlar, kimyacılar, fizikçiler de yaptıkları işi hemen her zaman kendilerinden daha kıdemli birinden, usta-çırak usulü öğrenirler. Ayrıca kriminal laboratuvarları yönetenler de dünyanın birçok ülkesinde polistir, dolayısıyla onlar da soruşturmanın bir an önce tamamlanmasını, failin bulunmasını ister. Bu yüzden tarafsız oldukları söylenemez. Hele gündemde medyanın diline doladığı bir olay, örneğin bir cinayet varsa, siyasiler laboratuvar müdürlerini, müdürler de mecburen yanlarında çalışan kriminalistleri arayarak, ellerini çabuk tutması için baskı kurar.

Cinayet masası dedektifleri ya da olay yerinden delil toplayanların, karşılaştıkları olayla ilgili intihar, kaza ya da cinayet gibi mutlaka bir senaryoları bulunur. Bu senaryoyu genellikle kriminal laboratuvar çalışanlarıyla paylaşırlar. Bu bilgi, tezgâhta çalışanlarda önyargılar oluşturur, objektifliklerini yitirebilirler. Nitekim, parmak izinden başlayarak pek çok alanda, laboratuvar personelinin incelemelerini belli bir senaryoya uydurabilmek amacıyla yönlendirdiklerini, bazı delilleri inceleyip, zanlının lehine olabileceklere hiç dokunmadıkları da bilinen bir gerçektir.[45] Laboratuvarcılar, kendilerini savcı ve soruşturmayı yürüten polislerle aynı safta görüp, onlara yardımcı olmak amacıyla delil üretmeye dahi kalkışabilirler. Hatta, biri yakalanmışsa ve polis onun suçlu olduğuna inanıyorsa, delilleri hiç çalışmadan rapor yazanlar bile bulunuyor. Literatürde buna *"dry-lab"* yani "kuru-laboratuvar" adı veriliyor.

Türkiye'nin kriminal laboratuvarları, Avrupa'nın herhangi bir ülkesi ya da Avustralya, Kanada ve Amerika'daki kadar şeffaf değil. Büyük ölçüde "kol kırılır yen içinde kalır" diye düşünüldüğünden, kriminalistlerle ilgili soruşturmalar ve aldıkları disiplin ya da meslekten uzaklaştırma cezaları toplumla paylaşılmıyor. Bu yüzden aşağıda okuyacaklarınız öncelikle bilgi sahibi olduğum Amerikan laboratuvarlarında olanları yansıtmakta.

Polis gösterdi, Kara Büyücü halletti

Oklahoma'da bir temyiz mahkemesi, Curtis Edward Mc-

Carty'nin idam cezasının infazını durdurduğu gibi, beraat etmesine de karar verdi ve McCarty 11 Mayıs 2007 günü saat tam 12.15'te avukatlarının arasında, cezaevinin önünde kendisini bekleyen gri minibüse binerek uzaklaştı. Curtis Edward McCarty'nin mahkûmiyeti, Oklahoma Polis Teşkilatı kriminal laboratuvarında daha önce çalışmış, 3 binden fazla raporun altında imzası olan "Kara Büyücü" lakabı ile tanınan kimyacı Joyce Gilchrist'in bilirkişiliğine dayanıyordu ve 15 Eylül 2001'de Gilchrist, hatalı raporları ve etikdışı davranışları yüzünden 21 yıldır çalışmakta olduğu laboratuvardan kovulmuştu.

Onun bilirkişiliği ile 23 kişi ölüm cezasına çarptırıldı, bunlardan 11'i infaz edildi. Görevden uzaklaştırılan Gilchrist, ithamların esas nedeninin raporları değil, amirlerine bildirdiği bir cinsel tacizin örtbas edilme gayretleri olduğunu söyledi.

Siyahi kadın kimyacıya, "Kara Büyücü" denmesinin nedeni, şüphelinin DNA'sı ile delilin DNA'sı arasında başka uzmanların bir benzeşme bulamadığı durumlarda, onun bir uyum bulabilme, böylelikle savcının elini güçlendirme yeteneğiydi. Ayrıca mahkeme salonlarındaki rahatlığı ve jürileri yargılananı suçlu bulma yönünde ikna becerisi de dikkat çekiciydi. Zaten Gilchrist'in, alışılagelmişin aksine adli kimyager oluşunun dokuzuncu yılında, ekip şefliğiyle ödüllendirilmesinin nedeni de bu başarısı oldu. Onunla birlikte çalışan diğer uzmanların, bu hızlı yükselişin ardında başka bir şeyler olduğundan kuşkulanması da böyle başladı. Hatta 1987'de Kansas Polis Laboratuvarı kriminalistlerinden John Wilson, kadını Güneybatı Adli Bilimciler Birliği'ne

şikâyet etti. Ancak Gilchrist'in masumları demir parmaklıkların arkasına gönderdiğinin anlaşılabilmesi için önce 24 yaşındaki, erkek ikiz çocuk babası işçi Jeffrey Todd Pierce'in tutuklanması ve 15 yılını cezaevinde geçirmesi gerekecekti.

Polis sarı penye giydirdi, kadın tanıdı

Oklahomalı genç kadın, 8 Mayıs 1985 sabahı işe gitmek üzere yola çıktığında, tanımadığı birinin kendisine dikkatlice baktığını hissetti. Adamın elinde uzun saplı süpürge ya da kürek gibi bir bahçe malzemesi olduğundan, kadın onu bahçıvan sandı. Göz göze geldiklerinde adam, yol kenarındaki çalılıkların arkasına kaçtı.

Kadın, öğlene doğru eve döndüğünde, önce pencere camlarından birinin kırık olduğunu fark etti, sonra da evin alt üst olduğunu. Arka taraftaki yatak odasına doğru yürürken, karşısına eli bıçaklı biri çıkıverdi ve kadına tecavüz etti. Kadın, kendisine saldıranın, sabah gördüğü bahçıvan olduğundan emindi.

Jeffrey Todd Pierce, kadının oturduğu sitede çalışan bir bahçıvandı ve o gün işbaşındaydı. Olay yerine gelen devriye polisi, kadını ambulansa bindirmeden kendi aracının arka koltuğuna oturttu, bahçıvanı getirip gösterdi. "Sanmıyorum, bu değil" dedi kadın. İki ay kadar sonra, saldırıyı soruşturmakla görevli bir polis, saldırganın bir tamirci ya da bahçıvan olduğuna yönelik güçlü "kişisel" kuşkuları olduğunu tutanağa geçirdi.

Evvelce herhangi bir suç kaydı olmayan Jeffrey Todd Pierce, saldırıdan 10 ay kadar sonra tutuklandığında, sarı penye giymiş fotoğrafını başka erkek fotoğraflarının arasına yerleştirerek kadına gösterdiler. "Tecavüz eden işte bu" dedi kadın "hiç şüphem yok". Kadın aylar önce, kendisine saldıranı tarif ederken, sarı penye giymiş, omuzlarına kadar uzun saçları, pahalı spor ayakkabıları ve siyah eldivenleri olduğunu söylemişti ve ne yazık ki polis, kadına göstereceği fotoğrafı çekmeden önce, Jeffrey Todd Pierce'in üzerindeki gömleği çıkartıp sarı bir penye giydirmişti.

Başlangıçta "Sanmıyorum, bu değil" diyen kadın, nasıl olur da şimdi, saldırıdan 10 ay sonra "Tecavüz eden işte bu, hiç şüphem yok" diyebilecek kadar emin olabilirdi? Bu çelişkiyi kurcalayan olmadı.

Kara Büyücü "kıllar onun" dedi

Pierce, 1986 Ekimi'nde hâkim karşısına çıktı. O tarihlerde henüz DNA analizleri yoktu. Mahkeme salonunda adamı gördüğünde "Onun yüzünü hiçbir zaman unutamayacağım" diye ağlamaya başladı kadın ve jüri üyeleri ona çok acıdılar. Halbuki bahçıvanın saldırının gerçekleştiği sırada yemekte olduğunu söyleyen iki tanığı vardı, saçlarını hiçbir zaman omuzlarına kadar uzatmamıştı, pahalı spor ayakkabılar alacak kadar parası da olmamıştı, ama dikkate alan çıkmadı.

Kara Büyücü Gilchrist, "Tam altı gün süren mikroskobik incelemem sonucunda, olay yerinde bulunup, tarafıma teslim edilen 28 saç teli ile üç pubik kılın her birinin, zanlı Pierce'e

ait olduğunu kuşkuya mahal vermeyecek şekilde tespit ettim" dedi. Savunma avukatları, saç ve kılların başka bir laboratuvarda daha incelenmesini talep ettiler ama, mahkemece kabul edilmedi. Temyiz dilekçelerini de bu gerekçeye dayandırdılar. Üst mahkeme, başka bir bilirkişiye inceletilmemiş olmasını eksiklik olarak görmüş olsa da kararı bozmadı ve Pierce, 65 yıla mahkûm edildi.

2001'de FBI, Oklahomalı kadının saldırıya uğradığı olay yerinde bulunan sperm örneklerinden elde edilen DNA profilinin mahkûm Jeffrey Todd Pierce'e değil, gasp ve cinsel saldırı yüzünden 45 yıl hüküm giymiş ve halen cezaevinde bulunan başka birine ait olduğunu açıkladı ve 28 saç teli ile üç pubik kılın Pierce'e ait olduğunu bildirerek onarılmaz bir mağduriyete yol açan kimyacı Joyce Gilchrist'in, evvelce incelemiş olduğu delillere dayanılarak mahkûmiyet kararı alınan 1197 dava dosyasını gözden geçireceğini, gerekirse delillerin yeniden inceleneceğini bildirdi.

Serbest kalan Pierce, haksız yere 15 yılını hapiste geçirmesine neden olan kimyacı Gilchrist ile artık emekli olmuş savcı aleyhine 75 milyon dolarlık tazminat davası açtı, 2007'de kazandı, ama Oklahoma Eyaleti ona sadece 4 milyon dolar ödedi.

Sonuçları değiştirdi, üç kez idama gönderdi

Curtis Edward McCarty de kriminalist Joyce Gilchrist'in kurbanlarından biriydi. İki kez yargılanmış, üç kez idam cezasına çarptırılmıştı. Ömrünün 19 yılı infazı bekleyerek

geçen McCarty, 20 yıl hapis yattı. İşte size çok acıklı bir yaşamöyküsü.

18 yaşındaki Pamela Kaye Willis, 10 Aralık 1982 günü Oklahoma'daki evinde ölü bulundu. Çıplaktı, bıçaklanmış ve boğulmuştu. Curtis McCarty, Pamela'yı tanıyordu. Bu yüzden zanlılar arasına girdi. Cinayetten kısa bir süre sonra Gilchrist, olay yerinden elde edilen saç telleriyle McCarty'ninkileri karşılaştırdı ve benzemedikleri sonucuna vardı. İzleyen üç yılda polis, McCarty'yi birçok kez sorguya çekti. Bu arada Gilchrist, deney sonuçlarını kaydettiği laboratuvar defterinde tahrifat yaptı ve "Daha önce yanlış değerlendirmişim, olay yerindeki saçların McCarty'ye ait olma ihtimali var" dedi. McCarty'nin avukatları, defterdeki sahteciliği ancak 2000 yılında fark edebildiler. Çünkü Kara Büyücü'nün verdiği yüzlerce rapor, o tarihte incelemeye açılmıştı.

McCarty'nin 1986'da başlayan yargılamasında savcılık, adamı, Gilchrist'in saç telleriyle ilgili raporuna dayanarak suçladı. Tanık olarak dinlenen Gilchrist, bulgularının McCarty'nin olay yerinde bulunduğunu kanıtladığını anlattı. Ayrıca kurbanın çıplak cesedi üzerinde bulunan semen kalıntılarının kan grubunun onunkiyle uyuştuğunu söyledi. Buna ek olarak Oklahoma Bölge Savcısı Robert H. Macy, McCarty'nin lehine olabilecek delilleri jüriden saklayarak ayrıca suç işledi. Jüri, McCarty'yi suçlu bulunca, yargıç idamına karar verdi.

İki yıl sonra temyiz mahkemesi, savcının davranışlarını, kriminal laboratuvardaki usulsüz çalışmaları ve Gilchrist'in tanıklığındaki çelişkileri öne sürerek, McCarty davasını yeniden görülmek üzere iade etti. McCarty yeniden

yargılandı, Gilchrist saçların ona ait olduğunda ısrar etti, adam yeniden suçlu bulundu ve yeniden idama mahkûm edildi. Her iki iddianamede imzası olan Savcı Macy, 21 yıllık meslek yaşamında 73 kişiyi idama mahkûm ettirebilmiş, bunlardan 20'sinin infazına tanıklık etmişti. Bu başarı (!), ülkenin diğer savcıları arasında bir rekordu. 1995'te cezası yeniden gözden geçirilen McCarty'yi yeni bir jüri dört gün dinledi ve adam üçüncü kez ölüm cezası aldı.

Yalan delilleri kaybetti

2000 yılında kimyacı Gilchrist'in vermiş olduğu raporlar FBI müfettişleri tarafından incelenmeye başlanıp da, sahtekârlıkları ortaya çıktığında, Oklahoma valisinin emriyle eyalet genelindeki idam cezalarının infazı durduruldu ve McCarty'nin saçlarını yeniden incelemesi talep edildi. Gilchrist, saçların geleneksel mikroskobik yöntemlerle karşılaştırılmasının yerini artık DNA analizlerinin aldığını ve örneklerin bu yeni teknolojiyle incelenmesinin yerinde olacağını bildirdi. Savunma avukatları, bu durumda saçların DNA profilini elde etmesini talep ettiğinde, örnekleri muhafaza ettiği yerde bulamadı. Kaybolmuş ya da imha edilmiş olabileceklerini söyleyerek işin içinden sıyrılmaya çalıştı. Bir adamı idama götüren en önemli, hatta tek delil olan saçlar, hiçbir zaman bulunamadı.

Soruşturma tamamlandığında, Gilchrist çok sayıda davada deliller üzerinde yaptığı sahtekârlık ve yalan tanıklıkları yüzünden teşkilattan çıkartıldı. Onun desteğiyle mahkûm edilen pek çok kişinin aslında suçsuz olduğu, yapılan DNA

analizleriyle ortaya çıktı. 20 yıllık kariyerinde binlerce olayda toplanan delilleri incelemiş olan Gilchrist, Curtis McCarty ve daha önce başına ördüğü çorapları aktarmaya çalıştığım Jeffrey Todd Pierce'ten başka Robert Miller'i canlı canlı mezara soktu. Ama onu konuşmaya henüz sıra gelmedi.

2002 yılında McCarty'nin avukatlarının çabası sonuç verdi. 10 Aralık 1982 günü Oklahoma'daki evinde öldürülen Pamela Kaye Willis'in cansız bedeni üzerindeki semen kalıntılarının, mikroskobik inceleme için hazırlanan preparatlarının hâlâ muhafaza edildiğini öğrendiler. Yapılan DNA analizinde spermin Curtis McCarty'ye kesinlikle ait olamayacağı ortaya çıktı. İade-i muhakeme kararı alındı ve Türkiye'de yürütücüsü olduğumuz Masumiyet Projesi'nin kurucuları hukukçu Barry C. Scheck ve Peter J. Neufeld'den destek istediler. Aynı yıllarda biz de, ömür boyu hapse mahkûm edilen Orhan Dinç'e benzeri bir destek vermiştik.[46]

2007'de Pamela Kaye Willis'in tırnak altlarından alınan dokuların da muhafaza edildiği ortaya çıktı. Bunların DNA profili de, McCarty'nin DNA'sını tutmadı. Ayrıca, genç kızın bedeni üzerindeki kanlı ayakkabı izinin de McCarty'ye ait olamayacağı anlaşıldı. 11 Mayıs 2007'de Yargıç Gray, 22 yıldır cezaevinde tutulan ve bunun 19 yılını idam kararının infazını bekleyerek geçiren McCarty'nin suçsuz olduğuna karar verdi. McCarty, Amerika genelinde idamı beklerken salıverilen 15., Oklahoma'da üçüncü kişidir. Henüz gerçek katil bulunabilmiş değil, McCarty de henüz, ömrünün 22 yılını çalan devletinden tazminat alabilmiş değil.

İhtiyar kadınlara tecavüz eden kim?

Oklahoma Eyaleti'nin başkenti, o tarihte nüfusu yarım milyon olan Oklahoma City'nin polisi, 3 Eylül 1986 günü ırzına geçilip öldürülen 83 yaşındaki kadının katilini dört aydır aramaktaydı ki, yaşlı kadının tam karşısında oturan 90 yaşındaki başka bir ihtiyar aynı şekilde tecavüze uğrayıp öldürüldü. Olay yerlerinden birinde, semen olduğunu sandıkları bir lekeye rastladılar. Diğerinde ise, kan, saç ve tükürük bulundu. Her iki olay yerinden toplanan delillerin serolojik analizine dayanarak, katilin A grubundan bir sekretör olduğuna karar verdiler.[47] Laboratuvarın verdiği raporda, saldırganın allotip profiline,[48] siyahi Amerikalılarda daha sık rastlandığı, buna göre saldırganın bir zenci olması gerektiği de kayıtlıydı. Bilimsel açıdan hatalı bu yoruma dayanan polis, zenci bir erkeği aramaya başladı.

Mahallede oturanların yanı sıra, poliste daha önce kaydı olan zencilerden kan aldılar. Robert Miller onlardan biriydi. Kan grubu A sekretör olarak belirlendi. 12 saat süren sorgusunun yarısı gizli kamerayla kayda alındı. Miller rüya, hayal, büyü ve saçlardan konuşmaya başladı. Aslında Miller, PCP'yle ıslatılmış esrarlı sigara etkisi altındaydı, çünkü uyuşturucu kullanılmasını kolaylaştıran bir evin önünde gözcü olarak takılan bir serseriydi ve polis bunu gayet iyi biliyordu. Sorgu sırasında Miller, bir medyum gibi davranmaya, cinayetin nasıl işlenmiş olabileceği, kimin işlemiş olabileceği gibi konularda fikir yürütmeye başladı. Söylediklerinin kendi aleyhine kullanılacağını ve "itiraf" olarak değerlendirilebileceğini hiç aklına getirmeden.

Miller'in madde etkisinde uydurup anlattıkları ile gerçek cinayetlerin işleniş biçimleri arasındaki farklar yıllar sonra ortaya çıkacaktı.

İki tecavüzden 679 yıl, artı iki idam

Video kaydına Oklahoma polisi kriminal laboratuvarının Kara Büyücüsü Joyce Gilchrist'in olay yerindeki semenin A kan grubu bir sekretöre ait olduğunu gösteren raporu eklenince Robert Miller her iki tecavüz ve cinayetten suçlanarak hâkim karşısına çıktı. Halbuki Gilchrist, kan ve tükürük örneklerini de incelemiş ve onların bazı allotip özelliklerinin Miller'inkini tutmadığını görünce raporuna hiç geçirmemişti. Ayrıca Gilchrist, savcılığın diğer şüphelisi Ronald Lott'u da akladı. Olay yerindeki saçların "zenci karakteristiği" taşıdığını bildiren Kara Büyücü, olay yerindeki hayvan kıllarının da, Miller'in zaman zaman bakımını üstlendiği mahalledeki bir köpeğin kılları olduğunu bildirdi. Savunma avukatlarının DNA analizi yapılma talebini ise "Oklahoma mahkemeleri henüz DNA analizlerini delil olarak kabul etmiyor, güvenilmeyen bir teknik" diye yanıtladı. Tekniğe güvenilirdi de, ne yazık ki mahkemelerin henüz DNA'ya güvenmediği yıllardı.

Jüri, Robert Miller'i suçlu buldu ve adam iki cinayetten, iki kez idama mahkûm edildi. İki tecavüzden toplam 679 yıl, iki gasptan da yirmişer yıl hapis cezası aldı.

Yanlış adam içerdeyken iki kadını daha öldürdü

Adli bilimciler, 1992'de semen delilinin DNA analizini yaptılar ve Miller'in profiliyle karşılaştırdılar, kesinlikle ona ait olamayacağı anlaşıldı. İki yıl sonra Kara Büyücü'nün incelediği saçlarla hayvan kılları özel bir laboratuvarda yeniden inceletildi. Verilen sonuçların "saçma ve akıldışı" olduğu sonucuna varıldı. 1995'te Oklahoma temyiz mahkemesi Miller'in yeniden yargılanmasına karar verdi. Gelişen DNA analizleriyle, cinsel saldırıları gerçekleştiren kişinin savcılığın diğer şüphelisi Ronald Lott olduğu anlaşıldı. Savcı, tecavüzleri Ronald Lott, cinayetleri Miller'in gerçekleştirdiğini iddia etti. Ne de olsa elinde, Miller'in cinayetleri nasıl işlediğini anlatan video kaydı bulunuyordu. Ancak mahkeme DNA'nın uyuşmamasına itibar etti, beraat kararı verdi. Miller 29 Ocak 1998'de, 10 yıllık cezaevi deneyiminden sonra serbest kaldı. Bu arada Lott, sadece Miller'in üzerine atılan cinayetleri işlemekle kalmamış, onun cezaevinde bulunduğu süre içinde iki ihtiyar kadının daha ırzına geçip öldürmüştü.

Ronald Lott, halen 164924 sayılı mahkûm olarak Oklahoma McAlester Eyalet Cezaevi'nde yatıyor. Oradan sağ çıkması mümkün olamadığından, yazışacak arkadaş arıyor. Şiir ve basketbolden hoşlandığını söylüyor ve ekliyor: "İnsan yaşamında birkaç küçük hata yaptı diye, kötü olmaz. Bana bir şans verin ve benimle arkadaş olun." Dört ihtiyar kadının ırzına geçip öldürmek ve masum birinin 10 yıl idamı bekleyerek cezaevinde kalmasına sebep olmak, nasıl birkaç küçük hata olur, artık orasını da siz düşünün.

Houston bir sorunumuz var

Kasım 2002'de, CBS televizyon kanalının Houston-Texas'taki yerel istasyonu KHOU, Houston Polis Kriminal Laboratuvarı aleyhine yayınlar yapmaya başladı. Dört gazeteci, dönüşümlü olarak neredeyse ekrana çıkıyor ve dava örnekleri vererek, yapılan DNA hatalı analizleri yüzünden masumların hapsedilme, suçluların salıverilme ihtimalinden söz ediyorlardı. Bir hafta sonra emniyet müdürü dayanamadı ve laboratuvara bağımsız bilim insanlarından oluşan bir heyet göndererek durumu inceleteceğini ilan etti. İncelemelerin sonucu öylesine kötüydü ki, bir aya varmadan laboratuvar kapatıldı ve analizler başka laboratuvarlara gönderildi. *New York Times* gazetesi 2003 Martı'nda birinci sayfadan soruyordu: "Houston, ülkenin en kötü kriminal laboratuvarı mı?"

KHOU, yayınlarını sürdürdü. Bu kez, yapılan hatalı DNA analizleri yüzünden hapse atılmış olanların bulunabileceği üzerine gittiler. Özellikle kendilerine bir e-posta ile başvurarak oğlu Josiah Sutton'un 1999'da bir cinsel saldırıdan hüküm giydiğini, tek delilin DNA analizi olduğunu yazan bir annenin anlattıklarını ekrana getirdiler. İki gazeteci, Sutton davasının dosyasında yer alan DNA raporunu Kaliforniya-Irvine Üniversitesi'nden DNA Uzmanı Bill Thompson'a göstermişti. Thompson'un bulduğu hataları dikkate alan bir savcı, delillerin yeniden incelenmesini talep etti. DNA profili farklı çıkınca, Sutton 2004'te serbest bırakıldı.

Bu skandal, dokuz laboratuvar teknisyeninin bir süreliğine işten uzaklaştırılmasına, birinin işten çıkarılmasına yol açtı. Laboratuvar Müdürü Frank Fitzpatrick'in yerine Irma Rios atandı. Geriye yönelik olarak laboratuvarda gerçekleştirilen analizleri tekrarladılar. 2006 başında bir ara rapor yayımladılar ve inceledikleri 1100 DNA analizinin yüzde 40'ında ciddi hatalar bulduklarını ilan ettiler. 11 Haziran 2007'de, kriminal laboratuvarın tüm birimleri, bu arada DNA bölümü de akredite oldu, dört yıl kapalı kaldıktan sonra Houston kriminal tekrar hizmet vermeye başladı.

Herkes hata yapar ama Fred gibisi yok

Benzeri sorunlar ABD'nin, ayrıca İngiltere'nin birçok laboratuvarında yaşandı. Kimi kısmen, kimi tamamen bir süre kapalı kaldı, yeniden organize edildi, soruşturmalar sonucunda pek çok kişi işten çıkarıldı.[49] Tahmin edeceğiniz gibi hatalar sadece biyolojik delillerin incelenmesinden kaynaklanmıyor, parmak izinden ısırık izine, yangın hızlandırıcılarından trafik kontrollerinde kullanılan alkolmetrelere varıncaya dek, bir kriminal laboratuvarın ilgi alanına giren her alanda hatalar yapıldığı ortaya çıkıyor. Örneğin New York'taki Nassau laboratuvarı, geçtiğimiz yıl ortalarında uyuşturucu madde analizlerindeki muhtemel hatalar yüzünden, bölge savcısının emriyle 2007 ile 2010 arasındaki dokuz bin narkotik analizini tekrarlamak zorunda kaldı. Ama bunların hiçbiri, önce West Virginia polis kriminal, ardından Teksas'ın Bexar Adli Tabipliği'nin seroloji laboratuvarında çalışan Fred Zain kadar zarar vermedi.

Fred, 70'lerin sonlarında West Virginia polis kriminal laboratuvarında işe başladığında, herkes onun bir kimyacı olduğunu sanmıştı. Kimya Fakültesi diplomasının sahte olduğu, aslında bir yüksekokulun İngilizce bölümünü bitirdiği, aldığı iki fen dersinden de borçlu geçtiği çok sonraki yıllarda ortaya çıktı. 20 yıl boyunca hiçbir amiri, özgeçmişini kontrol etmeyi ya da onu meslek içi seviye tespit sınavına sokmayı akıl etmedi. Zain, üç eyalette, yüzlerce masum kişinin haksız yere suçlanmasına, bunlardan altısının uzun yıllar hapis cezaları almasına neden oldu. Örneğin Glen Woodall, Zain'in incelediği bir kan lekesiyle 200 yıldan fazla hapis cezasına çarptırıldı. Daha sonraları Woodall'ın kendisine isnat edilen suçları işlemediği DNA analizleriyle kanıtlandı.

Ayrıca Zain'in delilleri incelemekte kullandığını söylediği bazı deneyleri yapmış olması mümkün değildi, çünkü çalıştığı laboratuvarda bu deneyleri yapacak kimyasallar ve gereçler bulunmuyordu. 80'lerin başında aynı laboratuvarda çalışan diğer uzmanlar Zain hakkında birkaç kez şikâyette bulundularsa da kimse dikkate almadı.

Kan yok ama raporu var

1989'da da, Bexar Adli Tabipliği Seroloji Laboratuvarı'na şef olarak atandı. Olay yerinde bulunan bir delilin üzerindeki kan lekesinin grubunu bildirdiği raporla birlikte çevirdiği dolaplar yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladı. Raporları değerlendirip onay imzası atan adli tıp uzmanı, delil üzerinde kan bulunmadığını biliyordu. Nasıl olur da Zain, olmayan kan

lekesinin grubuna ait sonuç bildiriyordu? Adli Tabiplik dışından iki uzmanın Zain'in verdiği raporları gözden geçirmesini istedi. İki uzmanın binlerce rapor arasından rastlantısal olarak seçtiği 14 raporun her birinde hatalar bulması üzerine görevden el çektirildi, mahkemeye verildi, ancak Zain hâkim önüne çıkamadan öldü.

1993'te West Virginia, Zain'in imzası bulunan raporları "geçersiz, güvenilmez ve kullanılmaz" ilan etti. 1979 ile 99 arasında biyolojik bir delille hüküm giyenleri yeniden yargıladı, onlarca hükümlünün beraatine karar verdi. Zain'in gitmiş olması West Virginia Polis Kriminal Laboratuvarı'ndaki işlerin düzelmesini sağlamadı. Laboratuvar, 2006'da polis teşkilatının içinden çıkarılarak bağımsız bir statüye kavuşturuldu.

Gerekirse laboratuvar kapatılmalı

Hiçbir laboratuvar kusursuz değildir. İstediğiniz kadar otomasyona geçin, yapılan deneylerin bir yerine insan eli değer. En azından sonuçları yorumlayan, değerlendiren, raporlayan insan beynidir. Ve her insanın beyni hata yapabilir. Çalışanlar insandır ve insan, kusursuz değildir. Bütçeden yeterli pay alamayan, yeterli uzmanı bulunmayan, küçük bir kentin, küçük bir polis kriminal laboratuvarında yapılan hata, hiç kimseyi hayrete düşürmez.

Toplumun beklentisi, hata yapan personelin işine son verilmese de, en azından gereken disiplin cezasını görmesi, deneylerin tekrarlanması, haksız yere mahkûm edildiği

düşünülen kimselerin yeniden yargılanması, laboratuvarın eksikliklerinin bir an önce tamamlanması, verilen zararın makul ölçüde tazmini ve sorunun tekrar yaşanmaması için, laboratuvarı düzelinceye dek kapatmaya varabilecek önlemlerin alınmasıdır. Teşkilat, kendi içinde bütün bunları yapsa da, toplumla paylaşmadığı takdirde vicdanlar rahatlamaz. Laboratuvarlara güvensizlik ve kişilerin haksız yere mahkûm edildiği önyargısı sürüp gider. Bu yüzden, ABD'nin 400'ü aşkın irili ufaklı polis kriminal laboratuvarından birinde, herhangi bir sorunla karşılaşıldığında, ilgili kurumların basın sözcüleri olabildiğince hızlı biçimde basına bilgi verir. Amerika dışında pek gözlenmeyen, hele Türkiye'de hiç rastlanmayan, ama krizlerin önlenebilmesi için benim de hararetle savunduğum bir stratejidir bu.

Ölü kadına penis takan adli tabip

Elbette sorun sadece kriminal laboratuvarlarda çıkmaz. ABD'nin adli tıp hizmetlerini veren "coroner" ya da "medical examiner" sistemleri de kusursuz değildir. Çocuk istismarından tutuklanan, denetimli serbestlikten yararlanan 23 yaşındaki Clayton Wayne Daniels, bir yıl önce ölen 81 yaşındaki kadını mezardan çıkarmış, otomobiline yerleştirmiş, aracın içine bir ayakkabısını, yakınlarına kendi nüfus kâğıdını bırakarak ateşe vermişti. Adamın karısı Molly Daniels, olaydan birkaç hafta sonra ölen kocasının 110 bin dolarlık hayat sigortasını tahsil ettiği gibi, dört yaşındaki oğlunu yeni erkek arkadaşı Jake Gregg'e tanıştırdı. Jake ile öldü numarası yapan koca aslında aynı kişiydi, tek fark saçını

sarıdan siyaha boyamış olmasıydı. Travis adli tabibi Dr. Vladimir Parungao, yanmış otomobilden çıkarılan tanınmayacak haldeki cesedin otopsisini yaptı, cesedin mezardan çıkarılan ihtiyar kadın olduğunu anlayamadı, hatta raporunda bir penisten bile söz etti. Cenazenin, araç yakınında bulunan kimliğin 23 yaşındaki beyaz erkeğe ait olduğunu kaydetti. Altı hafta sonra çıkan DNA sonuçlarından cesedin bir kadına ait olduğu anlaşıldığında doktor, "Kendimi savunmuyorum, biraz daha dikkatli olmam gerekirdi" demekle yetindi.

Ölü bebeğe diş izi eklediler

Dr. Steven Hayne, 1987 ile 2008 arasında Mississippi Eyaleti'ndeki adli otopsilerin neredeyse yüzde 80'ini yaptı. Yılda 1500'den fazla otopsi yapan doktorun başlıca yardımcısı, bir ısırık izi uzmanı olan Diş Hekimi Michael West'ti. Doktorla diş hekimi, gerektiği takdirde duruşmalar sırasında kullanmak üzere otopsileri videoya kaydetmeyi alışkanlık haline getirmişlerdi.

1993'te 23 aylık kız bebek Haley Oliveaux evin banyosunda, suda boğularak öldü. Çocuğun annesi o gün işe gitmişti ve çocuğa erkek arkadaşı Jimmie Duncan bakmaktaydı. Doğal olarak polisin ilk şüphelendiği kişi olan Duncan, adli tabip ile diş hekiminin imzaladığı otopsi raporu üzerine idama mahkûm edildi. Çünkü çocuğun sağ yanağı üzerindeki ısırık izlerinin Duncan'ın dişlerine ait olduğunu söylemişlerdi.

Duncan yıllarca masum olduğunda ısrar etti. Avukatlarının talebi üzerine savcı, Haley Oliveaux'nın otopsi kaydını buldurarak teslim etti. Kaydı, 30 kadar genç kızı öldüren seri katil Ted Bundy'yi elektrikli sandalyeye oturtmakta en büyük rolü olan, Adli Diş Hekimi Dr. Richard Souviron, 2009 başlarında izledi. Ortaya çıkan durum tüyler ürperticiydi. Çünkü cenaze morga girdiğinde kızın yanağında ısırık izi yoktu. Otopsi sırasında diş hekiminin kızın sağ yanağına ısırık izi oluşacak şekilde bir kalıp bastırdığı görülüyordu. Bu kalıbı, otopsi öncesi, çocuğun bedeni üzerindeki olası ısırıklarla karşılaştırmak amacıyla Duncan'ın kendi ağzından almıştı. 19 yıldır demir parmaklıklar arkasında ölümü bekleyen Duncan, şimdilerde umutla yeniden yargılanmayı ve beraati bekliyor.

17 masumu idam ettiler

Amerikan ceza adalet sistemindeki sorunların boyutunu anlayabilmeniz için sadece ufak bir bilgi vermekle yetineceğim. Şu satırları kaleme aldığım 2012 yılı Ocak ayının 21'i itibariyle, Amerikan tarihinde 280 mahkûm suçsuz bulunarak serbest bırakılmıştı. Bu yüzden, yeni yasal düzenlemelere gidilmiş ve eyaletlerin çoğunda, hüküm giymiş olanlara masrafını devletin karşıladığı DNA analizlerinden yararlanma hakkı getirilmiştir. Yine eyaletlerin birçoğunda ifadelerin kayıt altına alınma yasası, delil muhafaza yasası, tazminat yasası, ceza adaleti reform komisyonu oluşturma zorunluluğu yürürlüğe girmiştir.

Beraatler öğrenildikçe, daha fazla sayıda mahkûm suçsuzluğunun ispatı için hukukçulara, özellikle hemen her eyalette artık örgütlenmiş olan Masumiyet Projesi yürütücülerine başvurmaktadır. Bununla birlikte, sistemin kendisini tamamen onardığı söylenemez. Haksız mahkûmiyetlerin nedeni sırasıyla, görgü tanıklarının yanılması, geçersiz ya da usulsüz adli bilim hizmetleri, şüphelendiklerinin suçlu olduğuna inanan polis ve savcılar ile savunma avukatlarının yetersizliğidir. 17 kişi, masumiyetini kanıtlayamadan ve serbest bırakılmadan idam edilmiştir. DNA sayesinde beraat edenlerin cezaevinde kaldıkları süre ortalama 13 yıldır. Yine DNA analizleri sayesinde beraat edenlerin yüzde 70 kadarı azınlık gruplarına mensuptur. DNA sayesinde beraat edenlerin yüzde 40'ında gerçek fail bulunmuştur.

Son olarak 17 Ocak 2012'de, 1994'te Chicago varoşlarında genç bir seks işçisine tecavüz etmek ve boğarak öldürmekten 30'ar yıla mahkûm edilen ve olay tarihinde yaşları 15-18 arasında değişen Saunders, Richardson, Swift ve Thames serbest kaldılar. Polis, gençleri ikrara zorlamıştı. DNA analizi sayesinde gerçek failin Johnny Douglas olduğu anlaşıldı. Bu arada Johnny, başka bir suçtan hapse girmiş, çıktığında da öldürülmüştü.

DNA sayesinde salıverilen ilk mahkûm

Kuşkusuz dünyanın her ülkesinde böyle haksızlıklar oluyor. Amerika'nın en büyük avantajı (tabii buna avantaj denirse) hâlâ idam cezası bulunan eyaletlerin olması yüzünden,

toplumun bu cezayı destekleyen ve karşı çıkanlar olarak ikiye ayrılmış olmasından kaynaklanıyor.[50] Karşı çıkanlar, idam cezası almış olsun olmasın, haksız mahkûmiyetlerin varlığını kanıtlayarak, masum birinin devlet eliyle öldürülme tehlikesini gözler önüne sermeye, böylelikle idam cezasının kaldırılmasına çalışıyorlar. Eğer Cardozo Üniversitesi'nden iki hukuk profesörü, 1977'de tecavüze uğrayan genç bir kızın çamaşırlarındaki semen lekesi, kendi kan grubunu tuttuğu, ayrıca bir görgü tanığı onu fotoğrafından tanıdığı için 25 yıla mahkûm edilen ve "suçsuzum" diye haykıran Gary Dotson'un sesini 1988'de duyup, DNA analizi için lekenin bir kısmını İngiltere'ye, Dr. Alec Jeffreys'e, bir kısmını da Richmond'daki Forensic Science Associates adlı özel şirkete gönderemeseydi, ne kıza asıl saldıranın erkek arkadaşı olduğu ortaya çıkacak, ne de Gary Dotson serbest kalacaktı. Gary, mahkûmiyet sonrası DNA analizleriyle masumiyeti kanıtlanan ve idam cezasının kaldırılması için örnek oluşturan ilk mahkûm olarak tarihe geçti.

"Mühendisim" dedi, TV tamircisi çıktı

2006 yılında, Fort Gillem'deki Silahlı Kuvvetler'in Kriminal Laboratuvarı'nda çalışan Phillip R. Mills'in 479 DNA analizinde sahtecilik yaptığı ortaya çıktı. 2004'te usule uygun çalışmayışı yüzünden işten uzaklaştırılmış, zorunlu eğitime tabi tutulduktan sonra göreve başlatılmış, ancak 2005'te yeniden disiplin soruşturması geçirmişti. FBI laboratuvarlarının bir çalışanı olan Jacqueline Blake, 2002'de FBI'dan istifa etmişti. 2004 Mayısı'nda, yüz kadar DNA analizini protokollere uygun biçimde yapmadığını itiraf etti.

İki yıl denetimli serbestliğe ve kamu yararına çalışmaya mahkûm edildi.

İngiliz polis teşkilatında çalışan Gene Morrison 2007'de, sahtekâr adli bilimci ilan edildi. İnternetten satın aldığı bir diplomayla işe girdiği, pek çok deneyi uydurduğu yetmezmiş gibi, dört küçük kıza cinsel tacizde bulunduğu ortaya çıktı. Toplam 13 yıla mahkûm oldu. Çalıştığı 700 kadar dosya, yeniden elden geçiriliyor.

Başka bir İngiliz Trevor "Jim" Bates, polis laboratuvarında elektronik mühendisi olarak çalışıyordu. Çocuk pornografisiyle ilgili soruşturmalarda, onun bilirkişiliğine dayalı mahkûmiyetler oldu. Aslında mühendis değil, sadece televizyon tamircisi olduğu ortaya çıktığında işten uzaklaştırıldı, tazminata mahkûm edildi.

2008 yılında San Diegolu savcılar, sağlık meslek yüksekokulu mezunu, araç kullanmaya alkolün etkisi konusunda uzman sandıkları ve 30 yıldır bilirkişiliğine başvurdukları Ray Cole'ün, aslında siyaset bilimi mezunu olduğunu öğrendiklerinde, o güne değin cezalandırılan binlerce kişinin tazminat talebi tehlikesiyle karşılaştılar.

İşte size bir sürü Kara Büyü ve Kara Büyücü hikâyesi, hepsi gerçek, hepsi ders alınması gereken yaşam kesitleri.

Dünyaca ünlü adli tıp uzmanı ve kriminolog Prof. Dr. Sevil Atasoy, ağırlıklı olarak cinsel zevk amaçlı cinayetleri ve seksüel seri katilleri ele aldığı *Kusursuz Cinayet Yoktur*'da, sadistlerin ve mazoşistlerin kanlı serüvenlerini aktarıyor, "zevkine ölüm" dosyalarını aralıyor.

Asla bulunmak istemeyeceğiniz evlerde yaşananlar, günlerce süren işkenceler, yanlışlıkla 19 yıl cezaevinde kalan masumlar, yanlış değerlendirilen deliller, Atasoy'un incelikli anlatımıyla karşınızda...

Kan nasıl sıçrar...

Satanizm ayinlerinin içyüzü...

Cinsel suçlar nasıl araştırılır, nasıl aydınlatılır...

Seks köleleri neler yaşar...

"Beni soluksuz sev!" diyen kimdi...

Münevver Karabulut cinayeti ve morgdaki hayalet...

Prof. Dr. Sevil Atasoy 1949'da, İstanbul'da doğdu. Alman Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Kimya Fakültesi'nden mezun oldu, biyokimya alanında uzmanlık ve tıp bilimleri doktorası yaptı. Olay yeri inceleme, kriminal laboratuvarların gelişmesi ve DNA analizlerine katkısı nedeniyle ulusal ve uluslararası ödüller aldı. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde öğretim üyeliğinin yanı sıra, 1980-1993 arasında Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu Kimyasal Tahliller İhtisas Dairesi başkanlığını, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü'nün 1987-2005 yılları arasında müdürlüğünü yürüttü ve 2009'a kadar öğretim üyeliğini sürdürdü.

2005-2009 arası, *Hürriyet* gazetesinde haftalık adli bilim yazıları kaleme aldı. Prof. Atasoy, 2005-2010 arasında Birleşmiş Milletler Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Kurulu üyeliği yaptı ve kurulun başkanlığını üstlendi. Atasoy ayrıca, Mağduriyet Projesi'nin yürütücüsü, *Kanıt* adlı televizyon programının konsept sahibi ve hikâye danışmanı, Teşvikiye Laboratuvarı, IFSS (Uluslararası Adli Bilim Hizmetleri) ve S. Atasoy-Ekinci danışmanlık şirketlerinin sahibidir.

DK DOĞAN KİTAP

[*] "Comme cette terre m'étouffera, je vous conjure de faire ouvrir mon corps pour [que] je ne sois pas enterré vif."

[1] Yazarın notu: 1991'den bu yana biyoloji ve antropoloji profesörü olarak Indianapolis Üniversitesi'nde çalışan Dr. Stephen P. Nawrocki, halen aynı yerin Arkeoloji ve Adli Bilimler Laboratuvarı'na ait osteoloji biriminin de yöneticisi. Araştırmalarını, adli arkeoloji (dış mekân olay yerlerinden delil toplanması) ile tafonomi (çevrenin dağılmış ve gömülmüş kemiklere etkisi) bilim dallarına yoğunlaştıran Dr. Nawrocki, ABD'nin adli antropoloji alanında *board* sertifikasına sahip 60 uzmanından biri olarak yüzlerce davada bilirkişilik yaptı. Boş zamanlarını kilise orkestrasında gitar çalarak, kuş gözleyerek ve ailesiyle dağ yürüyüşlerine çıkarak değerlendiriyor.

[2] 1852'de açılan, Kaliforniya eyaletinin en eski ve idam mahkûmlarını barındıran tek erkek cezaevi San Quentin'de bir gaz odası var. Ama 1996'dan bu yana infazlar ölümcül iğne ile yapılmakta. Pek çok roman, film, video ve TV dizisine konu olmuş cezaevinde son infaz 17 Ocak 2006'da gerçekleştirildi. 76 yaşındaki Clarence Ray Allen, üç kişinin ölüm emrini vermekten suçlu bulunmuştu.

[3] *Michelle Remembers* (Michelle Hatırlıyor) satanik ritüel istismar hakkında yazılan ilk kitaptır. 1980'lerde başlayan, satanik ritüel istismar ile baskılanmış hafıza *(repressed memory)* arasındaki ilişki konusunda başlayan ciddi tartışmaların odağında yer almıştır. Kimi araştırıcılar, kitapta aktarılan olayların çocuk istismarına bağlanamayacağı, kimileri aktarılan öykülerin akla ve mantığa aykırı olduğunu ve uydurulduğunu ileri sürmüştür. *"Michelle Hatırlıyor*", 1980'lerde başlayan yuva çocuklarının istismara uğradığı hezeyanının başlangıç noktasını oluşturması ve birçok masum erkek ve kadının kendini cezaevinde bulması açısından önem taşır.

[4] Paganizm, kimilerinin anladığı gibi putperestlik değildir. Tektanrıcılıktan uzak ve farklı uygulama ve ibadetler içeren dinleri kapsayan geniş bir din bilimleri terimidir. Paganizme mensup kişi için kullanılabilecek pagan veya İslam terminolojisindeki müşrik yani "Tanrı'dan başkasına tapan" terimine eş düşer.

[5] Vika, neopaganizm içerisinde yer alan doğa tabanlı en geniş inanıştır.

[6] *CSI*, ilk kez 2000 yılında gösterildi. Las Vegas polis teşkilatında görevli bir dizi hayali olay yeri inceleme uzmanı, her bölüm bir cinayeti çözmekteler. Bu yoldaki çalışmaları, olay yerinden delil toplamakla başlıyor, delillerin incelemesini, sorguyu onlar yaptığı gibi, suçluları da onlar tutukluyor. *CSI* 'ın başarısı, 2002'de "CSI: Miami", 2004'te "CSI: New York" adıyla iki *"spin-off"*unun piyasaya çıkmasına yol açtı. Son 10 yıldır reyting listelerinde hep liste başı olan bu diziler, başkalarına da ilham oldu. Dolayısıyla *CSI* etkisinden söz ettiğimizde sadece onları değil, *American Justice, Bones, Cold Case, Cold Case Files, Cold Squad, Criminal Minds, Crossing Jordan, Forensic Files, NCIS, Numb3rs, The Secrets of Forensic Science, Waking the Dead, Wire in the Blood ve Without a Trace* gibi dizilerden söz ediyoruz.

[7] Fransızlar, Kongo Nehri'nin kuzeyini, şimdiki Kongo Cumhuriyeti ve Orta Afrika Cumhuriyeti'ni aldılar. Nehrin güneyi, yani Angola ise, Portekiz'in sömürgesi oldu.

[8] Fransız sömürgesi Orta Kongo da, bağımsızlığının ardından Kongo Cumhuriyeti adını seçince, iki ülkeyi birbirinden ayırmak üzere, başkantlerin adlarını peşine ekleyerek anılır oldular. Kongo-Brazzaville ve Kongo-Léopoldville şeklinde.

[9] Buenos Aires Hukuk Fakültesi mezunu, ceza hukukçusu 1952 doğumlu Luis Moreno Ocampo, 2003'ten bu yana Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin savcısı. Arjantin'deki yüksek rütbeli askeri personelin rüşvet, irtikâp ve insan hakkı ihlallerinden yargılandığı Cunta Dava'sında, sivil hükümeti devirmeyi planlayan bir dizi subayın yargılanmasında, on kadar üst düzey bürokratın rüşvetle suçlandığı davalarda da savcıydı. Ocampo, savcılığı bıraktıktan sonra, Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne yargıç olarak seçildiği 2003 yılına dek, bir süre serbest avukatlık yaptı. Müvekkilleri arasında adını bildiğinizi tahmin ettiğim ünlü futbolcu Diego Maradona da bulunmaktaydı. Ayrıca *Corte del Pueblo* (Halkın Mahkemesi) adlı bir televizyon programında, kendi avukat kimliğiyle rol aldı.

[10] Yine Lahey'de bulunan ve Birleşmiş Milletler'in bir parçası olan Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin kuruluş amacı, Eski Yugoslavya'da işlenmiş savaş suçlarını cezalandırmak.

[11] Hugo Münsterberg, 1863-1916 arasında yaşamış, uygulamalı psikolojinin babası kabul edilen Alman-Amerikalı bir psikologdur. Münsterberg'in, tanık psikolojisi ve davranışının mahkeme kararlarını yanıltıcı etkilerine odaklı deneysel bulgu ve yorumlarını bir araya topladığı 1908 tarihli *On the Witness Stand* (Tanık Sandalyesinde) adlı kitabı, aradan geçen yüz yıla rağmen, günümüzde dahi adli psikolojinin temel eserleri arasında yer alır. Hatalı ve yanıltıcı görgü tanıklığının nedenlerini ilk kez ele alan Münsterberg, aynı olaya tanık olan iki kişinin, herhangi bir kötü niyetleri olmadığı halde, anlattıkları arasındaki fark olabileceğini, oluşan "illüzyon"ların, tanığın o sırada içinde bulunduğu çevre koşullarından kaynaklandığını ileri sürmüştür.

[12] Louisiana Devlet Cezaevi, halk arasında Angola, Güney'in Alcatraz'ı ya da Çiftlik adlarıyla anılır. Bin sekiz yüz personelin çalıştığı, beş bin mahkûmun yattığı, 73 kilometrekarelik alana yayılmış ve Amerika'nın en büyük yüksek güvenlikli cezaevi olma özelliği taşıyan tesisin, üç yanı Mississippi Nehri ile çevrilidir. Adam öldürmekten, önce idama çarptırılan, cezası daha sonra 90 yıla indirilen Billy Sinclair, Angola'da 1965'ten 2006'ya kadar, 40 yıl yattıktan sonra denetimli serbestlik hakkı verilerek salıverilmişti. Başka bir mahkûm, Wilbert Rideau ile birlikte *The Angolite* adlı dergiyi çıkararak, cezaevi gazeteciliğini başlatan ikili, hüküm giydiklerinde ilköğretim mezunuydular. Billy Sinclair, kendisiyle röportaja gelen TV muhabiri Jolie Bell ile 1982'de evlendi. Jolie 25 yıl boyunca, eşinin erken tahliyesi için uğraştı, bu arada internet sitesini yönetti. Sinclair halen bir avukatlık bürosunda çalışmakta. Derginin diğer editörü Wilbert Rideau da, banka soygunu sırasında bir memureyi öldürmekten, tamamı beyaz, tamamı erkek bir jüri tarafından önce idama, ardından ömür boyu hapse mahkûm oldu. Siyah-beyaz ırk ayrımcılığının kurbanı olan Rideau, değişen yasalar sayesinde 2005'te yeniden yargılanma hakkını elde etti. Bu kez, suçun işleniş biçimi göz önüne alınarak sadece 21 yıla mahkûm oldu. Zaten 40 yıldır hapiste olan Rideau hemen serbest bırakıldı. İlginç olan, 2005'te dahi, savcılık makamının arkasındaki sırada oturan dinleyiciler beyaz, savunmanın arkasındakiler siyahtı.

[13] Masumiyet Projesi, 1992 yılında New York Yeshiva Üniversitesi Benjamin N. Cardozo Hukuk Fakültesi öğretim üyeleri Barry Scheck ve Peter Neufeld tarafından başlatılmıştır. 2003'te vakıf haline dönüşen Masumiyet Projesi, ABD'nin değişik eyaletlerinde örgütlenmiş olup, belirli koşulları taşıyan hükümlülerin yeniden yargılanması ve eldeki biyolojik delillerin bir kez de DNA analizi ile yapılmasını sağlamak üzere çalışmaktadır. S. Atasoy, 2000'lerin başında İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü'nde başlattığı benzeri bir desteği, halen Masumiyet Projesi-Türkiye adıyla yürütmektedir.

[14] U.S. Marshals Services, Adalet Bakanlığı'na bağlı olup, arananların ve cezaevinden kaçanların yakalanmasının yanı sıra, cezaevi güvenliği, mahkûm nakilleri, yargıç ve tanık korumadan sorumlu birimdir. 2011 yılında 36 bin 200 kişiyi adalete teslim etmiş, 90 bine yakın kişinin yakalanması için diğer yerel ve federal birimlere destek olmuştur.

[15] Ne acı bir rastlantı ki, bu satırları kaleme aldığımın gecenin sabahında (15 Aralık 2011), *Kurtlar Vadisi* dizisinde "Halo Dayı" karakterini başarıyla canlandıran Sönmez Atasoy, geçirdiği kalp krizi nedeniyle kaldırıldığı Isparta'daki bir hastanede hayatını kaybetti.

[16] Kanada Kraliyet Atlı Polisi (RCMP) dünyanın en önemli ve büyük polis teşkilatlarından biridir. Her polis teşkilatında olduğu gibi zaman zaman skandallarla çalkalanır. Örneğin 22 yaşındaki Ian Bush 2005'te gözaltındayken bir polis memuru tarafından başının arkasından vurularak öldürülmüş, yapılan soruşturmada ateş eden memurun kendini savunduğu sonucuna varılmıştı. 2007 Ekimi'nde Vancouver Havaalanı'nda Robert Dziekański adlı biri, polisin beş kez taserine maruz kalmış ve ölmüştü. Yolculardan birinin kendi kamerasıyla kaydettiği olay, polis soruşturmasında memurların anlattıklarını yalanladı. 2009'da başlayan iç soruşturma 2011 Aralık ayında henüz tamamlanmamıştı.

[17] Marilyn Menotti-Raymond, kedilerin DNA'sı ile ilgili devrim niteliğindeki çalışmalarını sürdürüyor. Şu sıralar dünyaca ünlü Ulusal Kanser Enstitüsü'ndeki laboratuvarına, Adalet Bakanlığı'nın sağladığı 265 bin dolarlık fonu kullanarak dünyanın ilk kedi DNA'sı veritabanını kurmakla meşgul. Ayrıca, kedilerin biyolojik örneklerinden DNA profili eldesinin sıradan polis laboratuvarlarında bile kolayca uygulanabilmesi için bir yöntem geliştirmeye çalışıyor. Bu amaçla Kuzey Amerika'da yaşayan 35 farklı kedi türünün her birinden 50'şer kan örneğine, bir başka deyişle 1750 örneğe ihtiyacı var. Yarıdan fazlasını toplamış durumda. Son yayınlarından bazılarına aşağıda yer verdim.

-Marilyn Menotti-Raymond, Victor A. David, Alejandro A. Schäffer, James F. Tomlin, Eduardo Eizirik, Cornel Phillip, David Wells, Joan U. Pontius, Steven S. Hannah, Stephen J. O'Brien, An autosomal genetic linkage map of the domestic cat, Felis silvestris catus, Genomics, Volume 93, Issue 4, April 2009, Pages 305-313.

-Yasuko Ishida, Victor A. David, Eduardo Eizirik, Alejandro A. Schäffer, Beena A. Neelam, Melody E. Roelke, Steven S. Hannah, Stephen J. O'Brien, Marilyn Menotti-Raymond, A homozygous single-base deletion in MLPH causes the dilute coat color phenotype in the domestic cat, Genomics, Volume 88, Issue 6, December 2006, Pages 698-705

-Marilyn Menotti-Raymond, Victor A. David, Solveig M. Pflueger, Kerstin Lindblad-Toh, Claire M. Wade, Stephen J. O'Brien, Warren E. Johnson, Patterns of molecular genetic

variation among cat breeds, Genomics, Volume 91, Issue 1, January 2008

[18] Philip Watson, Robert J. Prance, Sam T. Beardsmore-Rust, Helen Prance, *Imaging electrostatic fingerprints with implications for a forensic timeline, Forensic Science International, Volume 209, Issues 1-3, 15 June 2011*, Pages e41-e45.

[19] Brandon Mayfield'in haksız yere suçlanışının ayrıntılarını Doğan Kitap'ın yayımladığı *Labirent* adlı kitabımda yer alan "Maynuşyaların Dünyasına Düşen Madrid Bombası"nda okuyabilirsiniz.

[20] Komiser Shirley McKie'nin adalet savaşının ayrıntıları, Doğan Kitap'ın yayımladığı *Karanlığa Yolculuk* adlı kitabımdaki "Marangozu Kurtaran Kadın Polis"te yer alıyor.

[21] Janna Nousbeck, Bettina Burger, Dana Fuchs-Telem, Mor Pavlovsky, Shlomit Fenig, Ofer Sarig, Peter Itin, Eli Sprecher, *A Mutation in a Skin-Specific Isoform of SMARCAD1 Causes Autosomal-Dominant Adermatoglyphia*, *The American Journal of Human Genetics*, Volume 89, Issue 2, 12 August 2011, Pages 302-307.

[22] "Adem'i Kim Öldürdü?", Doğan Kitap'tan çıkan *Labirent* adlı kitabımda yer alıyor.

[23] *Muti*, Zulu dilinde ilaç anlamına gelir ve kesilen vücut parçaları ya da çıkarılan organların, değişik otlar ve bitki kökleri karıştırılmasıyla imal edilir.

[24] Hücrelerimizin büyük bir bölümünde bulunan mitokondrilerdeki DNA, çok ilginç bir özelliğe sahiptir. Çünkü taşıdığı genetik bilginin yarısını anneden, kalan yarısını ise babadan alan çekirdek DNA'sından farklı olarak mtDNA, sadece anneden alınan genetik bilgiyi içerir. Bu nedenle, kadın olsun, erkek olsun, anne tarafından akraba olan herkesin, kuşaklar boyu mtDNA özellikleri birbirinin aynıdır.

[25] Belli bir bölgenin kayalarındaki izotop imzası, kayaların ufalanmasıyla oluşan topraktakinin aynıdır. Aynı imza sularda, bu su ve toprakla yetişen bitkilerde, bu bitkileri yiyen hayvanlarda ve bu bitkilerle hayvanları yiyen insanlarda tekrarlanır.

[26] Nijerya'nın güneydoğusundaki bir kent ile aynı adı taşıyan bir sarmaşığın meyveleri içerisindeki çok zehirli kalabar baklası, eskiden başta Nijerya, Gabon ve Kamerun gibi ülkelerde zanlılara yedirilir, şayet ölürse, suçluluğu tespit edilmiş olur, ölmez ise suçsuz olduğuna kanaat getirilirdi. Günümüzde, kalabar baklası alkaloidleri, Birleşmiş Milletler'in zehirler listesinde yer alıyor, bitki hükümetler denetiminde yetiştiriliyor ve fizostigmin eldesinde kullanılıyor.

[27] Vakıf niteliğini taşıyan ve polisle sıkı işbirliği içinde yürütülen program, halktan gelen ihbarlar sayesinde pek çok suç soruşturmasına yardımcı oluyor. Tutuklamaya yol açacak ihbarı yapana para ödülü veriyor ve bugüne değin bilgi verenlerin hiçbirinin kimliğini açıklamamış olmakla tanınıyor. Programın uluslararası niteliği var. Ben, katkıda bulunduğum bir soruşturma çerçevesinde, benzeri özellikler taşıyan Hindistan'daki uygulamayı incelemiştim. Uygulamayı başlatan Dr. Gandhi P. C. Kaza, daha önce Andhra Pradesh Polis Kriminal Laboratuvarı'nın müdürüydü.

[28] RWA'ların herhangi bir resmi kimliği yoktur. İster evde, ister gecekonduda yaşasın, isterse sokakta kalsın, her Hintlinin sorununu ilgili makamlara iletmeyi üstlenen, gönüllülük esasına dayalı bir sivil toplum kuruluştur.

[29] Gujarat'taki Adli Bilimler Müdürlüğü'nün bunların yanı sıra narko-analiz, ses analizleri, patlayıcı, balistik konusunda dünya çapında bilgi ve deneyimleri var. Bizlere pek yabancı bir diğer uzmanlık alanları, inek eti varlığını saptamaya yönelik yürüttükleri incelemeler ve bu hizmeti mobil araçlar içinde de vermeleri. Bildiğiniz gibi inek eti, Hindular için kutsal. Bu hayvanların etini ürünlerine katarak tüketiciyi dolandıranlar, sahtecilikten yargılanıyor ve Gujarat bu deneyleri, ürünlerin satıldığı mekânlara giderek yerinde gerçekleştiren ilk laboratuvar.

[30] Bir gazeteci ve rock müzisyenlerinin biyografi yazarı olan Anthony Scaduto'nun en ünlü eseri, 1972'de yayınladığı Bob Dylan'ın biyografisidir. Araştırmacı gazeteciliğin ilk örneklerinden biri kabul edilen bu çalışmasını 1974'te *Scapegoat* (Günah Keçisi) adlı araştırması izledi. Günah Keçisi diye adlandırdığı Bruno Richard Hauptmann'dı. Hauptmann, Atlantik'i tek başına geçen ilk pilot Charles Lindbergh'in yirmi aylık bebeğini kaçırmak ve öldürmekten suçlu bulunmuş, 1936'da idam edilmişti. Scaduto, Hauptmann'ın masum olduğunu, polisin ya delil ürettiğine ya da adamın lehine olan delilleri hasır altı ettiğine inanıyordu. Bruno Hauptmann davasının ayrıntılarını, Doğan Kitap'ın yayımladığı *Bu Ayak İzi Senin Dr. Watson* adlı kitabımda yer verdiğim "Hey Doktor, Bu Tarafa!" adlı denemede bulabilirsiniz. Gazeteci Scaduto, Mick Jagger ve Frank Sinatra ile ilgili biyografiler de yazdı. Ayrıca *Playboy*, *Penthouse* ve *New York Post*'da suç ve mafya ile ilgili makaleleri yayımlandı.

[31] Amerikalı yazar, gazeteci, şair, oyun yazarı, senarist ve sinema yönetmeni Norman Kingsley Mailer, kimi zaman Yeni Gazetecilik adıyla tanımlanan, yaratıcı ve gerçekçi özellikleri olan bir akımın üyesidir. Yeni Gazetecilik'in diğer ünlüleri arasında Truman Capote, Joan Didion, Hunter S. Thompson ve John McPhee sayılabilir. İki kez Pulitzer ile ödüllendirilen Mailer, savaş aleyhtarı bir aktivistti. Hem Vietnam Savaşı hem de Irak işgali aleyhine sayısız konuşmalar yapmış Mailer, 1980'den 2007'deki ölümüne dek, Demokrat Parti adaylarını desteklemiştir. Marilyn Monroe'dan başka, Pablo Picasso, Muhammad Ali, Gary Gilmore ve Lee Harvey Oswald'ın biyografilerini de kaleme almıştır.

[32] Bir suikasta kurban giden Başkan John F. Kennedy'nin kardeşi, Senatör Robert F. Kennedy, 5 Haziran 1968 günü geceyarısından hemen sonra Los Angeles'ta silahlı saldırıya uğradı. O tarihte senatör, Demokrat Parti'nin Kaliforniya ve Güney Dakota Eyalet seçimlerini kazanmış, yaklaşmakta olan başkanlık seçimlerinin en güçlü adayı olma yolunda adım adım ilerlemekteydi. Ambassador Oteli'nin mutfağından geçerek sokağa çıkmak isterk en, 24 yaşındaki Filistinli göçmen Sirhan Sirhan tarafından vuruldu ve 26 saat sonra Good Samaritan Hastanesi'nde hayatını kaybetti. Sirhan, cinayetten ömür boyu hapse mahkûm edildi. Avukatları suçsuz olduğunu, polisin müvekkilillerini suçlayacak deliller ürettiğini iddia ettiler. Saldırı bir gazeteci tarafından rastlantı eseri bir ses kasetine, vurulmasından sonraki olaylar ise videoya kaydedildi. Tıpkı ağabeyinin ölümü gibi, senatör Robert Kennedy suikastı da ardında bir sürü soru işareti bıraktı, bu yüzden değişik komplo teorilerinin üretilmesine yol açtı.

[33] Manson'a göre "Helter Skelter," beyazlar ile siyahlar arasında çıkacak ırk ayırımına dayalı savaşın adıydı. Bu kavramı Beatles'ın bir şarkısından esinlenerek kullanmaya başlamış olması, onu pop kültürün ilginç figürleri arasına soktu. Manson kısa zamanda deliliğin, şiddet ve kötülüğün bir sembolü olarak saygı görmeye başladı. Manson, hayranı olduğu Beatles grubunun değişik şarkı sözlerini kendine göre yorumladı, ayrıca İncil'in bazı bölümlerini de tamamen farklı biçimde yeniden yazdı. Manson'a verilen ölüm cezası, 1972'de Anayasa Mahkemesi'nin Kaliforniya'daki infazları geçici olarak durdurması sayesinde müebbete çevrildi. Halen Corcoran Eyalet Cezaevi'nde yatmakta.

[34] Akio Kashiwagi, Las Vegas ve Atlantic City kumarhanelerinde büyük paralar kazandı, milyon dolarlar kaybetti. Hatta on milyon dolarlık borcunu ödemediği için Atlantic City'nin sahibi Donald Trump ile mahkemelik bile oldu. Martin Scorsese'nin 1995 yapımı *Casino* adlı filminde, Nobu Matsuhisa'nın oynadığı K. K. Ichikawa karakteri, onun yaşamından esinlenilmiştir.

[35] Asperger sendromunun (AS) adı, Avusturyalı pediatri uzmanı Hans Asperger'den gelir. Asperger, 1944 yılında, tedavisine başvuran ve sözel dışı iletişim becerileri bulunmayan, yaşıtlarıyla empati kuramayan sakar çocukları bu şekilde tanımlamıştı. AS, sosyal etkileşimde zorluklar ve sınırlı, stereotipik ilgi ve etkinliklerle tanımlanan otistik spektrum bozukluklarından (OSB) biridir, ancak diğerlerinden dil ve bilişsel gelişimde genel bir gecikme olmamasıyla ayrılır.

[36] Kazada kaybettiklerimiz: Server Somuncuoğlu (Basın-Yayın ve Turizm Bakanı), Şerif Arzık (Anadolu Ajansı Genel Müdürü), Abdullah Parla (Türk Hava Yolları Genel Müdürü), Kemal Zeytinoğlu (DP Eskişehir Milletvekili), Muzaffer Ersü (Başbakanlık Özel Kalem Müdürü), İlhan Savut (Dışişleri Bakanlığı 2. Daire Başkanı), Mehmet Ali Görmüş (Basın-Yayın ve Turizm Bakanlığı Özel Kalem Müdürü), Sedat Görmüş (Dışişleri Bakanlığı Kâtibi), Burhan Tan (*Akşam* gazetesi foto muhabiri), Münir Özbek (Kaptan pilot), Sabri Kazmaoğlu (Yardımcı pilot), Lütfi Biberoğlu (Yardımcı pilot), Gönül Uygur (Hostes), Gündüz Tezel (Telsiz operatörü).

[37] Mayday (Türkçe okunuşu: meydey), 1920'lerde Fransızca *"venez m'aider"* (gel ve bana yardım et) cümlesinden kısaltılarak sadece *"m'aider"* kelimesinin İngilizce okunuşu olan "mayday" şeklinde İngilizceye girmiştir. Açık ve yakın tehlikedeki gemi, uçak ve araçlar mesajı her zaman art arda üç kez "Mayday Mayday Mayday" şeklinde verir.

[38] Ülkemizdeki ilk adli tıp dersini (o zamanki adıyla "Tıbb-i Kanuni) 1841 yılında, Viyana'dan getirilen Dr. Charles Ambroise Bernard verdi. O yıllarda dini nedenlerle Müslüman cenazelerine otopsi uygulanmıyordu. Dr. Bernard'ın ısrarı üzerine Sultan II. Abdülmecid 1843 yılında Hıristiyan ölülerinin otopsisine izin veren bir ferman çıkardı. İlk otopsi, başına sırık düşerek ölen bir işçinin cesedine yapıldı.

[39] ABD'de Adli Bilimler, Türkiye'deki gibi sadece bir lisansüstü eğitim programı değil. 150 kadar üniversitede bu dalda lisans eğitimi de veriliyor. Cedar Crest'teki, Adli Bilim Eğitim Programı Akreditasyon Komisyonu'nca akredite edilmiş on kadar programdan biridir. Adli bilimlerde eğitim ve öğretimin nasıl olması gerektiğini, 1999 yılında aralarında benim de bulunduğum bir komisyon belirlemişti. Ayrıntılarını www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/203099.pdf adresinde bulabilirsiniz.

[40] T. Toledano, L. Quarino, S. Leung, P. Buffolino, H. Baum, R.C. Shaler, "An assessment of DNA contamination risks in New York City Medical Examiner facilities", *J. Forensic* Sci. 42 (1997) 721-724.

[41] M. Goray, , R.A.H. van Oorschot, "Evaluation of multiple transfer of DNA using mock case scenarios", *Legal medicine* (Tokyo, Japan) 14:1 (2012) 40-46.

[42] M. Goray, R.A.H. van Oorschot, J. R. Mitchell, "DNA transfer within forensic exhibit packaging: Potential for DNA loss and relocation", *Forensic Sci.Int.Genet.* (2011),doi:10.1016/j.fsigen.2011.03.013 (baskıda)

[43] T. Schwark, M. Poetsch, A. Preusse-Prange, T. Kamphausen, N. von Wurmb-Schwark, "Phantoms in the mortuary—DNA transfer during autopsies", *Forensic Sci. Int.* (2011), doi:10.1016/j.forsciint.2011.09.006 (baskıda)

[44] A. Poy ve R.A.H. van Oorschot, "Beware; gloves and equipment used during the examination of exhibits are potential vectors for transfer of DNA-containing material", *International Congress Series*, Elsevier B.V. Editörler: A. Amorim, F. Corte-Real ve N. Morling, 1288 (2006) 556–558.

[45]Olay yerinden toplanan delillerin şifrelenerek kriminal laboratuvara gönderildiği, delili inceleyecek uzmanın bilgisayarlarca belirlendiği, laboratuvar çalışanının delilin bağlantılı olduğu dava dosyası hakkında bilgisinin bulunmadığı ve yöneticiler ile çalışanların genellikle siviller olduğu büyük organizasyonlarda, örneğin Alman Federal Kriminal Kurumu BKA'nın, 2008 Şubatı'nda Wiesbaden'deki yeni binalarına taşıdığı kriminal laboratuvarında, bu sorun önemli ölçüde çözülmüştür.

[46] 1994 yılında, Edirne Selimiye Camii yanındaki Zehrimar Mezarlığı'nda tecavüz edildikten sonra iple boğularak öldürülmüş olarak bulunan Trakya Üniversitesi Araştırma Görevlisi Nagehan Polat cinayetinde, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü'nde başlattığım Masumiyet Projesi çerçevesinde Orhan Dinç'e destek vermiş ve otopsi sırasında alınan vajinal yaymalara ait preparatların hâlâ muhafaza edildiğini ortaya çıkarmıştık. Bu preparatlardaki sperm hücrelerinin DNA analizi Adli Tıp Kurumu'nca yapılmış ve Orhan Dinç'e ait olmadığı anlaşılarak, altı yıl hapis sonrası özgürlüğüne kavuşmuştu. Bir DNA bankamız olsaydı, Nagehan Polat'ın katilini belki bulmuş, en azından bulma umudunu koruyor olacaktık.

[47] Kan dışındaki diğer vücut sıvılarından da kan grubu tayini yapılabilen kişilere sekretör denir. Suda çözünen kan grubu antijenlerinin salgılanması, alfa (1,2) fukoziltransferaz geninin bir işlevidir. Beyaz ırktan olanların % 75-80 kadarında bu gen bulunur. Dolayısıyla idrar, tükürük ve semen sıvılarından da kan grupları belirlenebilir. DNA analizlerinin henüz yapılamadığı dönemlerde, bu özellikten sıklıkla yararlanılırdı. Kişinin sekretör olup olmaması, yaşam boyu değişmez bir özelliği olduğundan, sekretörlük, şüpheli ile olay yerindeki biyolojik sıvı kalıntılarının karşılaştırmasında kullanılır.

[48] Allotip, insanın bağışıklık sistemiyle ilgili bir genetik işarettir.

[49] Soruşturma geçiren ve hatalı rapor verdiği ortaya çıkan, kent düzeyinde hizmet veren polis kriminal laboratuvarlar: Baltimore; Boston; Chicago; Colorado Springs, Colorado; Dallas; Detroit; Erie County, New York; Houston; Los Angeles; Monroe County, New York; Nassau County, New York; Oklahoma City; San Antonio, Teksas; San Diego; San Francisco; San Joaquin County, Kaliforniya; New York City; Nashville, Tennessee ve Tucson, Arizona'dır. Ayrıca, Illinois, Montana, Maryland, New Jersey, New York, Oregon, Pennsylvania, Virginia, Washington, North Carolina, West Virginia ve Wisconsin eyalet polis kriminal laboratuvarların yanı sıra, federal düzeydeki FBI ve askeri laboratuvarlar da bu listeye dahildir.

[50] ABD'de 17 Ocak 2012 itibariyle, 34 eyalette idam cezası bulunuyor, 16'sında bulunmuyor. Son idam edilen 5 Ocak 2012'de Oklahoma eyaletinde 49 yaşındaki beyaz erkek Gary Welch'ti. 1994'te Claudie Conover ile birlikte uyuşturucu meselesi yüzünden Robert Hardcastle'ı bıçaklamıştı. İdam cezası ömür boyu hapse çevrilen Conover, 2001'de doğal nedenlerden cezaevinde öldü. Üç hafta önce intihara teşebbüs eden ve cezaevinde İskandinav mitolojisine merak saran Gary Welch, damarına verilen ilaç karışımı bilincini kaybettirinceye dek "Vallaha, Odin, yırtıcı hayvanı katledin" cümlesini dört kez tekrarladı.